Lev Nicolaevici Tolstoi

Lev Nicolaevici Tolstoi

ANNA KARENINA

Volumul I

PARTEA ÎNTÂI.

I.

A mea este răzbunarea, eu voi răsplăti.

Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită, însă, este nefericită în felul ei.

În familia Oblonski era mare tulburare. Soţia aflase că bărbatul său avea legături de dragoste cu guvernanta franceză, care fusese în serviciul casei, şi-l vestise că nu mai poate trăi sub acelaşi acoperământ cu dânsul. Această stare de lucruri ţinea de trei zile şi-i apăsa greu pe soţi, pe ceilalţi membri ai familiei şi pe servitori. Toţi simţeau ca traiul lor laolaltă îşi pierduse rostul şi că sunt mai legaţi între ei oamenii care se întâlnesc întâmplător într-un han decât erau acum membrii familiei şi servitorii casei Oblonski. Doamna nu mai ieşea din odăile sale. Soţul nu mai dăduse pe acasă de trei zile. Copiii alergau descumpăniţi prin toată casa. Englezoaica se certase cu menajera şi scrisese câteva rânduri unei prietene, rugând-o să-i caute un alt loc. Bucătarul plecase încă din ajun, la vremea mesei. Ajutoarea de bucătar şi vizitiul ceruseră socoteala.

A treia zi după ceartă, prinţul Stepan Arkadici Oblonski – Stiva, cum i se spunea în societate – se trezi la ora obişnuită, adică la opt dimineaţa, dar nu în odaia de culcare a nevestei sale, ci în birou, pe canapeaua îmbrăcată în marochin. Îşi răsuci pe telurile canapelei trupul împlinit şi îngrijit, vrând parcă cu tot dinadinsul să mai doarmă; strânse cu putere perna în braţe şi o lipi de obraz, dar se

ridică repede, rămase în capul oaselor pe canapea şi deschise ochii.

„Da, da, cum a fost? Se gândea Stepan Arkadici, încercând să-şi amintească visul. Da, cum a fost? Ah, da! Alabin dădea o masă la Darmstadt. Ba nu, nu la Darmstadt… ci undeva în America. Da! Dar se făcea că Darmstadt-ul se afla în America. Alabin ne dăduse un prânz pe nişte mese de sticlă. Da, da, şi mesele cântau Il mio tesoro1. Ba nu Il mio tesoro, ci un cântec mai frumos, şi pe mese se aflau câteva garafe mici, semănând cu nişte femei", îşi aminti el.

Ochii lui Stepan Arkadici scăpărară de veselie. Căzu pe gânduri, zâmbind. „Da, a fost frumos, foarte frumos! Mai erau acolo multe lucruri atât de minunate, încât nici nu sunt cuvinte care să le zugrăvească şi nici cu mintea nu le poţi născoci când eşti treaz." Apoi. Zărind o fâşie de lumină ce se strecura la o margine a draperiei de postav, Stepan Arkadici, plin de voie bună, îşi scoase repede picioarele din aşternut, căutând din degete papucii de marochin auriu, brodaţi de soţia sa (un dar primit de ziua lui, anul trecut) şi, fără să se scoale, după un vechi obicei dobândit de vreo nouă ani, întinse mâna spre locul unde, în iatac, îi atârna halatul. Deodată se dumiri de ce nu dormise în odaia de culcare a nevestei sale, ci în birou. Zâmbetul îi pieri de pe faţă. Fruntea i se încruntă.

„Vai, vai, vai…" gemu el, amintindu-şi cele întâmplate. Din nou i se înfăţişară în minte toate amănuntele scenei cu soţia lui, încurcătura în care se afla şi, mai chinuitor decât orice, propria-i vină.

„Da! N-o să mă ierte şi nici nu mă poate ierta. Şi – ceea ce-i mai îngrozitor – tot păcatul cade asupra mea, măcar că nu-s vinovat. Aici e toată drama", gândi el. „Vai, vai, vai!" repeta deznădăjduit, retrăind în minte momentele cele mai chinuitoare ale acestei scene. Cea mai grea a fost prima clipă, când Stepan Arkadici, întorcându-se de la teatru, vesel şi mulţumit, cu o pară mare în mână pentru soţia sa, n-o găsi în salon. Spre marea lui mirare, nu era nici în

birou. O găsi în sfârşit în odaia de culcare, ţinând în mână biletul blestemat care-i dezvăluise totul.

Dolly cea veşnic copleşită de griji şi de treburi – o femeie mărginită, după părerea lui – stătea ca o stană de piatră, ţinând scrisorica în mână, şi-l privea cu o expresie de groază, deznădejde şi mânie.

— Ce-i asta? Asta? Îl întreba ea, arătându-i biletul.

Amintindu-şi toate acestea, Stepan Arkadici – cum se întâmplă adesea – era chinuit nu atât de faptele petrecute cât de felul cum răspunsese el însuşi la vorbele soţiei sale.

În clipa aceea se întâmplase cu dânsul ceea ce se petrece cu oamenii prinşi pe neaşteptate asupra unei isprăvi prea ruşinoase. N-avusese timp să-şi pregătească o mină potrivită situaţiei în care se trezi în faţa soţiei după descoperirea păcatului său. Ar fi trebuit să se arate jignit, să tăgăduiască, să se scuze, să ceară iertare, să rămână chiar nepăsător – orice ar fi fost mai potrivit decât ceea ce făcuse el. Faţa lui, fără voie, prinse deodată a zâmbi (un „reflex al creierului”, se gândea Stepan Arkadici, căruia-i plăcea fiziologia) – obişnuitu-i zâmbet bun şi de aceea prostesc.

Nu-şi putea ierta acest surâs nerod. Văzându-i zâmbetul, Dolly tresărise ca străpunsă de o durere fizică. Izbucni cu înflăcărare, ca de obicei, într-un şuvoi de vorbe amare şi ieşi repede din odaie. De atunci nu vroia să-şi mai vadă bărbatul.

„Zâmbetul ăsta prostesc poartă toată vina”, îşi zicea Stepan Arkadici.

„Dar ce-i de făcut? Ce-i de făcut?” se întreba deznădăjduit, fără să găsească răspuns.

II.

Stepan Arkadici se simţea sincer faţă de el însuşi. Nu se putea înşela singur, căutând să se convingă că se căia într-adevăr de fapta lui. Nu se putea căi de faptul că el, bărbat de treizeci şi patru de ani, frumos şi afemeiat, nu era îndrăgostit de soţia sa, mai tânără decât dânsul numai cu

un an, mamă a cinci copii, fără să mai pună la socoteală pe cei doi care muriseră. Regreta numai un lucru: că nu se ştiuse ascunde mai bine de ca. Îşi dădea însă seama de gravitatea situaţiei sale. Îi era milă de soţie, copii şi de el însuşi. Ar fi ştiut, poate, să-şi ascundă mai bine păcatele faţă de nevastă-sa, dacă ar fi fost în stare să prevadă că ştirea asta o va zgudui atât de puternic; dar nu se gândise niciodată serios la aşa ceva. Avusese oarecum impresia că soţia îl bănuia încă mai de mult de necredinţă, dar trecea cu vederea acest lucru. Îşi închipuise chiar că ea, femeie sleită de puteri, îmbătrânită, urâţită, simplă – care nu avea nici o altă calitate deosebită decât aceea de a fi o mamă bună – trebuia, dintr-un sentiment de dreptate, să fie îngăduitoare. Se dovedise însă că lucrurile stăteau cu totul altfel.

„Vai, ce grozăvie! Vai, vai, ce grozăvie! Repeta Stepan Arkadici, fără să poată născoci ceva mai mult. Şi ce frumos fusese totul până acum! Ce bine trăiam! Dolly era mulţumită, fericită chiar cu copiii săi. N-o stingheream de loc. O lăsam să se îngrijească în voia ei de copii şi de gospodărie. Ceea ce nu-i frumos, desigur, este faptul că femeia aceasta a fost guvernanta la noi. Nu-i frumos de loc. E chiar josnic, vulgar – să faci curte unei guvernante din casa ta. Dar ce guvernantă! (Îşi aduse pe dată aminte de ochii negri, drăcoşi ai domnişoarei Roland şi de zâmbetul ei.) Cât timp a fost însă în casă la noi, nu mi-am îngăduit nimic. Iar pe deasupra, nici nu mă mai… Parcă-i un blestem! Vai, vai, vai! Dar Ce-i de făcut, ce-i de făcut?”

N-avea alt răspuns afară de acela pe care viaţa îl dă îndeobşte problemelor celor mai complicate şi insolubile: să te iei cu treburile zilei, adică să uiţi. Nu mai putea căuta uitare în somn, cel puţin până la noapte. Nu mai era în stare să se întoarcă la muzica pe care o cântau garafele-femei. Nu-i mai rămânea decât să caute uitare în visul vieţii.

„Vom vedea!” îşi zise Stepan Arkadici şi, ridicându-se, îşi puse halatul cenuşiu cu căptuşeală de mătase azurie. Înnodă ciucurii halatului şi, după ce trase adânc aerul în

coşul pieptului său lat, se apropie de fereastră, mişcându-şi vioi, ca de obicei, picioarele vânjoase, ce-i purtau cu atâta uşurinţă trupul împlinit. Ridică storul şi sună prelung. La chemarea lui veni îndată valetul Matvei – vechi prieten – care-i aduse hainele, ghetele şi o telegramă. După Matvei intră frizerul cu sculele de bărbierit.

— Am hârtii de la birou? Îl întrebă Stepan Arkadici luând telegrama şi aşezându-se în faţa oglinzii.

— Sunt pe masă, răspunse Matvei, privindu-şi stăpânul întrebător, cu compătimire; şi după câteva clipe de aşteptare, adăugă cu un surâs şiret: A fost cineva de la birjar.

Stepan Arkadici nu răspunse nimic. Se uită numai la Matvei, în oglindă. După privirile pe care le schimbaseră acolo, se vedea cât de bine se înţelegeau amândoi. Privirea lui Stepan Arkadici părea să întrebe: „De ce mi-o mai spui? Ce, tu nu ştii?”

Matvei îşi vârî mâinile în buzunarele hainei, îşi trase îndărăt un picior şi-şi privi stăpânul în tăcere, binevoitor, abia zâmbind.

— I-am spus să vină duminica viitoare. Iar până atunci să nu se mai ostenească degeaba şi nici pe dumneavoastră să nu vă mai supere, rosti el pesemne o frază dinainte pregătită.

Stepan Arkadici înţelese că Matvei vroia să glumească şi să-şi dea importanţă. Desfăcu telegrama, o citi, ghicind cuvintele schimonosite ca de obicei, şi faţa i se însenină.

— Matvei, sora mea, Anna Arkadievna, soseşte mâine, zise el, oprind o clipă mâna lucioasă şi grasă a bărbierului, care alegea o cărare trandafirie între favoriţii săi lungi şi creţi.

— Slavă Domnului, spuse Matvei, arătând prin acest răspuns că înţelege, ca şi stăpânul său, însemnătatea acestei vizite, şi anume că Anna Arkadievna, sora cea mai iubită a lui Stepan Arkadici, ar putea ajuta la împăcarea soţilor.

— Singură, sau cu domnul? Întrebă Matvei.

Stepan Arkadici nu putea vorbi, deoarece bărbierul tocmai îi potrivea mustaţa la buza de sus; ridică un deget. Matvei dădu din cap în oglindă.

— Singură. Să-i pregătesc odăile de sus?

— Spune vestea Dariei Alexandrovna. Dumneaei va hotărî unde.

— Dariei Alexandrovna? Repetă Matvei cu oarecare îndoială.

— Da, spune-i. Uite, ia telegrama şi dă-i-o. Vezi ce-o să zică.

„Vreţi să faceţi o încercare”, pricepu Matvei, dar nu rosti decât:

— Prea bine.

Stepan Arkadici, spălat, pieptănat, se pregătea să se îmbrace, când Matvei se întoarse în odaie cu telegrama în mână, călcând uşor cu cizmele-i care scârţâiau. Bărbierul plecase.

— Daria Alexandrovna mi-a poruncit să vă spun că pleacă. „N-are decât să facă ce pofteşte dumnealui”, adică dumneavoastră, zise Matvei, cu capul aplecat într-o parte, cu mâinile în buzunare; şi, zâmbind numai din ochi, rămase cu privirea aţintită asupra stăpânului.

Stepan Arkadici tăcea. Apoi un surâs blând şi oarecum vinovat se ivi pe faţa-i frumoasă.

— Ce zici, Matvei? Rosti el clătinând din cap.

— Lăsaţi, cucoane, că o să se dreagă lucrurile, răspunse Matvei.

— O să se dreagă?

— Fireşte!

— Crezi? Cine-i acolo? Întrebă Stepan Arkadici, auzind un foşnet de rochie în dosul uşii.

— Eu sunt, se auzi un glas de femeie, răspicat şi plăcut.

În uşă se ivi faţa aspră şi ciupită de vărsat a dădacei Matriona Filimonovna.

— Ce-i, Matrioşa? O cercetă Stepan Arkadici, ieşindu-i în întâmpinare la uşă.

Deşi vinovat în toate privinţele în ochii soţiei sale – lucru pe care-l simţea chiar el însuşi – aproape toţi ai casei erau de partea lui, până şi dădaca, cea mai bună prietenă a Dariei Alexandrovna.

— Ce se aude? Întrebă el cu tristeţe.

— Conaşule, duceţi-vă încă o dată şi cereţi-i iertare; poate vă ajută Dumnezeu. Tare-i necăjită! Mi-e şi milă să mă uit la dumneaei. Şi-apoi, totul merge anapoda în casă. Fie-vă milă, conaşule, de copii. Cereţi-vă iertare! Ce să-i faci? Trebuie să tragi ponosul, dacă…

— Dar nu mă primeşte…

— Mai încercaţi. Mare-i bunul Dumnezeu! Rugaţi-vă, conaşule, rugaţi-vă lui Dumnezeu.

— Bine, bine, poţi pleca, îi spuse Stepan Arkadici, roşind deodată. Apoi se întoarse către Matvei: Hai, dă-mi să mă îmbrac – şi cu o mişcare hotărâtă îşi lepădă halatul.

Matvei îi şi ţinea cămaşa, desfăcută larg ca un ham. Suflă de pe ca un fir de praf nevăzut şi, cu vădită plăcere, o trecu pe trupul îngrijit al stăpânului său.

III.

După ce se îmbrăcă, Stepan Arkadici se parfumă, îşi trase mânecile cămăşii şi, cu gesturile-i obişnuite, împărţi prin buzunare: ţigările, portvizitul, chibriturile, ceasul cu lanţ dublu şi brelocuri. Îşi desfăcu batista şi, simţindu-se curat, parfumat, sănătos, într-o bună dispoziţie fizică, cu toată nenorocirea lui, trecu în sufragerie cu un mers uşor săltat. Acolo îl aştepta cafeaua, iar alături – scrisorile şi hârtiile de la birou.

Citi scrisorile. Una dintre ele era foarte neplăcută: i-o trimisese un negustor care voia să cumpere pădurea de pe moşia soţiei sale. Pădurea trebuia vândută; dar acum, până la împăcarea cu soţia lui, nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Era mai ales neplăcut ca în chestiunea apropiatei împăcări să se amestece un interes material. Se simţea adânc jignit numai la gândul că acest interes: vânzarea pădurii, l-ar putea îndemna să caute împăcarea cu nevastă-sa.

După ce isprăvi de citit scrisorile, Stepan Arkadici trase spre el hârtiile cu treburile serviciului său, răsfoi repede două dosare, făcu câteva însemnări pe ele cu un creion mare şi, dându-le la o parte, trecu la cafea. În timp ce-şi bea cafeaua, desfăcu ziarul de dimineaţă, încă jilav, şi începu să-l citească.

Primea şi citea un ziar liberal – nu unul extremist, ci cel adoptat de majoritatea opiniei publice. Deşi nici ştiinţa, nici arta, nici politica nu-l interesau în mod deosebit, Stepan Arkadici avea păreri hotărâte asupra acestor chestiuni, adică împărtăşea vederile majorităţii oamenilor şi ale ziarului său, şi nu le schimba decât o dată cu majoritatea publicului, sau, mai bine zis, nu le schimba, ci părerile se modificau de la sine, pe nesimţite, în mintea lui.

Nu-şi alegea nici concepţiile, nici părerile – acestea se lipeau singure de el – aşa cum nu alegea forma pălăriei sau a redingotei, ci purta numai ceea ce era la modă. Pentru dânsul, care trăia într-o anumită societate şi simţea nevoia unei oarecare activităţi intelectuale – tendinţă ce se dezvoltă mai ales în anii maturităţii – a avea păreri era ceva tot atât de necesar ca şi a poseda pălărie. Dacă împărtăşea mai mult ideile liberale decât pe cele conservatoare, ca mulţi din cercul lui, apoi asta nu se datora faptului că găsea ideile liberale mai înţelepte, ci fiindcă acestea se potriveau mai bine cu felul său de viaţă. Partidul liberal susţinea că în Rusia totul merge rău; şi, ce-i drept, Stepan Arkadici avea multe datorii, iar banii nu-i ajungeau de loc. Partidul liberal spunea că instituţia căsătoriei este învechită, că trebuie transformată şi, ce-i drept, traiul conjugal îi aducea lui Stepan Arkadici puţine plăceri, silindu-l să mintă şi să se prefacă – ceea ce era împotriva firii lui. Partidul liberal spunea sau, mai bine zis, lăsa să se înţeleagă că religia este numai un frâu pentru clasa incultă a populaţiei; şi, ce-i drept, Stepan Arkadici nu putea suporta nici măcar un scurt tedeum fără să-l doară picioarele şi nu era în stare să priceapă rostul cuvintelor solemne şi înfricoşătoare despre

ceea lume, când poţi să te veseleşti atât de bine pe lumea de aici. În afară de asta, lui Stepan Arkadici, amator de glume şi pozne, îi plăcea să pună uneori în încurcătură pe câte. Un om cumsecade, spunându-i: „Dacă vrei să te făleşti cu străbunii, nu trebuie să te opreşti la Riurik, renegând pe primul strămoş… maimuţa”. În felul acesta, ideile liberale intraseră în obiceiurile lui Stepan Arkadici, căruia îi plăcea ziarul său ca ţigara după prânz, pentru uşoara ceaţă pe care i-o lăsa în cap. Citi articolul de fond, în care se arăta că degeaba tună şi fulgeră unii, susţinând ca radicalismul ar ameninţa să înghită toate elementele conservatoare şi că guvernul e dator să ia măsuri pentru zdrobirea hidrei revoluţionare. Dimpotrivă, „după părerea noastră, primejdia o constituie nu aşa-zisa hidră revoluţionară, ci încăpăţânarea tradiţionalismului, care frânează progresul” etc. Citi încă un articol, financiar, în care se pomenea de Bentham2 şi de Mill3 şi unde erau strecurate săgeţi la adresa ministerului. Cu agerimea obişnuită a minţii sale, înţelese sensul fiecărei săgeţi, de cine fusese aruncată, împotriva cui şi cu ce prilej – ceea ce-i făcu, ca totdeauna, oarecare plăcere. Astăzi, însă, plăcerea aceasta îi era otrăvită de amintirea sfaturilor Matrionei Filimonovna şi de faptul că în casă toate treburile mergeau alandala. Mai citi că, după cum se zvonea, contele Beust4 ar fi plecat la Wiesbaden… că nu mai există păr cărunt… Citi şi publicaţia despre vânzarea unui cupeu uşor şi despre oferta de serviciu a unei tinere. Aceste informaţii nu-i dădură însă, ca mai înainte, o plăcere liniştită, ironică.

După ce isprăvi ziarul, a doua ceaşcă de cafea şi franzeluţa cu unt, Stepau Arkadici se ridică, îşi scutură firimiturile de pe vestă şi, umflându-şi pieptul lat, zâmbi vesel – nu că ar fi avut în suflet vreo bucurie; zâmbetul vesel se datora unei bune digestii.

Acest zâmbet voios, însă, îi reaminti totul, şi căzu iarăşi pe gânduri.

În spatele uşii se auziră două glasuri de copii. (Recunoscu pe Grişa, mezinul, şi pe Tania, fetiţa cea mai mare.) Scăpaseră jos un lucru pe care-l trăgeau prin casă.

— Ţi-am spus să nu urci călătorii pe acoperiş! Ţipă fetiţa în englezeşte. Acum, adună-i tu!

„Toate merg alandala, îşi zise Stepan Arkadici. Uite, copiii aleargă de capul lor” Se apropie de uşă şi-i strigă. Copiii lăsară lădiţa care le ţinea loc de tren şi intrară la tatăl lor.

Fetiţa, pentru care tatăl avea o slăbiciune, veni în fugă, cu îndrăzneală, îl îmbrăţişa şi, râzând, rămase atârnată de gâtul lui, ca de obicei, adulmecând cu încântare mirosul cunoscut al parfumului răspândit de favoriţii lui. După ce-i sărută faţa strălucitoare de duioşie şi îmbujorată din pricina aplecării trupului, fetiţa îşi desfăcu mâinile şi vru să fugă înapoi. Tatăl însă o reţinu.

— Ce face mama? O întrebă el, trecând cu mâna pe gâtul neted şi gingaş al fiicei sale. Să trăieşti! Răspunse zâmbind băiatului, care-i dăduse bună dimineaţa.

Era conştient că pe băiat îl iubea mai puţin. Dar totdeauna se silea să fie drept cu dânsul. Băiatul însă simţea asta şi nu răspunse la zâmbetul rece al tatălui său.

— Mama? S-a sculat, răspunse fetiţa.

Stepan Arkadici oftă. „Iar n-o fi dormit toată noaptea”, se gândi el.

— E veselă?

Fetiţa ştia că între tata şi mama fusese o ceartă, că maică-sa nu putea fi veselă şi că tata trebuia să ştie asta; dar se prefăcea, punându-i întrebări cu atâta dezinvoltură. Fetiţa se îmbujora de ruşinea tatălui său, care o înţelese numaidecât şi se împurpura şi el la faţă.

— Nu ştiu, zise ea. Nu ne-a pus să învăţăm. Ne-a trimis să ne plimbăm cu miss Howl la bunica.

— Hai, du-te, Tanciurocika mea. Ba nu, mai stai puţin, îi spuse tatăl, reţinând-o şi mângâindu-i mânuţa gingaşă.

Luă de pe cămin o cutie de bomboane, rămasă acolo de cu seară, şi-i dădu două bomboane, alegându-i-le pe cele care-i

plăceau ei mai mult – una de ciocolată şi alta fondantă.
— Asta-i pentru Grişa? Întrebă fetiţa, arătând bomboana de ciocolată.
— Da, da. Îi mai dezmierdă o dată umerii mici, o sărută la rădăcina părului şi pe gât; apoi îi dădu drumul.
— Cupeul e la scară, anunţă Matvei; apoi adăugă: Vă aşteaptă o femeie cu o jalbă.
— De mult? Întrebă Stepan Arkadici.
— De vreo jumătate de ceas.
— De câte ori am dat ordin să mă anunţi numaidecât?!
— Am crezut de cuviinţă să vă las măcar a lua cafeaua, răspunse Matvei cu glas îmbufnat şi prietenos totodată, care nu te putea supăra.
— Hai, pofteşte-o mai repede, zise Oblonski cu o schimă de ciudă.
Solicitatoarea, soţia căpitanului Kalinin, îi cerea ceva imposibil şi fără noimă. Dar Stepan Arkadici, ca de obicei, o pofti să ia loc, o ascultă cu atenţie, fără s-o întrerupă, şi-i dădu un sfat amănunţit: cui şi cum să se adreseze; mai mult: cu scrisul lui mare, răsfirat, frumos şi citeţ alcătui repede un bilet bine compus către o persoană care ar putea-o ajuta. După ce o concedie, Stepan Arkadici îşi luă pălăria şi se opri, încercând să-şi aducă aminte dacă n-a uitat ceva. Îşi dădu seama că nu uitase nimic, afară numai de ceea ce vroia să uite – de soţia lui.
„Ah, da, îşi zise el, lăsându-şi capul în piept. Peste faţa sa frumoasă trecu o timbra de tristeţe. Să mă duc, să nu mă duc?”
Un glas lăuntric îi spunea că nu trebuie să se ducă; totul n-avea să fie decât prefăcătorie. Legăturile dintre ei nu se puteau îndrepta, nici „drege”, după cum nu era cu putinţă să-i redea soţiei farmecul tinereţii, care să-i trezească din nou dragostea, sau el să se preschimbe într-un bătrân nevolnic, care nu mai e în stare să iubească. Acum însă nu puteau ieşi din impas decât prin prefăcătorie şi minciună. Iar firea lui se împotrivea prefăcătoriei şi minciunii.

„Totuşi, uneori n-ai cum să le eviţi, lucrurile nu pot rămâne aşa”, se gândi el, silindu-se să se îmbărbăteze, îşi umflă pieptul, luă o ţigară, o aprinse, trase două fumuri şi o aruncă în scoica de sidef ce-i servea drept scrumieră. Străbătu cu paşi repezi salonul posomorit şi deschise uşa care dădea în odaia de culcare a soţiei sale.

IV.

Daria Alexandrovna – în halat, cu cozile ei subţiri, odinioară groase şi minunate, prinse la ceafă în ace, cu faţa trasă, slăbită şi cu ochii mari, speriaţi, care păreau bulbucaţi din pricina obrazului supt – stătea în picioare, în mijlocul unei grămezi de lucruri împrăştiate prin odaie, înaintea unui şifonier deschis, în care scotocea. Auzi paşii soţului şi se opri din lucru, cu ochii aţintiţi asupra uşii, încercând zadarnic să dea feţei sale o expresie aspră şi dispreţuitoare. Simţea că se teme de dânsul, de întâlnirea care trebuia să aibă loc. Tocmai se apucase, pentru a nu ştiu câta oară în ultimele trei zile, să aleagă deoparte lucrurile ei şi ale copiilor, pe care să le ia la maică-sa, şi tot nu se putea hotărî. Deşi acum, ca şi în alte daţi, Daria Alexandrovna îşi spunea că trebuie să sfârşească odată cu situaţia asta, că trebuie să ia măsuri pentru a-l pedepsi, a-l face de râs, a se răzbuna pe dânsul măcar pentru o părticică din durerea ce-i pricinuise, deşi nu încetă să-şi spună că îl va părăsi, totuşi simţea că acest lucru era cu neputinţă. Nu-şi putea scoate din suflet deprinderea de a-l socoti ca soţul său şi de a-l iubi. Iar pe deasupra, simţea că dacă aici, în casa ei, abia prididea să-şi îngrijească pe cei cinci copii, acolo unde se va duce cu dânşii îi va fi şi mai greu. De altminteri, în aceste trei zile mezinul se îmbolnăvise, fiindcă i se dăduse o supă zborşită, iar ceilalţi rămăseseră în ajun aproape nemâncaţi. Îşi dădea seama că nu putea pleca. Totuşi, încerca să se amăgească şi-şi strângea lucrurile, prefăcându-se că pleacă.

Când îşi văzu soţul, Daria Alexandrovna vârî mâna într-un sertar al şifonierului, ca şi cum ar fi căutat ceva, şi se

întoarse spre dânsul numai când acesta ajunse lângă ea. Iar faţa ei, căreia vroise să-i dea o expresie de asprime şi de dispreţ, nu exprima decât nehotărâre şi suferinţă.

— Dolly! Rosti el cu o voce stinsă, sfioasă.

Îşi vârî capul între umeri, vrând să pară abătut şi supus; faţa lui însă strălucea de prospeţime şi sănătate.

Ea îi măsură cu o privire iute, din cap până în picioare, trupul plin de prospeţime şi sănătate. „Da, el e fericit şi mulţumit! Dar eu?… Şi această nesuferită bunătate, pentru care toţi îl iubesc şi-l laudă! Urăsc bunătatea asta a lui”, îşi zise ea, strângându-şi buzele. Şi pe faţa sa palidă şi nervoasă un muşchi începu să se zbată în obrazul drept.

— Ce vrei? Îl întrebă scurt Daria Alexandrovna cu o voce joasă, străină parcă.

— Dolly! Repetă soţul cu un tremur în glas. Astăzi vine Anna.

— Ei şi? N-o pot primi, izbucni ca.

— Dar trebuie, Dolly…

— Pleacă, pleacă, pleacă! Ţipă ea fără să-l privească, ca şi cum strigătul acesta i-ar fi fost smuls de o durere fizică.

Dacă până atunci Stepan Arkadici fusese în stare să-şi păstreze liniştea când se gândea la soţia sa, să spere că lucrurile se vor „drege”, cum spunea Matvei, ba chiar să şi citească în tihnă ziarul şi să-şi bea cafeaua – acum, când îi văzu faţa chinuită şi îndurerata, când auzi sunetul glasului ei deznădăjduit şi resemnat în faţa sorţii, i se tăie răsuflarea, simţi un nod în gât şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Doamne, ce-am făcut, Dolly?! Pentru numele lui Dumnezeu! Dar… şi nu mai putu urma. Hohote de plâns îi sugrumară glasul.

Daria Alexandrovna închise cu zgomot uşa şifonierului şi se uită la dânsul.

— Dolly, ce ţi-aş putea spune? Numai atât: iartă-mă, iartă-mă… Gândeşte-te şi tu. Oare nouă ani de viaţă nu pot răscumpăra o clipă, o clipă…

Daria Alexandrovna îşi lăsă privirea în pământ şi asculta să audă ce are să-i spună, implorându-l parcă să-i zdruncine convingerea, s-o înduplece.

— O clipă de patimă… rosti el şi vru să urmeze; dar la cuvintele acestea buzele ei se strânseră iarăşi ca de o durere fizică şi un muşchi al feţei începu să i se zbată din nou pe obrazul drept.

— Pleacă, pleacă de-aici! Ţipă ca cu o voce şi mai ascuţită. Nu-mi mai vorbi de patimile şi de mârşăviile dumitale!

Daria Alexandrovna vru să plece, dar se clătina şi apucă spătarul unui scaun ca să se sprijine. Faţa lui se destinse, buzele îi tremurară, ochii i se umeziră de lacrimi.

— Dolly! Rosti el de data asta cu glasul întretăiat de plâns. Pentru numele lui Dumnezeu, gândeşte-te la copii! Ei n-au nici o vină. Eu sunt vinovat. Pedepseşte-mă pe mine. Pune-mă să-mi ispăşesc păcatul, sunt gata la orice stă în puterile mele. Sunt vinovat. N-am cuvinte să arăt cât sunt de vinovat. Totuşi, Dolly, iartă-mă.

Daria Alexandrovna se aşează. Stepan Arkadici îi auzea răsuflarea grea, şuierătoare şi-l cuprinse o negrăită milă. De câteva ori ea vru să vorbească, dar nu putu. El aştepta.

— Tu-ţi aduci aminte de copii numai când vrei să te joci cu dânşii; dar eu mă gândesc într-una la ei. Ştiu că acum sunt pierduţi, rosti ca una din frazele pe care le frământase pesemne în aceste trei zile.

Daria Alexandrovna îi spusese „tu”. Stepan Arkadici o privi cu recunoştinţă. Făcu chiar o mişcare să-i ia mâna. Dar ca se dădu în lături de dezgust.

— Eu nu-mi uit copiii. De aceea aş fi gata să fac orice pe lume pentru a-i salva. Dar nici cu nu ştiu cum aş putea-o face: despărţindu-i de tatăl lor, sau lăsându-i lângă un tată destrăbălat, da, un tată destrăbălat… Spune şi dumneata, oare mai putem trăi împreuna după cele… petrecute? E cu putinţă aşa ceva? Spune-mi, mai e cu putinţă? Repetă ea, ridicând glasul. Când bărbatul meu, tatăl copiilor mei, are legături de dragoste cu guvernanta copiilor săi…

— Dar ce-i de făcut? Ce-i de făcut? Întrebă Stepan Arkadici cu glas deznădăjduit, neştiind nici el ce spune şi plecându-şi capul în pământ din ce în ce mai adânc.

— Mă scârbeşti, mă dezgusti! Strigă ea înflăcărându-se tot mai mult. Lacrimile dumitale sunt apă chioară! Nu m-ai iubit niciodată. N-ai nici inimă, nici cinste. Eşti respingător, mi-e scârbă de dumneata! Îmi eşti străin, da, cu totul străin! Cuvântul străin, atât de groaznic pentru ea, îl rosti cu durere şi cu răutate.

El o privi. Răutatea ce se citea pe faţa ei îl sperie şi-l uimi. Nu-şi dădea seama că mila lui pentru dânsa o scotea din sărite, că ca vedea numai compătimire, dar nu dragoste. „Mă urăşte. N-are să mă ierte!”, se gândi el şi spuse:

— E îngrozitor, îngrozitor!

În timpul acesta, în odaia de alături începu să ţipe un copil, care pesemne se lovise căzând. Daria Alexandrovna ascultă cu atenţie; deodată faţa i se îmblânzi.

Câteva clipe căută să-şi vină în fire, nu mai ştia pe ce lume se află şi ce are de făcut, apoi se ridică repede şi se îndreptă spre uşă.

„Îl iubeşte deci pe copilul meu, gândea Stepan Arkadici, văzând schimbarea de pe faţa ei la ţipătul copilului. Copilul meu! Cum ar putea atunci să mă urască pe mine?”

— Dolly, încă un cuvânt, zise el mergând în urma ei.

— Dacă te ţii de mine, chem slugile, copiii! Să afle toată lumea că eşti un ticălos. Eu plec chiar azi; iar dumneata n-ai decât să rămâi aici cu amanta dumitale.

Şi Daria Alexandrovna ieşi trântind uşa.

Stepan Arkadici oftă, se şterse pe faţă şi, păşind încet, se îndreptă spre uşă. „Matvei spune: „O să se dreagă lucrurile!„ Dar cum? Nu văd nici un chip! Of, of, ce grozăvie! Şi cât de vulgar ţipa, se gândi el, aducându-şi aminte de strigătele şi de vorbele ei: „ticălos„ şi „amantă„. Dar dacă au auzit şi slugile! Înfiorător de vulgar, groaznic!” Rămase câteva clipe singur, îşi şterse ochi, oftă şi, îndreptându-şi umerii, ieşi din odaie.

Era într-o vineri. Ceasornicarul, un neamţ, întorcea pendula din sufragerie. Stepan Arkadici îşi aminti de o glumă a sa despre acest ceasornicar chel şi ordonat, „care parcă el însuşi fusese întors pentru toată viaţa, ca să poată la rându-i să întoarcă ceasurile”, şi zâmbi. Îi plăceau glumele izbutite. „Şi cine ştie? Poate o să se dreagă lucrurile. Nimerită vorbă: „o să se dreagă„, îşi zise el. Trebuie s-o spun mai departe.”

— Matvei! Strigă Oblonski. Pregăteşte împreună cu Maria tot ce trebuie pentru Anna Arkadievna în camera divanelor, porunci el lui Matvei, care se înfăţişă.

— Prea bine!

Stepan Arkadici îşi puse blana şi ieşi pe terasa de intrare a casei.

— Nu luaţi masa acasă? Îl întrebă Matvei, care-i petrecea.

— Cum s-o nimeri. Ţine pentru cheltuieli, zise el, scoţând zece ruble din portofel. Ajunge?

— Ajunge, n-ajunge, trebuie să ne descurcăm cu atât, răspunse Matvei, trântind portiţa cupeului şi dându-se înapoi pe scări.

Între timp, Daria Alexandrovna îşi linişti copilul şi, înţelegând după zgomotul cupeului că soţul său plecase, se întoarse în iatac. Era singurul loc unde se simţea la adăpost, ferită de grijile casei, care o năpădeau de cum ieşea de acolo. Chiar acum, în scurtul răstimp cât fusese în odaia copiilor, englezoaica şi Matriona Filimonovna izbutiseră să-i pună câteva întrebări care nu îngăduiau amânare şi la care numai ea ar fi putut răspunde: cu ce să îmbrace copiii pentru plimbare? Să le dea lapte? Să trimită după alt bucătar?

— Ah, lăsaţi-mă, lăsaţi-mă în pace! Izbucni Dolly şi, întorcându-se în iatac, se aşează în acelaşi loc unde vorbise cu soţul.

Îşi împreună mâinile slăbite, eu inele ce-i lunecau pe degetele osoase, şi încercă să depene în amintire convorbirea de adineauri. „A plecat! Dar cu ea o fi isprăvit?

Se gândi Daria Alexandrovna. Oare n-o mai vede? De ce nu l-am întrebat? Nu, nu! Nu ne mai putem împăca. Chiar dacă vom rămâne sub acelaşi acoperământ, vom fi ca doi străini. Străini pentru totdeauna! Repetă ca, dând un deosebit înţeles cuvântului acestuia care o îngrozea. Cât l-am iubit, Doamne, cât l-am iubit! Cât l-am iubit! Dar acum parcă nu-l iubesc? Nu-l iubesc poate chiar mai mult decât înainte? E îngrozitor, mai ales că…" începu ca. Dar nu-şi isprăvi gândul, fiindcă Matriona Filimonovna îşi băgă capul pe uşă.

— Daţi-mi voie să trimit după fratele meu, zise ca. Să ne gătească el… Să nu rămână, ca aseară, copiii nemâncaţi până la şase.

— Bine, vin îndată să dau porunci. Aţi trimis după lapte proaspăt?

Şi Daria Alexandrovna se lăsă prinsă de grijile zilei, încetându-şi în ele, pentru cât va timp, durerea.

V.

Mulţumită frumoaselor sale aptitudini, Stepan Arkadici învăţase cu uşurinţă la şcoală. Fiind însă leneş şi zvăpăiat, ieşise din şcoală printre cei din coadă. Dar cu toată viaţa lui uşuratică, şi deşi n-avea titluri mari şi era încă tânăr, Oblonski ocupa un post tic vază plătit, ca director al unei instituţii din Moscova. Căpătase acest post prin mijlocirea lui Alexei Alexandrovici Karenin, soţul surorii sale, Anna. Acesta ocupa o funcţie foartă înaltă în ministerul de care ţinea instituţia aceea. Dar chiar dacă Alexei Karenin nu şi-ar fi numit cumnatul în acest post, Stiva ar fi căpătat, totuşi, prin legăturile sale cu sute de persoane – fraţi, surori, rude, veri, unchi şi mătuşi – acelaşi post, sau altul asemănător, cu o leafă de vreo şase mii de ruble, sumă de care avea nevoie, întrucât afacerile îi mergeau prost, deşi soţia sa avea o avere frumuşică.

Stepan Arkadici era rudă sau prieten cu jumătate din populaţia Moscovei şi a Petersburgului. Se născuse în mediul acelor oameni care erau sau ajunseseră puternicii zilei. O treime dintre bărbaţii de stat, oameni bătrâni,

fuseseră prieteni cu tatăl său şi-l cunoşteau pe Stiva încă din leagăn. Cealaltă treime se tutuia cu dânsul. Iar ultima parte era alcătuită din prietenii săi cei mai buni. Prin urmare, distribuitorii bunurilor pământeşti, sub formă de slujbe, arenzi, concesiuni şi aşa mai departe, erau toţi prietenii lui şi nu puteau ocoli pe unul de-al lor. Oblonski nici nu trebuia să facă sforţări deosebite ca să capete un post bun. Era de ajuns numai să nu refuze, să, nu invidieze pe nimeni, să nu se certe şi să nu se supere, ceea ce nu făcuse niciodată, datorită bunătăţii sale înnăscute. Ar fi râs dacă i-ar fi spus cineva că nu va căpăta postul plătit cu leafa care-i trebuia lui. Mai ales că nici nu cerea un lucru extraordinar. Cerea numai ceea ce primeau cei de-o seamă cu dânsul. Şi ştia că e în stare să facă faţă slujbei nu mai prost decât oricare altul.

Cunoscuţii nu numai că-l iubeau pe Stepan Arkadici pentru firea lui bună, veselă, sau pentru netăgăduita-i cinste; dar înfăţişarea-i frumoasă şi senină, ochii săi strălucitori, părul şi sprâncenele-i negre, albul şi rumeneala feţei lui – totul stârnea voie bună şi prietenie în sufletul celor ce-l întâlneau în cale „A! Stiva! Oblonski! Uite-l!” izbucneau toţi, aproape totdeauna cu un zâmbet de bucurie pe buze, când se întâlneau cu dânsul. Chiar dacă uneori, după o convorbire cu el, se vedea că nu se întâmplase nimic îmbucurător, a doua sau a treia zi lumea se bucura totuşi la fel, întâlnindu-l.

În trei ani, de când ocupa postul de director al acelei instituţii din Moscova, Stepan Arkadici îşi câştigase nu numai dragostea, dar şi respectul colegilor, subalternilor, superiorilor şi al tuturor celor ce avuseseră de-a face cu dânsul. Principalele însuşiri, care îi asiguraseră un respect unanim în serviciul său, erau următoarele: în primul rând, o nemăsurată îngăduinţă faţă de oameni, întemeiată pe recunoaşterea propriilor sale lipsuri; în al doilea rând, un liberalism desăvârşit, nu acel din gazetă, ci acel pe care îl avea în sânge, şi graţie căruia se purta la fel cu toţi oamenii,

fără să ţină seama de rang sau de avere; iar în al treilea rând – lucrul cel mai însemnat – o totală nepăsare pentru meseria cu care se îndeletnicea… Ceea ce-l făcea să nu pună niciodată patimă în aceste chestiuni şi deci să nu greşească.

Ajuns la instituţia lui, Stepan Arkadici, petrecut cu respect de portar, care-i ducea servieta subsuoară, trecu în biroul său, îşi puse tunica de uniformă şi intră în sala de consiliu. Copiştii şi slujbaşii se ridicară voioşi în picioare, salutându-l cu respect. Se îndepărtă grăbit ca de obicei spre locul lui, strânse mâna membrilor consiliului şi se aşeză. Glumi şi vorbi tocmai cât cerea buna-cuviinţă, apoi începu lucrul. Nimeni nu ştia mai bine decât el să păstreze limita dintre libertate, simplitate şi atitudine oficială, cât se cere pentru ca munca să fie plăcută. Vesel şi respectuos faţă de Stepan Arkadici, ca de altfel toată lumea, secretarul veni cu lucrările şi spuse cu tonul familiar şi liberal, introdus de şef:

— Am izbutit totuşi să primim relaţii de la administraţia guberniei Penza. Dacă doriţi…

— Le-aţi primit în sfârşit? Rosti Stepan Arkadici, apăsând cu palma peste hârtii. Ei, acum, domnilor… şi şedinţa începu.

„Dacă ar şti ei, gândi Oblonski, aplecându-şi capul cu un aer important în timpul citirii raportului, ce băieţel vinovat era preşedintele lor acum o jumătate de ceas!” Şi ochii îi râdeau în timp ce asculta raportul. Lucrările urmau să ţină fără întrerupere până la două, iar la două – o pauză şi gustarea.

Nu era încă ora două, când uşa mare cu geamuri a sălii de consiliu se deschise pe neaşteptate şi cineva intră înăuntru. Bucurându-se ca de o distracţie, toţi cei de sub portretul ţarului şi de după dioptră5 întoarseră capul spre uşă. Dar uşierul îl dădu numaidecât afară pe intrus şi închise în urma lui uşa cu geamuri.

După citirea dosarului, Stepan Arkadici se ridică, se întinse şi, dând tribut spiritului liberal al vremii, scoase o

ţigară şi trecu în biroul său. Doi colegi, bătrânul slujbaş Nikitin şi Kammerjunker-ul Grinevici îl urmară.

— Avem timp să isprăvim după gustare, zise Stepan Arkadici.

— Şi încă cum! Adăugă Nikitin.

— Fomin ăsta trebuie să fie un coţcar şi jumătate, spuse Grinevici despre una din persoanele implicate în afacerea pe care o cercetaţi.

La cuvintele lui Grinevici, Stepan Arkadici făcu o schimă uşoară, dându-i astfel a înţelege că nu se cade să formuleze păreri premature, şi nu-i răspunse nimic.

— Cine a intrat? Întrebă el pe uşier.

— A intrat unul, fără voie, când îmi întorsesem capul, excelenţă. Întreba de dumneavoastră. I-am spus: când o să iasă membrii, atunci…

— Unde-i?

— O fi ieşit în vestibul. S-a tot învârtit pe aici. Uite-l, adăugă uşierul, arătând spre un bărbat spătos, bine legat, cu barba creaţă, care, fără să-şi scoată din cap căciula de miel, urca repede şi sprinten treptele tocite ale scării de piatră. Un funcţionar uscăţiv, care cobora scara cu o servietă la subsuoară, se opri, privi încruntat picioarele celui ce alerga şi apoi se uită întrebător la Oblonski.

Stepan Arkadici stătea în capul scărilor. Faţa lui blajină, încadrată de gulerul brodat al tunicii, se lumina şi mai mult când recunoscu pe cel ce venea în fugă.

— Tu erai! Levin! În sfârşit! Exclamă Oblonski cu un zâmbet prietenos şi ironic, măsurându-l din cap până-n picioare pe Levin, care se apropia de dânsul. Cum de nu ţi-a fost silă să mă cauţi în spelunca asta? Întrebă el şi, nemulţumindu-se numai cu o strângere de mână, îşi sărută prietenul. Ai venit de mult?

— Chiar acum am picat şi straşnic doream să te văd, răspunse Levin, aruncând în jur o privire sfioasa, înciudată şi neliniştită totodată.

— Hai în biroul meu, îi spuse Stepan Arkadici, care cunoştea amorul-propriu şi sfiiciunea de sălbăticiune a prietenului său. Îl luă apoi de mână şi-l trase după el, ca şi cum ar fi vrut să-l ferească de primejdii.

Stepan Arkadici se tutuia aproape cu toţi cunoscuţii: cu bătrâni de şaizeci şi cu băieţi de douăzeci de ani, cu actori, miniştri, negustori şi cu generali-aghiotanţi. Mulţi dintre acei cu care se tutuia se aflau la cele două capete ale scării sociale, şi tare s-ar mai fi mirat aceştia să fi ştiut că prin Oblonski aveau ceva comun între ei. Stepan Arkadici se tutuia cu toţi acei cu care băuse şampanie, şi băuse şampanie cu toată lumea… Dar când se întâlnea în prezenţa subalternilor cu unii dintre cei ce-l tutuiau, care-l cam făceau de ruşine, cum spunea în glumă despre acei prieteni dubioşi ai săi, Oblonski ştia să îndulcească cu tactul lui obişnuit impresia neplăcută făcută asupra subalternilor. Levin nu era un prieten de care s-ar fi putut ruşina. Dar Oblonski, cu tactul său, înţelese că Levin s-ar simţi stingherit să arate de faţă cu alţii intimitatea legăturilor dintre dânşii, şi de aceea se grăbi să-l conducă în biroul său.

Levin era aproape de-o seamă cu Oblonski. Se tutuiau nu numai de la şampanie, Konstantin Dmitrici îi era tovarăş şi prieten aproape din copilărie. Se iubeau, cu toată nepotrivirea lor de caracter şi de gusturi, ca prietenii legaţi din prima tinereţe. Cu toate acestea, cum se întâmplă adesea cu oamenii care şi-au ales profesiuni deosebite, fiecare dintr-înşii dispreţuia în adâncul sufletului profesiunea celuilalt, deşi – după oarecare gândire – o justifica. Fiecăruia i se părea că viaţa lui e cea adevărată, iar viaţa pe care o ducea prietenul său este deşartă. Văzându-l pe Levin, Oblonski nu-şi putu stăpâni un uşor zâmbet ironic. Îl vedea ori de câte ori venea la Moscova, de la ţară, unde se ocupa cu „ceva”. Dar ce anume făcea prietenul său, el nu înţelesese bine niciodată; de altfel asta nici nu-l interesa. Levin venea totdeauna la Moscova tulburat, grăbit, puţin stânjenit şi enervat din pricina

acestei stânjeneli. Avea aproape totdeauna păreri cu totul noi, neaşteptate asupra lumii. Stepan Arkadici râdea de ele, dar îi plăceau. La rândul lui, Konstantin Dmitrici dispreţuia în fundul sufletului şi felul de viaţă orăşenească a prietenului, şi slujba acestuia, pe care o socotea o sinecură şi de care îşi bătea foc. Deosebirea dintre ei, însă, era că Oblonski, făcând ceea ce fac toţi, râdea plin de încredere în sine şi cu bonomie, în timp ce Levin râdea şi el, dar fără încredere întrânsul şi uneori cu mânie.

— De când te aşteptam, zise Stepan Arkadici, intrând în birou şi lăsând mâna lui Levin, ca şi cum i-ar fi dat a înţelege că primejdiile se sfârşiseră aici. Ma bucur, mă bucur foarte mult că te văd, adăugă el. Ce mai faci? Cum o mai duci? Când ai sosit?

Levin tăcea, privind pe cei doi colegi ai lui Oblonski, pe care nu-i cunoştea. Se una mai ales la mâna elegantului Grinevici, care avea degetele atât de albe şi subţiri, unghiile atât de lungi, galbene, încovoiate la vârf, şi nişte butoni atât de mari şi de strălucitori la cămaşă, încât mâinile acestea îi absorbeau probabil toată atenţia şi nu-i dădeau răgaz să gândească. Oblonski înţelese totul numaidecât şi surâse.

— Ah, da! Daţi-mi voie să vă prezint, zise el. Colegii mei, Filip Ivanâci Nikitin şi Mihail Stanislavici Grinevici. Apoi, întorcându-se spre Levin: Konstantin Dmitrici Levin, fratele lui Serghei Ivanâci Koznâşev, membru al zemstvei, om nou în zemstvă, atlet care ridică cinci puduri într-o mână, crescător de vite, vânător şi prietenul meu.

— Îmi pare bine, răspunse bătrânelul.

— Am cinstea să-l cunosc pe fratele dumneavoastră Serghei Ivanâci, zise Grinevici, întinzându-i mâna subţire cu unghii lungi.

Levin se încruntă. Îi strânse mâna cu răceală şi se întoarse îndată spre Oblonski. Deşi avea o mare consideraţie pentru fratele său vitreg, scriitor cunoscut în întreaga Rusie, totuşi nu putea suferi când pentru cineva el nu era Konstantin Levin, ci fratele celebrului Koznâşev.

— Nu. Nu mai sunt membru al zemstvei. M-am certat cu toată lumea şi nu mă mai duc la adunări, spuse el către Oblonski.

— Cam repede! Zise Stepan Arkadici, zâmbind. Dar cum? De ce?

— E o poveste lungă. Am să ţi-o istorisesc altă dată, răspunse Levin, dar începu numaidecât să povestească. Ei, pe scurt, m-am convins că nu există nici o activitate în zemstve şi nici nu poate exista. Vorbea ca şi cum cineva l-ar fi jignit chiar atunci. Pe de o parte, fiindcă asta-i numai o păpuşerie, o joacă de-a parlamentul; iar eu nu-s nici destul de tânăr, nici destul de bătrân ca să mă distrez cu jucării. Pe de altă parte (aici se bâlbâi), pentru clica judeţeană trebuşoara asta e un mijloc de a face parale. Mai înainte erau tutelele şi procesele. Astăzi sunt zemstvele. Nu sub formă de mită, ci de leafă nejustificată, adaugă el cu aprindere, ca şi cum cineva dintre cei prezenţi i-ar fi combătut părerile.

— Oho! Văd că eşti într-o fază nouă, conservatoare, spuse Stepan Arkadici. Dar despre asta vorbim mai pe urmă!

— Da, mai pe urmă. Acum însă trebuia să te văd, urmă Levin, privind cu ură mâna lui Grinevici.

Stepan Arkadici schiţă un zâmbet fin.

— Spuneai că n-ai să mai porţi haine europeneşti, zise el, uitându-se la costumul nou al prietenului său, lucrat fără îndoială la un croitor francez. Da! Văd că eşti într-o fază nouă.

Levin roşi deodată, dar nu cum roşesc oamenii maturi – uşor, fără să-şi dea seama nici ei înşişi – ci aşa cum roşesc adolescenţii care se simt ridicoli din pricina sfielii lor şi de aceea se ruşinează şi roşesc încă mai mult, aproape până la lacrimi. Faţa aceasta inteligentă de bărbat, cu expresia ei copilărească, era atât de neobişnuită, încât Oblonski îşi întoarse privirea de la dânsul.

— Unde ne vedem? Trebuie să-ţi vorbesc neapărat, zise Levin.

Stepan Arkadici păru să stea la gânduri.

— Ştii ce? Haidem să luăm o gustare la Gurin. Vorbim acolo. Sunt liber până la trei.

— Nu, răspunse Levin după o clipă de gândire, trebuie să mă mai duc undeva.

— Bine. Atunci să prânzim împreună.

— Să prânzim? La drept vorbind, n-am să-ţi spun nimic deosebit… numai două cuvinte… Vreau să te întreb ceva… şi de vorbit, om vorbi mai pe urmă.

— Atunci, spune-mi acum cele două cuvinte şi om sta de vorbă la masă.

— Uite care-s cele două cuvinte, zise Levin; dar, de altfel, nu-i nimic deosebit. Faţa lui căpătă deodată o expresie de răutate din pricina sforţării de a-şi învinge sfiala. Ce mai face familia Şcerbaţki? O duce ca şi mai înainte? Întrebă el.

Stepan Arkadici ştia de mult că Levin e îndrăgostit de Kitty, cumnata lui. De aceea zâmbi uşor şi ochii îi străluciră veseli.

— Mi-ai spus că e vorba de două cuvinte. Dar eu nu-ţi pot răspunde în două cuvinte, fiindcă… Iartă-mă o clipă…

Intră secretarul, respectuos şi familiar, ca toţi secretarii conştienţi de superioritatea lor faţă de şef în privinţa cunoaşterii lucrărilor. Se apropie de şeful său cu nişte hârtii şi, sub pretextul unei întrebări, începu să-i explice o dificultate. Fără să-l asculte până la capăt, Stepan Arkadici îşi puse prietenos mâna pe mâneca secretarului.

— Nu! Fă cum ţi-am spus, hotărî el, îndulcindu-şi observaţia printr-un zâmbet; şi, după ce-i explică pe scurt cum înţelegea el chestiunea, dădu hârtiile la o parte şi încheie: Fă, te rog, aşa… aşa să faci, Zahar Nikitici.

Secretarul ieşi jenat. Levin, care în timpul convorbirii cu secretarul îşi învinsese cu totul sfiala, stătea rezemat cu amândouă mâinile de scaun. Faţa lui exprima o atenţie batjocoritoare.

— Nu pricep, nu pricep, zise Levin.

— Ce nu pricepi? Îi răspunse Oblonski, surâzând tot atât de vesel şi scoţând o ţigară. Se aştepta la cine ştie ce ciudăţenie de-a lui Levin.

— Nu pricep ce faceţi voi, adăugă Levin ridicând din umeri. Cum poţi lua lucrurile astea în serios?

— De ce nu?

— Fiindcă n-ai ce lucra la ele.

— Asta o crezi tu. Dar noi suntem copleşiţi de lucrări.

— De hârtii! De altfel, tu ai darul ăsta, urmă Levin.

— Adică tu crezi că ăsta este un defect?

— Poate că da, răspunse Levin. Totuşi, îţi admir prestanţa şi mă mândresc că sunt prieten cu un om de înaltă vază. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, rosti el privindu-l drept în ochi cu o deznădăjduită încordare.

— Ei bine, bine. Lasă, c-ai să ajungi şi tu aici. Noroc că ai trei mii de deseatine în judeţul Karazinski, asemenea muşchi şi prospeţimea asta de fetiţă de doisprezece ani! Dar o să vii şi tu la noi. Cât priveşte întrebarea ta, nu-i nici o schimbare. Păcat numai că n-ai mai venit de-atâta vreme pe aici!

— De ce? Îl întreba Levin speriat.

— Nu-i nimic grav. Mai vorbim noi. Dar, de fapt, de ce ai venit?

— Ah! Şi despre asta o să vorbim mai târziu, răspunse Levin, îmbujorându-se iarăşi până în vârful urechilor.

— Ei bine! Am înţeles. Vezi tu, te-aş pofti la noi; soţia mea însă lui se simte tocmai bine. Dar uite ce: dacă vrei să-i vezi, îi găseşti azi la Grădina Zoologică. De la patru la cinci, Kitty patinează. Du-te acolo. Eu vin pe urma şi mergem împreună să prânzim undeva.

— Minunat! Atunci, la revedere!

— Ia seama! Doar te cunosc. Vezi să nu uiţi sau să pleci din senin la ţară! Strigă după dânsul Stepan Arkadici râzând.

— Nu! Sigur că nu uit!

Aducându-şi aminte că uitase să-şi ia ziua bună de la colegii lui Oblonski, Levin îi salută abia când ajunse la uşă;

apoi ieşi din birou.

— Trebuie să fie un om foarte energic, zise Grinevici după plecarea lui Levin.

— Da, dragă! Răspunse Stepan Arkadici, clătinând din cap. Om fericit! Stăpâneşte trei mii de deseatine în judeţul Karazinski. Are tot viitorul înainte. Şi câtă prospeţime la el! Nu ca noi.

— Dar dumneavoastră de ce vă plângeţi?

— O duc prost, rău de tot, spuse Stepan Arkadici, oftând din greu.

VI.

Când Oblonski îl întrebă pe Levin ce anume îl făcuse să vină, acesta se înroşi la faţă şi se înciudă fiindcă roşi, neputându-i răspunde: „Am venit să cer mâna cumnatei tale”, deşi numai pentru asta venise.

Familiile Levin şi Şcerbaţki erau vechi familii de nobili din Moscova şi totdeauna fuseseră în bune raporturi de prietenie; aceste legături se strânseseră şi mai mult în vremea studenţiei lui Levin, care se preparase pentru examene şi intrase în universitate împreună cu tânărul prinţ Şcerbaţki, fratele surorilor Dolly şi Kitty. În timpul studiilor, Levin vizitase des casa Şcerbaţki şi se îndrăgostise de casa aceasta. Oricât de ciudat s-ar părea, dar Konstantin Dmitrici era îndrăgostit chiar de casa şi de familia Şcerbaţki, şi îndeosebi de femeile din familia aceasta. Levin nu-şi aducea aminte de maică-sa. Singura lui soră era mai mare decât dânsul. În casa Şcerbaţki, Levin găsi pentru întâia oară acel mediu al vechilor familii de nobili cultivaţi şi cinstiţi, de care el fusese lipsit prin moartea mamei şi a tatălui său. Toţi membrii acestei familii – şi mai ales femeile – îi apăreau ca sub un văl tainic şi poetic. Nu numai că nu le găsea nici un cusur; dar, sub acel văl poetic bănuia că se ascund cele mai înalte sentimente şi cele mai desăvârşite însuşiri. De ce trebuiau aceste trei domnişoare să vorbească o zi franţuzeşte şi alta englezeşte? De ce la anumite ore cântau, pe rând. la pian; iar sunetele se auzeau

până sus, în odaia fratelui lor, unde învăţau studenţii? De ce veneau aceşti profesori de literatură franceză, de muzică, desen şi dans? De ce, la anumite ore, tustrele domnişoarele, împreună cu mademoiselle Linon, treceau în trăsură spre bulevardul Tverskoi în mănătăluţe de atlaz îmblănite: Dolly cu o mantilă lungă, Nathaly într-una ceva mai scurtă, iar Kitty într-o blană scurtuţă de tot, care lăsa să i se vadă picioarele graţioase, cu ciorapi roşii, bine întinşi. De ce trebuiau să se plimbe pe bulevardul Tverskoi, însoţite de un valet cu cocardă de aur la pălărie? Levin nu înţelegea toate acestea şi multe alte lucruri din cele ce se. Petreceau în lumea lor misterioasă. Ştia însă că tot ce se întâmplă acolo e nespus de frumos şi era îndrăgostit tocmai de acest mister.

În timpul studenţiei, Levin fusese aproape îndrăgostit de fata cea mai mare – Dolly. Dar ea se mărită curând cu Oblonski. Începu apoi s-o îndrăgească pe cea de-a doua. Parcă simţea că trebuie neapărat să se îndrăgostească de una dintre surori. Nu-şi putea da însă seama de care anume. Dar şi Nathaly, de îndată ce ieşi în lume, se mărită cu diplomatul Lvov. Kitty era încă un copil când Levin isprăvi universitatea, tânărul Şcerbaţki intră în marină şi se înecă în Marca Baltică. De atunci, raporturile lui Levin cu familia Şcerbaţki – cu toată prietenia dintre el şi Oblonski – se mai răriră. Anul acesta, însă, la începutul iernii, când după un an de şedere la ţară sosi la Moscova şi revăzu familia Şcerbaţki, Levin înţelese de care dintre cele trei fete era într-adevăr sortit să se îndrăgostească.

Părea că nimic n-ar fi fost mai simplu decât ca Levin – om de neam bun, mai curând bogat decât sărac, în vârstă de treizeci şi doi de ani – să ceară mâna prinţesei Şcerbaţki. Trecea drept o partida bună şi putea nădăjdui că nu va fi respins. Dar Levin era îndrăgostit şi Kitty îi părea perfecţiunea încarnată, mai presus de orice fiinţă pământească, iar el se credea cu mult inferior ei în toate privinţele, astfel încât nici nu-i trecea prin minte că ea sau alţii l-ar putea socoti vrednic de dânsa.

După ce petrecu două luni la Moscova, ca într-un vis, văzând-o zilnic pe Kitty în societatea pe care o frecventa anume ca s-o întâlnească, hotărî deodată că acest proiect al lui de căsătorie era cu neputinţă de realizat şi plecă la ţară.

Convingerea lui Levin că acest lucru e peste putinţă se întemeia pe credinţa lui că familia ei n-ar vedea întrânsul o partidă destul de strălucită pentru încântătoarea Kitty şi că însăşi Kitty nu l-ar putea iubi. Pentru părinţii ei, Levin n-avea o profesie stabilă, bine determinată, şi nici o situaţie în societate, în timp ce colegii lui, de o vârstă cu el, erau care colonel şi aghiotant al ţarului, care profesor universitar, care director de bancă sau la Căile ferate, ori director la vreo instituţie, ca Oblonski. El însă (ştia foarte bine părerea celorlalţi despre dânsul) nu era decât un simplu moşier, care se îndeletnicea adică cu creşterea vacilor, cu vânătoarea de sitari şi cu clăditul.

— Cu alte cuvinte: un tânăr fără vreun talent deosebit, care nu ajunsese la nimic în viaţă şi se ocupa, după concepţia societăţii, cu ceea ce se îndeletnicesc îndeobşte oamenii care nu-s buni de nimic.

Iar misterioasa şi încântătoarea Kitty nu putea iubi un bărbat urât, cum se socotea el, şi mai cu seamă simplu, care nu strălucea prin nimic. Afară de asta, purtarea lui de mai înainte faţă de Kitty – purtarea unui om matur faţă de un copil, dat fiind prietenia lui cu fratele ci mai mare – îi părea încă o piedică în calea dragostei sale. Levin îşi închipuia că un om urât, dar bun, cum se socotea el, nu putea fi iubit decât ca prieten. Ca să fii însă iubit cu o dragoste, asemănătoare celei pe care o simţea el pentru Kitty, trebuia să fii o frumuseţe de bărbat şi, mai cu seamă, un om deosebit.

Auzise şi el că femeile iubesc uneori oameni urâţi şi simpli, dar nu-i venea să creadă, fiindcă – judecând după sine – el n-ar fi putut iubi decât femei încântătoare, misterioase şi distinse.

Cu toate acestea, în timpul celor două luni cât stătu la ţară, Levin se convinsese că ceea ce simţea el acum nu era una din dragostele pe care le mai încercase în prima tinereţe, ci un sentiment adânc, care nu-i dădea nici o clipă de linişte, că nu mai putea trăi fără un răspuns la întrebarea: va fi Kitty soţia sa, ori ba? Şi că deznădejdea i se năzărise numai din închipuire, deoarece n-avea nici o dovadă că va fi respins. Veni la Moscova ferm hotărât să-i ceară mâna şi să se însoare dacă-i va fi primită propunerea. Ori… dar nici nu se putea gândi la ceea ce s-ar întâmpla cu dânsul dacă ea l-ar respinge.

VII.

Sosind cu trenul de dimineaţă la Moscova, Levin trase la Koznâşev, fratele său după mamă, mai mare decât el. După ce se schimbă, Konstantin Dmitrici intră în biroul acestuia cu gândul să-i povestească numaidecât de ce venise şi să-i ceară sfatul. Dar fratele nu era singur. Se afla la el un celebru profesor de filosofie, care sosise de la Harkov într-adins ca să lămurească o neînţelegere ivită între ei cu privire la o foarte importantă chestiune filosofică. Profesorul ducea o polemică înflăcărată împotriva materialiştilor, iar Serghei Koznâşev urmărea cu interes această polemică. După ce citise ultimul articol al profesorului, Koznâşev îi trimise o scrisoare cu obiecţiile sale. Îi imputa profesorului marile concesii făcute materialiştilor. Profesorul veni fără întârziere ca să pună la punct chestiunea. Era vorba de o problemă la modă: dacă există o limită între fenomenele psihice şi cele filosofice în activitatea omului. Şi care-i această limită?

Serghei Ivanovici îşi primi fratele cu zâmbetu-i obişnuit, prietenos, dar rece; şi, după ce-l prezentă profesorului, continuă discuţia cu acesta.

Profesorul, un domn scund şi măsliniu la faţă, cu ochelari şi cu fruntea îngustă, îşi întrerupse o clipă discuţia ca să dea mâna cu Levin; apoi îşi urmă vorba fără să-l mai ia în

seamă. Levin se aşează, aşteptând să plece acesta; dar curând se simţi atras de subiectul discuţiei.

Dăduse în reviste peste articolele despre care era vorba şi le citise cu interes, deoarece tratau despre evoluţia principiilor ştiinţelor naturale, pe care, ca naturalist, le cunoştea încă din universitate. Niciodată însă nu făcuse o apropiere între concluziile ştiinţifice despre originea omului ca animal, despre reflexe, biologic sau sociologie şi problemele legate de sensul vieţii şi al morţii care-i veneau în minte în ultimul timp din ce în ce mai des.

— Ascultând convorbirea fratelui său cu profesorul, Levin observa că amândoi legau problemele ştiinţifice de cele sufleteşti. Ajunseseră de câteva ori la nodul discuţiei; dar, de câte ori atingeau esenţialul – după cât îi părea lui – amândoi se îndepărtau în grabă şi se cufundau iarăşi în clasificări subtile, rezerve, citate, aluzii, trimiteri la somităţi… aşa încât el abia dacă mai pricepea despre ce era vorba.

— Nu pot admite, spunea Serghei Ivanovici cu o dicţiune elegantă şi cu obişnuita-i claritate şi precizie în exprimare; nu pot fi de acord, pentru nimic în lume, cu Keiss, şi anume: că ideea mea despre lumea exterioară rezultă din senzaţii. Noţiunile de bază despre existenţă cu nu mi le-am format cu ajutorul senzaţiilor, deoarece nici nu este un organ special care să transmită aceste noţiuni.

— Aşa-i! Dar şi Wurst, şi Knaust, şi Pripasov îţi vor răspunde: conştiinţa existenţei decurge din totalitatea senzaţiilor, şi această conştiinţă a existenţei este un rezultat al senzaţiilor. Wurst spune chiar de-a dreptul: atâta vreme cât nu sunt senzaţii, nu există nici conştiinţa existenţei.

— Eu aş spune dimpotrivă, începu Serghei Ivanovici…

Lui Levin i se păru iarăşi că, după ce se apropiaseră de punctul esenţial, se îndepărtau din nou. Atunci se hotărî să pună profesorului o întrebare:

— Prin urmare, dacă simţurile melc pier, dacă-mi moare trupul, nu mai poate fi vorba de nici o existenţă? Întrebă el.

Înciudat şi cu o durere aproape cerebrală, provocată de întrerupere, profesorul se uită la straniul personaj care-i pusese întrebarea şi care semăna mai curând cu un edecar decât cu un filosof. Îşi întoarse privirile spre Serghei Ivanovici, întrebându-l parcă: „Ce să mai vorbesc?” Serghei Ivanovici, care avea un spirit mai larg, nu trebui să facă nici o sforţare ca să răspundă profesorului şi totodată să înţeleagă punctul de vedere simplu şi firesc al întrebării fratelui său. De aceea zâmbi şi spuse:

— N-avem încă dreptul să rezolvăm această problemă…

— Nu avem date, confirmă profesorul şi-şi urmă argumentarea. Nu, zise el, eu susţin, aşa cum spune fără înconjur Pripasov, că, chiar dacă senzaţia are la bază impresia, noi totuşi trebuie să facem o strictă delimitare între aceste două noţiuni.

Levin nu mai asculta şi aştepta să plece profesorul.

VIII.

După plecarea profesorului, Serghei Ivanovici se întoarse către fratele său:

— Îmi pare bine că ai venit. Rămâi mai mult timp aici? Cum merg treburile la ţară?

Levin ştia ca pe fratele său mai mare nu-l prea interesau aceste lucruri şi că-i pusese această întrebare numai ca să-i facă o concesie. De aceea îi vorbi numai despre vânzarea grâului şi despre bani.

Levin avusese de gând să stea de vorbă cu fratele său despre intenţia lui de a se căsători şi să-i ceara sfatul. Fusese chiar foarte hotărât la aceasta. Dar când îşi văzu fratele, după ce ascultă convorbirea cu profesorul şi după tonul involuntar protector cu care îl întrebase despre treburile gospodăriei (moşia rămasă de la mama lor era în indiviziune, şi Levin administra amândouă părţile), Konstantin Dmitrici simţi deodată că nu va putea vorbi despre proiectul lui de căsătorie, dându-şi seama că fratele său nu va privi acest lucru aşa cum ar fi dorit el.

— Dar zemstva voastră cum merge? Îl întrebă Serghei Ivanovici, care se interesa foarte mult de zemstve, dându-le o mare importanţă.

— Zău, nu ştiu…

— Cum? Doar eşti membru al zemstvei.

— Nu, nu mai sunt. M-am retras. Nu mă mai duc la adunări.

— Păcat! Zise Serghei Ivanovici, încruntându-se.

Ca să se justifice, Levin începu să povestească ceea ce se petrecea la adunările din judeţul său.

— Aşa e totdeauna! Îl întrerupse Serghei Ivanovici. Aşa suntem noi, ruşii. Asta e poate trăsătura noastră de caracter cea mai frumoasă: capacitatea de a ne vedea propriile noastre defecte. Dar exagerăm şi ne mângâiem cu ironiile pe care le avem veşnic pe limbă. Pot să-ţi spun numai atât: dacă aceleaşi drepturi, cum sunt ale instituţiei zemstvei noastre, ar fi fost date oricărui alt popor european – germanilor sau englezilor – aceştia şi-ar fi făurit din ele libertatea… pe când noi ne mulţumim să le ironizăm.

— Ce să fac? Răspunse Levin cu un aer vinovat. A fost ultima mea experienţă. M-am străduit doar din toată inima. Dar nu mai pot. Sunt incapabil…

— Nu eşti incapabil, zise Serghei Ivanovici, dar nu priveşti lucrurile aşa cum trebuie.

— Poate, răspunse trist Levin.

— Ştii, fratele nostru Nikolai a venit iar aici.

Nikolai era fratele bun, mai mare, al lui Konstantin Levin şi frate vitreg cu Serghei Ivanovici. Era un om pierdut, care-şi tocase aproape întreaga avere. Trăia în cea mai ciudată şi mai decăzută societate. Şi era certat cu amândoi fraţii.

— Ce spui? Exclamă Levin, îngrozit. De unde ştii?

— L-a văzut Prokofi pe stradă.

— Aici, în Moscova? Unde-i? Nu ştii? Levin se ridică de pe scaun, pregătindu-se parcă să plece numaidecât.

— Îmi pare rău că ţi-am spus, zise Serghei Ivanovici clătinând din cap când văzu tulburarea fratelui său. Am

trimis pe cineva după el să afle unde stă şi să-i dea şi poliţa lui către Trubin, pe care i-am achitat-o eu. Uite ce mi-a răspuns.

Serghei Ivanovici întinse fratelui său biletul de sub presse-papier.

Levin citi rândurile aşternute cu acel scris ciudat, pe care-l cunoştea bine: „Vă rog frumos să mă lăsaţi în pace. Asta-i tot ce cer de la scumpii mei fraţi. Nikolai Levin.”

Konstantin Dmitrici citi şi, fără să-şi ridice capul, rămase în picioare cu biletul în mână în faţa lui Serghei Ivanovici.

În sufletul lui se dădea o luptă între dorinţa de a-l uita pe fratele nefericit şi conştiinţa că acest lucru nu e frumos.

— Vrea pesemne să mă jignească, urmă Serghei Ivanovici. Dar el nu mă poate jigni. Aş dori din toată inima să-i vin în ajutor. Ştiu însă că totu-i zadarnic.

— Da, da, repetă Levin. Înţeleg şi preţuiesc purtarea ta faţă de el. Dar eu am să mă duc totuşi la dânsul.

— Dacă ţii, n-ai decât să te duci. Eu însă nu te sfătuiesc, adăugă Serghei Ivanovici. Adică, în ceea ce mă priveşte, n-am nici o frică, n-o să poată să ne învrăjbească. Dar, pentru tine, te povăţuiesc mai bine să nu te duci. Nu-l poţi ajuta. De altfel, fă cum vrei.

— Poate că nu-s în stare să-l ajut. Simt însă, mai cu seamă în clipa de faţă, că n-aş avea linişte… dar asta-i altceva.

— Nu te înţeleg, zise Serghei Ivanovici. Un singur lucru pricep, urmă el, că asta-i pentru noi o lecţie de smerenie. După ce Nikolai a ajuns ce a ajuns, am început să privesc altfel, cu mai multă îngăduinţă, ceea ce se numeşte ticăloşia… Ştii ce-a făcut…

— Oh, e îngrozitor! Îngrozitor!

— Repetă Levin. Şi luând de la valetul lui Serghei Ivanovici adresa fratelui său, Levin se pregăti să se ducă îndată la dânsul; dar, răzgândindu-se, hotărî să-şi amâne vizita până-n seară. În primul rând trebuia – pentru a-şi recăpăta liniştea sufletească – să rezolve chestiunea pentru care venise la Moscova. De la fratele său, Levin se duse la

instituţia lui Oblonski şi, după ce află ştiri despre familia Şcerbaţki, porni înspre locul unde i se spusese că putea s-o întâlnească pe Kitty.

IX.

La ora patru, Levin coborî din birjă la Grădina Zoologică. Simţea cum îi bate inima. Apucă pe o alee care ducea spre locurile de săniuş şi de patinaj. Era sigur că o va găsi pe Kitty acolo, pentru că văzuse la intrare trăsura familiei Şcerbaţki.

Era o zi senină, geroasă. Şiruri de cupeuri, sănii, birje de piaţă şi jandarmi aşteptau la intrare. Lumea, frumos îmbrăcată, cu pălării care luceau în soarele scânteietor, mişuna la intrare, pe aleile măturate şi printre căsuţele în stil rusesc, cu streşini sculptate. Mestecenii bătrâni şi înfoiaţi ai grădinii îşi plecau crengile sub povara zăpezii, îmbrăcaţi parcă în odăjdii noi de sărbătoare.

Levin, înaintând pe aleea care ducea spre patinoar, îşi zicea: „N-are nici un rost să fiu tulburat. Trebuie să mă liniştesc. Ce vrei? Ce ai? Taci, neroadă!” îşi certa el inima. Dar cu cât încerca să se liniştească, cu atât mai mult i se tăia răsuflarea. Un cunoscut îl întâlni şi-l strigă, dar el nici nu-l recunoscu. Se apropie de povârnişurile unde zornăiau lanţurile săniuţelor care coborau şi se întorceau. Săniuţele vâjâiau, lunecând. Răsunau glasuri vesele. Mai făcu câţiva paşi şi se pomeni în faţa terenului de patinaj; de îndată o recunoscu pe Kitty printre toţi patinatorii.

Îşi dădu seama după bucuria şi spaima care-i cuprinseră inima. Kitty stătea de vorbă cu o doamnă la capătul celălalt al terenului de patinaj. Deşi n-avea nimic deosebit în port şi în ţinută, Levin o recunoscu în mijlocul mulţimii cum ai distinge un trandafir între urzici. Totul îi părea luminat de ea. Era un zâmbet care împrăştia lumină împrejur. „Aş putea oare să cobor acolo, pe gheaţă? Să mă apropii de dânsa?” se întrebă el. Locul unde se afla ea îi părea un sanctuar inaccesibil. O clipă, Levin fu cât pe ce să plece, cuprins de un fel de teamă. Trebui să facă o sforţare ca să-şi

dea seama că în jurul ci umblă fel de fel de oameni şi, deci, s-ar putea duce şi el acolo să patineze. Coborî, ferindu-se să se uite la ca prea mult, ca la soare; dar o vedea cum vezi soarele, chiar fără să-l priveşti.

În această zi a săptămânii şi la această oră, se adunau la patinaj oamenii din societatea bună, care se cunoşteau mai toţi între ci. Se întâlneau acolo şi maeştri ai patinajului, arătându-şi arta… şi începători care se ţineau de fotolii, făcând mişcări sfioase, stângace; erau copii, ba şi bătrâni care patinau după prescripţia medicului. Toţi îi păreau lui Levin nişte fericiţi aleşi ai sorţii, fiindcă se găseau acolo, în preajma ei. Iar patinatorii treceau pe lângă ea cu cea mai mare nepăsare. O ajungeau din urmă, vorbeau chiar cu dânsa şi, cu totul independent de ca, se bucurau de gheaţa minunata şi de vremea frumoasă.

Nikolai Şcerbaţki, vărul lui Kitty, care purta o haină scurtă şi pantaloni strimţi, şedea pe o bancă cu patinele în picioare. Zărindu-l pe Levin, strigă:

— Ah, iată-l pe cel mai marc patinator rus! Ai venit de mult? Straşnică gheaţă! Pune-ţi repede patinele.

— N-am patine, răspunse Levin, mirându-se că Nikolai Şcerbaţki poate fi atât de îndrăzneţ şi de dezgheţat în prezenţa ei.

Levin n-o pierdea nici o clipă din ochi, deşi nu se uita la ea. Simţea că soarele se apropia de el. Kitty era mai la o parte şi, purtându-şi stângaci picioarele mici, încălţate cu ghete înalte, luneca spre el cu vădită sfială. Un băiat care purta o tunică rusească se luă la întrecere cu ea şi, dând dezmăţat din mâini şi aplecându-se spre pământ, o întrecu. Kitty luneca fără prea multă siguranţă. Îşi scosese mâinile din manşonaşul atârnat de un şnur şi căuta un sprijin. Uitându-se la Levin, pe care-l recunoscu, zâmbi de propria ei fricâ. După ce trecu de cotitura, îşi făcu vânt lovind gheaţa cu piciorul încordat şi lunecă drept spre Şcerbaţki; apoi, agăţându-se cu amândouă mâinile de el, îl salută pe Levin, zâmbind. Era mai încântătoare încă decât în închipuirea lui.

De câte ori se gândea la ea, îi răsărea limpede în minte chipul ei întreg, cu tot farmecul căpşorului său blond, încadrat de bucle, cu o expresie senină de bunătate şi de naivitate copilărească, atât de graţios aşezat pe umerii săi frumoşi de fecioară. Această expresie copilărească a feţei, îmbinată cu nobila frumuseţe a trupului, îi dădea un farmec deosebit, de care Levin era pătruns atât de adânc. Dar ceea ce îl impresiona totdeauna, ca un lucru neaşteptat, era expresia ochilor săi blânzi, liniştiţi, curaţi şi mai cu seamă zâmbetul! Ei, care-l purta într-o lume de basm şi-l umplea de smerenie şi de duioşie, amintindu-i de rarele zile fericite ale copilăriei sale.

— Ai venit de mult? Îl întrebă Kitty, întinzându-i mâna. Mulţumesc, adăugă ea, când el îi ridică batista căzută din manşon.

— Eu? De curând, de ieri… adică azi… am sosit, răspunse Levin, neînţelegându-i dintr-o dată întrebarea din pricina emoţiei. Vroiam să vin la dumneavoastră, urmă el; dar, aducându-şi aminte cu ce gând o căuta, se zăpăci şi se îmbujora la faţă. Nu ştiam că patinezi, şi încă aşa de frumos.

Kitty îl privi cu luare-aminte, vrând parcă să înţeleagă pricina emoţiei lui.

— Lauda dumitale trebuie preţuită. Aici doar se păstrează tradiţia că eşti cel mai bun patinator, zise Kitty; şi, cu mâna-i mică în mănuşa neagră, îşi scutură acele de promoroacă de pe manşon.

— Da, într-o vreme mă pasiona patinajul. Vroiam să ating perfecţiunea.

— Mi se pare că tot ce faci dumneata, faci cu pasiune, adăugă Kitty zâmbind. Aş dori atât de mult să văd cum patinezi! Pune-ţi patinele şi hai să patinăm împreună.

„Să patinăm împreună! Să fie cu putinţă?” se gândi Levin, privind-o.

— Le pun îndată, răspunse el. Şi se duse să-şi pună patinele.

— De mult n-aţi mai fost pe la noi, domnule, îl întâmpină îngrijitorul patinoarului, sprijinindu-i piciorul şi înşurubându-i în toc patina. Dintre toţi domnii care patinează aici, niciunul nu se poate măsura cu dumneavoastră. E bine aşa? Adăugă el, strângând cureaua.

— Bine, bine, dar te rog, mai repede! Îi spuse Levin, stăpânindu-şi cu greu zâmbetul de fericire care i se ivi fără voie pe faţă. „Da, îşi zise Levin, asta-i viaţă, asta-i fericire! Împreună, a spus ea, hai să patinăm împreună! Să-i spun acum? Tocmai de aceea mi-e frică să-i spun, fiindcă acum sunt fericit, fericit măcar cu nădejdea… Dar când? Căci trebuie! Trebuie! Trebuie! În lături cu slăbiciunea!”

Se ridică în picioare, îşi scoase paltonul şi, făcându-şi vânt pe gheaţa zgrunţuroasă de lângă căsuţă, ajunse în goană pe luciul neted unde luneca, fără nici o sforţare, iuţind şi încetinindu-şi mersul după voia lui. Se apropie de dânsa cu sfială, dar surâsul ei îl linişti din nou.

Kitty îi dădu mâna şi începură să patineze unul lângă altul, tot mai repede; şi cu cât alunecau mai iute, cu atât ea îi strângea mâna mai tare.

— Cu dumneata aş învăţa mai repede, îi spuse Kitty. Nu ştiu de ce, dar am încredere în dumneata.

— Şi cu sunt sigur de mine când te sprijini de braţul meu, răspunse el; dar se sperie numaidecât de cele spuse şi roşi.

Într-adevăr, cum rosti aceste cuvinte, faţa ei îşi pierdu deodată blândeţea, întocmai ca soarele care se ascunde în nori, şi Levin prinse acel joc al expresiei sale, binecunoscut lui, şi care trăda o încordare a gândirii; pe fruntea ei netedă se ivi o cuta mică.

— Ai vreo neplăcere? De altfel, nici n-am dreptul să te întreb, îi spuse repede Levin.

— De ce?… Nu, n-am nici o neplăcere, răspunse Kitty cu răceală şi adăugă numaidecât: Ai văzut-o pe mademoiselle Linon?

— Încă nu.

— Du-te la ea. Ţine atât de mult la dumneata! „Ce-o fi asta? Am supărat-o cu ceva? Doamne, ajută-mă!” se gândi Levin şi se duse în fugă la franţuzoaica cea bătrână, cu bucle argintii, care şedea pe o bancă. Zâmbind şi arătându-şi dinţii falşi, ea îl întâmpină ca pe un vechi prieten.

— Da, creştem, zise franţuzoaica arătând-o cu ochii pe Kitty, şi îmbătrânim. Tiny bear6 s-a făcut mare! Urmă mademoiselle Linon râzând, şi-i aminti o glumă de-a lui cu cele trei domnişoare, pe care le comparase cu cei trei ursuleţi dintr-un basm englezesc. Îţi mai aduci aminte că aşa spuneai odinioară?

Levin nu-şi mai aducea aminte. Franţuzoaica râdea însă de vreo zece ani de gluma asta, care-i plăcuse neînchipuit de mult.

— Hai, du-te, du-te să patinezi. Kitty a noastră a început să patineze frumos, nu-i aşa?

Când Levin se apropie din nou de Kitty, faţa ei nu mai era severă, iar ochii îl priveau tot atât de sincer şi de prietenos ca mai înainte. Lui Levin însă i se păru că şi purtarea asta prietenoasă avea un caracter deosebit, de linişte prefăcută, şi se întrista. După ce vorbi despre bătrâna guvernantă şi despre ciudăţeniile acesteia, Kitty îl întrebă cu ce se mai ocupă.

— Nu ţi-e urât iarna la ţară? Îl întrebă ea.

— Nu. Nu mi-e urât. Sunt foarte ocupat, răspunse Levin, simţind că Kitty îi impune tonul sau liniştit, de care nu va mai putea scăpa, cum i se mai întâmplase o dată, la începutul iernii.

— Ai venit pentru mai mult timp? Urmă Kitty.

— Nu ştiu, rosti Levin fără să se gândească la ceea ce spunea. Apoi, la gândul că, dacă păstrează cu ea acest ton părintesc, liniştit, va pleca din nou fără să ia vreo hotărâre, Levin se revoltă.

— Cum, nu ştii?

— Nu ştiu. Asta atârnă de dumneata, u spuse Levin şi se îngrozi pe loc de propriile lui cuvinte.

Ea nu-i auzi cuvintele, sau se prefăcu că nu le auzise. Ca şi cum s-ar fi împiedicat de ceva, bătu de două ori cu piciorul în loc, apoi se depărta repede de el, patinând. Se duse la mademoiselle Linon, vorbi ceva cu dânsa şi porni spre căsuţa unde doamnele îşi scoteau patinele.

„Doamne, ce-am făcut? Doamne, Dumnezeule! Apără-mă, Doamne, şi mă miluieşte!” şopti Levin, rugându-se; dar, simţind în acelaşi – timp nevoia unei mişcări violente, îşi făcu vânt şi începu să descrie cercuri care se întretăiaţi pe gheaţă.

În clipa aceea, un tânăr, cel mai iscusit dintre noii patinatori, ieşi din cafenea cu ţigara în gură şi-şi dădu drumul cu patinele pe scară, săltând din treaptă-n treaptă. Tânărul zbură până jos şi, fără să-şi schimbe măcar libera poziţie a mâinilor, îşi urmă drumul lunecând pe gheaţă.

„A! Asta-i o figură nouă!

— Îşi zise Levin şi se urcă numaidecât în fugă până sus, ca să facă şi el figura cea nouă.

— Vezi să nu-ţi rupi gâtul, trebuie să te antrenezi mai întâi, îi strigă Nikolai Şcerbaţki.

Levin ajunse în capul scării, îşi făcu vânt cât putu de tare şi îşi dădu drumul în jos, ţinându-şi echilibrul cu braţele: se împiedică de ultima treaptă, atinse uşor gheaţa cu mâna, se ridică printr-o mişcare puternică şi, râzând, patină mai departe.

„Ce om drăguţ şi simpatic!” se gândi Kitty. Ieşind din căsuţă cu mademoiselle Linon. Îl privi cu un zâmbet duios, cum te-ai uita la un frate iubit. „Oare sunt vinovată? Am făcut ceva ce nu se cade? Unii spun că asta-i cochetărie! Eu ştiu că nu pe el îl iubesc. Dar mă simt atât de bine lângă dânsul! E aşa de drăguţ! Dar de ce a spus asta?” îşi zise ea.

Când o văzu pe Kitty plecând împreună cu maică-sa, care o întâmpinase lângă scară, Levin, îmbujorat după sforţarea făcută, se opri şi căzu pe gânduri. Îşi scoase patinele şi le ajunse – pe mamă şi fiică – la ieşirea din grădină.

— Îmi pare bine că te văd, îi spuse prinţesa. Primim, ca de obicei, joia.

— Adică azi?

— Ne-ar face mare plăcere să te vedem, adăugă rece prinţesa.

Răceala aceasta o mâhni pe Kitty, care nu-şi putu stăpâni dorinţa de a o îndulci. Îşi întoarse capul şi îi spuse zâmbind:

— La revedere!

Tocmai atunci Stepan Arkadici intră în grădină ca un învingător, vesel, cu pălăria pe-o ureche, cu faţa şi cu ochii strălucitori. Dar, apropiindu-se de soacră-sa, răspunse cu un aer trist şi vinovat la întrebările ei despre sănătatea lui Dolly. După ce vorbi cu ea încet şi mâhnit, Oblonski îşi scoase pieptul înainte şi-l luă pe Levin de braţ.

— Ce zici? Mergem? Îl întrebă Stepan Arkadici. Tot timpul m-am gândit la tine. Sunt încântat că ai venit, urmă el şi-l privi semnificativ în ochi.

— Mergem, mergem, răspunse fericit Levin, căruia îi suna mereu în urechi ecoul glasului care-i spusese „la revedere!”… şi vedea zâmbetul cu care fuseseră rostite vorbele acestea.

— La „Anglia”, sau la „Ermitage”?

— Totuna.

— Atunci, hai la „Anglia”, zise Stepan Arkadici, alegând – Anglia fiindcă acolo avea o datorie mai mare decât la „Ermitage”, şi socotea că nu-i frumos să ocolească acest hotel. Ai birjă? Foarte bine, fiindcă eu am dat drumul trăsurii.

Prietenii tăcură tot drumul. Levin încerca să descopere de ce-şi schimbase Kitty expresia feţei. Ba căuta să se convingă că putea spera, ba îl apuca deznădejdea şi-şi dădea seama foarte limpede că speranţa lui era o nebunie; cu toate astea, se simţea parcă alt om, fără nici o asemănare cu acel care fusese înainte de zâmbetul ci şi de cuvintele „la revedere!

Pe drum, Stepan Arkadici făcea meniul prânzului:

— Îţi place turbot? Îl întrebă pe Levin, când se apropiară de hotel.

— Poftim? Făcu Levin. Turbot? Da, îmi place straşnic turbot.

X.

Când intră cu dânsul la hotel, Levin nu putu să nu observe expresia deosebită, un fel de iluminare stăpânită, care se răspândi pe faţa lui Oblonski, ca şi în toată fiinţa acestuia. Stepan Arkadici îşi scoase paltonul şi, cu pălăria pe-o ureche, intră în restaurant, dând dispoziţii chelnerilor tătari îmbrăcaţi în frac şi cu şervete subsuoară, care se îmbulzeau în jurul lui. Salutând în dreapta şi în stânga pe cunoscuţii care se aflau acolo, ca şi pretutindeni, şi care-l întâmpinară cu bucurie, Oblonski se duse la bufet, bău un pahar de votcă, mâncă o bucăţică de peşte şi spuse ceva unei franţuzoaice sulemenite, cu panglicuţe, dantele şi cârlionţi, care şedea la casă, făcând-o să râdă cu poftă. Levin nu bău votcă, numai fiindcă îl jignea prezenţa franţuzoaicei, care parcă era făcută toată din păr fals, poudre de riz7 şi vinaigre de toilette8. Se îndepărtă repede de ea, ca de ceva spurcat. Tot sufletul îi era plin de amintirea lui Kitty. În ochi îi strălucea un zâmbet de triumf şi de fericire.

— Poftiţi aici, excelenţă! Aici nu vă stinghereşte nimeni, excelenţă, îi îndemna un tătar bătrân, cărunt, cu şolduri mari acoperite de cozile umflate ale fracului, şi care se ţinea de ci mai stăruitor decât ceilalţi chelneri. Poftiţi, excelenţă, îi spuse el lui Levin, în semn de respect pentru Oblonski, fiind prevenitor şi cu oaspetele lui.

Întinse într-o clipă o faţă albă pe o masă rotundă, acoperită cu o altă faţă, sub un candelabru de bronz. Apropie scaunele de catifea şi se opri înaintea lui Stepan Arkadici, cu şervetul şi cu lista de bucate în mâini, aşteptând comanda.

— Dacă doriţi, excelenţă, se eliberează chiar acum un salon separat, unde e prinţul Goliţân cu o doamnă. Am primit stridii proaspete.

— Ah! Stridii!

Stepan Arkadici căzu pe gânduri.

— Levin, ce-ar fi să schimbăm meniul? Îl întrebă el, oprindu-şi degetul pe lista de bucate. Faţa lui trăda o gravă nedumerire. Sunt bune stridiile? Bagă de seamă!

— Stridii de Flensburg, excelenţă. N-avem de Ostende.

— Or fi de Flensburg; dar, vorba e, sunt proaspete?

— Ieri le-am primit.

— N-ar fi bine să începem cu stridiile şi pe urmă sa schimbăm tot meniul?

Mi-e totuna. Eu aş dori mai degrabă o ciorbă acră şi nişte caşă, dar pe aici nu se găseşte aşa ceva.

— Doriţi caşă a la russe? Îl întrebă tătarul aplecându-se spre Levin ca o guvernantă asupra copilului.

— Să lăsăm gluma! Alege ce vrei. Am patinat şi sunt flămând. Şi să nu crezi, adăugă el, observând pe faţa lui Oblonski o expresie de nemulţumire, că n-am să-ţi preţuiesc alegerea. Sunt foarte bucuros c-o să mănânc bine.

— Cred şi eu. Orice-ai spune, asta-i una din plăcerile vieţii, zise Stepan Arkadici. Atunci, dă-mi, dragă, două… ba-i puţin… trei duzini de stridii, supa de zarzavat…

— Printaniere, preciză tătarul.

Dar se vede că Stepan Arkadici nu voia să-i facă plăcerea numind mâncările în limba franceză.

— De zarzavat, ştii? Apoi turbot cu un sos gros, pe urmă… rosbif. Vezi să fie bun. În sfârşit, clapon şi compot de fructe.

Amintindu-şi de obiceiul lui Stepan Arkadici de a nu numi mâncările după lista franţuzească, tătarul nu repetă numirile după el. Dar apoi îşi făcu plăcerea să repete toată comanda după listă: „Soupe printaniere, turbot sauce Beaumarchais, poularde a l'estragon, macédoine de fruits…”9 şi îndată, ca împins de un resort, aşează pe masă lista cartonată şi, luând o altă listă, cea de vinuri, o întinse lui Stepan Arkadici.

— Ce bem?

— Ce vrei, dar puţin. Şampanie, răspunse Levin.

— Cum? De la început? De altfel, ai dreptate, îţi place aceea cu pecete albă?
— Cachet blanc? Întrebă tătarul.
— Dă din marca asta la stridii. Pe urmă vom vedea.
— Am înţeles! Ce vin de masă doriţi?
— Neuilly. Ba nu, mai degrabă clasicul Chablis.
— Prea bine! Apoi brânza obişnuită a domniei-voastre?
— Desigur, parmezan. Sau poate-ţi place alta?
— Nu, mi-e totuna, zise Levin, neputându-şi stăpâni un zâmbet.

Tătarul porni în fugă şi, fluturându-şi cozile fracului, aduse în zbor, peste cinci minute, într-o mână o tavă plină de stridii sidefii, cu capacele scoicilor deschise, şi într-alta o sticlă.

Stepan Arkadici mototoli capătul unui şervet scrobit, îl băgă în deschizătura vestei şi, punându-şi liniştit mâinile pe masă, începu sa mănânce stridii.

— Nu sunt rele, spuse el, desprinzând cu o furculiţă mică de argint stridiile lunecoase din scoicile sidefii şi înghiţindu-le una după alta. Nu sunt rele, repetă el, uitându-se cu ochii umezi şi strălucitori când la Levin, când la tătar.

Levin mâncă stridii, deşi i-ar fi făcut mai multă plăcere o bucală de pâine albă cu brânză. Se desfăta, însă, privindu-l pe Oblonski. Ba chiar şi tătarul, care destupase sticla şi turnase vinul spumos în pahare subţiri cu marginile răsfrânte, îl privea pe Stepan Arkadici cu un vădit zâmbet de plăcere, îndreptându-şi cravata albă.

— Văd că nu-ţi prea plac stridiile! Zise Stepan Arkadici golindu-şi paharul, sau te nelinişteşte ceva?

Ar fi vrut ca Levin să fie vesel, dar acesta, fără a fi trist, nu se simţea la largul lui. Ceea ce avea în suflet îl făcea să fie stânjenit şi parcă speriat la restaurant, alături de saloanele separate, unde bărbaţii luau masa cu doamne în mijlocul zăpăcelii şi al zarvei. Bronzurile, oglinzile, tătarul, gazul de iluminat, întreaga atmosferă îl jignea şi-i era frică să nu întineze sentimentul ce-i umplea sufletul.

— Eu? Da, sunt preocupat. Iar pe deasupra, totul mă stinghereşte aici, adaugă Levin. Nici nu-ţi poţi închipui cât de monstruoase îmi par toate acestea mie, obişnuit să trăiesc la ţară, ca de pildă unghiile domnului pe care l-am văzut la tine…

— Da, am băgat de seamă că unghiile bietului Grinevici te interesau foarte mult, spuse râzând Stepan Arkadici.

— E ceva peste puterile mele, răspunse Levin. Caută să te pui în pielea mea. Priveşte lucrurile din punctul de vedere al unui locuitor rural. Noi ne străduim la ţară să avem grijă de mâini, ca să putem lucra mai lesne cu ele. De aceea ne tăiem unghiile şi ne suflecăm uneori mânecile. Aici însă oamenii lasă într-adins să le crească unghiile cât se poate de lungi, şi în locul butonilor agaţă nişte talgeraşe, ca să nu fie în stare să facă nimic cu mâinile.

Stepan Arkadici zâmbi vesel.

— Semn că n-are nevoie de muncă brută. Lucrează cu mintea…

— Se prea poate. Totuşi, parcă e ceva monstruos, după cum monstruos mi. Se pare faptul că noi, cei de la ţară, căutăm să ne saturăm cât mai repede, ca să ne putem vedea de treabă, pe când aici ne străduim să nu ne saturăm repede şi de aceea mâncăm stridii…

— Fireşte, se grăbi să spună Stepan Arkadici… Dar tocmai ăsta e scopul culturii: să-ţi faci din orice o plăcere.

— Dacă ăsta e scopul culturii, prefer să fiu un sălbatic.

— Şi eşti. De altfel, toţi Levinii sunt nişte sălbatici. Levin oftă. Îşi aduse aminte de fratele său Nikolai.

Se simţea ruşinat şi îndurerat. Se posomorî. Dar Oblonski trecu la alt subiect, care-l absorbi numaidecât.

— Ei, ce zici? Te duci diseară la ai noştri, adică la familia Şcerbaţki? Îl întrebă Stepan Arkadici cu o strălucire plină de înţeles în priviri, dând la o parte scoicile goale, zgrunţuroase, şi trăgând brânza spre el.

— Da, mă duc neapărat, răspunse Levin, deşi mi s-a părut că prinţesa m-a invitat destul de rece.

— Vai de mine! Vorbeşti copilării. Aşa-i felul ei de a fi… Hai, dragă, dă-ne supa… Aşa-i felul ei, grande dame10. Vin şi eu, dar trebuie să trec şi pe la o repetiţie corală la contesa Banina! Şi mai spui că nu eşti sălbatic… Cum se explică faptul că ai dispărut pe neaşteptate din Moscova? Familia Şcerbaţki mă întreba mereu de tine, ca şi cum aş fi fost dator să ştiu; dar eu ştiu un singur lucru: că tu te porţi totdeauna altfel decât ceilalţi!

— Da, rosti Levin încet, tulburat. Ai dreptate, sunt un sălbatic. Numai că nu sălbăticia mea m-a făcut să plec atunci, ci, mai degrabă, să vin acum. Acum, am venit…

— Ah, ce fericit eşti! Zise Stepan Arkadici, privindu-l pe Levin drept în ochi.

— De ce?

— Caii nărăvaşi, pursânge, îi cunosc după dangale, iar pe ndrăgostitul tânăr, după ochii dumisale", declamă Stepan Arkadici. Totul e înaintea ta.

— Dar ce? Tu ai totul în urmă?

— Nu în urmă. Dar tu ai viitorul, pe când eu am prezentul, şi nici acesta nu-i de invidiat.

— De ce?

— Lucrurile merg prost. Dar nu vreau să vorbesc despre mine. De altfel, nici nu ţi-aş putea explica totul. Dar tu de ce ai venit la Moscova?… Hai, strânge de pe masă! Strigă Oblonski tătarului.

— Nu bănuieşti? Îl întrebă Levin, privindu-l ţintă până în fundul ochilor.

— Bănuiesc, dar nu pot începe cu vorba despre aşa ceva. După asta îţi poţi da seama dacă bănuiala mea e întemeiată, ori nu, zise Stepan Arkadici, uitându-se la Levin cu un zâmbet discret.

— Atunci, ce ai să-mi spui? Îl întrebă Levin cu un tremur în glas, simţind cum i se zbăteau toţi muşchii feţei. Ce zici de asta?

Oblonski goli încet paharul de Chablis fără să-şi ia ochii de la Levin.

— Eu? Făcu el. N-aş dori nimic mai mult decât asta. Nimic. E cel mai bun lucru cu putinţă.

— Eşti sigur? Ştii despre ce-i vorba? Zise Levin cu ochii ţintă la el. Crezi că ar fi într-adevăr cu putinţă?

— Cred. Că da. De ce nu?

— Nu, zău, crezi că ar fi posibil? Spune-mi tot ce crezi. Dar dacă mă refuză? Sunt sigur chiar că mă refuză…

— Adică de ce-ţi vine să crezi asta? Îl întrebă Stepan Arkadici şi zâmbi, observându-i emoţia.

— Aşa mi se pare uneori. Ar fi ceva groaznic, şi pentru mine, şi pentru ea.

— În orice caz, pentru fată n-ar fi nici o grozăvie. Orice fată e mândră să fie cerută în căsătorie.

— Da, orice fată, dar nu ea.

Stepan Arkadici zâmbi. Cunoştea atât de bine sentimentele lui Levin! Ştia că pentru el fetele din lume se împart în două categorii: într-una intră toate fetele din lume, afară de ea – fete care au fel de fel de cusururi omeneşti, fete foarte comune – iar în cealaltă, numai ea, care n-are nici un cusur, fiind o fiinţa mai presus de cele omeneşti.

— Stai puţin, ia sos, zise Oblonski reţinând mâna lui Levin, care dădea sosul la o parte.

Supus, Levin îşi luă sos, dar nu-l lăsă pe Stepan Arkadici să mănânce.

— Ia stai, stai, urmă Levin. Înţelege-mă! Asta-i pentru mine o chestiune de viaţa şi de moarte. N-am vorbit niciodată cu nimeni despre asta. Şi aşa cum vorbesc cu tine nu pot vorbi cu nimeni altul. Noi nu semănăm de loc ca fire… avem fiecare alte gusturi, alte vederi… totuşi, ştiu că mă iubeşti şi mă înţelegi. De aceea te iubesc şi eu atât de mult. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, fii sincer până-n fundul sufletului.

— Îţi spun ceea ce cred, răspunse Stepan Arkadici zâmbind. Dar mai află ceva: soţia mea e o femeie extraordinară… Stepan Arkadici oftă, amintindu-şi de

raporturile cu soţia sa. Tăcu o clipă, apoi urmă: Are darul profeţiei. Pătrunde sufletul oamenilor cu privirea. Dar asta nu-i nimic. Ea ştie ce are să se întâmple, mai ales în ceea ce priveşte căsătoriile. Ea a prezis, de pildă, că Şahovskaia are să se mărite cu Brenteln. Nimănui nu-i venea să creadă. Şi aşa s-a întâmplat. Ea-i de partea ta.

— Cum adică?

— Uite-aşa. Nu numai că ţine la tine, dar ea spune că Kitty are să fie neapărat soţia ta.

La aceste cuvinte, faţa lui Levin se lumină de un zâmbet atât de apropiat de lacrimile înduioşării.

— Aşa spune ea? Izbucni Levin. Totdeauna am susţinut că soţia ta e o minune. Dar de-ajuns! Destul am vorbit, adăugă el ridicându-se.

— Bine, bine; dar stai jos.

Levin însă nu mai putea să şadă locului. Ocoli de vreo două ori camera cu paşi hotărâţi, clipi din ochi ca să nu i se vadă lacrimile şi numai după aceea se aşeză iarăşi la masă.

— Înţelege-mă, urmă el. Asta nu e dragoste. Am fost pe vremuri îndrăgostit, dar acuma-i cu totul altceva. Nu e un sentiment al meu, ci o putere dinafară care a pus stăpânire pe mine. Atunci am plecat, fiindcă mi-am dat seama că-i cu neputinţă să se împlinească dorinţa mea, înţelegi. Întrucât nu-i posibilă fericirea, care de altfel nici nu există pe pământ. M-am luptat cu mine însumi, dar văd că altfel nu pot trăi. Trebuie să iau o hotărâre…

— Dar de ce-ai plecat?

— Ah, stai puţin! Ah, câte gânduri! Câte, lucruri trebuie să te întreb! Ascultă! Nici nu-ţi poţi închipui ce-ai făcut pentru mine cu cele ce mi-ai spus. Sunt atât de fericit, încât am ajuns un om fără inimă… Am uitat de toate… Am aflat azi că fratele meu Nikolai… îl ştii… e aici… Am uitat şi de dânsul. Mi se pare că şi el e fericit. E un fel de nebunie, dar pare ceva groaznic… Tu, om însurat, cunoşti acest sentiment… E un lucru groaznic că noi, bătrânii, oameni cu un trecut… plin nu de dragoste, ci de păcate… ne apropiem deodată de

o fiinţă curată, nevinovată – lucru respingător, şi de aceea nu poţi să nu te simţi nevrednic.

— Nu cred să ai chiar atâtea păcate!

— Ah, totuşi, zise Levin, totuşi… cu scârbă ades îmi depăn viaţa-n minte şi mă cutremur, şi o blestem, şi altora mă plâng atunci… Aşa-i!

— Ce să-i faci? Aşa-i zidită lumea!

— Am o singură mângâiere, ca în rugăciunea care mi-a plăcut totdeauna: „Iartă-mă nu după vrednicia mea, ci după mărinimia ta”. Numai astfel m-ar putea ierta şi ea.

XI.

Levin îşi goli paharul. Tăcură o vreme amândoi.

— Trebuie să-ţi mai spun ceva. Îl cunoşti pe Vronski? Îl întrebă Stepan Arkadici pe Levin.

— Nu, nu-l cunosc. Dar de ce mă întrebi?

— Mai adu o sticlă spuse Oblonski tătarului, care turna vin în pahare şi se învârtea pe lângă ei tocmai când n-aveau nevoie de dânsul.

— De ce să-l cunosc pe Vronski?

— Trebuia să-l cunoşti pe Vronski, fiindcă e unul dintre rivalii tăi.

— Ce e cu Vronski ăsta? Întrebă Levin. Şi-i pieri de pe faţă expresia de încântare copilărească pe care i-o admirase Oblonski cu o clipă mai înainte, luându-i locul o expresie aspră şi posacă.

— Vronski e unul dintre băieţii contelui Kirill Ivanovici Vronski, un exemplar foarte reuşit al tineretului din înalta societate a Petersburgului. L-am cunoscut la Tver, pe când eram acolo cu serviciul, iar el venise la recrutare. E putred de bogat, frumos, cu relaţii înalte, aghiotant al ţarului şi, pe lângă asta, foarte simpatic. Bun băiat! Şi nu-i numai băiat bun. Cunoscându-l mai bine aici, văd că e şi cult, şi foarte deştept. E un om care va ajunge departe.

Levin tăcea încruntat.

— A apărut aici puţin timp după plecarea ta şi, după câte înţeleg, e îndrăgostit lulea de Kitty. Îţi dai seama că maică-

sa…

— Iartă-mă, dar nu mai pricep nimic, izbucni Levin, posomorându-se şi mai mult. Îşi aduse deodată aminte şi de fratele său Nikolai şi-l mustra conştiinţa că-l uitase.

— Stai, stai, zise Stepan Arkadici zâmbind şi punându-i mâna pe braţ. Nu ţi-am spus decât ceea ce ştiu; dar repet: din cât pot deduce într-o problemă atât de gingaşă şi delicată, am impresia că toate şansele sunt de partea ta.

Levin se lăsă pe speteaza scaunului. Avea faţa palidă.

— Şi te-aş sfătui să rezolvi problema asta cât se poate de repede, adăugă Oblonski, umplându-i paharul.

— Nu, mulţumesc, nu mai beau, răspunse Levin dând paharul la o parte. M-aş îmbăta… Dar tu cum o mai duci? Adăugă el, vrând desigur să schimbe vorba.

— Încă ceva: în orice caz, te sfătuiesc să rezolvi chestia cât mai repede. Nu sunt de părere să vorbeşti azi, urmă Stepan Arkadici. Du-te mâine dimineaţă, cum se obişnuieşte, cere-i mâna, şi Dumnezeu să te binecuvinteze…

— Tot spuneai că vrei să vii la mine la vânătoare. Vino la primăvară, zise Levin. Îi părea rău din tot sufletul că începuse convorbirea aceasta cu Stepan Arkadici. Sentimentul lui tainic şi curat era pângărit de cele auzite despre rivalitatea cu un ofiţer oarecare din Petersburg, ca şi de presupunerile şi de sfaturile lui Stepan Arkadici.

Oblonski zâmbi. Înţelegea ce se petrecea în sufletul lui Levin.

— Am să vin odată, zise el. Da, dragul meu, femeile sunt pivotul în jurul căruia se învârte totul. Şi eu o duc prost, foarte prost, şi numai femeile sunt de vină. Spune-mi drept, adăugă Stiva scoţând o ţigară de foi cu o mână, iar cu cealaltă astupând paharul, dă-mi un sfat.

— Despre ce e vorba?

— Uite ce… Să presupunem că eşti însurat şi ţii la soţia ta, dar te îndrăgosteşti şi de o altă femeie…

— Te rog să mă ierţi. Dar nici în ruptul capului nu pot să înţeleg aşa ceva… după cum nu înţeleg ca, după ce mă

satur acum aici, trecând prin faţa unei franzelării, să fur un colac.

Ochii lui Stepan Arkadici luceau mai puternic decât de obicei.

— De ce? Uneori colacul miroase aşa de frumos, că nu te poţi stăpâni.

Himmlisch ist's, wenn ich bezwungen Meine irdische Begier;

Aber noch wenn's nicht gelungen, Hatt'ich auch recht hubsch Plaisir! 11

Stepan Arkadici însoţi versurile acestea cu un surâs fin. Levin nu se putu stăpâni, şi zâmbi şi el.

— Să lăsăm gluma, urmă Oblonski. Trebuie să înţelegi că femeia aceasta e o fiinţă drăguţă, blândă, iubitoare. E săracă, singură şi şi-a jertfit totul. Acum, după cele ce s-au petrecut… înţelege-mă… cum aş putea s-o părăsesc? Admit că trebuie să ne despărţim, ca să nu-mi stric casa; dar cum să nu-mi fie milă de ea, cum să n-o asigur, cum să nu-i îndulcesc situaţia?

— Te rog să mă ierţi. Tu ştii că în ochii mei femeile se împart în două categorii… adică nu… la drept vorbind… sunt femei şi sunt şi… N-am văzut şi n-o să văd niciodată femei decăzute pe care să le socot fermecătoare… Iar cele de teapa franţuzoaicei aceleia vopsite, cu cârlionţi, de la casă sunt pentru mine nişte scârbe. Toate femeile decăzute sunt la fel.

— Dar femeia aceea din Evanghelie?

— Încetează, te rog. Cristos n-ar fi spus niciodată cuvintele acelea dacă ar fi ştiut cât se va abuza de ele. Din toată Evanghelia, lumea nu ţine minte decât vorbele astea. De altfel, eu nu spun ceea ce cred, ci ceea ce simt. Femeile decăzute mă dezgustă. Ţie ţi-e frică de păianjeni şi mie de scârbele astea. N-ai studiat, probabil, păianjenii şi nu le cunoşti năravul; aşa şi eu.

— Îţi vine uşor să vorbeşti aşa. Eşti ca eroul acela al lui Dickens care aruncă cu mâna stângă peste umărul drept

toate problemele grele. Dar tăgăduirea unui fapt nu-i un răspuns. Ce să fac? Spune-mi, ce să fac? Soţia ta îmbătrâneşte, iar tu rămâi plin de viaţă. Nici nu-ţi dai seama cum începi să simţi că nu-ţi mai iubeşti cu adevărat soţia, oricât ai respecta-o. În clipa aceea, dai peste o dragoste şi s-a isprăvit cu tine, s-a isprăvit! Rosti Stepan Arkadici cu o neagră deznădejde.

Levin zâmbi.

— Da, s-a isprăvit cu mine, rosti Stepan Arkadici, Dar ce e de făcut?

— Să nu furi colaci.

Stepan Arkadici izbucni în râs.

— Ah, moralistule! Dar înţelege-mă, sunt două femei: una stăruie numai asupra drepturilor sale, şi aceste drepturi sunt dragostea ta, pe care nu i-o poţi da. Iar cealaltă îţi jertfeşte totul şi nu-ţi cere nimic. Ce e de făcut? Cum trebuie să te porţi? Iată o dramă îngrozitoare.

— Dacă-mi ceri părerea în privinţa asta, pot să-ţi spun că nu văd nici o dramă aici. Şi iată de ce: după mine, dragostea… cele două iubiri pe care le defineşte Platon în Banchetul, dacă-ţi mai aduci aminte… cele două iubiri sunt pietrele de încercare ale oamenilor. Unii înţeleg numai una din iubiri; alţii – cealaltă iubire. Aceia care înţeleg numai iubirea neplatonică degeaba vorbesc de dramă. Într-o astfel de iubire nu poate fi nici o dramă. „Mulţumesc frumos pentru plăcere, şi vă salut cu tot respectul.” Asta-i toată drama. Cât priveşte iubirea platonică, aici, de asemenea, nu poate fi vorba de dramă, fiindcă în această iubire totul e limpede şi curat, deoarece…

În clipa aceea, Levin îşi aminti de propriile lui păcate şi de lupta lăuntrică pe care o dusese, astfel că adăugă pe neaşteptate:

— De altfel, poate că ai dreptate. Se prea poate… Nu ştiu ce să spun… zău, nu ştiu!

— Vezi, zise Stepan Arkadici, tu eşti un om dintr-o bucată. Asta-i calitatea şi slăbiciunea ta. Eşti o fire integră şi vrei ca

toată viaţa să se desfăşoare în forme desăvârşite; dar asta nu-i posibil. Poftim, tu dispreţuieşti activitatea birocratică obştească, fiindcă ai vrea ca acţiunea să corespundă veşnic scopului – ceea ce nu se întâmplă niciodată. Tu mai vrei ca activitatea unui om să aibă oricând un ţel, iar dragostea şi viaţa de familie să alcătuiască în permanenţa un singur tot. Aşa ceva, de asemenea, nu există. Varietatea, farmecul şi frumuseţea vieţii se compun din umbre şi lumini.

Levin oftă şi nu răspunse nimic. Se gândea la preocupările lui şi nici nu-l mai asculta pe Oblonski.

Deodată, amândoi simţiră că, deşi erau prieteni, deşi luaseră masa împreună şi băuseră vin – ceea ce ar fi trebuit să-i apropie şi mai mult – fiecare se gândea numai la preocupările sale, fără să-i pese de celălalt. Oblonski mai încercase acest sentiment de înstrăinare, în loc de apropiere, după asemenea mese. Ştia ce avea de făcut în astfel de împrejurări.

— Plata! Strigă Stepan Arkadici şi intră într-un salon vecin, unde se întâlni numaidecât cu un aghiotant pe care-l cunoştea. Amândoi începură să vorbească despre o artistă şi despre susţinătorul ei.

În discuţia cu aghiotantul, Oblonski simţi îndată o uşurare şi o recreaţie după convorbirea cu Levin, care-i pricinuia totdeauna o marc încordare intelectuală şi sufletească.

Altădată, dacă tătarul ar fi apărut cu nota de plată de douăzeci şi şase de ruble şi câteva copeici, afară de bacşiş, Levin, ca om de la ţară, s-ar fi îngrozit de o socoteală în care partea lui era de paisprezece ruble. Acum însă nu dădu nici o importanţă contului, plăti şi se îndreptă spre casă, ca să se schimbe şi să se ducă la Şcerbaţki, unde urma să i se hotărască soarta.

XII.

Prinţesa Kitty Şcerbaţkaia împlinise optsprezece ani. În iarna aceea ieşise pentru întâia oară în lume. Se bucurase de succese mai mari decât celelalte două surori, întrecând toate aşteptările prinţesei-mame. Pe lângă faptul că

aproape toţi tinerii care luau parte la balurile din Moscova erau îndrăgostiţi de Kitty, i se prezentaseră chiar din prima iarnă două partide serioase: Levin şi, puţin după plecarea acestuia, contele Vronski.

Apariţia lui Levin la începutul iernii, desele lui vizite şi dragostea-i vădită pentru Kitty au fost motivul primei or discuţii serioase dintre părinţii lui Kitty despre viitorul ei, precum şi motivul certei dintre prinţ şi prinţesă. Prinţul era de partea lui Levin: spunea că nu dorea un pretendent mai bun pentru Kitty. Prinţesa-mamă însă, cu obiceiul cunoscut al femeilor de a ocoli lucrurile, spunea că Kitty e prea tânără, că Levin nu-şi arăta prin nimic intenţiile serioase, că fata nu ţine la el, aducând şi alte argumente. Nu spunea însă esenţialul: că aştepta o partidă mai bună pentru fiica ei, că Levin nu-i era simpatic şi că nu-l înţelegea… Când Levin plecă pe neaşteptate, prinţesei-mame îi păru bine. Îi spuse soţului cu un aer triumfător: „Vezi că am avut dreptate?” La apariţia lui Vronski, ea deveni şi mai mulţumită, fiind ferm încredinţată că Kitty trebuie să facă nu numai o partidă bună, ci una strălucită.

În ochii mamei nici nu putea fi vorba de vreo comparaţie între Vronski şi Levin. Prinţesei-mame nu-i plăceau părerile ciudate şi tranşante ale lui Levin şi stângăcia lui în societate, ce o punea pe seama mândriei sale şi a vieţii de sălbatic – după părerea ei – pe care o ducea la ţară, unde nu se ocupa decât de vite şi de mujici. Şi mai cu seamă nu-i plăcuse de loc faptul că Levin, îndrăgostit de fiica sa, venise în casa lor o lună şi jumătate, aşteptând parcă ceva, cercetând parcă ceva cu oarecare teamă. Nu cumva se temea că le va face o prea mare cinste cu cererea lui în căsătorie? Şi nu înţelegea că, dacă vizitezi o casă cu o fată de măritat, eşti dator să dai o lămurire?! Şi deodată Levin plecase fără nici o explicaţie. „Noroc că-i atât de puţin atrăgător! Bine că nu s-a îndrăgostit Kitty de dânsul!” gândea mama.

În schimb, Vronski corespundea tuturor dorinţelor mamei. Era foarte bogat, inteligent, nobil, în plină ascensiune spre o strălucită carieră la curte şi un om încântător; nu puteai dori ceva mai bun.

La baluri, Vronski făcea pe faţă curte lui Kitty. Dansa cu ea şi vizita des familia Şcerbaţki. Prin urmare, nu încăpea nici o îndoială în ceea ce priveşte seriozitatea intenţiilor sale. Cu toate acestea, mama se zbătu toată iarna într-o mare nelinişte şi tulburare.

Prinţesa însăşi se măritase, cu vreo treizeci de ani mai înainte, mulţumită ajutorului dat de o mătuşă. Mirele, despre care se ştia totul, venise, văzuse fata, îl cunoscuse şi familia ei. Mătuşa cercetase şi comunicase celor două părţi impresia făcută, care fusese bună. Pe urmă, în ziua hotărâtă pentru aceasta, se făcuse părinţilor cererea aşteptată, primită numaidecât. Totul mersese foarte uşor şi simplu. Cel puţin aşa i se păruse prinţesei. Cu prilejul căsătoriei propriilor sale fiice, prinţesa, văzuse însă că nu-i aşa de uşor şi de simplu să-ţi măriţi fetele cum îşi închipuise ea mai înainte. Prin câte spaime nu trecuse, câte gânduri n-o munciseră, câte parale nu cheltuise, câte certuri n-avusese cu soţul la măritişul celor două fete mai mari, Daria şi Natalia! Acum, când o scosese în lume pe mezină, trecea prin aceleaşi spaime, aceleaşi îndoieli şi prin aceleaşi certuri cu soţul, ba încă şi mai aprinse decât cele avute în legătură cu celelalte fiice. Bătrânul prinţ, ca orice tată, era foarte scrupulos cât priveşte cinstea şi onoarea fiicelor sale. Ţinea la reputaţia lor, chiar până la absurditate, mai ales când era vorba de Kitty – slăbiciunea lui – şi făcea scene prinţesei la fiecare pas, sub cuvânt că-i compromite fata. Prinţesa era deprinsă cu astfel de scene de pe vremea măritişului primelor fete. Acum însă, ca îşi dădea seama că scrupulozitatea soţului său era şi mai întemeiată. Vedea că în vremurile din urmă obiceiurile din societate se schimbaseră mult şi că îndatoririle de mamă ajunseseră mai grele. Vedea că fetele de-o seamă cu Kitty făceau parte din

nu ştiu ce fel de societăţi, se duceau la nu ştiu ce cursuri, aveau purtări mai libere faţă de bărbaţi, umblau singure pe stradă, iar multe nu făceau reverenţă şi – ceea ce era mai grav – păreau adânc convinse că alegerea soţului este un lucru care le priveşte pe ele, nu pe părinţi. „Azi, fetele nu se mai mărită ca altădată.” Aşa gândeau şi vorbeau aceste fete, ba chiar şi unii oameni în vârstă. Dar prinţesa nu putea afla de la nimeni cum se mărită astăzi fetele. Obiceiul franţuzesc ca părinţii să hotărască soarta copiilor era respins, condamnat. Obiceiul englezesc – deplina libertate a fetei – nu era admis şi posibil în societatea rusă. Iar obiceiul rusesc al peţitului era socotit ca ceva monstruos, ironizat de toată lumea, şi chiar de prinţesă. Dar nimeni nu ştia cum trebuie să te măriţi şi cum să-ţi căsătoreşti fetele. Toată lumea cu care prinţesa avea prilejul să vorbească în această privinţă îi spunea unul şi acelaşi lucru: „Vai de mine, în ziua de azi trebuie să ne lăsăm de obiceiurile astea vechi. Doar tinerii se căsătoresc, nu părinţii. Prin urmare, să lăsăm pe tineri a se statornici după bunul lor plac.” Dar aşa puteau vorbi acei care n-aveau fete. Prinţesa însă îşi dădea seama că fiica sa – la aceste întruniri ale tineretului – s-ar putea îndrăgosti, şi ar putea îndrăgi un bărbat care n-ar fi avut de gând să se însoare, sau pe unul care n-ar fi fost potrivit pentru dânsa. Aşa că, oricât i s-ar fi spus prinţesei că tinerii din vremea noastră trebuie să-şi făurească singuri soarta, ea nu putea crede una ca asta, cum nu-i trecea prin cap că va veni timpul când cele mai nimerite jucării pentru copiii de cinci ani vor fi pistoalele încărcate. De aceea, Kitty îi inspira mai multă îngrijorare decât celelalte fiice mai mari.

Acum prinţesa se temea ca nu cumva Vronski să se mărginească numai la curtea pe care i-o făcea fetei sale. Vedea că Kitty se şi îndrăgostise de dânsul. Dar se mângâia cu gândul că Vronski era om cinstit şi n-ar fi fost în stare să facă aşa ceva. În acelaşi timp, ştia însă cât de lesne poţi suci capul unei fete cu libertatea de astăzi, şi cu câtă uşurinţă privesc bărbaţii o astfel de vină. Cu o săptămână mai

înainte, Kitty îi povestise mamei o convorbire avută cu Vronski în timpul unei mazurci. Discuţia aceasta o mulţumi oarecum pe prinţesă; totuşi n-o linişti cu desăvârşire. Vronski îi spusese că şi el, şi fratele său erau atât de obişnuiţi să se supună în totul mamei lor, încât n-ar îndrăzni niciodată să întreprindă ceva important fără să se fi sfătuit mai întâi cu ea. „Şi acum aştept, ca o deosebită fericire, sosirea mamei de la Petersburg”, adăugase Vronski.

Kitty povesti toate acestea fără să dea vreo importanţă cuvintelor sale. Dar mama le înţelese într-alt fel. Prinţesa ştia că bătrâna era aşteptată din zi în zi. Ştia că va fi bucuroasă de alegerea fiului său şi i se părea ciudat că Vronski nu făcea cererea în căsătorie de teamă să nu-şi jignească mama. Dorea însă aşa de mult această căsătorie, şi mai ales să-şi potolească neliniştea, încât luă aceste vorbe drept un semn bun. Prinţesa era amărâtă de nenorocirea Dariei, fiica sa cea mai mare, care se pregătea să-şi părăsească bărbatul; totuşi, frământările ei în legătură cu hotărârea relativ la soarta mezinei îi stăpâneau toate sentimentele, în ziua aceea, sosirea lui Levin îi pricinui o nouă nelinişte. Se temea ca fiica sa, care avusese pe vremuri – cum i se păruse – unele înclinări pentru Levin… să nu-l refuze pe Vronski dintr-un exces de cinste. Îi era teamă mai cu seamă ca sosirea lui Levin să nu încurce sau să întârzie lucrurile care erau atât de aproape de împlinire.

— A venit de mult? O întrebă prinţesa pe Kitty despre Levin, reîntorcându-se acasă.

— Azi, maman.

— Vreau să-ţi spun un singur lucru… adăugă prinţesa. După faţa ei gravă şi însufleţită, Kitty ghici despre ce era vorba.

— Mamă, zise ea, roşind şi întorcându-se repede spre dânsa. Te rog, te rog să nu-mi vorbeşti nimic despre asta. Ştiu, ştiu tot…

Kitty avea aceleaşi dorinţe ca şi maică-sa; dar motivele acesteia o jigneau.

— Vreau numai să-ţi spun că dând speranţe unuia…

— Mamă, dragă mamă, nu mai vorbi, pentru numele lui Dumnezeu. Mi-e şi groază să pomenesc de asta.

— Nu mai spun nimic, nu mai zic nimic, adăugă mama, văzând lacrimi în ochii fetei. Un cuvânt numai, sufleţelul meu. Mi-ai făgăduit că n-o să ai taine faţă de mine. Aşa e?

— Niciodată, mamă, niciuna, răspunse Kitty îmbujorându-se şi privindu-şi mama drept în ochi. Acum însă n-am ce-ţi spune. Eu… eu… chiar dacă aş vrea, nu ştiu ce să-ţi spun, şi cum… nu ştiu… „Nu, nu poate minţi cu ochii aceştia”, se gândi mama cu un zâmbet pe buze, văzându-i tulburarea şi fericirea, şi îi venea să râdă dându-şi seama ce proporţii şi ce însemnătate luau toate aceste lucruri în inima bietei fete.

XIII.

După-masă, până la începerea seratei, Kitty încercă un sentiment asemănător aceluia de care este cuprins un tânăr înaintea luptei. Îi zvâcnea inima şi nu-şi putea aduna gândurile cu nici un preţ.

Simţea că seara aceasta, când amândoi pretendenţii urmau să se întâlnească pentru întâia oară, trebuia să fie hotărâtoare pentru soarta ei. Şi-i vedea în închipuire ba pe fiecare în parte, ba pe amândoi împreună. Când se gândea la trecut, Kitty se oprea cu mulţumire şi cu duioşie la amintirea relaţiilor sale cu Levin. Suvenirurile din copilărie şi amintirea prieteniei lui Levin cu fratele său mort dădeau relaţiilor dintre dânşii un farmec poetic deosebit. Dragostea lui Levin pentru dânsa, de care era sigură, o măgulea şi o bucura totodată. Când îşi aducea aminte de Levin, Kitty îşi simţea inima uşoară, în timp ce în gândurile ei despre Vronski se strecura o oarecare stinghereală, deşi el era în cel mai înalt grad un desăvârşit om de lume. Parcă dăinuia ceva fals, nu în Vronski, mereu foarte simplu şi drăguţ, ci în ea însăşi, pe când alături de Levin se simţea naturală şi senină. În schimb, când se gândea la viitorul ei cu Vronski, i se deschidea înainte o perspectivă strălucită de fericire. Lângă Levin însă, viitorul îi apărea învăluit în neguri.

Când se urcă să se îmbrace pentru seratã, Kitty – privindu-se în oglindă – îşi dădu seama cu bucurie că era într-una din zilele ei cele mai bune şi deplin stăpână pe propriile sale puteri… lucru de care avea de altfel nevoie pentru întâmplările în perspectivă. Se simţea stăpână pe sine şi sigură pe graţia firească a mişcărilor sale.

La şapte şi jumătate, îndată după ce Kitty coborî în salon, valetul anunţă: „Konstantin Dmitrici Levin”. Prinţesa era încă în odaia ei, iar prinţul nu ieşise. „Trebuia să fie”, se gândi Kitty. Tot sângele îi năvăli spre inimă. Privindu-se în oglindă, ea se sperie de paloarea feţei sale.

Acum Kitty nu se îndoia că Levin venise anume mai devreme ca s-o găsească singură şi să-i ceară mâna. Şi pentru prima oară atest lucru i se arătă într-o lumină cu totul nouă. Abia acum îşi dădu seama că ceea, ce urma să se petreacă n-o privea numai pe dânsa, că nu era vorba numai de fericirea şi de dragostea ei, ci şi de faptul că peste câteva clipe va trebui să jignească pe un om care-i era drag, şi să-l jignească cu cruzime… Şi de ce? Fiindcă acest om bun şi drăguţ o iubeşte, e îndrăgostit de ca. Dar nu era nimic de făcut. Aşa trebuia să fie!

„Doamne, tocmai eu trebuie să-i comunic asta” se gândi Kitty. Dar ce am să-i spun? Se poate să-i mărturisesc că nu-l iubesc? N-ar fi adevărat. Atunci, ce să-i spun? Să-i destăinuiesc că iubesc pe altul? Nu. E cu neputinţă… Am să plec, am să fug.”

Era lângă uşă când îi auzi paşii. „Nu, asta ar fi necinstit… De ce să-mi fie frică? N-am făcut nimic rău. Fie ce-o fi! Am să-i spun adevărul. De altfel, când eşti cu dânsul, nu te simţi de loc stingherit. Uite-l!” îşi zise ca, văzându-l că intră, înalt, puternic şi totodată sfios, cu ochii vii aţintiţi asupra ei. Îl privi drept în ochi, implorându-l parcă să aibă milă de ea, şi-i întinse mâna.

— Mi se pare că am venit prea devreme, începu Levin după ce-şi plimbă privirea prin salonul pustiu. Când îşi dădu seama că i se împliniseră aşteptările şi că nimeni nu-l

împiedică să se destăinuiască, Konstantin Dmitrici se întunecă la faţă.

— Ba de loc, răspunse Kitty şi se aşează la masă.

— Asta şi vroiam, să te găsesc singură, adăugă Levin fără să se aşeze şi fără să se uite la ea, temându-se să nu-şi piardă curajul.

— Mama vine numaidecât. S-a obosit mult ieri. Ieri…

Vorbea, neştiind singură ce-i rosteşte gura şi fără să-şi ia de la el privirea rugătoare şi duioasa. Levin o privi. Kitty roşi şi tăcu.

— Ţi-am spus că nu ştiu dacă am venit pentru un timp mai îndelungat… Asta atârnă de dumneata…

Kitty îşi plecă din ce în ce mai mult capul, neştiind singură ce avea să răspundă la cuvintele care aveau să urmeze.

— Asta atârnă de dumneata, repetă Levin. Vroiam să spun… Vroiam să spun… de aceea am venit… ca… primeşti să fii soţia mea? Rosti Konstantin Dmitrici, neştiind singur ce spune. Dar, simţind că lucrul cel mai grozav fusese spus, se opri şi se uită la dânsa.

Kitty răsufla greu, fără să-l privească. Simţea o încântare nespusă. Sufletul i se umplu de fericire. Nici nu-şi închipuise că mărturisirea dragostei lui va face asupră-i o impresie atât de puternică. Dar asta nu ţinu decât o clipa. Îşi aduse aminte de Vronski. Ridică spre Levin ochii săi senini şi cinstiţi; văzându-i faţa deznădăjduită, răspunse repede:

— Asta nu se poate… te rog să mă ierţi.

Cât de aproape fusese Kitty de el cu o clipă mai înainte şi câtă însemnătate avusese în viaţa lui! Şi cât de străină îi era acum, cât de departe!

— Nici nu se putea altfel, rosti Levin fără s-o privească.

Se înclină şi vru să plece.

XIV.

Dar în clipa aceea intră prinţesa, care se îngrozi când îi văzu singuri, schimbaţi la faţă. Levin o salută fără nici un cuvânt. Kitty tăcea, fără să-şi ridice privirile. „Slavă

Domnului, l-a respins”, îşi zise mama. Faţa i se lumină de zâmbetul obişnuit cu care-şi primea joia musafirii. Luă loc şi începu să-l întrebe pe Levin despre viaţa lui de la ţară. Levin se aşează, aşteptând sosirea oaspeţilor, ca să poată pleca neobservat.

După cinci minute, intră o prietenă a lui Kitty, contesa Nordstone, care se măritase iarna trecută.

Era o femeie uscăţivă, palidă, bolnăvicioasă, cu o sensibilitate exagerată, cu ochi negri strălucitori… O iubea pe Kitty. Şi iubirea ei, ca de altfel iubirea tuturor femeilor măritate pentru fete, se manifesta prin dorinţa ca Kitty să se mărite potrivit idealului său de fericire. De aceea dorea ca ea să se căsătorească cu Vronski. La începutul iernii, contesa îl întâlnise des la familia Şcerbaţki pe Levin, care nu-i era simpatic. Distracţia ei preferată, când se vedeau, era să glumească pe socoteala lui.

— Îmi place când mă priveşte de sus sau îşi întrerupe discuţia savantă cu mine, fiindcă mă găseşte proastă… sau se poartă cu mine condescendent. Grozav îmi place condescendenţa lui! Sunt încântată că nu mă poate suferi, spunea contesa despre Levin.

Avea dreptate, fiindcă Levin într-adevăr n-o putea suferi. O dispreţuia tocmai pentru însuşirile cu care se mândrea ea, adică: sensibilitatea bolnăvicioasă, rafinamentul, dispreţul şi indiferenţa faţă de lucrurile pe care le socotea ea grosolane şi comune.

Între contesa Nordstone şi Levin se stabiliseră acele relaţii destul de frecvente în societate, când două persoane, deşi rămân în raporturi aparente de prietenie, se dispreţuiesc atât de mult una pe alta, încât nici nu se pot lua în serios şi nici nu se pot simţi jignite una de cealaltă.

Contesa Nordstone tăbărî numaidecât asupra lui Levin.

— A! Konstantin Dmitrici! Iar ar sosit în Babilonul nostru desfrânat, zise ea şi-i întinse o mână micuţă şi galbenă, amintindu-i vorbele rostite de dânsul la începutul iernii, când Levin spusese că Moscova e un adevărat Babilon. Ce s-

a întâmplat? S-a îndreptat Babilonul, ori te-ai stricat dumneata? Adăugă contesa ironic, uitându-se peste umăr la Kitty.

— Sunt foarte măgulit, contesă, că mi-aţi reţinut cuvintele, răspunse Levin, care izbuti să-şi recapete stăpânirea de sine şi să-şi reia de îndată obişnuita atitudine zeflemitoare faţă de contesa Nordstone. Îmi închipui că au avut un efect puternic asupra dumneavoastră.

— Cum să nu? Notez totul. Dar tu, Kitty, iar ai patinat?

Şi contesa intră în vorbă cu Kitty. Oricât de greu ar fi fost pentru Levin să se retragă acum, i-ar fi venit totuşi mai uşor s-o facă decât să rămână acolo toată seara şi s-o vadă pe Kitty cum îl urmăreşte din ochi pe furiş, ferindu-se totodată să-i întâlnească privirea. Vru să se ridice; dar prinţesa, observând că tace, începu să-i vorbească:

— Ai venit pentru mai mult timp la Moscova? Mi se pare că te ocupi de zemstvă, aşa că nu poţi lipsi mult.

— Nu, prinţesă, nu mă mai ocup de zemstvă. Am venit pentru câteva zile.

„Se petrece ceva cu el, se gândi contesa Nordstone, privindu-i cu luare-aminte faţa severă şi gravă. Ce-o fi având de nu filosofează? Dar am să-l stârnesc eu la vorbă. Grozav îmi place să-l fac ridicol faţă de Kitty, şi n-am să mă las.”

— Konstantin Dmitrici, începu ea, lămureşte-mi, te rog, un lucru… dumneata, care ştii toate… La noi, într-un sat din ţinutul Kaluga, toţi mujicii şi toate femeile au băut tot ce-au avut şi acum nu ne mai dau nici un ban. Ce-o fi însemnând asta? Răspunde dumneata, care nu scapi nici un prilej de a-i lăuda pe mujici.

În clipa aceea mai intră încă o doamnă în salon. Levin se ridică.

— Iertaţi-mă, contesă, dar nu cunosc de loc situaţia şi nu vă pot spune nimic, răspunse el şi-şi întoarse capul spre un militar care intra în urma doamnei.

„Trebuie să fie Vronski”, se gândi Levin şi, ca să se convingă, se uită la Kitty. Ea îl şi văzuse pe Vronski şi îşi îndreptase privirea spre Levin. Şi numai din privirea asta a ochilor ei luminaţi fără voie, Konstantin Dmitrici înţelese că ea îl iubeşte pe omul acesta. Înţelese tot atât de limpede ca şi cum i-ar fi spus-o ea. Dar ce fel de om era?

Acum, vrând-nevrând, Levin nu mai putea sa nu rămână. Trebuia să afle ce fel de om era acela pe care-l iubea Kitty.

Sunt oameni care, întâlnind un rival fericit, sunt gata să-i nege pe loc orice calitate şi să nu vadă întrânsul decât cusururi; dar sunt şi oameni care, dimpotrivă, doresc să descopere în rivalul fericit tocmai calităţile prin care i-a învins şi numai pe acestea le caută cu o dureroasă strângere de inimă. Levin făcea parte din ultima categorie. Nu-i fu greu să descopere în Vronski calităţile care-l făceau atât de atrăgător, căci săreau în ochi de la prima vedere. Vronski era brun, de statură mijlocie, bine făcut, frumos, cu o expresie a feţei calma, hotărâtă şi binevoitoare. Totul în fiinţa lui, de la părul negru, tăiat scurt şi de la bărbia proaspăt rasă, până la uniforma nouă, de croială bună, era simplu şi totodată distins. După ce lăsă să treacă înainte o doamnă care tocmai intrase, Vronski se îndreptă întâi spre prinţesă, apoi spre Kitty.

Când Vronski se apropie de Kitty, ochii lui frumoşi străluciră cu o deosebită duioşie. Îi întinse mâna mică, cam lată, înclinându-se respectuos şi elegant înaintea ei, cu un zâmbet uşor de fericire şi de stăpânit triumf. Cel puţin aşa i se păru lui Levin.

După ce dădu bună ziua tuturor şi rosti câteva cuvinte, Vronski se aşează fără să fi aruncat o privire către Levin, care nu-şi lua ochii de la dânsul.

— Vă rog, faceţi cunoştinţă, zise prinţesa arătând spre Levin. Konstantin Dmitrici Levin – contele Alexei Kirillovici Vronski.

Vronski se ridică şi, uitându-se prietenos la Levin, îi strânse mâna.

— Mi se pare că iarna asta era vorba să iau masa cu dumneavoastră, spuse Vronski zâmbind simplu şi deschis, dar aţi plecat pe neaşteptate la ţară.

— Konstantin Dmitrici ne dispreţuieşte şi ne urăşte pe noi, citadinii şi oraşul, interveni contesa Nordstone.

— Se vede că vorbele mele au avut un efect puternic asupra dumneavoastră, dacă le-aţi reţinut atât de bine, zise Levin şi roşi, amintindu-şi că mai rostise fraza asta cu puţin înainte.

Vronski aruncă o privire spre Levin, apoi spre contesa Nordstone şi zâmbi.

— Staţi tot timpul la ţară? Îl întrebă Vronski. Îmi închipui că iarna vă e urât.

— De loc; dacă eşti ocupat, nu ţi-e urât nici când eşti singur, răspunse tăios Levin.

— Mie îmi place la ţară, adăugă Vronski, prefăcându-se că nu bagă de seamă tonul lui Levin.

— Cred însă, conte, că n-ai accepta să locuieşti mereu la ţară, îi spuse contesa Nordstone.

— Nu ştiu. N-am încercat să stau mult timp. Am avut o dată un sentiment ciudat, urmă Vronski. Niciodată nu mi-a fost aşa de dor de viaţa la ţară, de satul rusesc, cu opinci şi cu mujici, ca în iarna când am fost cu mama la Nisa. Ştiţi că Nisa e un oraş destul de plictisitor. De altfel, nici chiar Neapole sau Sorrento nu-ţi plac decât pentru scurtă vreme. De-abia acolo îţi aduci aminte de pitorescul Rusiei, de satul rusesc. Sunt parcă…

Vronski vorbea mai mult cu Kitty şi cu Levin, plimbându-şi de la unul la altul privirea liniştită şi prietenoasă. Spunea tot ce-i trecea prin minte.

Observând că contesa Nordstone dorea să spună ceva, el se opri fără să sfârşească vorba începută. Rămase tăcut, ascultând-o cu luare-aminte.

Convorbirea nu se întrerupse nici o clipă. Bătrâna prinţesă păstra totdeauna în rezervă, pentru cazul când se epuizau subiectele de conversaţie, două tunuri grele: învăţământul

clasic şi cel real, precum şi serviciul militar obligatoriu; dar de data aceasta nu i se dădu prilejul să le pună în funcţiune, iar contesa Nordstone n-avu când să-l necăjească pe Levin.

Konstantin Dmitrici vroia să ia parte la conversaţia generală, dar nu putea spunându-şi mereu: „Acuma-i momentul să plec”. Nu pleca, însă, aşteptând parcă ceva.

Conversaţia trecu la mesele de spiritism şi la spirite. Contesa Nordstone, care credea în spiritism, începu să povestească minunile văzute de ea.

— Contesă, primiţi-mă şi pe mine, pentru numele lui Dumnezeu! N-am asistat niciodată la ceva extraordinar, cu toată dorinţa mea, zise Vronski zâmbind.

— Bine, sâmbăta viitoare, răspunse contesa Nordstone. Dar dumneata, Konstantin Dmitrici, crezi? Îl întrebă ea pe Levin.

— De ce mă mai întrebaţi? Doar ştiţi ce-am să răspund.

— Vreau să aud părerea dumitale.

— După părerea mea, zise Levin, aceste mese care se învârtesc arată că aşa-zisa societate cultă nu e mai presus de oamenii de la ţară. Ei cred în deochi, farmece şi solomonii, iar noi…

— Vrei să spui că dumneata nu crezi?

— Nu pot să cred, contesă.

— Dar dacă am văzut cu ochii mei?

— Şi femeile de la ţară spun că au văzut strigoi cu ochii lor.

— Va să zică socoţi că mint?

Contesa râse silit.

— Nu, Maşa. Konstantin Dmitrici spune că nu poate crede, interveni Kitty, roşind pentru Levin, care-şi dădu seama; şi, enervându-se şi mai mult, vru să răspundă.

Dar Vronski veni cu zâmbetul lui vesel în ajutorul conversaţiei care ameninţa să devină neplăcută.

— Nu admiteţi nici o posibilitate? Îl întrebă Vronski. De ce? Admitem existenţa electricităţii, pe care n-o cunoaştem. Atunci de ce n-ar exista o forţă nouă, pe care n-o cunoaştem încă, şi care…

— Când s-a descoperit electricitatea, îl întrerupse repede Levin, s-a aflat numai fenomenul. Nu i se cunoşteau nici cauza, nici efectul. Au trecut veacuri până când oamenii s-au gândit la aplicaţiile ei. Spiritiştii, dimpotrivă, au început prin aceea că mesele le scriu şi că duhurile vin la ei, şi numai după aceea s-au apucat sa spună că-i vorba de o forţă necunoscută.

Vronski îl asculta pe Levin cu luare-aminte, cum asculta întotdeauna, vădit interesat de spusele lui.

— Da, dar spiritiştii adaugă: noi nu ştim încă ce forţă e asta, dar ca există şi se arată în anumite condiţiuni. E treaba savanţilor să descopere ce este forţa asta. Nu! Nu ştiu de ce n-ar fi aceasta o nouă forţă, dacă ea…

— Pentru că, îl întrerupse Levin, în cazul electricităţii, ori de câte ori freci chihlimbarul de lână se produce un anumit fenomen. Aici, însă, lucrurile nu se produc în mod constant, prin urmare nu e un fenomen natural.

Simţind probabil că discuţia luase un caracter prea grav pentru un salon, Vronski nu mai obiectă nimic, ci – cu intenţia de a schimba vorba – zâmbi vesel şi se întoarse spre doamne.

— Să încercăm acum, contesă, adăugă Vronski.

Dar Levin vroia să-şi spună gândul până la capăt.

— Cred că această încercare a spiritiştilor de a-şi explica minunile printr-o forţă nouă, urmă el, este lucrul cel mai neizbutit. Ei vorbesc de-a dreptul despre o forţă spirituală şi vor s-o supună unor experienţe materiale.

Toată lumea aştepta ca Levin să isprăvească. El îşi dădu seama.

— Cred că dumneata ai fi un medium excelent, zise contesa Nordstone. Eşti un entuziast.

Levin deschise gura, vru să adauge ceva, dar roşi şi nu mai spuse nimic.

— Vă rog să încercăm mesele, propuse Vronski. Prinţesă, ne daţi voie?

Vronski se ridică şi începu să caute cu ochii o măsuţă.

Kitty porni după o masă şi, trecând prin faţa lui Levin, îi întâlni privirea. Îl compătimea din toată inima, dar mai ales pentru nefericirea pe care ea însăşi i-o pricinuise. „Dacă poţi să mă ierţi, iartă-mă, spunea privirea ei, sunt aşa de fericită!” „Vă urăsc pe toţi, şi pe dumneata, şi pe mine însumi”, răspundea privirea lui; şi Levin puse mâna pe pălărie. Dar nu-i fu dat să poată pleca. Tocmai când se pregăteau toţi să se aşeze în jurul mesei, iar Levin era gata de plecare, intră bătrânul prinţ, care, după ce salută doamnele, se îndreptă spre Levin.

— A! Începu el bucuros. Ai venit de mult? Nici nu ştiam că eşti aici. Îmi pare foarte bine că ai venit.

Bătrânul prinţ îl tutuia uneori pe Levin, iar alteori îi spunea dumneata. Acum îl îmbrăţişa şi, stând de vorbă cu el, nu-l luă în seamă pe Vronski, care se ridicase şi aştepta în linişte ca prinţul să-i spuie şi lui un cuvânt.

Kitty simţi că, după cele întâmplate, Levin răbda cu greu amabilitatea bătrânului prinţ. Mai văzu de asemenea răceala cu care tatăl său răspunse în cele din urmă la salutul lui Vronski şi felul în care acesta se uita la prinţ cu o prietenoasă nedumerire, căutând să înţeleagă şi totuşi neînţelegând cum putea să aibă cineva o atitudine duşmănoasă faţă de dânsul. Kitty roşi.

— Prinţule, lasă-ni-l pe Konstantin Dmitrici, zise contesa Nordstone. Vrem să facem o experienţă.

— Ce experienţă? Să învârtiţi mesele? Vă rog să mă iertaţi, doamnelor şi domnilor; dar după mine e mai distractiv jocul cu inelul, răspunse bătrânul prinţ şi se uită la Vronski, bănuind că el dăduse această idee. Jocul cu inelul are cel puţin oarecare sens.

Vronski se uită mirat la prinţ, cu o privire fixă; apoi, abia zâmbind, începu îndată să vorbească cu contesa Nordstone despre un mare bal, care trebuia să aibă loc peste o săptămână.

— Sper ca vii şi dumneata?! O întrebă Vronski pe Kitty.

De îndată ce bătrânul prinţ se întoarse în altă parte, Levin ieşi neobservat. Ultima impresie păstrată de el din seara aceea era faţa zâmbitoare, fericită a lui Kitty, care răspundea ceva la întrebarea lui Vronski în legătură cu balul.

XV.

După ce se isprăvi serata, Kitty povesti mamei sale convorbirea avută cu Levin şi, cu toate că-i era milă de dânsul, se bucura la gândul că fusese cerută în căsătorie. N-avea nici o îndoială că se purtase aşa cum se cuvenea. În pat însă, Kitty nu putu să adoarmă mult timp. O imagine o urmărea necontenit: chipul lui Levin cu sprâncenele încruntate, pe sub care ochii săi buni priveau trist, posomorât, în timp ce-l asculta pe tatăl său şi se uita când la ea, când la Vronski. Şi-i era atât de milă de el, încât o podidiră lacrimile. Se gândi însă îndată la acela pentru care-l jertfise, şi-i veni numaidecât în minte faţa lui bărbătească, energică, îşi aminti de calmul plin de nobleţe al lui Vronski şi de bunătatea sa faţă de toţi cei din jur. Îşi aduse aminte cum o iubea acela care-i era atât de drag… inima i se umplu iarăşi de bucurie şi-şi culcă obrazul pe pernă cu un zâmbet de fericire pe buze. „Păcat, îmi pare rău, dar ce să fac? N-am nici o vină!” îşi zise Kitty. O voce lăuntrică îi spunea însă cu totul altceva. Nu ştia de ce trebuia să se căiască: pentru că-l atrăsese sau pentru să-l respinsese pe Levin? Fericirea îi era otrăvită de îndoieli. „Doamne, miluieşte-ne, Doamne, miluieşte-ne, Doamne, miluieşte-ne!” îngână ea până adormi.

Între timp, jos, în micul birou al prinţului se petrecea între părinţi, din pricina fetei favorite, una din scenele care se repetau atât de des.

— Ce e? Uite ce el strigă prinţul dând din mâini şi strângându-şi brusc halatul căptuşit cu blană de veveriţă. Asta e: n-ai mândrie, nici demnitate. Faci fata de râs şi o nenoroceşti cu peţitul ăsta ticălos şi prostesc.

— Dar ce-am făcut, pentru numele lui Dumnezeu!

— Răspunse prinţesa, gata să izbucnească în plâns.

Mulţumită şi fericită după convorbirea cu fiică-sa, prinţesa venise ca de obicei la bărbatul ei să-i ureze noapte bună şi, deşi n-avusese de gând să-i vorbească despre propunerea lui Levin şi despre refuzul lui Kitty, făcuse totuşi soţului o aluzie că lucrurile cu Vronski îi păreau ca şi împlinite, totul urmând a fi încheiat de îndată ce va sosi mama lui. Auzind vorbele acestea, prinţul sări ca ars şi începu. Să rostească pe un ton ridicat cuvinte grele:

— Ce-ai făcut? Uite ce: mai întâi ademeneşti un mire… întreaga Moscovă are să vorbească, şi pe bună dreptate. Dacă organizezi serate, atunci invită pe toată lumea, nu numai pe mirii anume aleşi. Pofteşte pe toţi filfizonii ăştia (aşa îi numea prinţul pe tinerii din societatea moscovită), angajează un pianist şi lasă-i să danseze. Dar sa nu-mi faci ca azi: chemi mirii pentru codoşlâc. Mi-a fost scârbă, da, scârbă, de ce-am văzut. Dar dumneata ţi-ai ajuns scopul şi ai sucit capul fetişcanei. Levin e un om de o mie de ori mai bun. Celălalt e un filfizon din Petersburg, din aceia croiţi în serie, pe acelaşi calapod – nu fac două parale! Chiar dacă ar fi prinţ de sânge, fata mea n-are nevoie de dânsul.

— Dar ce-am făcut?

— Ai… începu mânios prinţul.

— Ştiu cu că dacă te-aş asculta pe tine, îl întrerupse prinţesa, nu ne-am mărita fata niciodată. Dacă-i aşa, mai bine am pleca la ţară.

— Chiar că ar fi mai bine să plecăm.

— Dar stai puţin. Crezi că umblu după ei? De loc? E un băiat foarte bun… s-a îndrăgostit de Kitty şi mi se pare că şi ea…

— Da, ţi se pare! Dar dacă fata se îndrăgosteşte de-a binelea şi lui îi arde de însurătoare ca şi mie? Ah, să nu-l mai văd în ochi! „Ah, spiritism, ah. Nisa… ah, la bal!”… Şi prinţul, imitându-şi, chipurile, soţia, făcea câte o reverenţă la fiecare cuvânt. Dar dacă, să zicem, am nenoroci-o pe Katenka, dacă într-adevăr l-ar lua în serios…

— Ce te face să crezi asta?

— Nu cred, ştiu. De aceea avem noi bărbaţii ochi, şi nu femeile. Văd un bărbat care are intenţii serioase, ăsta-i Levin. Şi mai văd un sticlete, ca uşuraticul acela împopoţonat, care nu caută decât distracţii.

— Ţie, dacă-ţi intră ceva în cap…

— Ai să-ţi aduci aminte de vorbele mele, dar prea târziu, cum s-a întâmplat şi cu Daşenka.

— Bine, bine, să nu mai vorbim de asta, îl opri prinţesa, amintindu-şi de nefericita Dolly.

— Foarte bine, noapte bună!

După ce se binecuvântară reciproc şi după ce se sărutară, soţii se despărţiră, simţind însă că fiecare rămăsese cu părerile sale.

La început, prinţesa avea o nestrămutată convingere că în seara aceea se hotărâse soarta lui Kitty, neîndoindu-se de loc de intenţiile lui Vronski. Dar cuvintele soţului o tulburară adânc. Când se întoarse în odaia ei, prinţesa – întocmai ca şi Kitty – repetă de câteva ori în gând, îngrozită de viitorul necunoscut: „Doamne, miluieşte-ne, Doamne, miluieşte-ne, Doamne, miluieşte-ne!”

XVI.

Vronski nu cunoscuse niciodată viaţa de familie. Mama sa fusese în tinereţe vestită în societate pentru frumuseţea şi farmecul ei şi avusese în timpul căsătoriei, şi mai ales după aceea, multe aventuri, cunoscute de toată lumea. El aproape că nu-şi aducea aminte de tatăl său. Fusese crescut în Corpul pajilor12.

Ieşind din şcoală, foarte tânăr şi strălucit ofiţer, Vronski intrase de la început în cercul unor militari bogaţi din Petersburg. Deşi frecventa uneori înalta societate a capitalei, toate aventurile sale amoroase se petreceau în afara acestei lumi.

La Moscova, pentru întâia oară, după viaţa luxoasă dar falsă de la Petersburg, Vronski simţi farmecul apropierii de o fată de societate, drăguţă şi nevinovată, care se

îndrăgostise de dânsul. Nici prin gând nu-i trecea că s-ar putea strecura ceva rău în relaţiile lui cu Kitty. Dansa la baluri mai mult cu ea. O vizita acasă. Vorbea cu dânsa ceea ce se vorbeşte de obicei în societate, adică fel de fel de fleacuri... dar fleacuri cărora el le dădea, fără voie, un înţeles deosebit pentru ea. Deşi nu-i spusese nimic ce n-ar fi putut fi rostit faţă de toată lumea, Vronski simţea că fata se ataşa tot mai mult de el. Şi cu cât simţea mai bine acest lucru, cu atât plăcerea lui era mai mare, iar sentimentul său pentru dânsa era mai duios. El nu ştia că felul de a se purta faţă de Kitty avea un nume – ademenire de fete, fără intenţie de căsătorie – şi că această ademenire este una din faptele cele mai urâte, obişnuite în cercul tinerilor strălucitori ca dânsul. I se părea că el, cel dintâi, descoperise plăcerea aceasta şi era încântat de descoperirea lui.

Dacă ar fi putut auzi discuţia dintre părinţii lui Kitty în seara aceea, dacă ar fi fost în stare să judece lucrurile din punctul de vedere al familiei şi ar fi aflat că Kitty ar fi nenorocită dacă nu s-ar însura cu ea, el ar fi rămas uimit şi nu i-ar fi venit să creadă. Nu-şi putea de loc închipui că ceea ce-i făcea o mare şi deosebită plăcere, atât lui cât şi mai cu seamă ei, ar putea fi ceva rău. Cu atât mai puţin îi trecea prin minte că trebuie să se însoare.

Niciodată nu se gândise serios la posibilitatea unei căsătorii. Nu numai că nu-i plăcea viaţa de familie, dar – după părerea generală a cercului de burlaci în care trăia – familia, şi mai ales soţul, i se părea ceva străin, ostil şi, în primul rând, ridicol.

Deşi nici nu bănuia ce vorbiseră părinţii fetei, Vronski simţi, plecând atunci, seara, de la familia Şcerbaţki, că tainica legătură sufletească dintre dânsul şi Kitty se adâncise în seara aceea atât de mult, încât trebuia neapărat să ia o hotărâre. Dar ce anume trebuia să hotărască, asta nu-l mai tăia capul.

„Tocmai ăsta e farmecul, îşi zise el, plecând de la familia Şcerbaţki stăpânit de un sentiment plăcut de puritate şi de

prospeţime, datorită în parte şi faptului că nu fumase toată seara, şi cuprins totodată de un nou sentiment de duioşie, născut din dragostea sa pentru dânsul. Tocmai aici e farmecul, că n-am spus nimic – nici eu, nici ea, dar ne-am înţeles atât de bine unul cu altul în convorbirea tainică a privirilor şi a intonaţiilor, încât astăzi mi-a mărturisit mai lămurit decât oricând că mă iubeşte. Şi ce drăguţ, ce simplu şi, mai ales, cu câtă încredere! Eu însumi mă simt mai bun şi mai curat! Simt că am inimă şi. Ceva bun în mine. Ochii aceia frumoşi, îndrăgostiţi! Când mi-a spus: Foarte mult… Ei şi? Nu face nimic. Sunt bucuros; e bucuroasă şi ea.” Şi Vronski începu să se gândească unde să se mai ducă în seara aceea.

Trecu în revistă locurile unde s-ar fi putut duce. „La club? O partidă de bezig? Un pahar de şampanie băut cu Ignatov? Nu, nu mă duc. La Château des fleurs îl găsesc pe Oblonski; acolo sunt cuplete, cancan… Nu, m-am săturat. Tocmai de asta mi-e dragă familia Şcerbaţki – mă face mai bun. Mai bine hai acasă.”

Vronski porni de-a dreptul spre camera lui de la „Dussot”, porunci să i se servească masa, se dezbrăcă şi, cum puse capul pe pernă, se cufundă ca de obicei într-un somn adânc şi liniştit.

XVII.

A doua zi, la unsprezece dimineaţa, Vronski plecă la gară să-şi întâmpine mama, care urma să sosească cu trenul de Petersburg. Pe prima treaptă a scării mari de la gară, se întâlni cu Oblonski. Acesta îşi aştepta sora, care trebuia să vină cu acelaşi tren.

— Ah! Excelenţă! Strigă Oblonski. Pe cine aştepţi?

— Pe mama, răspunse Vronski, zâmbind ca toată lumea care se întâlnea cu Oblonski. Îi strânse mâna şi amândoi urcară împreună scara. Vine azi de la Petersburg.

— Te-am aşteptat până la două. Unde te-ai dus de la Şcerbaţki?

— Acasă, zise Vronski. Trebuie să recunosc… eram aşa de bine dispus ieri după plecarea de la Şcerbaţki, încât n-am mai avut chef să mă duc nicăieri.

— Caii nărăvaşi, pursânge, îi cunosc după dangale, iar pendrăgostitul tânăr, după ochii dumisale", declamă Stepan Arkadici, exact cum recitase în ajun lui Levin.

Vronski zâmbi, ca şi cum n-ar fi tăgăduit, dar schimbă numaidecât vorba.

— Dar tu pe cine aştepţi? Îl întrebă Vronski.

— Eu? O femeie frumoasă.

— Aşaa!

— Honni soit qui mal y pense! 13 Pe sora mea, Anna.

— A, pe doamna Karenina? Zise Vronski.

— O cunoşti?

— Mi se pare ca da. Adică nu… la drept vorbind, nu-mi mai aduc aminte, răspunse distrat Vronski, căruia numele Karenin îi evocă o persoana afectata şi plictisitoare.

— Dar pe Alexei Alexandrovici, celebrul meu cumnat, probabil că-l cunoşti. Toată lumea îl ştie.

— Îl cunosc după reputaţie şi din vedere. Ştiu că e un om inteligent, învăţat şi, pare-mi-se, religios… Dar, ştii, cu nu pot să judec, not în my line14, încheie Vronski.

— Da, e un om extraordinar… puţin cam conservator, dar e foarte cumsecade, spuse Stepan Arkadici, foarte cumsecade.

— Cu atât mai bine pentru dânsul, zise Vronski zâmbind. Ah, aici erai? Spuse el unui lacheu înalt şi bătrân, slujitorul mamei sale, care stătea lângă uşă. Intră!

În ultimul timp, Vronski simţea o deosebită simpatie pentru Oblonski, nu numai din pricina farmecului acestuia, recunoscut de toată lumea, ci şi fiindcă Stepan Arkadici era înrudit de aproape cu Kitty.

— Ei, ce zici? Organizăm duminică un supeu în cinstea stelei noastre? Îl întrebă Vronski şi-l luă, zâmbind, de braţ.

— Negreşit. Eu fac lista de subscripţie. Ah, l-ai cunoscut aseară pe prietenul meu Levin? Îl întrebă Stepan Arkadici.

— Cum să nu! Dar a plecat repede.

— E un băiat simpatic, urmă Oblonski. Nu-i aşa?

— Nu ştiu, răspunse Vronski. Oare de ce toţi moscoviţii… afară, bineînţeles de acela cu care vorbesc, adăugă el glumeţ, au ceva tăios în fire? Sunt veşnic puşi pe ceartă, se supără uşor şi parcă vor să dea lecţii.

— Ai dreptate, aşa-i… zise Stepan Arkadici râzând cu poftă.

— Vine curând trenul? Întrebă Vronski pe un slujbaş de la Căile ferate.

— Soseşte acum, răspunse slujbaşul.

Apropierea trenului se simţea, din ce în ce mai mult, după forfota pregătirilor din staţie, fuga de ici-colo a hamalilor, apariţia jandarmilor şi a slujbaşilor, ca şi după sosirea celor ce aşteptau pe cineva. Prin ceaţa geroasă se zăreau muncitori în scurte îmblănite şi cu pâslari mari, trecând peste şinele care se întretăiaţi, în depărtare, pe linii, se auzea şuieratul locomotivei şi cutremurarea pricinuită de acea greutate masivă care se apropia.

— Nu, urmă Stepan Arkadici, care vroia neapărat să-i povestească lui Vronski despre intenţiile lui Levin cu privire la Kitty. Nu, nu l-ai apreciat just pe Levin al meu. E un om foarte nervos şi uneori chiar urâcios. În schimb, alteori e foarte drăguţ. E o fire deschisă, cinstită. Are o inimă de aur. Ieri însă a avut anumite motive, urmă el cu un zâmbet plin de înţeles, uitând cu totul sentimentul de sinceră simpatie pe care-l avusese în ajun pentru prietenul său Levin şi pe care-l simţea acum pentru Vronski. Da. A avut motive să fie foarte fericit ori foarte nenorocit.

Vronski se opri şi întrebă de-a dreptul.

— Cum adică? Nu cumva a cerut aseară mâna cumnatei tale?

— Poate, răspunse Stepan Arkadici. Cum aşa ceva mi s-a părut ieri. Da! Dacă a plecat devreme şi daca era şi indispus, asta trebuie să fie… E îndrăgostit de mult. Îmi pare rău, foarte rău, pentru dânsul.

— Aşa!… în treacăt fie spus, cred că ea ar avea dreptul la o partidă mai bună, zise Vronski şi, îndreptându-şi umerii, începu să se plimbe din nou. De altfel, nici nu-l cunosc bine, adăugă el. Da, neplăcută situaţie! De aceea cei mai mulţi preferă să aibă de-a face cu femei de moravuri uşoare. Eşecul pe lângă ele arată numai că n-ai destui bani, pe când aici îţi pui în joc demnitatea. Dar iată şi trenul!

Într-adevăr, în depărtare se auzea fluieratul locomotivei. Peste câteva clipe, peronul se cutremură. Locomotiva trecu aruncând aburi, care din pricina gerului se lăsau în jos. Pârghia roţii din mijloc cobora şi se-ntindea încet, în cadenţă. Cu capul înfofolit, mecanicul – plin de promoroacă – salută lumea. După tender, vagonul de bagaje, ca un câine care schelălăia, trecu din ce în ce mai încet, cutremurând tot mai puternic peronul. În sfârşit se iviră şi vagoanele de pasageri, care se opriră cu o uşoară smucitură.

Un conductor fercheş sări din mers, dând un semnal cu fluierul. După el începură să coboare, câte unul, călătorii nerăbdători: un ofiţer din gardă, ţanţoş, care privea sever în juru-i; un negustoraş neastâmpărat, cu un geamantan, zâmbind vesel; un mujic cu o traistă în spate.

Vronski stătea alături de Stepan Arkadici şi cerceta vagoanele şi pe pasagerii care coborau, uitând-o cu totul pe maică-sa. Ceea ce aflase adineauri despre Kitty îl tulburase şi-l măgulise. Pieptul i se umfla fără voie. Ochii îi străluceau. Se simţea învingător.

— Contesa Vronski se află în compartimentul acesta, anunţă fercheşul conductor, apropiindu-se de Vronski.

Cuvintele conductorului îl treziră şi-l siliră să-şi aducă aminte de maică-sa, pe care venise s-o întâmpine. În fundul sufletului, Vronski – deşi nu-şi dădea seama – nu-şi respecta mama şi n-o iubea! Dar, după concepţia societăţii în care trăia şi după educaţia lui, nici nu-şi putea închipui altă purtare faţă de ea decât o atitudine foarte supusă şi foarte respectuoasă, care era cu atât mai plină de supunere şi de

respect, în exterior, cu cât în inima lui o stima şi o iubea mai puţin.

XVIII.

Vronski îl urmă pe conductor în vagon; dar se opri la intrarea compartimentului ca să facă loc unei doamne care tocmai ieşea. Cu simţul obişnuit al omului de societate, el înţelese, dintr-o singură privire aruncată asupra acestei doamne, că ca făcea parte din cea mai înaltă societate. Îşi ceru iertare şi intră în vagon. Simţi însă dorinţa s-o mai privească o dată, nu din pricina frumuseţii, nici a distincţiei şi graţiei fireşti ce se răsfrângeau din întreaga-i fiinţă, ci fiindcă în expresia feţei sale frumoase, în clipa când trecu pe lângă dânsul era ceva deosebit de gingaş şi de mângâietor. Când îşi întoarse capul, şi-l întoarse şi ea. Ochii săi strălucitori, cenuşii, care păreau negri din pricina genelor dese, se opriră prietenos şi atent pe chipul lui, ca şi cum ar fi încercat să-l recunoască şi, numaidecât, se îndreptară asupra mulţimii în mişcare, căutând parcă pe cineva. În această scurtă privire, Vronski avu timpul să prindă vioiciunea stăpânită care-i scapără pe faţă, trecând de la ochii strălucitori la zâmbetul abia văzut ce-i arcuia buzele rumene. Părea că în toată fiinţa i se revărsa un prisos de simţire, care înflorea fără voie în lucirile ochilor ori într-un surâs. Ea căută să-şi stingă lumina prea vie din ochi, dar aceasta nu contenea de a-i lumina zâmbetul abia simţit, fără ştirea ei.

Vronski intră în vagon. Maică-sa, o bătrânică uscăţivă, cu ochi negri şi cu cârlionţi, privindu-şi fiul printre gene, schiţă un surâs cu buzele-i subţiri. După ce se ridică de pe canapea şi încredinţa cameristei sacul de voiaj, contesa Vronski întinse fiului său o mână mică, uscată şi, ridicându-i capul înclinat pe mâna ei, îl sărută pe obraji.

— Ai primit telegrama? Eşti sănătos? Slavă Domnului!

— Ai călătorit bine? Întrebă Vronski şi se aşează lângă dânsa trăgând cu urechea la glasul feminin de după uşă. Ştia că era vocea doamnei cu care se întâlnise la intrare.

— Totuşi, nu sunt de părerea dumitale, spunea glasul acela.

— E părerea unui locuitor din Petersburg, doamnă.

— Nu părerea unui locuitor din Petersburg, ci părerea unei femei, răspunse ea.

— Şi acum, dă-mi voie să-ţi sărut mâna.

— La revedere, Ivan Petrovici. Vezi, te rog, dacă fratele meu nu e pe acolo şi trimite-l la mine, adăugă din uşă doamna şi intră iarăşi în compartiment.

— Ei? Ţi-ai găsit fratele? Întrebă contesa Vronski pe tânăra doamnă.

Vronski înţelese atunci că aceasta era Karenina.

— Fratele dumneavoastră e aici, spuse el ridicându-se. Iertaţi-mă că nu v-am recunoscut; dar cunoştinţa noastră a fost atât de scurtă, urmă Vronski, înclinându-se, încât desigur că nici nu vă mai amintiţi de mine.

— O, nu, v-aş fi recunoscut, fiindcă aproape tot drumul s-a vorbit numai de dumneavoastră, răspunse ea, lăsând în sfârşit să se reverse într-un zâmbet însufleţirea-i năvalnică. Dar fratele meu tot n-a venit.

— Cheamă-l, Alioşa, zise bătrâna contesă.

Vronski coborî pe peron şi strigă:

— Oblonski! Aici!

Dar Karenina nu-şi mai aşteptă fratele, ci – cum îl văzu – coborî din vagon cu paşi hotărâţi şi uşori. De îndată ce Stepan Arkadici se apropie de ea, Karenina, cu o mişcare ce-l surprinse pe Vronski prin siguranţă şi graţie, îl cuprinse pe fratele său cu braţul stâng de gât, îl trase repede spre dânsa şi-l sărută cu putere. Vronski o privea mereu şi zâmbea fără să ştie de ce. Aducându-şi aminte că-l aştepta maică-sa, se urcă iarăşi în vagon.

— Nu-i aşa că-i foarte drăguţă? Îl întrebă contesa, gândindu-se la Karenina. Bărbatul ei a urcat-o în compartimentul meu. Mi-a părut foarte bine. Am vorbit tot drumul. Dar tu? Se spune că… vous filez le parfait amour. Tant mieux, mon cher, tant mieux.15

— Nu ştiu la ce faci aluzie, maman, răspunse rece fiul. Ce zici, maman? Mergem?

Karenina intră din nou în vagon, ca să-şi ia rămas bun de la contesă.

— Şi aşa, contesă, v-aţi întâlnit cu fiul domniei-voastre, iar eu cu fratele meu, rosti vesel Karenina. Am dat de fundul sacului meu cu povestiri. Nici n-aş fi avut ce să vă mai istorisesc.

— Ah, nu, zise contesa luând-o de braţ. Cu dumneata aş putea face ocolul pământului şi nu m-aş plictisi. Eşti una dintre acele persoane simpatice, cu care-ţi place şi să vorbeşti, dar să şi taci. Cât despre fiul dumitale, te rog să nu te mai gândeşti la dânsul. E cu neputinţă să nu vă despărţiţi niciodată.

Karenina stătea nemişcată, foarte dreaptă. Numai ochii îi zâmbeau.

— Anna Arkadievna, explică contesa fiului său, are un băieţel, mi se pare de opt ani. Nu s-a despărţit niciodată de el şi e foarte necăjită că a trebuit să-l lase singur.

— Da, am vorbit tot timpul cu contesa: ea, despre fiul ei, şi eu, despre al meu, urmă Karenina; şi iarăşi zâmbetul îi lumină faţa – un zâmbet duios, care-l învălui pe Vronski.

— Fără îndoială că v-aţi plictisit bine, zise Vronski, prinzând numaidecât din zbor această minge a cochetăriei pe care i-o aruncase Karenina.

Dar ea nu vroia probabil să urmeze convorbirea pe acest ton. De aceea se întoarse către bătrâna contesă:

— Vă mulţumesc foarte mult. Nici n-am băgat de seamă cum a trecut ziua de ieri. La revedere, contesă.

— La revedere, draga mea, răspunse contesa. Dă-mi voie să-ţi sărut obrăjorul frumos. Dă-mi voie să-ţi spun pe faţă, ca o bătrână ce sunt, că te-am îndrăgit.

Oricât de convenţională ar fi fost fraza asta, Karenina păru s-o creadă spusă din suflet şi se bucură. Roşi, se aplecă uşor, întinse obrazul spre buzele contesei, apoi îşi îndreptă din nou trupul şi, cu acelaşi zâmbet care-i juca pe buze şi-n

ochi, întinse mâna lui Vronski. Acesta îi strânse mâna mică şi se bucură ca de o deosebită favoare de gestul energic al Kareninei, care-i scutură mâna puternic şi fără sfială.

Anna Arkadievna ieşi cu paşi repezi, care-i purtau uimitor de sprinten trupul frumos împlinit.

— E foarte drăguţă, zise bătrâna.

Fiul se gândea la acelaşi lucru. O însoţi cu privirea până când silueta-i graţioasă i se şterse din vedere şi un zâmbet îi rămase întipărit pe faţă. O văzu pe fereastră cum se apropie de fratele său, cum îşi puse mâna pe mâna lui şi cum începu să-i spună ceva cu însufleţire, ceva care n-avea desigur nici o legătură cu dânsul, Vronski, ceea ce-i păru supărător.

— Ce zici, maman? Eşti perfect sănătoasă? Repetă Vronski întrebarea către maică-sa.

— Totu-i bine, minunat. Alexandr e cât se poate de drăguţ. Marie s-a făcut foarte frumoasă. E tare nostimă.

Contesa începu să vorbească din nou despre ceea ce o interesa mai mult: botezul nepotului său, pentru care se dusese la Petersburg, şi despre deosebita favoare a ţarului faţă de fiul ei cel mai mare.

— Uite-l şi pe Lavrenti! Exclamă Vronski, uitându-se pe fereastră. Să mergem, dacă vrei.

Bătrânul majordom, care o însoţea pe contesă, intră în vagon ca s-o anunţe că totul era gata. Contesa se ridică, pregătindu-se să coboare.

— Haidem! Acum e puţină lume, zise Vronski. Fata luă sacul de voiaj şi căţelul, iar majordomul şi hamalul – celelalte bagaje. Vronski dădu mamei braţul. Dar când coborâră cu toţii din vagon, câţiva oameni cu faţa înspăimântată trecură deodată în fugă pe dinaintea lor. Alerga şi şeful gării cu şapca lui de culoare ţipătoare. Se petrecuse ceva neaşteptat. Lumea de lângă tren se dădea repede îndărăt.

— Ce e? Ce e? Unde? S-a aruncat? L-a tăiat trenul? Se auzea strigând în grupurile celor ce treceau prin faţa lor.

Stepan Arkadici, la braţ cu sora sa, amândoi cu feţele speriate, se întoarseră şi se opriră la scara vagonului, ocolind mulţimea.

Doamnele se urcară în vagon, iar Vronski şi Stepan Arkadici se îndreptară spre locul unde era adunată mulţimea, ca să afle amănunte despre nenorocire.

Un paznic, beat sau cu capul prea încotoşmănat din pricina gerului aspru, nu auzise zgomotul trenului, care manevra de-a-ndăratelea, şi fusese călcat.

Chiar înainte de a se fi întors Vronski şi Stepan Arkadici, doamnele aflaseră de la majordom aceste amănunte.

Oblonski şi Vronski văzuseră cadavrul desfigurat. Stepan Arkadici părea adânc zdruncinat. Avea faţa crispată şi era parca gata-gata să plângă.

— Ah, ce grozăvie! Of, Anna, dacă l-ai fi văzut! Ce grozăvie! Repeta el.

Vronski tăcea. Faţa lui frumoasă era gravă, dar nu trăda nici o emoţie.

— Ah, dacă l-aţi fi văzut, contesă, urmă Stepan Oblonski. Era acolo şi nevasta sa… Te apuca groaza uitându-te la ea. S-a aruncat peste cadavru. Se spune că mortul întreţinea o familie numeroasă. Ce grozăvie!

— Nu s-ar putea face ceva pentru dânsa? Întrebă doamna Karenin cu o şoaptă sugrumată de emoţie.

Vronski o privi şi coborî numaidecât din vagon.

— Vin îndată, maman, adăugă el din uşă.

Când se întoarse, peste câteva minute, Stepan Arkadici vorbea cu contesa despre o nouă cântăreaţă; aceasta, nerăbdătoare, întorcea mereu capul spre uşă, aşteptându-şi fiul.

— Haidem, zise Vronski intrând.

Coborâră împreună. Vronski păşea alături de maică-sa. În urmă veneau Karenina cu fratele ei. La ieşire îi ajunse din urmă şeful staţiei, care se apropie de Vronski.

— I-aţi înmânat ajutorului meu două sute de ruble. Fiţi bun şi precizaţi, cui îi destinaţi?

— Văduvei, răspunse Vronski, ridicând din umeri. Nu înţeleg de ce mă mai întrebaţi.

— Dumneata i-ai dat? Strigă Oblonski din urmă şi, strângând mâna surorii sale, adăugă: Foarte frumos, foarte frumos! Nu-i aşa că-i băiat simpatic? Respectele mele, contesă!

Oblonski şi sora sa, care-şi căuta camerista, se opriseră puţin pe loc. Când ieşiră din gară, cupeul familiei Vronski plecase. Pasagerii sosiţi vorbeau încă despre cele întâmplate.

— Ce moarte îngrozitoare! Exclamă un domn trecând prin faţa lor. Se spune că l-a tăiat în două.

— Dimpotrivă, cred că-i moartea cea mai uşoară, e fulgerătoare, spuse un altul.

— Mă mir că nu se iau măsuri, adăugă un al treilea.

Karenina se urcă în cupeu. Stepan Arkadici văzu cu mirare că surorii sale îi tremurau buzele şi că de-abia îşi stăpânea lacrimile.

— Ce-i cu tine, Anna? O întrebă el după ce străbătură câteva sute de stânjeni.

— Semn rău, răspunse Karenina.

— Fleacuri, zise Stepan Arkadici. Bine că ai venit. Ăsta-i lucrul principal. Nici nu-ţi închipui câte nădejdi îmi pun în tine!

— Îl cunoşti de mult pe Vronski? Îl întrebă Anna.

— Da. Ştii, sperăm că are să se însoare cu Kitty.

— Da? Spuse încet Anna. Şi acum să vorbim despre tine, adăugă ea, scuturându-şi capul ca şi cum ar fi vrut să alunge nişte gânduri de prisos, supărătoare… Hai să stăm de vorbă despre treburile tale. Ţi-am primit scrisoarea şi iată-mă!

— Da. Toată nădejdea mi-e în tine.

— Hai, povesteşte-mi totul.

Şi Stepan Arkadici începu să istorisească. Ajungând în dreptul casei, el o ajută pe Anna să coboare, oftă, îi strânse mâna şi plecă la serviciu.

XIX.

Când intră Anna, Dolly stătea aşezată în salonaş cu un băieţel blond şi dolofan, care semăna de pe acum leit cu tatăl său, şi-l asculta la lecţia de franceză. Băiatul citea şi în acelaşi timp răsucea un nasture de la bluză, care abia se mai ţinea, căutând să-l rupă. Mama îi dădu de câteva ori mâna la o parte, dar mânuţa grăsulie se agăţa iarăşi de nasture. Mama îl rupse şi-l puse în buzunar.

— Stai liniştit cu mâinile, Grişa, zise Dolly şi-şi reluă lucrul, o cuvertură începută de mult, de care se apuca totdeauna în ceasurile grele.

Împletea nervos, trecând ochiurile pe andrea şi numărându-le. Deşi îi spusese soţului în ajun că n-o interesa de loc sosirea surorii acestuia, Dolly pregătise totul pentru primirea ei şi, tulburată, îşi aştepta cumnata.

Zdrobită, copleşită de durere, Dolly nu uită totuşi că Anna, cumnata sa, era soţia unui înalt personaj din Petersburg şi une grande dame a capitalei. De aceea Dolly, trecând peste prima-i hotărâre, cum îşi anunţase soţul, ţinuse seama, adică, nu uitase că-i va sosi cumnata. „La urma urmei, Anna n-are nici o vină, se gândi Dolly. N-am auzit despre ea decât lucruri foarte bune. Şi, în ceea ce mă priveşte, am găsit la dânsa numai dragoste şi prietenie.” E adevărat că, pe cât îşi aducea aminte, atmosfera casei Karenin de la Petersburg nu-i făcuse o impresie plăcută. I se păruse că viaţa lor de familie avea ceva fals. „Dar de ce să n-o primesc? Numai de nu i-ar trece prin cap să mă consoleze! Se gândea Dolly. Toate mângâierile, sfaturile şi iertarea după morala creştină le-am gândit şi eu de o mie de ori, ştiu câte parale fac.”

Dolly îşi petrecuse ultimele zile singură, numai cu copiii. Nu vroia să vorbească despre durerea ei şi, totuşi, purtând în suflet suferinţa asta, nu putea vorbi despre altceva. Ştia că, într-un fel sau altul, îi va spune Annei totul. Uneori o bucura gândul că-şi va deschide inima. Alteori o înciuda faptul că va trebui să vorbească despre umilinţa sa cu ea,

sora lui, şi va trebui să asculte argumentele-i ticluite dinainte, ca s-o liniştească şi s-o mângâie.

Cum se întâmplă adesea, Dolly – uitându-se mereu la ceas şi aşteptând-o în fiecare moment – scăpa tocmai clipa sosirii sale; nu auzi nici soneria.

Foşnetul rochiei şi zgomotul paşilor uşori la uşă o făcură să-şi întoarcă deodată capul. Şi pe faţa ei chinuită se zugrăvi fără voie mai mult mirarea decât bucuria. Se ridică în picioare şi-şi îmbrăţişa cumnata.

— Cum? Ai şi sosit? Zise Dolly sărutând-o.

— Dolly, îmi pare aşa de bine că te văd!

— Şi mie-mi pare bine, spuse Dolly, zâmbind slab şi căutând să ghicească după expresia feţei sale, dacă Anna ştia ori nu ceva despre nenorocirea ei. „Ştie, fără îndoială”, se gândi Daria, citind pe chipul Annei compătimirea. Ei, hai să te duc în camera ta, urmă ea, căutând să amâne cât mai mult clipa explicaţiei.

— Asta-i Grişa? Doamne, ce mare s-a făcut! Exclamă Anna. Apoi, după ce-l sărută, fără să-şi ia ochii de la Dolly, se opri şi roşi. Te rog, lasă, mai bine să stăm aici.

Îşi scoase şalul şi pălăria de care se agăţă o şuviţă a părului său negru şi cârlionţat; îşi scutură cu vioiciune capul ca să-şi desprindă părul.

— Străluceşti de sănătate şi de fericire! Spuse Dolly aproape cu invidie.

— Fu?… Da… răspunse Anna. Doamne, asta-i Tania! E de-o seamă cu Serioja al meu, se întoarse ea către o fetiţă care intrase în fugă. O luă în braţe şi o sărută. Vai, ce fetiţă frumoasă! O minune! Arată-mi-i pe toţi.

Le spuse pe nume. Îşi aduse aminte nu numai de numele lor, dar şi de anul, luna naşterii, caracterul şi de bolile tuturor copiilor. Şi Dolly fu foarte înduioşată de acest lucru.

— Atunci să mergem la ei, hotărî Dolly. Păcat ca Vasca doarme!

După ce văzură copiii, amândouă se aşezară singure în salon, la cafea. Anna trase tava spre dânsa, apoi o dădu la o

parte.

— Dolly, începu Anna, Stiva mi-a spus totul.

Daria Alexandrovna o privi rece. Se aştepta la cuvinte de prefăcută compătimire. Dar Anna nu-i spuse aşa ceva.

— Dolly, scumpa mea, urmă Anna. Nu vreau să-ţi vorbesc în numele lui, nici să te mângâi. Asta nu se poate! Dar, scumpa mea, mă doare pentru tine, mă doare în suflet!

Şi lacrimile izbucniră deodată printre genele dese ale ochilor săi strălucitori. Se aşează mai aproape de cumnata ei şi îi luă mâna în mâna-i mică şi energică. Dolly nu se feri, dar faţa sa nu-şi schimbă expresia rece. Îi spuse:

— Nu mă poţi mângâia. Totu-i pierdut după cele întâmplate. Totul s-a sfârşit.

Şi, cum rosti cuvintele acestea, expresia feţei i se îmblânzi. Anna ridică mâna uscată, slabă a lui Dolly. O sărută şi-i şopti:

— Dar ce e de făcut, Dolly? Ce-i de făcut? Cum s-ar putea ieşi mai bine din situaţia asta îngrozitoare? Iată la ce trebuie să te gândeşti.

— Totul s-a sfârşit, zise Dolly, înţelege-mă; însă partea cea mai rea e că nu-l pot părăsi. Mă leagă copiii. Dar nu mai pot trăi cu dânsul. Mi-e silă să-l văd.

— Dolly, drăguţa mea, el mi-a spus tot, dar vreau să te ascult şi pe tine. Povesteşte-mi totul.

Daria Alexandrovna o privi întrebător. Faţa Annei exprima o sinceră compătimire şi dragoste.

— Bine, încuviinţă brusc Dolly; am să-ţi povestesc totul de la început. Tu ştii cum m-am măritat. Cu educaţia dată de maman, eram nu numai naivă, ci proastă. Nu ştiam nimic. Se spune că bărbaţii îşi povestesc soţiilor viaţa lor dinainte. Dar Stiva… şi se corectă, Stepan Arkadici… nu mi-a povestit nimic. N-ai să mă crezi, însă mi-am închipuit până acum că sunt singura femeie pe care a cunoscut-o. Am trăit aşa opt ani. Înţelegi, nu numai că nu i-am bănuit niciodată necredinţa… dar socoteam acest lucru cu neputinţă. Şi deodată, cu mentalitatea asta, îţi închipui, am aflat toată

grozăvia, toată murdăria… înţelegi, să fii pe deplin convinsă de fericirea ta şi, deodată… urmă Dolly, stăpânindu-şi hohotele de plâns, să găseşti o scrisoare… o scrisoare de mâna sa către amanta lui, guvernanta copiilor noştri. E prea îngrozitor! Dolly îşi scoase repede batista şi-şi acoperi faţa. Înţeleg o clipă de rătăcire, urmă ea după o scurtă tăcere, dar să mă înşele cu premeditare, cu vicleşug… şi… cu cine? Să continue a fi bărbatul meu şi al ei… asta-i înfiorător! Tu nu poţi înţelege…

— Ba da, înţeleg! Înţeleg, dragă Dolly, înţeleg, zise Anna, strângându-i mâna.

— Crezi că el înţelege toată grozăvia situaţiei mele? O întrebă Dolly. De loc. E mulţumit şi fericit.

— Ah, nu! O întrerupse repede Anna. Îţi face milă, e zdrobit de remuşcări…

— Crezi că-i capabil de remuşcări? Îi tăie vorba Dolly, privindu-şi atent cumnata în faţă.

— Da, îl cunosc. N-am putut să-l privesc fără un sentiment de milă. Îl cunoaştem amândouă. E bun, dar e mândru. Şi acum este atât de umilit! Ştii ce m-a înduioşat mai mult? (Anna ghicise ceea ce putea s-o înduplece mai ales pe Dolly.) Îl chinuiesc două lucruri: îi e ruşine de copii şi apoi îl doare faptul că el, care te iubeşte… da, da, care te iubeşte mai mult decât orice pe lume – o opri ea repede pe Dolly, care vroia să protesteze – ţi-a pricinuit o durere, te-a amărât. „Nu, nu, n-are să mă ierte”, repeta el într-una.

Îngândurată, Dolly se uita la cumnata sa, ascultându-i cuvintele.

— Înţeleg că e într-o situaţie penibilă. Vinovatul se simte mai prost decât victima, dacă îşi dă seama că toată nenorocirea se trage din vina lui, spuse Dolly. Dar cum să-l iert? Cum să-i mai fiu soţie, după ea? Să trăiesc din nou cu dânsul ar fi un chin pentru mine, tocmai fiindcă mi-e scumpă dragostea mea trecută…

Hohote de plâns îi întrerupseră cuvintele.

Însă, parcă într-adins, ori de câte ori se potolea, Daria Alexandrovna începea să vorbească din nou tocmai despre ceea ce o înfuria.

— Ea e tânără şi frumoasă, adăugă Dolly. Tu ştii, Anna, cine mi-a mâncat tinereţea şi frumuseţea: el şi copiii lui. Mi-am pus toată fiinţa în slujba lui. Slujba asta mi-a luat tot ce am avut. Şi acum, fireşte, o fiinţă vulgară dar proaspătă îi place mai mult. Amândoi, fără îndoială, au vorbit de mine, sau – ceea ce ar fi şi mai rău – poate m-au trecut sub tăcere. Mă înţelegi? Ochii i se aprinseră din nou de gelozie. După toate acestea, el are să-mi vorbească… îţi închipui că am să-l cred? Niciodată! Nu! S-a sfârşit totul – tot ce-mi aducea mângâiere, tot ce era răsplata ostenelilor şi a suferinţelor mele… Ai să mă crezi? Adineauri făceam lecţiile cu Grişa. Înainte, asta era o bucurie pentru mine; astăzi e un chin. La ce folosesc strădania şi munca mea? Ce rost au copiii? E groaznic! Sufletul mi s-a întors parcă dintr-o dată pe dos. În loc de dragoste şi de duioşie pentru dânsul, n-am decât ură, da, ură. L-aş ucide şi…

— Dolly, scumpa mea, te înţeleg, totuşi nu te mai chinui! Eşti aşa de jignită, aşa de revoltată, că multe lucruri le vezi altfel decât ar trebui.

Dolly se potoli. Amândouă tăcură câteva clipe.

— Ce să fac? Gândeşte-te, Anna, şi ajută-mă! Eu m-am gândit în toate felurile, dar n-am ajuns la nimic.

Nici Anna nu ştia ce să-i spună; inima ei răspundea de-a dreptul la orice cuvânt, la orice expresie de pe faţa cumnatei sale.

— Să-ţi spun ceva, rosti în sfârşit Anna. Eu sunt sora lui, îi cunosc caracterul şi capacitatea de a uita totul (făcu un gest cu mâna spre frunte) – capacitatea asta de rătăcire, însă şi de sincere remuşcări. Azi nu-i vine să creadă, nu înţelege cum a putut face ceea ce a săvârşit.

— Ba da, înţelege, înţelege, o întrerupse Dolly. Dar eu… pe mine mă uiţi… Crezi că-mi vine uşor?

— Stai puţin! Când mi-a vorbit el, trebuie să-ţi mărturisesc că nu mi-am dat seama de toată grozăvia situaţiei tale. Îl vedeam numai pe dânsul şi familia distrusă. Îmi era milă de el. Dar după ce am vorbit cu tine, ca femeie, văd şi altceva. Îţi văd suferinţele şi nici nu-ţi pot spune ce milă mi-e de tine. Totuşi Dolly, drăguţa mea, deşi îţi înţeleg suferinţele, eu nu ştiu un lucru: nu ştiu… nu ştiu câtă dragoste mai ai în suflet pentru dânsul! Numai tu ştii dacă-l mai iubeşti destul ca să-l poţi ierta. Dacă poţi – iartă-l!

— Nu, răspunse Dolly.

Anna îi curmă vorba, sărutându-i încă o dată mina.

— Cunosc lumea mai bine decât tine, zise ca. Îi cunosc pe oamenii de felul lui Stiva; ştiu cum privesc ei lucrurile! Spui că Stiva a vorbit cu ea despre tine… Nu se poate. Oamenii ăştia comit infidelităţi, dar căminul şi soţia sunt sfinte pentru ei. Nu ştiu cum, însă asemenea femei sunt dispreţuite de dânşii. Ele nu le stingheresc familia. Ei trag o linie despărţitoare între familie şi aceste femei. Eu una nu înţeleg asta, dar aşa e…

— Da, totuşi o săruta…

— Stai, Dolly, drăguţa mea! Îl vedeam pe Stiva când era îndrăgostit de tine. Îmi aduc aminte de vremea când venea pe la noi şi plângea, vorbind despre tine. Ştiu pe ce culme poetică te aşeza. Şi, pe măsură ce treceau anii trăiţi împreună cu tine, te ridicai tot mai mult în ochii săi. Se întâmpla să-l luăm în râs, când Stiva adăuga la tot pasul: „Dolly e o femeie excepţională”. Avea pentru tine un cult – şi-l mai are şi acum. Pasiunea asta de acum n-a pornit însă din suflet.

— Dar dacă pornirea asta se repetă?

— N-are să se mai repete, după câte înţeleg…

— Însă tu ai ierta?

— Nu ştiu, nu pot să-mi dau seama… Ba da, pot, răspunse Anna după o clipă de gândire. Apoi, reprezentându-şi situaţia şi cumpănind-o în sinea ei, adăugă: Ba pot, pot, pot!

Da, eu l-aş ierta; într-adevăr, n-aş mai fi aceeaşi, dar l-aş ierta, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Bineînţeles, îi tăie repede vorba Dolly, ca şi cum ar fi spus ceva la care se gândise de multe ori. Altfel n-ar mai fi iertare. Dacă ierţi, iartă totul! Şi acum, hai să te duc în odaia ta, încheie Dolly ridicându-se. Şi, în timp ce mergeau, o îmbrăţişa. Draga mea, îmi pare aşa de bine că ai venit! Parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă.

XX.

Anna rămase toată ziua acasă, adică la Oblonski. Nu primi pe nimeni, deşi câţiva cunoscuţi, care aflaseră de sosirea ei, veniseră chiar în acea zi s-o vadă. Petrecu întreaga dimineaţă cu Dolly şi cu copiii. Trimise numai lui Stepan Arkadici un bileţel, chemându-l să vină neapărat la prânz acasă. „Vino, mare-i mila Domnului!” îi scrise ea.

Oblonski prânzi acasă. Toţi luară parte la conversaţie, iar Dolly, vorbind cu dânsul, îl tutuia – ceea ce nu se mai întâmplase de la izbucnirea certei. În raporturile dintre soţi stăruia aceeaşi înstrăinare, totuşi problema despărţirii părea înlăturată, şi Stepan Arkadici întrezărea posibilitatea unei explicaţii şi a împăcării.

Îndată după masă veni Kitty. O cunoştea pe Anna Arkadievna, dar foarte puţin. Venise la sora sa nu fără oarecare teamă. Nu ştia cum are s-o primească această doamnă din lumea mare a Petersburgului, pe care toţi o lăudau aşa de mult. Kitty îi plăcu însă Annei Arkadievna, lucru pe care-l simţi numaidecât. Anna îi admira vădit frumuseţea şi tinereţea. Kitty nici nu apucă să-şi dea seama când se trezi nu numai sub farmecul său, dar chiar îndrăgostită de dânsa, cum se îndrăgostesc adesea fetele tinere de doamne măritate, mai în vârstă decât ele. Anna nu amintea întru nimic pe doamnele de societate şi nici nu părea să fie mama unui băiat de opt ani. După sprinteneala mişcărilor, prospeţimea şi vioiciunea chipului său, părea mai degrabă o fată de douăzeci de ani. Numai ochii aveau o expresie de gravitate, uneori de tristeţe, care o uimea şi o

atrăgea pe Kitty. Simţea că Anna era o fiinţă sinceră până în adâncul inimii, fără nici un ascunziş sufletesc; însă în lumea ei lăuntrică, de esenţă superioară, plină de preocupări complicate şi poetice, Kitty nu putea pătrunde.

După-prânz, când Dolly se retrase în odaia ei, Anna se ridică repede şi se apropie de Oblonski, care-şi aprindea o ţigară.

— Stiva, îi spuse ea aruncându-i priviri vesele; şi, arătându-i cu ochii uşa, îl binecuvântă. Du-te şi să-ţi ajute Dumnezeu!

Stepan Arkadici o înţelese, zvârli ţigara şi se strecură afară.

După ieşirea lui, Anna se întoarse la divanul pe care şezuse înconjurată de copii. Aceştia, fie că simţiseră iubirea mamei lor pentru mătuşa aceasta, fie că ei înşişi căzuseră sub farmecul său deosebit, destul e că începuseră încă înainte de masă – mai întâi cei doi mai mari, iar după dânşii şi cei mici, cum se întâmplă adesea cu copiii – să se ţină lipcă de noua lor mătuşă, fără să-i dea o clipă de răgaz. Născociră chiar un fel de joc: fiecare încerca să se apropie cât mai mult de ea, s-o atingă, să-i cuprindă mâna mică, să i-o sărute, să se joace cu inelul ei, sau măcar să pună degetul pe faldurile rochiei sale.

— Hai, hai, aşezaţi-vă cum am stat mai înainte, îi rugă Anna Arkadievna, reluându-şi locul.

Grişa îşi vârî din nou capul pe sub mâna mătuşii, lipindu-l de rochia ei, cu faţa strălucitoare de mândrie şi de fericire.

— Când are să mai fie vreun bal? O întrebă Anna pe Kitty.

— Săptămâna viitoare. Un bal minunat. Unul din balurile la care se petrece totdeauna bine.

— Sunt şi baluri unde se petrece totdeauna bine? O întrebă Anna cu o uşoară ironie.

— E ciudat, dar sunt. La Bobrişcevi, totdeauna e veselie, la Nikitin, de asemenea. Pe când la Mejkovi mori totdeauna de plictiseală. N-aţi observat?

— Nu, draga mea, pentru mine nu mai există baluri unde se petrece bine, zise Anna. Kitty întrezări în ochii ei lumea aceea necunoscută, zăvorită pentru dânsa. Pentru mine există numai baluri pe care le îndur cu mai multă sau mai puţină plictiseală…

— Cum te poţi plictisi dumneata la un bal?

— Adică de ce nu m-aş plictisi şi eu la un bal? O întrebă Anna.

Kitty ştia că Anna bănuia răspunsul.

— Fiindcă eşti totdeauna cea mai frumoasă.

Anna roşea foarte uşor; se îmbujora şi răspunse:

— Mai întâi, nu sunt niciodată cea mai frumoasă; în al doilea rând, chiar dacă ar fi aşa, ce are a face?

— Ai să te duci la balul acesta? O întrebă Kitty.

— Cred că n-am să pot lipsi. Ia-l pe ăsta – spuse Anna Taniei, care încerca să-i scoată inelul ce ieşea uşor din degetul ei alb, din ce în ce mai subţire spre vârf.

— Mi-ar părea foarte bine dacă ai veni şi dumneata. Aş vrea aşa de mult să te văd la un bal!

— Dacă va trebui să mă duc, am să mă mângâi cel puţin cu gândul că asta-ţi face plăcere… Grişa, te rog, nu mă ciufuli, şi aşa mi-e părul destul de zburlit, protestă Anna îndreptându-şi o şuviţă cu care se jucase Grişa.

— Parcă te văd la bal într-o rochie violetă.

— De ce tocmai violetă? O întrebă Anna, surâzând. Hai, copii, duceţi-vă, duceţi-vă! Auziţi? Miss Howl vă cheamă la ceai, adăugă ea desprinzându-se din mijlocul copiilor şi trimiţându-i în sufragerie. Ştiu de ce doreşti să fiu şi eu la bal. Are o deosebită însemnătate pentru dumneata, şi ai vrea ca toată lumea să fie acolo şi să ia parte.

— De unde ştii? Ai ghicit.

— Ah, cât de frumoasă e vârsta dumitale! Urmă Anna, îmi aduc şi eu aminte. Cunosc ceaţa asta albăstruie, asemenea celei ce acoperă munţii Elveţiei, ceaţă ce învăluie vârsta fericită, când copilăria se apropie de sfârşit… şi se străvede prin acel văl orizontul nemăsurat de bucurie şi de fericire,

spre care se deschide un drum ce se îngustează din ce în ce mai mult… când porneşti vesel, şi totuşi cu oarecare teamă, pe această cale lungă, deşi ea îţi pare plină de lumină şi negrăit de frumoasă… Cine n-a trecut prin asta?

Kitty zâmbi în tăcere. „Dar cum a trecut ea prin asta? Cât aş vrea să cunosc romanul ei de dragoste!” se gândi Kitty, amintindu-şi de înfăţişarea lipsită de orice poezie a lui Alexei Alexandrovici, soţul Annei.

— Am aflat ceva. Mi-a spus Stiva. Te felicit, urmă Anna. L-am întâlnit pe Vronski la gara, îmi place foarte mult.

— Ah, era acolo? O întrebă Kitty, îmbujorându-se. Dar ce ţi-a spus Stiva?

— Mi-a povestit totul. Mi-ar părea foarte bine. Am călătorit ieri cu mama lui Vronski, adăugă Anna. Contesa mi-a vorbit tot timpul de dânsul. E fiul ei preferat. Ştiu cât de părtinitoare sunt mamele, dar…

— Ce ţi-a povestit maică-sa?

— Multe şi mărunte! Deşi ştiu că e feciorul ei favorit, totuşi se vede că e într-adevăr un cavaler… Mi-a povestit, de pildă, că a vrut să-i cedeze fratelui său toată averea. În copilărie a făcut ceva şi mai extraordinar: a salvat o femeie de la înec. Într-un cuvânt, un adevărat erou, zise Anna şi zâmbi, aducându-şi aminte de cele două sute de ruble date în gară.

Nu pomeni însă nimic despre aceste două sute de ruble. Îi era oarecum neplăcut să-şi aducă aminte de gestul acesta; simţea că în el era ceva care o privea pe dânsa şi care n-ar fi trebuit să fie.

— Contesa m-a rugat foarte mult să-i fac o vizită, urmă Anna. Mi-ar părea bine s-o văd. Mâine ma duc la ea. Dar, slavă Domnului, Stiva stă destul de mult în budoarul lui Dolly, adăugă ea, schimbând vorba şi ridicându-se în picioare, oarecum nemulţumită, i se păru lui Kitty.

— Nu, întâi eu! Ba nu, eu! Strigau copiii, care-şi luaseră ceaiul şi veneau acum în fugă la mătuşa Anna.

— Toţi deodată! Strigă Anna şi, râzând, alergă în întâmpinarea lor. Îi îmbrăţişa pe toţi grămadă şi-i răsturnă pe divan, în ţipetele lor de bucurie.

XXI.

Când se servi ceaiul pentru cei mari, Dolly ieşi din odaia ei. Stepan Arkadici nu veni. Ieşise probabil din budoarul soţiei pe uşa din dos.

— Mă tem să nu-ţi fie frig sus, spuse Dolly către Anna. Aş vrea să te mut jos. Am fi mai aproape una de alta.

— Vai, te rog să nu ai nici o grijă de mine, răspunse Anna, privind-o cu luare-aminte drept în faţă şi încercând să-şi dea seama dacă soţii se împăcaseră, ori nu.

— Ai avea aici şi mai multă lumină, zise cumnata.

— Ţi-am mai spus că dorm buştean oriunde şi oricând.

— Despre ce-i vorba? Întrebă Stepan Arkadici, ieşind din biroul său şi uitându-se la soţia sa.

După tonul lui, atât Kitty, cât şi Anna înţeleseră numaidecât că soţii se împăcaseră.

— Vreau s-o mut pe Anna jos, răspunse Dolly. Trebuie însă schimbate şi perdelele. Dar nimeni nu se pricepe. Am să le mut eu singură.

„Dumnezeu ştie dacă s-au împăcat cu adevărat”, se gândi Anna, auzindu-i glasul rece şi liniştit.

— Ah, lasă, Dolly, tu îţi faci greutăţi din orice, îi spuse Stepan Arkadici. Dacă vrei, fac eu totul… „Da, cred că s-au împăcat”, se gândi Anna.

— Ştiu eu cum faci tu totul, răspunse Dolly. Ai să-i spui lui Matvei să facă ceea ce nu e în stare să facă. Tu ai să pleci; iar el are să încurce totul. Şi, spunând acestea, zâmbetul ei obişnuit, ironic, îi încreţi colţul buzelor.

„S-au împăcat cu adevărat, cu adevărat, slavă Domnului”, îşi zise Anna şi, bucurându-se că ea fusese aceea care-i împăcase, se apropie de Dolly şi o sărută.

— De loc! De ce ne dispreţuieşti aşa pe mine şi pe Matvei? O întrebă Stepan Arkadici pe soţia sa, cu o sclipire de zâmbet.

Ca de obicei, Dolly păstră un ton uşor ironic faţă de soţul său în tot cursul serii. Stepan Arkadici era mulţumit şi vesel, cu măsură, fără să pară că, fiind iertat, îşi uitase vina.

La nouă şi jumătate, conversaţia foarte veselă şi plăcută în jurul ceaiului de seară fu întreruptă de un eveniment cu totul obişnuit în aparenţă, dar care, nu se ştie de ce, le păru tuturora ciudat. După ce vorbiră de cunoscuţii comuni din Petersburg, Anna se ridică deodată în picioare.

— Îi am în album, zise Anna. Cu prilejul acesta am să vi-l arăt şi pe Serioja al meu, adăugă ea zâmbind cu mândrie maternă.

Îndeobşte la ora zece îi spunea ea noapte bună fiului său, culcându-l adesea înainte de a pleca la vreun bal, şi Anna se simţi întristată la gândul că acum se afla atât de departe de copilul ei. Orice ar fi vorbit, Karenina se întorcea mereu cu gândul la Serioja, băieţelul ei cu părul creţ. Simţea nevoia să-i privească fotografia şi să vorbească despre dânsul. Folosindu-se de primul prilej, ea se ridică şi se duse după album cu paşi uşori şi hotărâţi. Scara dinspre odaia ei de sus era chiar scara cea mare a vestibulului încălzit de la intrare.

Pe când Anna ieşea din salon, se auzi soneria în antreu.

— Cine ar putea fi? Întreba Dolly.

E prea devreme să fi venit după mine. Şi pentru altcineva… ar fi prea târziu, spuse Kitty.

— Mi-au adus desigur corespondenţa, zise Stepan Arkadici.

Trecând prin dreptul scării, Anna văzu pe servitorul care venea grăbit să anunţe pe noul-sosit, rămas lângă lampă. Uitându-se în jos, Anna îl recunoscu îndată pe Vronski. Un ciudat sentiment de plăcere şi, în acelaşi timp, de teamă îi înfiora inima. Vronski stătea în picioare, îmbrăcat cu paltonul, şi scotea ceva din buzunar. În clipa când Anna ajunse la mijlocul scării, Vronski îşi ridică ochii, o văzu, şi pe faţa lui se ivi o expresie de sfială şi de spaimă. Anna îşi înclină uşor capul şi trecu mai departe. În urma ei răsunară

glasul puternic al lui Stepan Arkadici, poftindu-l pe Vronski să intre, şi vocea stăpânită, caldă şi liniştită a vizitatorului, care refuza.

Când Anna se întoarse cu albumul, Vronski plecase. Stepan Arkadici spuse că Vronski venise să se intereseze de dejunul care urma să fie dat a doua zi unei celebrităţi sosite în oraş.

— N-a vrut să intre cu nici un preţ. Mi s-a părut cam ciudat! Adăugă Stepan Arkadici.

Kitty se îmbujora la faţă. Credea că numai ea înţelesese de ce venise Vronski şi de ce nu intrase în casă. „A fost la noi, îşi zise Kitty, nu m-a găsit acasă şi şi-a închipuit că sunt aici. Dar n-a mai intrat, fiindcă şi-a dat seama că-i târziu şi că Anna e aici.”

Toţi schimbară priviri, fără să spună nimic, şi începură să se uite la albumul Annei.

Faptul că cineva venise pe la nouă şi jumătate la un prieten ca să afle amănunte în legătură cu masa care se punea la cale n-avea nimic deosebit; totuşi, lucrul acesta li se păru tuturor ciudat şi mai cu seamă Anna îl socoti nepotrivit.

XXII.

Balul abia se deschisese, când Kitty, împreună ci maică-sa, urcă scara cea mare, scăldată în lumini, încadrată de flori şi de valeţi pudraţi, în livrele roşii. Din saloane venea, ca dintr-un stup, un foşnet ritmic. În timp ce doamnele îşi îndreptau în oglindă, lângă scară, printre arborii de seră, coafurile şi rochiile, din salon se auzeau sunetele potolite şi limpezi de vioară ale orchestrei care începuse primul vals. Un domn mai în vârstă, care-şi aşeza la o altă oglindă părul cărunt de la tâmple, răspândind un puternic miros de parfum, se întâlni cu ele pe scară faţă în faţă şi se dădu în laturi cu o vădită expresie de admiraţie pentru Kitty, pe care n-o cunoştea. Unul dintre junii de societate, numiţi de bătrânul prinţ Şcerbaţki: filfizoni – un tânăr imberb, cu o vesta răscroită adânc – le salută, îndreptându-şi din mers

cravata albă; dar, după ce trecu repede prin faţa lor, se întoarse şi o pofti pe Kitty la cadril. Primul cadril fiind făgăduit lui Vronski, Kitty acordă tânărului cadrilul al doilea.

Un militar, care-şi încheia mănuşile, îi făcu loc în uşă şi, netezindu-şi mustăţile, o admiră pe Kitty, delicioasă în rochia ei roz. Deşi rochia, coafura şi pregătirile de bal o costaseră multă trudă şi bătaie de cap, Kitty, care purta o complicată rochie de tul pe un furou roz, intră în sala de bal cu mişcări libere şi fireşti, dând impresia că rozetele şi dantelele, ca şi toate detaliile îmbrăcăminţii nu-i ceruseră o clipă de atenţie, nici ei şi nici celor ai casei. Parcă se născuse în tulul şi în dantelele acelea, având o coafură înaltă, împodobită cu un trandafir şi două frunzişoare în vârf.

Înainte de a intra în salon, când bătrâna prinţesa încercă să-i îndrepte cordonul care i se întorsese, Kitty se feri uşor. Simţea că la ea totul părea frumos şi plin de graţie în chip firesc şi că nu mai era nimic de îndreptat…

Kitty trăia una din cele mai fericite zile ale sale. Rochia n-o strângea nicăieri. Gulerul mare de dantelă nu-i cădea de pe umeri. Rozetele nu se mototoliseră şi nu se rupseseră. Pantofii roz, cu tocuri înalte, nu-i strângeau picioruşul, ci, dimpotrivă, îl făceau să se simtă bine. Buclele dese ale părului blond păreau naturale pe capul ei mic. I se încheiaseră, fără să se rupă, tustrei nasturii mănuşii lungi, bine întinse pe mână, fără să-i ştirbească întru nimic forma. Panglicuţa de catifea neagră a medalionului îi cuprindea cu o deosebită graţie gâtul. Cordeluţa asta era o minune. Încă de acasă, privindu-şi gâtul în oglindă, Kitty simţi cât farmec avea panglicuţa. De orice s-ar fi putut îndoi, dar n-avea nici o îndoială că panglicuţa era o minune. Kitty zâmbi şi aici, la bal, privindu-şi-o în oglindă. Pe braţe şi pe umerii săi goi simţea o răcoare de marmură, ceea ce-i dădea o senzaţie foarte plăcută. Ochii îi străluceau. Buzele-i rumene nu puteau să nu zâmbească, deoarece îşi dădea seama cât era

de încântătoare. Nici nu apucă să intre în salon şi să ajungă la mulţimea doamnelor îmbrăcate în tul, panglici şi dantele multicolore – care aşteptau să fie invitate la dans (Kitty nu zăbovea niciodată în această mulţime) – când un cavaler o şi invită. Era Egoruşka Korsunski, cel mai bun dansator, primul cavaler în ierarhia balurilor, vestit conducător de baluri, maestru de ceremonii, om însurat, bărbat frumos şi elegant. O lăsase tocmai atunci pe contesa Banina, cu care deschisese balul. În timp ce cerceta grupul dat în seama lui, adică cele câteva perechi care începuseră să danseze, Korsunski o văzu pe Kitty intrând. Se îndreptă în grabă spre ea cu acea sprinteneală plină de siguranţă şi graţie, proprie numai dirijorilor de baluri. Se înclină şi, fără s-o întrebe dacă îngăduie sau nu, ridică mâna ca să-i cuprindă talia subţire. Kitty întoarse capul, căutând pe cineva căruia să-i încredinţeze evantaiul. Gazda i-l luă, surâzând.

— Ce bine ai făcut că ai venit la timp, zise Korsunski prinzând-o de talie. Nu înţeleg obiceiul de a întârzia.

Kitty îşi puse mâna stângă, arcuită, pe umărul dansatorului, iar picioarele ei mici, în pantofi roz, începură să lunece repede; uşor şi ritmic, în tactul muzicii, pe parchetul lucios.

— Când valsează cineva cu dumneata, parcă se odihneşte, îi spuse cavalerul, trecând la primii paşi înceţi de vals. O minune! Ce uşurinţă, quelle précision! 16 adăugă el, repetând de altfel ceea ce spunea aproape tuturor bunelor sale cunoştinţe.

Kitty zâmbi, auzindu-i lauda, şi cercetă mai departe sala cu privirea, peste umărul lui. Nu mai era domnişoara care iese pentru prima dată la bal, în ochii căreia toate chipurile se contopesc într-o singură impresie fermecătoare. Nu era însă nici domnişoara care a luat parte la toate balurile şi pentru care feţele invitaţilor sunt atât de cunoscute, încât o plictisesc. Ea se afla pe hotarul dintre aceste două categorii şi, deşi era emoţionată, avea destula stăpânire de sine ca să poată urmări ce se întâmpla în jurul ei. Văzu adunată în

colţul stâng al salonului toată floarea societăţii. Erau acolo şi frumoasa Lydie, soţia lui Korsunski, exagerat de decoltată, şi stăpână casei, şi Krivin, a cărui chelie strălucea totdeauna unde se aduna crema societăţii. Într-acolo se uitau tinerii, neîndrăznind să se apropie. Acolo îl descoperi Kitty pe Stiva şi, lângă el, silueta elegantă a Annei, îmbrăcată în catifea neagră. Era şi el acolo. Kitty nu-l mai văzuse din seara în care-l refuzase pe Levin. Cu ochii ei ageri, îl recunoscu numaidecât. Observă chiar că şi el se uita la dânsa.

— Mai facem un tur? N-ai obosit? O întrebă Korsunski, gâfâind uşor.

— Mulţumesc, nu.

— Unde să te conduc?

— Mi se pare că în colţul acela e Karenina. Du-mă la ea.

— Unde doreşti.

Korsunski valsa mai departe cu paşi din ce în ce mai înceţi, îndreptându-se spre cercul din colţul stâng al salonului. Repeta mereu „Pardon, mesdames, pardon, pardon, mesdames!” şi, strecurându-se printr-o mare de dantele, tul şi panglici, fără sa atingă cât de uşor pe cineva, îşi învârti partenera în loc, atât de repede, încât i se dezveliră picioarele subţiri cu ciorapi ajuraţi, iar trena i se desfăcu ca un evantai şi acoperi genunchii lui Krivin. Korsunski se înclină, îşi îndreptă pieptul şi-i oferi braţul ca s-o conducă la Anna Arkadievna.

Îmbujorată la faţă, Kitty îşi luă trena de pe genunchii lui Krivin şi, uşor ameţită, se uită în toate părţile, căutând-o pe Karenina. Anna nu purta o rochie violetă, cum îşi închipuise Kitty, ci una de catifea neagra, cu un decolteu mare, care-i dezgolea umerii plini, pieptul şi braţele rotunde, cu mâini subţiri şi mici – totul sculptat parcă în fildeş vechi. Rochia avea o garnitură de dantele veneţiene. Pe cap, în părul negru, Anna îşi pusese o mică ghirlandă de pansele. Avea şi un bucheţel din aceleaşi flori prins la talie cu cordonul negru al rochiei, între dantele albe. Coafura ei era foarte

simplă; ceea ce o deosebea erau buclele scurte, naturale, ale părului său cârlionţat, care i se revărsau mereu pe tâmple şi pe ceafă, împodobind-o. În jurul gâtului neted, ca sculptat, purta un şirag de mărgăritare.

Kitty o vedea pe Anna în fiecare zi. Era îndrăgostită de dânsa. Şi-o închipuise însă îmbrăcată neapărat în violet. Dar, văzând-o în negru, îşi dădu seama că nu-i prinsese tot farmecul; o vedea acum într-o lumină cu totul nouă şi necunoscută. Înţelese că Anna nu se putea îmbrăca în violet şi că vraja ei stătea tocmai în aceea că punea în umbră orice toaletă purta. Nici rochia aceea neagră cu dantele vaporoase nu-ţi atrăgea prea mult atenţia. Toaleta era numai cadrul ei. N-o vedeai decât pe ea – simplă, firească, graţioasă şi totodată veselă, vioaie…

Anna stătea ca totdeauna, ţinându-se foarte drept. Când Kitty se apropie, Karenina vorbea cu stăpânul casei, cu capul uşor întors spre dânsul.

— Nu, eu nu arunc cu piatra, îi răspundea Anna la ceva, deşi nu înţeleg… adăugă ca ridicând din umeri şi, întorcându-se spre Kitty, o privi cu un zâmbet duios, protector. Apoi, cu acea privire iute a femeilor, îi cercetă toaleta şi făcu o mişcare uşoară cu capul, pe care Kitty o interpretă ca o aprobare pentru toaleta şi frumuseţea ei. Intri dansând în salonul acesta, îi spuse Anna lui Kitty.

— E una dintre cele mai credincioase ajutoare ale mele, interveni Korsunski, salutând-o pe Anna Arkadievna, pe care încă n-o văzuse. Prinţesa ne ajută să fie balul vesel şi frumos. Anna Arkadievna, un tur de vals, o invită el, înclinându-se.

— Vă cunoaşteţi? Întrebă gazda.

— Pe cine nu cunoaştem noi! Soţia mea şi cu mine suntem ca lupii albi, cum spun francezii, ne cunosc toţi, răspunse Korsunski. Un tur de vals, Anna Arkadievna?

— Nu dansez când pot să mă scuz, zise doamna Karenina.

— Dar astăzi nu se poate să nu dansaţi, răspunse Korsunski.

În clipa aceea se apropie Vronski.

— Dacă astăzi nu se poate să nu dansez, atunci să dansăm, hotărî Anna, prefăcându-se că nu observă salutul lui Vronski şi punând repede mâna pe umărul lui Korsunski.

„De ce o fi nemulţumită de dânsul?” se gândi Kitty, băgând de seamă că Anna nu răspunsese voit la salutul lui Vronski.

Vronski se apropie de Kitty, îi aduse aminte de primul cadril şi-şi exprimă părerea de rău că în timpul din urmă nu avusese plăcerea s-o vadă. Ascultându-l, Kitty o privea şi o admira pe Anna cum dansa. Se aştepta ca Vronski s-o invite la vals, dar el n-o invită. Atunci ea îl privi mirată, în ochi. Vronski roşi şi o invită repede la vals; dar abia îi cuprinse talia subţire şi făcu primul pas, că muzica se opri brusc. Kitty îi privi faţa, care era aşa de aproape de dânsa. Şi încă mult timp după aceea, vreme de câţiva ani, privirea aceea plină de dragoste, pe care i-o aruncase ea şi la care el nu răspunsese, îi sfâşia inima ca o ruşine de neîndurat.

— Pardon, pardon! Vals, vals! Strigă Korsunski din celălalt capăt al salonului şi, înlănţuind-o pe prima domnişoară întâlnită în cale, începu să danseze cu ea.

XXIII.

Vronski dansă cu Kitty câteva tururi de vals. Apoi ea se duse la maică-sa; şi n-apucă să schimbe cu contesa Nordstone decât câteva cuvinte, că Vronski şi veni după dânsa pentru primul cadril. În timpul cadrilului, nu vorbiră nimic deosebit. Conversaţia, mereu întreruptă, căzu asupra soţilor Korsunski pe care Vronski îi descrise foarte nostim, ca pe nişte copii drăguţi de patruzeci de ani, apoi vorbiră despre un viitor teatru de societate. O singură dată o tulbură conversaţia, când atinse o latură a vieţii sale – când Vronski întrebă dacă şi Levin era acolo, adăugind că-i plăcuse mult. Dar Kitty nu se aştepta la mai mult de la cadril. Aştepta, cu inima strânsă, mazurca. I se părea că totul trebuia să se hotărască în timpul mazurcii. N-o îngrijora faptul că Vronski n-o invitase la mazurcă în timpul cadrilului. Era sigură că va dansa cu el mazurca, la fel ca şi

la celelalte baluri. Refuză cinci cavaleri, spunându-le că e angajată. Tot balul, până la ultimul cadril, a fost pentru Kitty un vis fermecător, plin de culori vii, de sunete şi de mişcare. Numai când se simţea prea obosită nu dansa şi avea nevoie de câteva clipe de odihnă. Dansând însă ultimul cadril cu un tânăr plicticos, pe care nu-l putea refuza, Kitty se pomeni în faţa lui Vronski şi a Annei. Nu se întâlnise cu Anna de la sosire şi acum o vedea iarăşi într-o lumină nouă şi neaşteptată. Descoperi la ca o stare de spirit pe care o cunoştea foarte bine: încântarea succesului. Vedea că Anna e ameţită de vinul admiraţiei pe care o stârnea. Cunoştea simţământul acesta. Îi ştia simptomele şi le descoperea acum la Anna. Îi vedea licăririle jucăuşe ale ochilor, zâmbetul de fericire şi de încântare care-i arcuia involuntar buzele… graţia plina de siguranţa şi armonie a mişcărilor.

„Cine o fi? Se întrebă Kitty. Toţi, sau unul singur?”

Kitty nu prea întreţinea conversaţia cu tânărul său dansator, care pierdu firul vorbei fără a-l mai putea înnoda. Supunându-se aparent veselelor şi sonorelor strigăte de comandă ale lui Korsunski, ocupat să dirijeze pe toată lumea, când en grand rond17, când en chaâne18, Kitty observa totul, şi inima i se strângea din ce în ce mai mult. „Nu, nu e îmbătată de admiraţia mulţimii, ci de aceea a unui singur bărbat… Cine o fi? Oare n-o fi el?” Ori de câte ori Vronski vorbea cu Anna, în ochii ei fulgera o lucire de bucurie şi un zâmbet fericit îi arcuia buzele rumene. Părea să caute a-şi stăpâni bucuria care-i izbucnea pe faţă, fără voia ei. „Dar el?” Kitty îl privi şi se înspăimântă. Sentimentul care se răsfrângea pe faţa Annei ca într-o oglindă era acelaşi care se vedea şi pe chipul lui. Unde-i era atitudinea veşnic calmă şi energică? Unde, expresia liniştită şi fără griji a feţei sale? De câte ori îi vorbea Annei, Vronski îşi apleca puţin capul, vrând parcă să i se prosterne la picioare. Privirea lui avea o expresie de supunere şi de spaimă. „Nu vreau sa va jignesc, spunea parcă de fiecare dată privirea lui, vreau numai să mă salvez şi nu ştiu cum.”

Faţa lui avea o expresie pe care Kitty nu i-o văzuse niciodată.

Amândoi spuneau, despre nişte cunoscuţi comuni, lucruri fără nici o importanţă, dar lui Kitty i se părea că fiecare cuvânt rostit de ei hotăra atât soarta lor, cât şi pe a ei. Şi, ciudat, într-adevăr, deşi amândoi vorbeau despre Ivan Ivanovici care era caraghios cu franţuzeasca lui şi despre domnişoara Eleţkaia pentru care s-ar fi putut găsi o partidă mai bună.

— Aceste cuvinte aveau însă pentru dânşii o însemnătate deosebită. Îşi dădeau seama de aceasta deopotrivă, atât ci, cât şi Kitty. Pentru Kitty, balul şi tot ceea ce o înconjura începeau să înoate în ceaţă. Numai educaţia severă pe care o primise o susţinea şi o silea să facă ceea ce i se cerea, adică să danseze, să răspundă la întrebări, să vorbească, ba chiar să şi surâdă. Dar înainte de începerea mazurcii, când scaunele începură să fie trase la perete, iar câteva perechi şi trecură din saloanele mici în sala cea mare, Kitty trăi clipe de deznădejde şi de groază. Refuzase cinci cavaleri şi acum vedea că nu va dansa mazurca. Nu mai spera să fie invitată, tocmai fiindcă avusese prea mare succes în societate şi nimănui nu i-ar fi putut trece prin minte că n-o invitase nimeni până atunci. Ar fi trebuit să-i spună mamei că e bolnavă şi să plece acasă, dar nu era în stare. Se simţea zdrobită.

Se duse în fundul unui salonaş şi se lăsă într-un fotoliu. Rochia-i vaporoasă se ridică uşoară ca un nor în jurul trupului său gingaş. Un braţ gol, subţire, delicat şi feciorelnic, lăsat neputincios în jos, se pierdu în faldurile volanului trandafiriu. Cu cealaltă mână ea ţinea evantaiul şi, cu mişcări repezi şi scurte, îşi făcea vânt peste faţa învăpăiată. Cu toată înfăţişarea ei de fluture abia prins de un fir de iarbă, gata să-şi ia zborul desfăcându-şi aripile irizate, Kitty îşi simţea inima grea, plină de o deznădejde îngrozitoare.

„Dar dacă mă înşel? Dacă n-a fost nimic?” Şi lăsa din nou să i se perinde prin minte ceea ce văzuse.

— Ce înseamnă asta, Kitty? O întrebă contesa Nordstone, apropiindu-se de ea fără zgomot, pe covor. Nu mai înţeleg nimic!

Lui Kitty îi tremură buza de jos. Se ridică brusc.

— Kitty, nu dansezi mazurca?

— Nu, nu, răspunse Kitty cu glasul înecat în lacrimi.

— A invitat-o faţă de mine la mazurcă, o informă contesa Nordstone, ştiind că Kitty va înţelege despre cine era vorba. Atunci ea l-a întrebat: „Nu dansezi cu prinţesa Şcerbaţki?”

— Ah! Mi-e perfect egal, răspunse Kitty.

Nimeni nu-i cunoştea mai bine starea sufletească decât ea însăşi.

Nimeni nu ştia că în ajun respinsese un bărbat pe care, poate, îl iubea… şi-l respinsese fiindcă se încrezuse în altul.

Contesa Nordstone îl găsi pe Korsunski, cu care urma să danseze mazurca, şi-l rugă s-o invite pe Kitty.

Kitty dansă în prima pereche şi, din fericire, nu trebui să vorbească, deoarece Korsunski alerga tot timpul, dând comenzi dansatorilor. Vronski şi cu Anna se aflau aproape în faţa ei. Kitty îi vedea când de departe, când de aproape, atunci când se întâlneau perechile lor. Şi cu cât îi observa, cu atât mai mult i se întărea convingerea că nenorocirea ei era un fapt împlinit. Înţelese că ei se simţeau singuri în sala aceea plină de lume. Pe chipul lui Vronski, totdeauna atât de energic şi de independent, se întipărise o expresie izbitoare de supunere şi de sfiiciune, ca aceea a unui câine deştept care se simte vinovat.

Când Anna zâmbea, surâsul ei trecea şi pe faţa lui. Când ea cădea pe gânduri, era şi el grav. O putere aproape supranaturală atrăgea parcă ochii lui Kitty spre faţa Annei. Era fermecătoare în rochia-i neagră, simplă. Fermecătoare îi erau braţele pline, împodobite cu brăţări… gâtul neted, cu şiragul de mărgăritare… şuviţele părului creţ răzvrătite… mişcările mlădioase şi pline de graţie ale

picioarelor şi ale mâinilor sale mici… fermecătoare – faţa aceea frumoasă, în însufleţirea ei. Dar această frumuseţe ispititoare avea ceva ameninţător şi crud.

Kitty o admira şi mal mult decât înainte şi suferea tot mai cumplit. Se simţea strivită, şi asta i se citea pe faţă. Pomenindu-se alături de ca în timpul mazurcii, Vronski o văzu, dar n-o recunoscu dintr-o dată, atât de schimbată era.

— Admirabil bal! Rosti Vronski, aşa, ca să spună ceva.

— Da, răspunse Kitty.

În toiul mazurcii, repetând o figură complicată născocită de Korsunski, Anna ieşi în mijlocul cercului, alese doi cavaleri, chemă o doamnă şi pe Kitty, care, când se apropie, se uită la ea cu spaimă. Karenina o privi printre gene şi zâmbi, strângându-i mâna. Văzând însă că Kitty răspunse la zâmbetul său printr-o expresie de deznădejde şi de mirare, Anna se întoarse şi începu să vorbească veselă cu cealaltă doamnă.

„Da, e ceva straniu, diabolic şi fermecător în ea”, se gândi Kitty.

Anna nu vroia să rămână la masă, dar gazda stăruia.

— Trebuie să rămâneţi, Anna Arkadievna, insistă Korsunski, trecându-i braţul gol pe sub mâneca fracului său. Dacă aţi şti ce inovaţii am la cotilion! Un bijou! 19

Korsunski începu să înainteze încet, încet, încercând s-o atragă după dânsul. Stăpânul casei zâmbi în semn de aprobare.

— Nu, nu rămân! Zise Anna zâmbind.

Cu tot zâmbetul ei, Korsunski şi gazda înţeleseră după tonul hotărât cu care răspunsese că Anna Arkadievna nu va rămâne.

— Nu. Şi aşa am dansat la un singur bal, la balul domniei-voastre, mai mult decât în tot cursul iernii la Petersburg, adăugă Anna întorcând capul spre Vronski, care stătea lângă ea. Trebuie să mă odihnesc înainte de plecare.

— Dar aţi hotărât definitiv să plecaţi mâine? O întrebă Vronski.

— Cred că da, răspunse Arma mirată parcă de îndrăzneala întrebării. Însă licărirea nestăpânită şi tulburătoare a ochilor şi a zâmbetului ei îl răscoli când Anna rosti aceste cuvinte.

Karenina nu rămase la masă şi plecă.

XXIV

„Da, e în mine ceva respingător, îşi zise Levin, plecând de la familia Şcerbaţki şi pornind pe jos spre fratele său. Nu sunt bun de nimic pentru ceilalţi oameni. Unii spun: mândrie! Nu. Nu sunt nici măcar mândru. Dacă aş fi fost mândru, n-aş fi ajuns în asemenea situaţie.” Şi-l închipui pe Vronski: fericit, bun, inteligent şi calm. Fără îndoială că acesta nu fusese niciodată în situaţia îngrozitoare în care se afla el, Levin, în seara aceea. „Da, trebuia să-l aleagă pe dânsul. Aşa se şi cuvenea. N-am de cine să mă plâng, nici de ce. Eu singur sunt vinovat. Cu ce drept m-am gândit că ea ar fi vrut să-şi unească viaţa cu a mea? Cine şi ce sunt eu? Un om de nimic, de care nimeni n-are niciodată nevoie.”

Levin îşi aduse aminte de fratele său Nikolai şi se opri bucuros la această amintire. „N-are el oare dreptate când spune că totul e tău şi murdar pe lume? Cred că suntem nedrepţi şi ne judecăm fratele greşit. Bineînţeles, din punctul de vedere al lui Prokofi care l-a văzut beat, purtând o şubă zdrenţuită, Nikolai e un om vrednic de dispreţ. Dar eu îl cunosc şi altfel. Îi cunosc sufletul şi ştiu că semănăm. Şi în loc să mă fi grăbit a-l căuta, m-am dus la masă şi, după aceea, acolo.” Levin se apropie de un felinar, citi adresa fratelui său, pe care o avea în portvizit, şi chemă o birjă.

În timpul drumului lung, Levin îşi reaminti pe rând evenimentele din viaţa lui Nikolai, pe care le cunoştea. Îşi aduse aminte că, pe când studia la universitate şi un an după absolvire, el dusese o viaţă de călugăr, cu toate ironiile colegilor. Respecta cu stricteţe rânduielile religiei, slujbele, posturile, ferindu-se de orice plăcere, şi mai cu seamă de femei. Iar după aceea, când îşi dăduse dintr-o dată drumul, Nikolai se împrietenise cu oamenii cei mai

decăzuţi şi se scufundase în desfrâul cel mai respingător. Îşi aminti apoi de întâmplarea cu un băiat pe care Nikolai îl adusese de la ţară ca să-l crească, şi cum, într-un acces de mânie, îl bătuse atât de cumplit, încât fusese dat în judecată pentru provocare de leziuni corporale. Îşi aminti de cazul cu un escroc, care-l făcuse pe Nikolai să piardă la joc de cărţi nişte bani, îl obligase să-i dea o poliţă şi tot el îl reclamase, arătând că fusese înşelat. (Erau banii pe care-i plătise Serghei Ivanovici.) Îşi aduse aminte cum Nikolai petrecuse o noapte la poliţie, pentru un scandal. Îşi aminti de procesul ruşinos, intentat de Nikolai fratelui său, Serghei Ivanovici, pe temei că acesta nu i-ar fi dat partea cuvenită din moştenirea rămasă de la mamă. Îşi aminti în sfârşit de ultimul caz, când Nikolai îşi găsise un serviciu în Ţinutul Apusean, unde fusese dat în judecată pentru lovirea unui staroste…

Toate acestea erau lucruri îngrozitor de murdare, dar Levin nu le socotea chiar atât de degradante, cum le vedeau cei ce nu-l cunoşteau pe Nikolai Levin şi nu-i ştiau povestea vieţii, nici nu-i cunoşteau sufletul.

Levin îşi aduse aminte că pe vremea când fratele său trecuse prin perioada bigotismului, cu posturi, călugări şi cu slujbe bisericeşti, căutând în religie un sprijin şi un frâu pentru firea sa pătimaşă, nu numai că nu-l ajutase nimeni, dar toţi, de altfel chiar şi el, Levin, îşi bătuseră joc de dânsul. Îl zeflemiseau, îl porecleau Noe, Călugărul; iar când a luat câmpii, nimeni nu i-a dat o mână de ajutor, ba, dimpotrivă, toată lumea i-a întors spatele cu groază şi cu dispreţ.

Levin simţea că, în adâncul sufletului, Nikolai, în ciuda vieţii sale josnice, nu era mai rău decât oamenii care-l dispreţuiau. El nu era vinovat că se născuse cu o fire nestăpânită şi cu o inteligenţă oarecum mărginită; totuşi, căutase mereu să fie un om bun.

„Am să-i spun totul şi am să-l fac să mărturisească totul. Am să-i dau dovadă că-l iubesc şi că de aceea îl înţeleg”,

hotărî Levin, ajungând după ora zece la hotelul însemnat pe adresă.

— Sus, la numerele 12 şi 13, răspunse portarul la întrebarea lui Levin.

— E acasă?

— Cred că da.

Uşa camerei cu numărul 12 era întredeschisă: într-o fâşie de lumină se vedea ieşind de acolo un fum gros de tutun prost şi ieftin şi se auzea un glas necunoscut. Dar Levin îşi dădu seama numaidecât că fratele său era acasă, după tusca lui pe care o recunoscu.

În timp ce Levin intra pe uşă, vocea necunoscută spunea:

— Totul atârnă de priceperea şi de conştiinciozitatea cu care se va organiza toată treaba.

Levin se uită prin uşa întredeschisă şi văzu pe cel ce vorbea; era un tânăr îmbrăcat într-o podiovkă şi cu o claie mare de păr în cap. Pe divan şedea o femeie tânără, ciupită de vărsat, care purta o rochie de lână, fără manşete şi fără guler. Nikolai însă nu se vedea.

Lui Konstantin Levin i se strânse inima, gândindu-se în ce mediu de oameni străini trăieşte fratele său. Nimeni nu-l auzise; şi Levin, scoţându-şi galoşii, ascultă ce spunea domnul cu podiovkă. Vorbea despre o întreprindere.

— Clasele astea privilegiate, lua-le-ar dracu! Spuse tuşind fratele său. Maşa, fă rost de mâncare. Dă şi vin, dacă a mai rămas; dacă nu, trimite să aducă.

Femeia se ridică, trecu dincolo de peretele despărţitor al odăii şi-l văzu pe Konstantin.

— Nikolai Dmitrici, a venit un domn, zise ea.

— Pe cine căutaţi? Întrebă supărat glasul lui Nikolai Levin.

— Eu sunt, răspunse Konstantin Dmitrici, păşind în fâşia de lumină.

— Care eu? Repetă încă şi mai supărat glasul fratelui său.

Îl auzi ridicându-se repede şi împiedicându-se de ceva. Apoi apăru în faţa lui Levin, în uşă, statura uriaşă a lui Nikolai, atât de cunoscută lui; îl văzu uscat, adus de spate,

cu ochi mari rătăciţi, şi se sperie de aspectul sălbăticit şi bolnăvicios al chipului său.

Era şi mai slab decât cu trei ani în urmă, când îl văzuse Konstantin ultima dată. Purta o redingotă scurtă. Mâinile lui late şi osoase păreau şi mai mari. Părul i se rărise. Aceleaşi mustăţi drepte îi atârnau pe buze. Aceiaşi ochi îl priveau straniu, şi totodată cu naivitate, pe noul-venit.

— A, Kostea! Izbucni deodată Nikolai, recunoscându-şi fratele; iar ochii i se luminară de bucurie. Se întoarse în aceeaşi clipă spre tânărul cu podiovkă şi făcu o mişcare convulsivă cu capul şi cu gâtul – atât de cunoscută lui Konstantin – de parcă l-ar fi strâns cravata. Şi o expresie cu totul alta, chinuită, crudă, sălbatică se întipări pe faţa lui suptă.

— Ţi-am scris şi dumitale, şi lui Serghei Ivanâci, că nu vă mai cunosc şi nu mai vreau sa vă cunosc. Ce vrei? Ce vreţi?

Era cu totul altfel decât şi-l închipuise Konstantin. Când se gândea la fratele lui, Levin uita partea cea mai aspră şi urâtă a caracterului său, care îngreuia atât de mult relaţiile dintre dânşii. Acum însă, când îi văzu faţa şi mai cu seamă mişcarea aceea convulsivă de întoarcere a capului, îşi reaminti totul.

— N-am nici un interes, răspunse Konstantin cu sfiiciune. Am venit pur şi simplu să te văd.

Sfiiciunea fratelui îl îmblânzi probabil pe Nikolai. Mişcă din buze:

— Va să zică, aşa! Bine, intră. Ia loc. Nu ţi-e foame? Maşa, adu trei porţii. Ba nu, stai puţin. Ştii cine-i dumnealui? Spuse fratelui său Nikolai, arătând spre domnul cu podiovkă. E Kriţki, un prieten al meu de pe vremea când eram încă la Kiev, un om foarte interesant. E urmărit, bineînţeles, de poliţie, fiindcă nu-i un ticălos.

Şi după cum avea obiceiul, Nikolai se uită lung la toţi cei de faţă. Văzând că femeia din uşă era gata să plece, strigă la ea: „Ţi-am spus odată să mai stai puţin!” Cu aceeaşi nepricepere şi stângăcie la vorbă pe care i-o cunoştea

Konstantin aşa de bine, Nikolai, după ce aruncă din nou tuturor câte o privire, începu să povestească fratele său viaţa lui Kriţki: cum fusese dat afară din universitate fiindcă înfiinţase o societate pentru ajutorarea studenţilor săraci, şi şcoli duminicale… cum intrase după aceea ca învăţător la o şcoală primară, de unde îl dăduseră iarăşi afară şi apoi îl judecaseră pentru o vină oarecare.

— Aţi urmat la universitatea din Kiev? Îl întrebă Levin pe Kriţki, numai ca să rupă tăcerea apăsătoare.

— Da, am fost la universitatea din Kiev, răspunse Kriţki mânios şi încruntat.

— Femeia de colo, îl întrerupse Nikolai Levin, arătând spre ea, e prietena vieţii mele, Maria Nikolaevna. Am scos-o dintr-o casă de toleranţă – şi Nikolai îşi smuci din nou gâtul. Dar o iubesc şi o respect, şi rog pe toţi cei ce vor să aibă de-a face cu mine, adăugă el, ridicând glasul şi încruntându-se, s-o iubească şi s-o respecte. E ca şi cum ar fi soţia mea. Acum ştii cu cine ai de-a face. Şi dacă crezi că te înjoseşti, uite uşa…

Privirea lui rătăci iarăşi, întrebătoare, pe feţele tuturor.

— Nu înţeleg de ce m-aş înjosi!

— Atunci, Maşa, adu-ne de mâncare: trei porţii, votcă şi vin. Stai puţin… Ba nu… Du-te.

XXV

— Şi aşa, urmă Nikolai Levin, cu o sforţare, încruntându-şi fruntea şi făcând o schimă. Îi venea pesemne greu să se hotărască: ce să spună şi ce să facă. Şi aşa… Nikolai arătă spre ungherul camerei nişte drugi de fier legaţi cu frânghii. Îi vezi? E începutul unei noi întreprinderi de care ne apucăm. E vorba de un artel de producţie…

Konstantin aproape nu-l asculta. Se uita la faţa lui bolnăvicioasă, de tuberculos, şi i se făcea tot mai multă milă de el, ceea ce-l împiedica să-i urmărească povestirea. Îşi dădea seama că artelul nu era decât o ancoră de salvare, ca să nu-l înece cu totul dispreţul de sine însuşi. Nikolai Levin urmă:

— Capitalul, după cum ştii, îl sugrumă pe lucrător. Lucrătorii noştri şi mujicii duc toată povara muncii şi trăiesc sub astfel de orânduiri, încât, oricât s-ar strădui, nu pot scăpa de traiul lor de vită. Întregul beneficiu de pe urma muncii lor, cu care ei şi-ar putea îmbunătăţi situaţia asigurându-şi câteva clipe de odihnă şi în consecinţă o oarecare învăţătură, tot acest prisos este luat de capitalişti. Societatea este astfel organizată, încât, cu cât lucrătorii muncesc mai mult, cu atât negustorii şi proprietarii de pământ se îmbogăţesc mai tare, iar lucrătorii rămân vite de muncă. Ordinea asta trebuie schimbată, încheie Nikolai şi-şi privi întrebător fratele.

— Da, bineînţeles, răspunse acesta, uitându-se la roşcata de pe umerii obrajilor ososi şi proeminenţi ai lui Nikolai.

— De aceea organizăm o tovărăşie de lăcătuşi, în care toată producţia, câştigul şi principalele unelte de producţie să fie comune.

— Unde va fi artelul ăsta? Întrebă Konstantin Levin.

— În satul Vozdrema din gubernia Kazan.

— De ce tocmai într-un sat? În sat şi fără asta mi se pare că este mult de lucru. Ce să caute o tovărăşie de lăcătuşi într-un sat?

— Fiindcă mujicii au rămas aceiaşi robi ca şi înainte. De aceea nu-i pe placul dumitale şi al lui Serghei Ivanâci, când vrea să-i scoată cineva din robia asta, răspunse tăios Nikolai Levin, enervat ele obiecţie.

Konstantin Levin oftă, cercetând cu privirea camera întunecoasă şi murdară. Oftatul acesta îl enervă şi mai mult pe Nikolai.

— Cunosc concepţiile aristocratice ale dumitale şi ale lui Serghei Ivanâci. Ştiu că el munceşte din toate puterile ca să justifice răul existent.

— Dar de ce tot vorbeşti de Serghei Ivanâci? Întrebă Levin zâmbind.

— De Serghei Ivanâci? Uite de ce! Strigă deodată Nikolai, auzind numele fratelui său. Uite de ce... Dar ce să mai

vorbesc! Ştiu numai un lucru… Ce cauţi la mine? Tu dispreţuieşti toate astea şi bine faci. Atunci, du-te cu Dumnezeu, du-te! Răcni Nikolai, ridicându-se de pe scaun. Du-te! Du-te!

— Dar nu le dispreţuiesc de loc; rosti cu sfiiciune Konstantin Levin. Nici nu te contrazic.

Între timp. Maria Nikolaevna se întoarse. Nikolai Levin o privi mânios. Ea se apropie repede de dânsul şi-i şopti ceva.

— Sunt bolnav şi nervos, adăugă Nikolai liniştindu-se şi răsuflând greu. Şi tu îmi vorbeşti de Serghei Ivanâci şi de articolul lui! E o nerozie, o minciună gogonată, o autoînşelare! Ce poate scrie despre dreptate un om care n-o cunoaşte? I-ai citit articolul? Îl întrebă Nikolai pe Kriţki, aşezându-se din nou la masă şi dând la o parte, ca să-şi facă loc, nişte ţigări umplute pe jumătate.

— Nu l-am citit, răspunse posomorât Kriţki, nevrând probabil să intre în vorbă.

— De ce? Îl întrebă Nikolai Levin, enervat, pe Kriţki.

— Fiindcă nu socot că face să-mi pierd vremea cu aşa ceva.

— Mă rog, de unde ştii că ţi-ai pierde vremea? Articolul e inaccesibil multora. E mai presus de ei. Dar cu mine lucrurile stau altfel. Eu citesc printre rânduri şi ştiu de ce-i slab.

Toată lumea tăcu. Kriţki se ridică încet şi puse mâna pe căciulă.

— Nu vrei să rămâi la masă? Atunci, la revedere! Să vii mâine cu lăcătuşul.

După ce Kriţki ieşi, Nikolai Levin zâmbi şi făcu un semn cu ochiul.

— Şi lui îi merge prost. Văd eu…

În clipa aceea, Kriţki îl chemă din uşă.

— Ce mai vrei? Îl întrebă Nikolai şi ieşi după el, pe coridor.

Rămas singur cu Maria Nikolaevna, Levin o întrebă:

— Eşti de mult cu fratele meu?

— Merg pe-al doilea an. O duce prost cu sănătatea. Bea mult, zise ea.

— Ce anume bea?

— Votcă, şi-i face rău.

— Şi bea mult? Şopti Levin.

— Da, răspunse Maria Nikolaevna, uitându-se sfios la uşa în care se ivise Nikolai Levin.

— Ce-ai vorbit? Întrebă Nikolai încruntându-se şi plimbându-şi ochii rătăciţi de la fratele său la femeie. Ce-aţi vorbit?

— Nimic, răspunse Konstantin încurcat.

— Dacă nu vreţi să-mi spuneţi, vă priveşte. Numai că n-ai ce vorbi cu dânsa. Ea-i o târfă şi tu eşti boier, strigă Nikolai smucindu-şi gâtul. După cât văd, ai înţeles totul, ai judecat totul şi te uiţi cu compătimire la rătăcirile mele, adăugă el ridicând glasul.

— Nikolai Dmitrici, Nikolai Dmitrici, îi şopti iarăşi Maria Nikolaevna, apropiindu-se de el.

— Bine, bine! Dar ce-i cu masa? Ah, iat-o, exclamă Nikolai, văzând un chelner cu tava. Aici, pune aici, urmă el mânios. Apucă îndată o sticlă de votcă, îşi turnă un păhărel şi-l dădu peste cap. Nu bei? Îl întrebă pe fratele său, înveselindu-se într-o clipă. Ei, am vorbit destul despre Serghei Ivanâci, Oricum, îmi pare bine că te văd. Orice s-ar spune, nu suntem străini. Hai, bea şi tu. Povesteşte-mi ce mai faci, urmă el, mestecând cu lăcomie o bucată de pâine şi umplându-şi din nou paharul. Cum o duci?

— Stau singur la ţară, ca şi înainte. Mă ocup de gospodărie, răspunse Konstantin, uitându-se îngrozit cu câtă lăcomie bea şi mânca fratele său, dar prefăcându-se în acelaşi timp că nu bagă de seamă.

— De ce nu te-nsori?

— N-am avut prilej, răspunse Konstantin roşind.

— De ce? Cu mine s-a sfârşit! Eu mi-am prăpădit viaţa. Am spus-o şi o spun şi acum: dacă mi-aţi fi dat partea mea atunci când aveam nevoie de ea, toată viaţa mi-ar fi fost alta.

Konstantin Dmitrici se grăbi să schimbe vorba.

— Ştii că pe Vaniuşka al tău l-au luat contabil la Pokrovskoie?

Nikolai îşi smuci gâtul şi căzu pe gânduri.

— Povesteşte-mi, ce mai e nou pe la Pokrovskoe? Ce-i cu casa? Mai sunt mestecenii? Dar odaia noastră de studiu? Filipp, grădinarul, mai trăieşte? Îmi amintesc aşa de bine chioşcul cu divanul! Vezi să nu schimbi nimic din casă. Însoară-te cât mai repede şi rânduieşte toate aşa cum au fost. Atunci, am să vin la tine, dacă ai să ai o nevastă bună.

— Vino şi acum, zise Levin. Ce bine am duce-o împreună!

— Aş veni dac-aş şti că n-am să dau peste Serghei Ivanâci.

— N-ai să dai. Locuiesc cu totul deoparte.

— Orice-ai spune, trebuie să alegi între mine şi el, rosti Nikolai, privindu-şi sfios fratele în ochi. Sfiala lui îl înduioşă pe Konstantin.

— Dacă vrei să-mi afli părerea sinceră în privinţa asta, pot să-ţi spun că în cearta ta cu Serghei Ivanâci nu iau partea nici a unuia, nici a celuilalt. N-aveţi dreptate niciunul, nici altul. Tu n-ai dreptate mai mult din punct de vedere al formei, pe când el, al fondului.

— Aha! Aha! Ai înţeles asta? Strigă bucuros Nikolai.

— Eu. Însă, personal, dacă vrei să ştii, preţuiesc mai mult prietenia ta, fiindcă…

— De ce? De ce?

Konstantin nu-i putea spune că preţuia această prietenie fiindcă Nikolai era nenorocit şi avea nevoie de un prieten. Dar Nikolai înţelese ceea ce vroia să spună fratele său. Se încruntă şi începu iarăşi să bea.

— Destul, Nikolai Dmitrici! Făcu Maria Nikolaevna, întinzând spre sticla de votcă braţu-i rotund şi gol.

— Ia mâna! Nu ma supăra, că te bat! Strigă Nikolai.

Cu un zâmbet de bunătate care se furişă şi pe faţa lui Nikolai, Maria Nikolaevna îi luă votca de dinainte.

— Crezi că nu-nţelege nimic? Îl întrebă Nikolai. Înţelege totul mai bine decât noi. Nu-i aşa că-i bună şi drăguţă?

— Dumneavoastră n-aţi fost niciodată până acum la Moscova? O întreba Konstantin ca să spună ceva.

— Nu i te mai adresa cu dumneavoastră. O sperii. Afară de judecătorul de pace, care a condamnat-o fiindcă a vrut să plece din casa de prostituţie, nimeni nu i-a spus niciodată „dumneavoastră”. Doamne, ce de absurdităţi mai sunt pe lume! Izbucni el deodată. Instituţiile astea noi, judecătorii ăştia de pace, zemstvă… ce porcării!

Nikolai începu să povestească despre ciocnirile pe care le avusese cu noile instituţii.

Konstantin Levin asculta. Negarea rostului instituţiilor de interes obştesc – părere pe care de altfel o împărtăşea şi el, exprimând-o adesea – nu-i făcu însă plăcere când o auzi din gura fratelui său.

— Pe lumea cealaltă o să înţelegem totul, rosti Konstantin în glumă.

— Pe lumea cealaltă? Uf, nu-mi place lumea cealaltă! Nu-mi place, adăugă Nikolai, cu ochii sălbatici aţintiţi asupra feţei fratelui său. S-ar părea c-ar fi bine să pleci din toată murdăria asta, din tot haosul ăsta, al altora şi al tău propriu; dar mi-e frică de moarte, mi-e grozav de frica. Nikolai se cutremură. Bea şi tu ceva. Vrei şampanie? Sau să ieşim undeva? Hai la ţigani. Ştii, de la un timp, au început să-mi placă straşnic ţiganii şi cântecele ruseşti.

Limba începu să i se împleticească. Gândurile îi săreau de la o idee la alta. Konstantin îl convinse cu ajutorul Maşei să nu se ducă nicăieri şi-l culcă; era beat mort.

Maşa făgădui că-i va scrie lui Konstantin în caz de nevoie şi va căuta să-l hotărască pe Nikolai Levin să se mute la fratele său.

XXVI.

A doua zi dimineaţa, Konstantin Levin plecă din Moscova şi spre seară ajunse acasă. În timpul călătoriei, el discută în tren cu ceilalţi călători despre politică şi despre noile linii de cale ferată; dar era copleşit, ca şi la Moscova, de gânduri haotice, de nemulţumire faţă de sine însuşi, de un nelămurit sentiment de ruşine. Când coborî însă în staţia lui şi-l recunoscu pe Ignat, vizitiul chior, îmbrăcat într-un caftan cu gulerul ridicat… când îşi văzu în lumina slabă, ce se strecura prin ferestrele staţiei, sania acoperită de covoare, caii cu cozile împletite, hamurile cu verigi şi cu ciucuri… şi când Ignat, care aşeza bagajele, îi povesti noutăţile de la ţară (că sosise un vechil şi că fătase Pava) Levin simţi cum se limpezeşte haosul, încet-încet, şi cum se împrăştie ruşinea ca şi nemulţumirea de sine însuşi. Schimbarea aceasta se făcu de îndată ce-l văzu pe Ignat şi zări caii.

Iar când îşi puse şuba adusă la gară şi se aşeză, bine învelit, în sanie şi porni, cu gândul la dispoziţiile ce urma să dea, mângâind cu privirea prăştierul, fost cal de călărie, sânge de Don, cal muncit şi totuşi iute – Konstantin Dmitrici începu să privească cu totul altfel ceea ce i se întâmplase. Se simţea iarăşi el însuşi şi nici nu dorea să fie altul. Vroia numai să ajungă a fi mai bun decât înainte. Mai întâi, Levin se hotărî ca, chiar din ziua aceea, să nu mai nădăjduiască într-o fericire deosebită pe care o aşteptase de la însurătoare; şi, prin urmare, să nu mai nesocotească prezentul. În al doilea rând, să nu se mai lase niciodată stăpânit de patimi urâte, de felul acelora care îl chinuiseră atât de mult prin amintirea lor atunci când se pregătise să facă cererea în căsătorie! După aceea, amintindu-şi de Nikolai, Konstantin hotărî să nu-l mai uite, să aibă grijă de dânsul, să nu-l mai piardă din vedere şi să-i vină în ajutor oricând, în caz de nevoie. Îşi dădea seama că asta avea să se întâmple în curând. În sfârşit, convorbirea cu Nikolai despre comunism, privită atunci cu atâta uşurinţă, îl făcu acum să cadă pe gânduri. Socotea schimbarea condiţiilor economice ca ceva cu totul lipsit de temei, dar îşi dădea

totodată seama de nedreptatea prisosului său în comparaţie cu sărăcia poporului. Se hotărî, spre a se simţi cu adevărat om drept, să lucreze mai mult şi să-şi îngăduie încă mai puţin lux, deşi muncise şi înainte intens şi trăise modest. Toate acestea i se păreau atât de uşor de înfăptuit, încât Levin îşi petrecu vremea pe drum în cele mai plăcute visări. Înviorat de nădejdea într-o viaţă nouă, mai bună, ajunse acasă după ora opt seara.

Pe zăpada de pe locul din faţa casei cădea lumina de la ferestrele odăii unde stătea Agafia Mihailovna, bătrâna dădacă, aceea care îndeplinea în gospodărie rolul de menajeră, încă nu dormea. Trezit de ea, Kuzma ieşi în fugă la scară, desculţ şi somnoros. Căţeaua de vânătoare, Laska, veni şi ea în goană, gata-gata să-l răstoarne pe Kuzma. Schelălăia, se freca de genunchii lui Levin, se ridica în două picioare, vrând să-şi pună labele pe pieptul lui, dar nu îndrăznea.

— Repede te-ai mai întors, taică, îl întâmpină Agafia Mihailovna.

— Mi se făcuse dor, Agafia Mihailovna. Tot mai bine e acasă… răspunse Levin şi intră în birou.

I se aduse o lumânare care lumină treptat biroul. Lucrurile cunoscute se desprinseră din întuneric: coarnele de cerb, poliţele cu cărţi, luciul sobei cu hornul care trebuia de mult dres, canapeaua tatălui său, o masă mare pe care se afla o carte deschisă, o scrumieră spartă şi un caiet scris de mâna lui. Când văzu toate acestea, Levin se îndoi o clipă de viaţa cea nouă la care visase în timpul drumului. Toate urmele acestea ale trecutului parcă-l înhăţau şi-i spuneau: „Nu, n-ai să scapi de noi. N-ai să te schimbi. O să rămâi acelaşi care ai fost: şovăitor, veşnic nemulţumit de tine însuţi, cu zadarnice încercări de îndreptare, cu căderi şi cu veşnica aşteptare a fericirii care nu ţi-a fost hărăzită şi pe care n-ai s-o poţi avea.”

Asta-i spuneau lucrurile. Dar alt glas din adâncul sufletului îi şoptea că nu trebuie să te supui trecutului şi că poţi să

faci din tine tot ce vrei. Ascultând de glasul acesta, Levin se îndreptă spre un colţ al odăii, unde se aflau două greutăţi de câte un pud, şi începu să le ridice ca un atlet, vrând să-şi recapete agerimea. Se auziră paşi scârţâind în dosul uşii. Konstantin Dmitrici puse repede greutăţile la loc.

Intră logofătul care-i spuse că, slavă Domnului, totul era în bună rânduială, atât numai că hrişcă se arsese puţin în uscătoria cea nouă. Ştirea îl supără pe Levin. Uscătoria asta fusese construită şi concepută în parte chiar de el. Logofătul fusese totdeauna împotriva uscătoriei, şi acum îl anunţa cu o mulţumire ascunsă că hrişcă se arsese. Levin însă era pe deplin convins că se arsese fiindcă nu se luaseră măsurile pe care le poruncise el de sute de ori. Îi era ciudă şi-l dojeni pe logofăt. Se petrecuse însă un eveniment însemnat, care-l umplea de bucurie: fătase Pava, vaca cea mai bună şi cea mai scumpă, cumpărată de la o expoziţie.

— Kuzma, dă-mi cojocul. Să vină cineva cu un felinar! Mă duc s-o văd, îi spuse Levin logofătului.

Staulul vacilor de rasă era chiar în dosul casei. După ce străbătu curtea prin dreptul unui troian de lângă o tufă de liliac, Levin se apropie de staul. Când deschise uşa îngheţată, răbufniră aburi calzi cu miros de baligă; iar vacile, mirate de lumina neobişnuită a felinarului, se mişcară pe aşternutul proaspăt de paie. Din întuneric se ivi spatele lat, neted şi bălţat al unei vaci olandeze. Berkut, taurul, şedea culcat, cu belciugul prins în buză. Vru să se scoale, dar se răzgândi şi sforăi numai de vreo două ori, când trecură oamenii pe lângă dânsul. Pava, frumuseţea de vacă roşie, mare cât un hipopotam, se întoarse cu spatele la cei ce intrau, apărându-şi viţelul şi adulmecându-l.

Levin intră în boxă, o cercetă pe Pava şi sculă viţeluşa bălţată pe picioarele ei lungi şi nesigure. Îngrijorată, Pava scoase un muget. Se linişti însă când Levin împinse viţeluşa spre ea; vaca oftă din greu şi începu s-o lingă cu limba-i aspră. Căutând ceva, viţeluşa dădu cu botul de ugerul mamei şi prinse să-şi mişte coada.

— Fă aici lumină, Feodor, dă-ncoace felinarul! Porunci Levin, cercetând viţeluşa. E leit mă-sa, cu toate că seamănă la culoare cu tată-său! Tare-i frumoasă! Lungă şi cu pulpele mari! Vasili Feodorovici, nu-i aşa că-i frumoasă? Îl întrebă Levin pe logofăt, împăcat acum cu totul pe chestia hriştii, deoarece se bucura de viţeluşa.

— Adică de ce să fie urâtă?… Semion, vătaful, a venit a doua zi după plecarea domniei-voastre. Trebuie să vă înţelegeţi cu el, Konstantin Dmitrici, zise logofătul. V-am raportat mai demult despre maşină.

Această chestiune îl readuse pe Levin în toate amănuntele marii şi complicatei sale gospodării. De la staul, el trecu la cancelarie; şi, după ce stătu de vorbă cu logofătul şi cu Semion vătaful, se întoarse acasă şi se urcă de-a dreptul în salon.

XXVII.

Casa era mare şi veche. Deşi stătea singur, Levin încălzea şi ocupa toată casa. Îşi dădea seama că asta e o prostie. Ştia că nu făcea bine, lucrul fiind împotriva planurilor lui actuale. Dar casa aceea însemna o întreagă lume pentru dânsul. Era lumea în care trăiseră şi îi muriseră tatăl şi mama, în care aceştia duseseră o viaţă pe care el o socotea ca un ideal de perfecţiune; şi Levin visa să Ie urmeze pilda, cu soţia şi cu familia lui.

Konstantin Dmitrici abia îşi aducea aminte de maică-sa. Totuşi, amintirea ei era sfântă pentru dânsul. În închipuirea lui, viitoarea-i soţie trebuia să semene cu acel ideal de femeie, fermecător şi venerat, care fusese maică-sa.

Levin nu numai că nu-şi putea închipui dragostea pentru o femeie în afara căsătoriei, dar chiar i se înfăţişa în minte mai întâi familia, şi numai după aceea femeia care i-ar fi dat familia. De aceea, concepţia lui despre căsătorie nu semăna cu a majorităţii cunoscuţilor săi, pentru care căsătoria era unul din numeroasele acte obişnuite ale vieţii. Pentru Levin, însă, ea era actul cel mai însemnat al vieţii, de care îi atârna

toată fericirea. Şi acum, trebuia să renunţe la toate acestea…

Intră în salonaşul unde lua totdeauna ceaiul. Se aşează în fotoliu cu o carte în mână. Agafia Mihailovna îi aduse ceaiul şi, spunând obişnuitele-i cuvinte: „Mă aşez şi eu, maică!” luă loc pe un scaun la fereastră. Atunci Levin simţi, oricât de ciudat s-ar părea, că nu se despărţise de visurile sale şi fără ele nu putea trăi. Cu ea sau cu alta, ele vor trebui să se împlinească. Citea o carte, se gândea la ceea ce citea, oprindu-se s-o asculte şi pe Agafia Mihailovna, care flecărea fără întrerupere. În acelaşi timp i se înfăţişau în minte, fără nici o legătură între ele, felurite tablouri ale căsniciei şi ale vieţii sale viitoare de familie. Simţea că în fundul sufletului ceva se aşeza, se rânduia şi îşi găsea locul.

Asculta cum Agafia Mihailovna îi povestea că Prohor uitase de Dumnezeu şi se pusese pe băut zi şi noapte bănişorii dăruiţi de Levin ca să-şi cumpere cal, ba-i trăsese chiar nevesti-si o bătaie soră cu moartea. Asculta, citea cartea şi-şi amintea de şirul gândurilor stârnite de lectură. Era o carte a lui Tyndall20 despre căldură. Levin îşi aminti de criticile aduse de dânsul lui Tyndall, pentru că acesta era prea satisfăcut de reuşita experienţelor sale şi nu se lăsa îndrumat de o concepţie filosofică. Deodată i se înfiripă un gând care-l umplu de bucurie: „Peste doi ani voi avea în cireada două vaci olandeze… poate c-o să mai trăiască şi Pava… Douăsprezece, din prăsila lui Berkut… şi dacă le-aş adăuga şi pe astea trei, ar fi o minune!” Apoi Levin îşi reluă lectura.

„Bine, să zicem că electricitatea şi căldura sunt unul şi acelaşi lucru. Dar pentru dezlegarea problemei poţi să înlocuieşti în ecuaţie un termen cu altul? Nu. Ei, şi? Oricum, legătura dintre toate forţele naturii se simte instinctiv… Ce plăcere când viţica Pavei are să ajungă o vacă bălţată şi când am să dau la cireada trei vaci… O minune! Să ies cu musafirii şi cu nevasta în întâmpinarea cirezii… Nevastă-mea are să spună: „Kostea şi cu mine am îngrijit viţica asta

ca pe-un copil„. „Dar cum te poate interesa asta atât de mult?„ o să întrebe un musafir. „Tot ce-l interesează pe el mă interesează şi pe mine„, va răspunde ca. Dar cine-i „ea„? Levin îşi aduse aminte de cele întâmplate la Moscova”. Ce-i de făcut?… Eu n-am nici o vină. Acum însă totul va porni pe altă cale. E o copilărie să te laşi stăpânit de trecut. Trebuie să lupţi ca să trăieşti mai bine, mult mai bine…”

Levin îşi ridică fruntea şi căzu pe gânduri.

Laska cea bătrâna, care alergase lătrând prin curte, încă plină de fericire că-i sosise stăpânul, se întoarse în casă, dând din coadă şi aducând miros de aer proaspăt. Se apropie de Levin şi-şi vârî capul sub mâna lui, cu un scâncet jalnic, cerându-i s-o mângâie.

— Numai că nu vorbeşte, zise Agafia Mihailovna. Un câine, şi uite cum pricepe că i-a sosit stăpânul şi că-i e urât.

— De ce să-mi fie urât?

— Parcă n-am ochi, maică? E vremea să-mi cunosc boierii. De mic copil îi slujesc. Dar nu-i nimic, maică. Să fii sănătos şi să ai cugetul curat.

Levin o privi ţintă, minunându-se că-i ghicise gândurile.

— Să-ţi mai aduc un ceişor? Îl întrebă ea şi, luând ceaşca, ieşi.

Laska îşi tot vâra capul sub mâna lui Levin, care o dezmierda. Apoi căţeaua se încolăci la picioarele lui, rezemându-şi botul de laba de dinapoi, întinsă. Şi, în semn că totul a intrat iarăşi în rânduiala cea bună, Laska îşi căscă puţin botul, plescăi din buze şi, strângându-şi-le mai apăsat pe dinţii bătrâni, se cufundă într-o linişte fericită. Levin îi urmări cu luare-aminte ultima mişcare.

„Ca şi mine! Îşi zise el. Ca şi mine! Dar nu-i nimic… Toate-s bune.”

XXVIII.

A doua zi dimineaţa, după bal, Anna Arkadievna trimise o telegramă soţului său, amintindu-i că pleacă din Moscova chiar în acea zi.

— Nu, trebuie să plec, trebuie, îi explică ea lui Dolly de ce-şi schimbase deodată gândul. Şi, după ton, părea să-şi fi adus aminte de o mulţime de treburi, atât de multe, că nici nu le mai înşiră pe toate. Nu! E mai bine să plec azi!

Stepan Arkadici nu luă prânzul acasă. Făgădui însă că va veni la ora şapte să-şi petreacă sora.

Kitty nu veni nici ea. Trimise un bileţel că o durea capul. Dolly şi Anna prânziră singure, cu copiii şi cu englezoaica. Nestatornici din fire şi foarte sensibili, copiii simţiră că Anna era în ziua aceea cu totul alta de cum fusese când o îndrăgiseră şi că acum nu se mai interesa de dânşii. De aceea copiii puseră repede capăt şi jocului cu mătuşa, şi iubirii lor. Puţin le păsa de plecarea ei. Toată dimineaţa, Anna fu ocupată cu pregătirile de plecare. Scrise câteva bilete unor cunoscuţi din Moscova, îşi notă cheltuielile şi-şi făcu bagajele. Dolly avea impresia că se stârnise o nelinişte în sufletul Annei, o frământare pe care o cunoştea din proprie experienţă şi care de cele mai multe ori ascunde o nemulţumire de sine. După prânz, Anna se duse în odaia ci să se îmbrace. Dolly o urmă.

— Ce ciudată pari azi! Îi spuse Dolly.

— Eu? Crezi? Nu sunt ciudată, ci rea. Mi se întâmplă uneori. Tot îmi vine să plâng. E o mare prostie, dar trece, răspunse ca repede şi-şi plecă faţa aprinsă asupra unui săculeţ în care-şi aşeză boneta de noapte şi batistele subţiri. Ochii săi împăienjeniţi de lacrimi aveau o strălucire neobişnuită. Aşa şi la Petersburg: nu-mi venea să plec de acolo, şi azi nu-mi vine să plec de aici.

— Ai venit şi ai făcut o faptă bună, zise Dolly, privind-o cu luare-aminte.

Anna se uită la ea cu ochii în lacrimi.

— Nu mai spune aşa, Dolly. N-am făcut nimic şi nici nu puteam face nimic. Mă mir, adesea, de ce mă răsfaţă lumea, de ce par toţi înţeleşi să mă strice? Ce-am făcut şi ce-am putut să fac? Ai avut în inimă destulă dragoste ca să ierţi!

— Dumnezeu ştie ce s-ar fi întâmplat fără tine! Ce fericită eşti, Anna, adăugă Dolly. În sufletul tău totu-i limpede şi frumos.

— Sufletul fiecărui om are un skeleton21, cum spun englezii.

— Ce skeleton poţi avea tu? La tine totul e atât de limpede!

— Am şi eu! Rosti iute Anna. Şi pe neaşteptate, după lacrimi, un zâmbet viclean şi voios îi încreţi buzele.

— În cazul ăsta, skeleton-urile tale sunt vesele, nu triste, adăugă Dolly, zâmbind.

— Ba sunt triste. Ştii de ce plec azi, şi nu mâine? Vreau să-ţi fac o mărturisire care mă apasă, adăugă Anna, lăsându-se cu hotărâre pe speteaza fotoliului şi privind-o pe Dolly drept în ochi.

Dolly văzu cu mirare că Anna roşi până-n vârful urechilor, până la rădăcina buclelor negre zbârlite la ceafă.

— Da, urmă Anna. Ştii de ce n-a venit Kitty la prânz? E geloasă. Eu am fost pricina… eu sunt de vină că balul de ieri a fost pentru dânsa un chin, şi nu o bucurie. Dar zău că nu sunt vinovată, adică sunt vinovată numai un pic, spuse ea, zăbovind cu glas moale pe cuvintele „un pic”.

— Vai, ai spus întocmai ca Stiva, zise Dolly, izbucnind în râs. Anna se simţi jignită.

— Ah, nu, nu! Eu nu sunt Stiva, răspunse ea, încruntându-se. Ţi-o spun, fiindcă nu-mi îngădui să mă îndoiesc o clipă de mine.

Dar în clipa în care spuse aceste cuvinte, Anna simţi că nu erau adevărate. Nu numai că se îndoia de ea însăşi, dar se simţea tulburată ori de câte ori se gândea la Vronski – şi pleca mai repede decât ar fi vrut, numai ca să nu-l mai întâlnească.

— Da. Stiva mi-a spus că ai dansat cu dânsul mazurca, şi că el…

— Nici nu-ţi poţi închipui ce caraghioslâc a fost. Tocmai mă pregăteam să fac pe peţitoarea, dar a ieşit cu totul altceva.

Poate fără voia mea…

Anna se îmbujoră şi tăcu.

— Ah, bărbaţii îşi dau seama numaidecât, zise Dolly.

— Aş fi deznădăjduită dacă ar fi ceva serios din partea lui, o întrerupse Anna. Sunt sigură că totul o să se uite şi că Kitty n-are să mă mai urască.

— De altfel, drept să-ţi spun, Anna, eu nu prea doresc căsătoria asta a lui Kitty. Mai bine să se strice, dacă Vronski s-a putut îndrăgosti de tine într-o singură zi.

— Vai, Doamne, ar fi atât de absurd! Oftă Anna. O vie roşeaţă de plăcere îi îmbujoră însă faţa când auzi rostit în cuvinte gândul care-o frământa. Şi iacătă plec, după ce mi-am făcut-o pe Kitty duşmancă. Şi o îndrăgisem aşa de mult! E aşa de drăguţă! Dar ai să îndrepţi lucrurile, Dolly. Nu-i aşa?

Dolly abia îşi putu stăpâni zâmbetul. O iubea pe Anna, dar îi făcea plăcere să vadă că şi ea are slăbiciuni.

— Duşmancă? De asta nici nu poate fi vorba!

— Aş vrea atât de mult să mă iubiţi toţi, aşa cum vă iubesc şi ceu! Acum însă v-am îndrăgit şi mai mult, adăugă Anna cu lacrimi în ochi. Vai, ce proastă sunt azi!

Karenina îşi trecu batista pe faţă şi începu să se îmbrace.

Chiar în clipa plecării sosi Stepan Arkadici, în întârziere, cu faţa roşie şi veselă, mirosind a vin şi a ţigări de foi.

Emoţia Annei se strecură şi în sufletul Dariei. Când Karenina îşi îmbrăţişa pentru ultima dată cumnata, Dolly îi şopti:

— Ţine minte, Anna, n-am să uit niciodată ceea ce ai făcut pentru mine. Ţine minte că te-am iubit şi am să te iubesc totdeauna, ca pe cea mai bună prietenă.

— Nu ştiu de ce, răspunse Anna şi o sărută, ascunzându-şi lacrimile.

— M-ai înţeles şi mă înţelegi. La revedere, frumoasa mea!

XXIX

„Ei, totul s-a sfârşit, slavă Domnului!” Acesta fu primul gând al Annei Arkadievna după ce-şi luă rămas bun, pentru

ultima oară, de la fratele său, care stătuse în uşa compartimentului până la cel de-al treilea semnal. Anna se aşeză pe canapea alături de Annuşka şi-şi roti privirea în semiîntunericul vagonului cu paturi. „Slavă Domnului, mâine am să-i văd pe Serioja şi pe Alexei Alexandrovici. Şi viaţa mea, bună şi obişnuită, îşi va relua cursul de mai înainte.”

Şi cu acelaşi neastâmpăr febril care o stăpânise în tot timpul zilei, Anna se pregăti de călătorie cu de-amănuntul şi cu plăcere; deschise şi închise săculeţul roşu cu mâinile-i mici şi îndemânatice, scoase o pernuţă, şi-o puse pe genunchi şi, înfăşurându-şi grijuliu picioarele, se aşeză în voie. O doamnă bolnavă se şi pregăti de culcare. Alte două doamne încercară să intre în vorbă cu Anna; iar o bătrâna grasă îşi învelea picioarele, criticând încălzitul vagoanelor. Anna răspunse doamnelor prin câteva cuvinte; dar, prevăzând că n-avea să fie interesantă conversaţia, o rugă pe Annuşka să-i dea felinăraşul, îl atârnă de mânerul canapelei şi scoase din geantă un coupé-papier şi un roman englezesc. La început, nu izbuti să citească. Mai întâi o stingherea zarva şi umbletul pasagerilor. Apoi, după ce trenul se puse în mişcare, nu se putu sustrage zgomotului roţilor. Toate îi abăteau atenţia de la carte: zăpada care biciuia fereastra din stânga şi se lipea pe geam, chipul conductorului încotoşmănat, acoperit de zăpadă, care trecu pe coridor, convorbirile despre străşnicia viscolului de afară. Mai târziu, toate acestea căpătară o monotonie: aceleaşi trosnete şi zdruncinături ale vagonului… aceeaşi zăpadă la geam… aceleaşi treceri repezi de la căldură la frig şi iarăşi la căldură… aceleaşi figuri care apăreau şi dispăreau prin semiîntuneric… aceleaşi glasuri. După un răstimp, totuşi, Anna începu să citească şi să înţeleagă ce citea. Annuşka picotea de somn, ţinând pe genunchi sacul roşu de voiaj cu mâinile-i mari, înmănuşate. O mănuşă îi era ruptă. Anna Arkadievna citea şi înţelegea. Dar nu-i plăcea să citească, adică să urmărească oglindirea vieţii altor

persoane. Ea însăşi vroia atât de mult să trăiască! Atunci când citea că eroina îngrijea un bolnav, Anna ar fi vrut să umble ea tiptil prin camera bolnavului.

Când citea că un membru al parlamentului ţintise un discurs, ar fi vrut ca ea să fi fost aceea care ţinuse discursul. Când citea că lady Mary călărea în urma unei haite de câini, necăjindu-şi cumnata şi uimind pe toată lumea prin curajul ei, Anna ar fi vrut să facă la fel. Dar n-avea cum şi, învârtind în mâinile sale mici netedul coupe-papier, se străduia să citească.

Eroul romanului îşi împlinea în sfârşit visul de fericire al oricărui englez – titlul de baronet şi un domeniu – iar Anna ar fi dorit să plece cu el la moşie… când simţi deodată că poate i-ar fi fost ruşine şi lui, ca şi ei. Dar de ce să-i fie ruşine? „De ce mi-ar fi mie ruşine?”, se întrebă Anna, mirată şi jignită. Karenina puse cartea deoparte şi se lăsă pe speteaza canapelei, strângând puternic coupe-papier-ul cu amândouă mâinile. N-avea de ce să-i fie ruşine, îşi depăna amintirile de la Moscova. Toate erau frumoase, plăcute. Îşi aminti balul. Îşi aduse aminte de Vronski şi de faţa lui supusă, de îndrăgostit; îşi aminti cele întâmplate între dânşii: nu era nimic ruşinos. Totuşi când ajungea aici cu amintirile, sentimentul de ruşine se înteţea, ca şi cum un glas lăuntric i-ar fi spus: „Cald, foarte cald, înnăbuşitor de cald!” „Ei şi? Îşi zise ea cu hotărâre, schimbându-şi poziţia pe canapea. Ce-nseamnă asta? Mi-e frică să privesc lucrurile în faţă? De ce? Oare între mine şi acest ofiţer, care e un copil în ochii mei, există sau ar putea exista alte legături decât acelea pe care le-aş avea cu oricare dintre ceilalţi cunoscuţi ai mei?” Zâmbi cu dispreţ şi puse din nou mâna pe carte. Acum, însă, nu mai putea înţelege nici o iotă din ceea ce citea. Lăsă coupe-papier-ul să alunece pe geamul ferestrei, apoi lipi de obraz lama netedă şi rece. Era cât p-aci să izbucnească în râs din pricina bucuriei care pusese deodată stăpânire pe dânsa, fără nici o pricină. Îşi simţea nervii ca nişte strune întinse din ce în ce mai tare,

simţea că ochii i se deschid tot mai mari… că mâinile şi picioarele îi sunt cuprinse de un tremur nervos… că ceva dinlăuntru îi apăsa răsuflarea… şi că, în acest semiîntuneric unduitor, imaginile şi sunetele o izbeau într-un chip ciudat. Trecea mereu prin clipe de îndoială: „vagonul merge înainte, îndărăt, ori stă pe loc? Lângă ea e Annuşka, sau o străină? Ce-o fi pe braţul canapelei? O şubă, sau o fiară? Apoi, eu însămi sunt într-adevăr aici? Eu, ori alta?” îi era frică să se lase pradă acestei stări de uitare care o atrăgea. Putea, după dorinţa ei, să se lase târâtă de ea, sau să se stăpânească. Ca să-şi vină în fire, se ridică în picioare, dădu pledul la o parte şi-şi lepădă de pe Umeri pelerina groasă. Îşi reveni pentru o clipă şi înţelese că mujicul slab care intrase în vagon, îmbrăcat într-un palton lung de nanchin căruia îi lipsea un nasture, era îngrijitorul care venise să se uite la termometru. Vântul şi zăpada se năpustiseră după el pe uşă. Pe urmă toate se amestecară din nou… Mujicul acela deşirat începu să roadă ceva în perete. Bătrâna prinse să-şi întindă picioarele cât era vagonul de lung şi-l umplu ca un nor negru. După aceea se auzi un scârţâit şi un duduit îngrozitor, ca şi cum cineva ar fi fost sfârtecat în bucăţi. Apoi o lumină roşie o orbi şi un zid acoperi totul. Anna simţi că se prăbuşeşte. Dar nu era îngrozită, ci veselă. Glasul omului înfofolit şi acoperit de zăpadă îi striga ceva la ureche. Anna se ridică în picioare şi se dezmetici, înţelese că trenul intrase într-o staţie şi că omul acela fusese conductorul. O rugă pe Annuşka să-i dea şalul şi pelerina, pe care şi-o scosese, le puse pe ea şi se îndreptă spre uşă.

— Vreţi să vă daţi jos? O întrebă Annuşka.

— Da, vreau să iau puţin aer. Aici e prea cald.

Întredeschise uşa. Viscolul o izbi în faţă, vrând parcă să-i smulgă uşa din mână. Până şi asta o înveselea. Deschise uşa şi ieşi. Vântul parcă o aşteptase pe dânsa. Începu să şuiere bucuros, vru s-o ridice pe sus şi s-o ia cu el; dar Anna se încleşta tu mâna de bara rece. Şi, ţinându-şi rochia, coborî pe peron şi se adăposti după vagoane. Vântul sufla puternic

pe platformă; dar pe peron, în dosul vagoanelor, era linişte. Anna răsuflă adânc, cu nesaţ, aerul geros al viscolului de afară şi, stând lângă vagon, privea peronul şi clădirea luminată a gării.

XXX.

Viforul puternic răbufnea de după colţul gării, se năpustea urlând printre roţile vagoanelor, de-a lungul stâlpilor, pretutindeni. Vagoanele, stâlpii, oamenii – tot ce se vedea era năpădit dintr-o parte de zăpada care creştea din ce în ce mai mult. Viscolul se potolea o clipă, dar se dezlănţuia iarăşi în învolburări năprasnice; nu era chip să-i ţii piept. Totuşi, oamenii alergau cu zarvă veselă; paşii lor scârţâiau pe podelele peronului. Uşile mari ale gării se deschideau şi se închideau fără întrerupere. Umbra cocoşată a unui om lunecă pe la picioarele Annei şi se auziră lovituri de ciocan în roţile de fier. „Dă-mi telegrama!” răsună un glas mânios din partea cealaltă, din bezna viscolului. „Poftiţi aici. Numărul 28!” strigară mai multe glasuri. Oameni încotoşmănaţi, năpădiţi de zăpadă, săgetară parcă prin faţa Annei. Doi domni cu ţigări aprinse în gură trecură prin dreptul ei. Anna mai respiră o dată adânc, ca să se sature de aer. Tocmai îşi scosese mâna din manşon, ca să se apuce de bară şi să urce în vagon, când un om în manta militară acoperi lumina şovăielnică a felinarului sau. Anna se uită înapoi şi în aceeaşi clipă recunoscu chipul lui Vronski. Ţinând mâna la cozoroc, acesta se înclină înaintea ei şi o întrebă daca n-are nevoie de ceva, dacă nu-i poate face vreun serviciu. Fără să-i răspundă, ea-l privi lung şi, deşi Vronski stătea în umbră, îi văzu sau crezu că-i vede expresia feţei şi a ochilor. Era aceeaşi expresie de respectuoasă admiraţie, care o impresionase atât de adânc în ajun. În ultimele zile, şi chiar cu câteva clipe mai înainte, Anna îşi spusese că Vronski nu era pentru ca decât unul dintre sutele de tineri, toţi la fel, pe care-i întâlnea pretutindeni şi că nu-şi va îngădui nici măcar să se gândească la dânsul. Acum însă, în prima clipă a întâlnirii, o

cuprinse un sentiment de orgoliu şi de bucurie. Nu avea nevoie să-l întrebe ce căuta acolo. Ştia tot atât de bine, ca şi cum însuşi Vronski i-ar fi spus, că se afla acolo pentru a fi unde era ea.

— Nu ştiam că pleci şi dumneata. De ce-ai plecat? Îl întrebă Anna, lăsând în jos mâna pusă pe bară. Faţa ei strălucea de însufleţire şi de un nestăpânit sentiment de bucurie.

— De ce-am plecat? Repetă el, privind-o drept în ochi. Ştii de ce-am plecat. Am plecat ca să fiu acolo unde eşti dumneata. Nu pot altfel.

În clipa aceea, vântul, rupând parcă zăgazurile, spulberă zăpada de pe acoperişul vagoanelor, zgâlţâind cu zgomot o tablă ruptă. Un fluierat strident de locomotivă urlă jalnic şi sinistru în depărtare. Stihia viscolului îi părea acum Annei şi mai frumoasă. Vronski spusese tocmai cuvintele pe care le dorea inima sa, dar de care se temea judecata ei. Anna nu-i răspunse nimic. I se vedea pe figură lupta lăuntrica.

— Iartă-mă dacă nu-ţi face plăcere ceea ce ţi-am spus, adăugă Vronski cu un aer de supunere.

Vorbea pe un ton curtenitor şi respectuos, însă cu atâta hotărâre şi stăruinţă, încât multă vreme ea nu putu răspunde nimic.

— Nu-i frumos să vorbeşti astfel. Te rog, dacă eşti un om cumsecade, uită ce-ai spus, după cum am să uit şi eu, zise ea în sfârşit.

— N-am să uit niciodată nici un cuvânt, nici o mişcare a dumitale, nu pot să uit…

— Destul, destul! Izbucni Anna, căutând să dea o expresie de asprime feţei sale, pe care Vronski o sorbea din ochi cu nesaţ.

Apucând cu mâna bara rece, ea urcă scara şi trecu repede pe platforma vagonului. Acolo se opri, cercând să adune în minte cele întâmplate; fără să-şi amintească exact cuvintele lui sau ale ei, Anna simţea instinctiv că această scurtă convorbire îi apropiase foarte mult – ceea ce o speria şi, în

acelaşi timp, o făcea fericită. După ce rămase câteva clipe în picioare, ea intră în vagon şi se aşează la locul său. Starea de încordare care o frământase la început nu numai că nu se alină, dar se înteţi atât de mult, încât Anna se temea în fiece clipă să nu i se sfâşie ceva înlăuntrul ei. Nu dormi toată noaptea. Totuşi starea asta de încordare şi visele care-i năpădeau închipuirea n-aveau nimic neplăcut şi trist. Dimpotrivă, se simţea stăpânită de un sentiment de bucurie, care o ardea ca un pojar şi o întărâta în acelaşi timp. Către dimineaţă, Anna aţipi şezând pe canapea; iar când se trezi, totul în jur era alb şi luminos. Trenul se apropia de Petersburg. Îndată o copleşiră gândurile în legătură cu casa, bărbatul şi copilul, grijile zilei care începea şi ale zilelor care aveau să vină.

La Petersburg, în clipa când trenul se opri şi Anna coborî din vagon, cea dintâi figură care îi atrase atenţia fu aceea a soţului sau. „Ah, Dumnezeule! Ia uite cum i s-au făcut urechile!” se gândi Anna, privindu-i faţa rece şi impunătoare, şi mai cu seamă sfârcurile urechilor, de sub marginile pălăriei rotunde, care o surprindeau dezagreabil acum. Văzând-o, Alexei Alexandrovici îi veni în întâmpinare. Îşi potrivi buzele şi, schiţând obişnuitu-i zâmbet ironic, o privi în faţă cu ochii săi mari şi obosiţi. Un simţământ neplăcut strânse inima Annei când întâlni privirea lui fixă şi ostenită, ca şi cum s-ar fi aşteptat să-l găsească altfel. O miră mai cu seamă sentimentul de nemulţumire de ea însăşi, pe care-l încerca regăsindu-şi bărbatul. Era un vechi şi cunoscut sentiment de stânjenire, pe care-l simţise întotdeauna în raporturile cu soţul său, dar de care mai înainte nu-şi dăduse niciodată seama aşa de limpede şi dureros ca acum.

— După cum vezi, soţul tău e grijuliu şi duios ca în primul an de căsătorie. Ardea de nerăbdare să te vadă, rosti el cu glasul său domol şi piţigăiat, cu tonul uşor ironic pe care-l întrebuinţa totdeauna când vorbea cu dânsa, vrând să

zeflemisească parcă pe acei care s-ar fi exprimat într-adevăr aşa.

— Serioja e sănătos? Îl întrebă Anna.

— Asta e toată răsplata pentru ardoarea mea? Răspunse el. E sănătos, da.

XXXI.

Vronski nici nu încercă să doarmă în noaptea aceea. Şedea pe canapea, privind ţintă în faţa lui sau uitându-se la cei ce intrau sau ieşeau. Şi înainte Vronski impresiona pe acei care nu-l cunoşteau prin înfăţişarea sa de un calm neclintit; acum însă el le părea mai mândru încă, şi mai de nepătruns. Vronski se uita la oameni ca la nişte lucruri. Un tânăr cam nervos, funcţionar la tribunal, care şedea vizavi simţi că începea să-l urască din pricina acestei expresii a ochilor săi. Tânărul îşi aprindea ţigările de la el, încerca să intre în vorbă cu dânsul, îl ghiontea chiar, ca să-l facă a înţelege că nu era un lucru, ci om. Vronski însă îl privea ca pe un obiect, iar tânărul făcea schime, simţind că-şi iese din fire, jignit că Vronski nu consimţea să-l socotească om.

Vronski nu vedea nimic şi pe nimeni. Se simţea puternic, dar nu fiindcă era încredinţat că o impresionase pe Anna – încă nu credea acest lucru – ci fiindcă impresia pe care i-o făcuse ca îi dădea un sentiment de fericire şi de mândrie.

Nu ştia şi nici nu se gândea ce va aduce ziua de mâine. Simţea că puterile sale, împrăştiate şi nefolosite până atunci, se adunaseră într-un singur mănunchi şi tindeau cu o straşnică energie spre un ţel unic şi ameţitor. Lucrul acesta îl făcea fericit. Ştia că-i spusese adevărul, că plecase după dânsa, că toată fericirea, singurul rost al vieţii lui, era acum s-o vadă şi s-o audă pe ca. Când coborî din vagon la Bologovo, ca să bea un pahar de sifon, şi o văzu pe Anna, primele lui cuvinte exprimară fără voie ceea ce gândea. Îi părea bine că-i mărturisise taina, că o ştia şi ea acum, făcând-o să rămână pe gânduri. Vronski nu dormi toată noaptea. Reîntors în vagonul său, i se înfăţişa mereu în minte scena întâlnirii, cu fiecare gest şi cu orice cuvânt al

Annei. Iar în închipuirea lui întrezărea în viitor unele imagini care s-ar putea înfăptui şi atunci inima îi zvâcnea nebuneşte.

Când coborî din vagon la Petersburg, după o noapte de nesomn, Vronski se simţea înviorat şi proaspăt ca după o baie rece. Se opri lângă vagonul său, aşteptând să coboare şi Anna. „S-o mai văd o dată, se gândi el, zâmbind fără voie, să-i văd mersul, chipul, poate-mi va spune ceva, poate va întoarce capul, mă va privi, îmi va surâde.” Dar înainte de a fi zărit-o pe Anna, Vronski îl văzu pe bărbatul său, pe care şeful gării îl conducea respectuos prin mulţime. „Ah, da, soţul!” Abia acum înţelese că soţul era o persoană legată de Anna. Ştia că doamna Karenina era măritată, însă parcă nu credea în existenţa bărbatului său. Se convinse de realitate numai după ce-l întâlni în carne şi oase, cu cap, umeri, şi cu picioare, îmbrăcat în nişte pantaloni negri, dar mai ales când văzu cum acest soţ luă liniştit mâna Annei cu un simţământ de proprietate.

Privindu-l pe Alexei Alexandrovici – cu faţa-i dichisită după moda Petersburgului, cu înfăţişarea severă de om sigur de sine, cu pălărie rotundă, puţin adus de spate – Vronski nu se mai putea îndoi de existenţa lui şi încercă sentimentul de neplăcere al omului chinuit de sete care, ajuns la izvor, găseşte acolo un câine, o oaie, sau un porc care bea şi tulbură apa. Dar ceea ce îl jignea mai cu seamă pe Vronski era umbletul lui Alexei Alexandrovici, care-şi legăna şoldurile şi-şi bălăbănea labele boante ale picioarelor. Vronski nu-şi recunoştea decât sie însuşi dreptul incontestabil de a o iubi. Anna însă era tot aceeaşi. Înfăţişarea ei îl învioră, dându-i aceeaşi emoţie şi umplându-i inima de fericire ca şi înainte. Dădu ordine feciorului său neamţ, care venise în fugă de la clasa a doua, să ia bagajele şi să plece acasă, iar el se îndreptă spre Anna. Observă prima întâlnire a celor doi soţi şi, cu perspicacitatea îndrăgostitului, prinse semnele unei uşoare stinghereli a

soţiei când vorbea cu bărbatul său. „Nu-l iubeşte şi nici nu poate să-l iubească”, hotărî el în sinea lui.

Pe când se apropia din spate de Anna Arkadievna, Vronski îşi dădu seama cu bucurie că aceasta îi simţise apropierea; ea întoarse o clipă capul, îl recunoscu şi vorbi mai departe cu soţul.

— Aţi petrecut bine noaptea? O întrebă Vronski, înclinându-se în acelaşi timp înaintea ei şi a soţului, dându-i astfel lui Alexei Alexandrovici libertatea de-a lua acest salut ca fiind şi pentru dânsul, precum şi posibilitatea de a-l recunoaşte ori nu, după cum socotea de cuviinţă.

— Mulţumesc, foarte bine, răspunse Anna.

Faţa îi părea obosită şi nu mai era însufleţită de acele sclipiri care-i jucau în zâmbet şi în ochi. În clipa când îl privi, ceva fulgeră în ochii săi şi, deşi scăpărarea de foc se stinse numaidecât, Vronski se simţi fericit. Anna se uită la soţul ei ca să vadă dacă-l cunoaşte pe Vronski. Alexei Alexandrovici îl privi nemulţumit, încercând, distrat, să-şi aducă aminte cine e. Calmul şi încrederea în sine a lui Vronski se izbiră, ca ciocanul de nicovală, de recea încredere în sine a lui Alexei Alexandrovici.

— Contele Vronski, rosti Anna.

— A, mi se pare că ne cunoaştem, rosti cu indiferenţă Alexei Alexandrovici, dându-i mâna. Încolo ai plecat cu mama şi încoace te-ai întors cu fiul, observă el, rostind răspicat fiecare cuvânt, ca şi cum i-ar fi ieşit aur din gură. Vă-ntoarceţi, desigur, din concediu? Adăugă soţul şi, fără să aştepte răspunsul, se adresă Annei pe tonul lui glumeţ: Şi, spune, multe lacrimi s-au vărsat în Moscova la despărţire?

Reluând astfel vorba cu soţia sa, Alexei Alexandrovici vroia să-i dea lui Vronski a înţelege că dorea să rămână singur cu ea. Se întoarse spre el şi duse mâna la pălărie. Dar acesta îi spuse Annei Arkadievna:

— Sper să am cinstea de a va vizita. Alexei Alexandrovici îl privi cu ochi obosiţi.

— Îmi pare bine, rosti el rece. Primim lunea. Apoi, lăsându-l pe Vronski să plece, Karenin se întoarse spre soţia sa: Ce noroc că am avut o jumătate de ceas liberă, ca să te primesc şi să-ţi dovedesc dragostea mea, adăugă el pe acelaşi ton glumeţ.

— Prea îţi subliniezi dragostea, ca s-o pot preţui, îi răspunse Anna pe acelaşi ton glumeţ, ascultând fără voie sunetul paşilor lui Vronski în spatele lor. „Dar ce-mi pasă?” gândi ea şi-şi întrebă bărbatul cum îşi petrecuse timpul Serioja în lipsa ei.

— O, admirabil! Mariette spune că a fost foarte drăguţ şi – trebuie să te amărăsc – nu ţi-a dus de loc dorul, ca bărbatul tău. Se cuvine să-ţi mai spun o dată merçi, draga mea, că ai venit! Cu o zi mai devreme şi deci mi-ai dăruit o zi. Scumpul nostru Samovar va fi încântat. (Alexei Alexandrovici o poreclise „Samovar” pe vestita contesă Lidia Ivanovna, fiindcă se enerva mereu şi se necăjea pentru toţi şi pentru toate.) A întrebat de tine. Dacă-mi îngădui să-ţi dau un sfat, du-te astăzi pe la dânsa. Ştii doar că i se rupe inima pentru toată lumea. Acum e preocupată, peste celelalte griji, de împăcarea soţilor Oblonski.

Contesa Lidia Ivanovna era o prietenă a lui Karenin şi centrul unuia din cercurile societăţii Petersburgului cu care Anna avea, prin bărbatul său, cele mai strânse legături.

— Doar i-am scris.

— Dar vrea să cunoască toate amănuntele. Dacă nu eşti obosită, treci pe la ea, draga mea. Te duce Kondrati cu trăsura. Eu am treabă la consiliu. Astăzi n-am să mai mănânc singur, urmă Alexei Alexandrovici, de astă dată pe un ton serios. Nici nu-ţi închipui cum m-am obişnuit…

Şi cu un zâmbet plin de înţeles, îi strânse îndelung mâna şi o ajută să se urce în trăsură.

XXXII.

Acasă, cel dintâi care-o întâmpină pe Anna fu copilul său. Alergă pe scară spre ca şi, în ciuda ţipetelor guvernantei,

izbucni cu mare bucurie: „Mama, mama!” Ajungând la ea, îi sări de gât.

— V-am spus că-i mama! Strigă el guvernantei. Ştiam eu!

Băiatul, ca şi soţul, îi pricinui Annei un fel de dezamăgire. Şi-l închipuise mai frumos decât era de fapt. Trebui să coboare la realitate ca să-l admire aşa cum era de fapt. Dar chiar aşa, copilul părea încântător, cu bucle blonde, ochi albaştri şi cu picioruşe plinuţe şi sprintene, în ciorapi bine întinşi. Era o plăcere aproape fizică pentru Anna să-l simtă lângă dânsa şi să primească mângâierile lui. Îşi recăpătă liniştea sufletească, întâlnindu-i privirea sinceră, încrezătoare, plină de iubire şi ascultându-i întrebările naive. Anna scoase darurile pe care i le trimiseseră copiii Dariei şi povesti fiului său că la Moscova este o fetiţă, Tania, care ştie să citească şi chiar să înveţe şi pe alţi copii.

— Dar ce? Eu sunt mai rău decât ea? O întrebă Serioja.

— Pentru mine eşti cel mai bun copil de pe lume.

— Ştiu, zise Serioja zâmbind.

Anna nu-şi isprăvise încă de băut cafeaua, când se anunţă contesa Lidia Ivanovna. Era o femeie înaltă, grasă, cu faţa bolnăvicios de galbenă şi cu ochi minunaţi, negri, visători… Anna o iubea, dar în ziua aceea îi văzu parcă pentru întâia oară toate cusururile.

— Ei, ce-ai făcut, draga mea? Ai dus ramura de măslin? Începu contesa Lidia Ivanovna, cum intră în odaie.

— Da, totul s-a sfârşit cu bine. Dar n-a fost chiar aşa de grav cum ne închipuiam, răspunse Anna. În general, cumnata mea e cam pripită în hotărâri.

Contesa Lidia Ivanovna, care se interesa de tot ce n-o privea, avea obiceiul să nu asculte niciodată ceea ce o interesa. O întrerupse pe Anna:

— Da, e multă durere şi răutate pe lumea asta. Sunt aşa de necăjită astăzi!

— De ce? O întrebă Anna, încercând să-şi stăpânească un zâmbet.

— Încep să obosesc, frângându-mi în zadar suliţele pentru cauza dreptăţii. Uneori mă dau bătută. Chestia cu „surorile” (era o instituţie filantropică, religioasă şi patriotică) începuse să meargă admirabil; dar cu domnii ăştia nu-i nimic de făcut, adăugă ea cu un aer de ironică supunere în faţa sorţii. S-au agăţat de o idee, au denaturat-o şi apoi discută despre ea cu atâta meschinărie! Doi-trei oameni, printre care şi soţul dumitale, înţeleg însemnătatea acestei chestiuni; dar ceilalţi nu fac decât s-o bagatelizeze. Pravdin mi-a scris ieri…

Pravdin era un cunoscut panslavist, care se afla în străinătate. Contesa Lidia Ivanovna povesti cuprinsul scrisorii lui.

Apoi contesa istorisi încă un şir de neplăceri şi de intrigi în chestiunea unirii bisericilor şi plecă grăbită, deoarece în ziua aceea trebuia să se mai ducă la adunarea unei societăţi şi la Comitetul slav.

„Dar toate astea au fost şi înainte. Cum de nu le-am observat? Îşi zise Anna. Sau contesa era şi mai nervoasă azi decât de obicei? Într-adevăr, îţi vine să râzi: scopul ei este virtutea, e o bună creştină, dar umblă mereu supărată. Are numai duşmani, pe care şi i-a făcut tot din pricina creştinismului şi a virtuţii.

După contesa Lidia Ivanovna sosi o prietenă a Annei, soţia unui director, care-i povesti toate noutăţile oraşului. Plecă la ora trei, făgăduind că va veni la masă. Alexei Alexandrovici era la minister. Rămânând singură, Anna îşi petrecu timpul dinainte de prânz supraveghind masa copilului (care mânca aparte), strângându-şi lucrurile, citind şi răspunzând la biletele şi la scrisorile care se adunaseră pe biroul său.

Tulburarea şi sentimentul de inexplicabilă ruşine pe care le încercase pe drum se risipiră cu desăvârşire. Reîntoarsă în mijlocul condiţiilor obişnuite de viaţă, se simţea iarăşi stăpână pe sine şi fără nici o vină.

Îşi aducea aminte cu mirare de starea sa din ajun. „Ce-a fost? Nimic. Vronski a spus o prostie, de care poţi foarte uşor să nu ţii seamă. Şi eu i-am răspuns aşa cum trebuia. Nu se cade şi nici nu se poate să-i spun ceva soţului meu. Dacă aş vorbi despre asta, ar însemna să acord importanţă unui fleac.” Îşi aminti că-i spusese odată despre o declaraţie de dragoste, pe care i-o făcuse pe ocolite, la Petersburg, un tânăr subaltern al bărbatului său, iar Alexei Alexandrovici îi răspunsese că, trăind în societate, oricărei femei i se poate întâmpla aşa ceva, dar că el are încredere deplină în tactul ei şi n-are să-şi îngăduie niciodată a o înjosi sau a se înjosi el însuşi prin gelozie. „Prin urmare, de ce să-i mai vorbesc? De altfel, slavă Domnului, nici n-am ce să-i spun”, se gândi ea.

XXXIII.

Alexei Alexandrovici se întoarse de la minister la ora patru; dar cum se întâmpla adesea, nu avu timp să intre la Anna. Trecu în birou să primească pe solicitatorii care-l aşteptau şi să semneze nişte hârtii aduse de şeful cancelariei sale. La prânz (vreo trei persoane luau masa zilnic la familia Karenin) veniră: o vară bătrâna a lui Alexei Alexandrovici, un director din minister cu soţia şi un tânăr care-i fusese recomandat lui Alexei Alexandrovici la serviciu. Anna intră în salon ca să ţină de urât musafirilor. Exact la ora cinci (pendula de bronz „Petru I” nu apucase să bată a cincea oară) se înfăţişă Alexei Alexandrovici, în frac şi cravată albă, cu două stele pe piept, deoarece trebuia să plece îndată după prânz. Fiecare clipă din viaţa lui era ocupată şi socotită mai dinainte. Ca să poată îndeplini ceea ce avea de făcut în fiecare zi, el respecta cea mai strictă punctualitate. Deviza lui era: „Fără grabă şi fără odihnă”. Intră în salon, salută pe toată lumea şi se aşeză repede, zâmbind soţiei sale.

— Da, s-a isprăvit cu singurătatea mea. Nici nu-ţi închipui ce greu mi-era să stau singur la masă, zise Alexei Alexandrovici accentuând cuvântul „greu”.

La prânz, Alexei Alexandrovici vorbi cu Anna de treburile de la Moscova şi întrebă, cu un zâmbet ironic, despre Stepan Arkadici. Conversaţia avea mai ales un caracter general, cu privire la chestiunile de serviciu şi la societatea din Petersburg. După masă Alexei Alexandrovici petrecu o jumătate de oră cu musafirii, apoi strânse din nou, zâmbind, mâna soţiei sale şi plecă la consiliu. De data asta, Anna nu se duse nici la prinţesa Betsy Tverskaia, care, aflând de sosirea ei o poftise în seara aceea… nici la teatru, unde avea o lojă. Nu se duse mai cu seamă din pricină că rochia pe care se bizuise nu era gata.

După plecarea musafirilor, Anna se apucă să-şi cerceteze toaletele şi se necăji cumplit. Pricepută să se îmbrace nu prea scump, Anna dăduse – înainte de a pleca la Moscova – trei rochii la croitoreasă, ca să i le prefacă. Rochiile trebuiau să fie astfel transformate, încât să nu le poţi recunoaşte, şi ar fi trebuit sa fie gata cu trei zile în urmă. Când colo, două rochii nu erau gata, iar a treia nu fusese prefăcută după placul Annei. Croitoreasa veni să dea lămuriri, susţinând că aşa era mai bine. Anna se enervă atât de tare, încât mai târziu îi fu ruşine să-şi amintească scena. Ca să se liniştească de-a binelea, se retrase în odaia băiatului şi petrecu toată scara cu dânsul. Îl culcă ea singură în pat, îl binecuvântă şi-l acoperi cu plapuma. Era mulţumită că nu se dusese nicăieri, petrecând o seară aşa de frumoasă! Îşi simţea inima uşoară şi liniştită. Vedea foarte limpede că ceea ce i se păruse în tren atât de important nu era decât una din întâmplările obişnuite şi neînsemnate ale vieţii mondene. N-avea de ce să se ruşineze nici faţă de altul, nici faţă de ea însăşi. Se aşează lângă cămin cu un roman englezesc, aşteptându-şi soţul. La nouă şi jumătate, exact, se auzi soneria, şi Alexei Alexandrovici intră în odaie.

— În sfârşit, zise Anna întinzându-i mâna.

Alesei Alexandrovici îi sărută mâna şi se aşează lângă ea.

— Vad că ai avut, în genere, o călătorie reuşită, îi spuse el.

— Da, foarte reuşită, răspunse Anna şi începu să-i povestească totul de la început: călătoria cu doamna Vronski. Sosirea, nenorocirea din gară. Îi istorisi apoi despre sentimentul de milă pe care-l avusese mai întâi pentru fratele său şi pe urmă pentru Dolly.

— Nu-mi închipui cum ai putea dezvinovăţi un astfel de om, deşi ţi-e frate, spuse cu severitate Alexei Alexandrovici.

Anna zâmbi. Ea înţelese că Alexei Alexandrovici vorbea astfel pentru ca vroia să-i arate că anumite considerente de familie nu-l puteau împiedica să-şi arate sincer părerea. Anna cunoştea această însuşire a bărbatului său şi o preţuia.

— Sunt mulţumit că totul s-a sfârşit cu bine şi că te-ai întors, adăuga soţul. Dar ce se spune acolo despre noul regulament pe care l-am trecut prin consiliu?

Anna nu auzise nimic despre acest regulament şi-i era oarecum ruşine că putuse uita atât de uşor ceea ce era aşa de însemnat pentru dânsul.

— Aici, dimpotrivă, el a stârnit mare vâlvă, adăugă Karenin, zâmbind încântat de sine.

Anna înţelese că Alexei Alexandrovici ar fi vrut să-i anunţe ceva măgulitor pentru dânsul în această privinţă şi, punându-i întrebări, îl făcu să-i povestească ceea ce dorea. Cu acelaşi surâs mulţumit de sine, soţul îi istorisi despre ovaţiile care i se făcuseră în urma trecerii acestui regulament prin consiliu.

— Sunt foarte, foarte încântat. E o dovadă că începe, în sfârşit, să se stabilească şi la noi un punct de vedere raţional şi hotărât în chestiunea asta.

După ce bău al doilea pahar de ceai cu lapte şi cu pâine, Alexei Alexandrovici se ridică în picioare şi se îndreptă spre biroul său.

— Dar tu nu te-ai dus nicăieri? Te-ai plictisit, desigur? O întrebă el.

— De loc, răspunse Anna, ridicându-se şi însoţindu-l prin salon spre birou. Ce citeşti acum? Îl întrebă ea.

— Poésie des enfern22 de Duc de Lille, răspunse el. E scrisă în chip deosebit.

Anna zâmbi aşa cum zâmbeşti faţă de slăbiciunile celor dragi şi, trecându-şi braţul pe sub braţul lui, îl însoţi până la uşa biroului. Îi cunoştea obiceiul, ajuns o necesitate, de a citi seara. Ştia că în ciuda obligaţiilor sale de serviciu, care-i absorbeau aproape tot timpul, el se socotea dator să urmărească tot ce apărea mai interesant în domeniul ştiinţelor şi al artei. Ştia de asemenea că nu-l interesau cu adevărat decât cărţile de politică, filosofie şi de teologie, că arta era cu totul străină de firea lui. Cu toate acestea – sau mai degrabă tocmai de aceea – nu lăsa să-i scape nimic din ceea ce făcea vâlvă în lumea artelor, socotindu-se obligat să citească totul. Mai ştia că în domeniul politicii, filosofiei şi al teologiei, Alexei Alexandrovici avea unele îndoieli şi era în căutarea adevărului. În chestiunile de artă şi de poezie însă, şi mai cu seamă în muzică, pe care n-o pricepea de loc, avea părerile cele mai precise şi hotărâte. Îi plăcea să discute despre Shakespeare, Rafael şi Beethoven, ca şi despre însemnătatea noilor şcoli în muzică şi în poezie, toate fiind clasate în mintea lui într-o rânduială perfectă.

— Dumnezeu să te aibă în paza lui, îi ură Anna la uşa biroului, unde erau pregătite, lângă fotoliul său, lumânarea cu abajur şi o sticlă cu apă. Eu ma duc să-mi scriu corespondenţa pentru Moscova.

Alexei Alexandrovici îi strânse mâna şi i-o sărută din nou.

„E totuşi un om cumsecade, sincer, bun, de valoare în domeniul său, îşi zise Anna când se întoarse în odaia ei, apărându-l parcă împotriva cuiva care l-ar fi învinovăţit şi ar fi spus despre dânsul că nu poate fi iubit. Dar de ce oare i-or fi ieşit în evidenţă atât de straniu urechile? Sau poate s-o fi tuns de curând?”

Exact la douăsprezece, pe când Anna era încă aşezată la biroul său şi isprăvea de compus scrisoarea către Dolly, se auzi un mers cadenţat, în papuci: Alexei Alexandrovici,

spălat şi pieptănat, cu cartea subsuoară, se apropie de dânsa.

— Destul, destul! Rosti el cu un zâmbet anumit şi trecu în odaia de culcare.

„Cu ce drept l-a privit aşa?” se gândi Anna, aducându-şi aminte de privirea lui Vronski, aruncată lui Alexei Alexandrovici.

După ce se dezbrăcă, Anna intră în dormitor. Pe faţa ei nu mai era însufleţirea care-i strălucea în ochi şi în zâmbet cât timp stătuse la Moscova, ci, dimpotrivă, focul părea acum stins sau ascuns în străfunduri.

XXXIV.

Plecând din Petersburg, Vronski îşi lăsase locuinţa încăpătoare, de pe strada Morskaia, prietenului şi camaradului său preferat, Petriţki.

Acesta era un tânăr locotenent, nu prea distins, sărac, înglodat în datorii, veşnic beat spre seară, adesea dus la arest pentru fel de fel de istorii hazlii şi scandaloase, însă iubit atât de camarazi, cât şi de şefi. Ajungând acasă, de la gară, pe la unsprezece, Vronski văzu la scară o trăsură cunoscută. După ce sună, auzi din dosul uşii hohotul de râs al unor bărbaţi, gânguritul unui glas de femeie şi strigătul lui Petriţki: „Dacă-i vreun tâlhar, să nu-l laşi înăuntru”. Vronski porunci ordonanţei să nu spună nimănui că sosise şi intră încet în prima odaie. Baroneasa Shilton, prietena lui Petriţki, şedea la o masă rotundă şi făcea cafea; strălucitoare în rochia-i de atlaz violet, cu obrăjorul rumen, încadrat de păr bălai, ea umplea camera, ca un canar, cu gânguritul său parizian. În jurul mesei şedeau Petriţki, în haină de casă, şi căpitanul de cavalerie Kamerovski, în uniformă, venit probabil de la slujbă.

— Bravo, Vronski! Strigă Petriţki, sărind în sus şi dând cu zgomot scaunul la o parte. Stăpânul în persoană! Baroneasă, să-i dai o cafea din ibricul cel nou. Nu te aşteptam. Sper că eşti mulţumit de podoaba biroului tău, adăugă el, arătând-o pe baroneasă. Cred că vă cunoaşteţi?

— Cum nu! Adeveri Vronski zâmbind vesel şi strângând mânuşiţa baronesei. Suntem doar vechi prieteni.

— Vii de la drum, zise baroneasa, aşa că fug. Iar dacă te stingheresc, plec chiar în clipa asta.

— Doamnă, oriunde te afli, eşti la dumneata acasă, răspunse Vronski. Bună ziua, Kamerovski, urmă el strângând cu răceală mâna căpitanului.

— Uite, dumneata nu ştii să spui niciodată lucruri aşa de drăguţe, se adresă baroneasa lui Petriţki.

— Cum să nu? După masă am să vă spun şi eu ceva care n-o sa fie mai prejos.

— După masă e foarte uşor! Ei, hai să fac cafeaua. Du-te de te spală şi te dichiseşte, spuse baroneasa lui Vronski, aşezându-se iarăşi şi învârtind cu grijă un şurubel la ibricul cel nou. Pierre, dă-mi cafeaua, se adresă ea lui Petriţki. Îi zicea Pierre, după numele său de familie, fără să caute a ascunde relaţiile dintre dânşii. Vreau să mai adaug puţină…

— Ai s-o strici.

— Nu. N-am s-o stric! Ei, dar unde ţi-e soţia? Întrebă deodată baroneasa, întrerupând convorbirea dintre Vronski şi camarazii săi. Noi te-am şi însurat aici. Ţi-ai adus soţia?

— Nu, doamnă! Boem m-am născut şi boem am să mor!

— Cu atât mai bine, cu atât mai bine. Dă-mi mâna. Fără să dea drumul mâinii lui Vronski, baroneasa se apucă să-i povestească ultimele sale planuri, împănându-le cu glume, şi-i ceru sfatul:

— El tot nu vrea să divorţeze de mine. Ce trebuie să fac? (El era soţul ei.) Vreau să încep acum procesul. Ce mă sfătuieşti? Kamerovski, ai grijă de cafea… a dat în foc… vezi, cu sunt ocupată. Vreau să-i intentez proces, ca să intru în stăpânirea averii mele. Înţelegi absurditatea: sub cuvânt că i-aş fi necredincioasă, adăugă baroneasa dispreţuitor, vrea să pună mâna pe avutul meu.

Vronski asculta cu plăcere gângureala veselă a acestei femei drăgălaşe, îi aproba planul, îi dădea sfaturi, pe jumătate în glumă, reluându-şi tonul obişnuit cu care

vorbea în general cu femeile de felul acesteia. La Petersburg, în lumea lui Vronski, oamenii se împărţeau în două categorii bine distincte: una inferioară, alcătuită din oameni ordinari, proşti şi mai ales ridicoli, care cred că un bărbat trebuie să trăiască numai cu o femeie, nevasta lui… că fetele trebuie să fie neprihănite, femeile – pudice, bărbaţii – curajoşi, cumpătaţi şi energici… că trebuie să-ţi educi copiii, să-ţi câştigi pâinea, să-ţi plăteşti datoriile şi fel de fel de alte prostii asemănătoare. Aceasta era categoria oamenilor demodaţi şi plicticoşi. Iar a doua, în care intrau Vronski şi cu prietenii săi; acei care făceau parte din ca trebuiau să fie mai cu seamă eleganţi, frumoşi, darnici, bravi, veseli, gata să se lase pradă oricărei patimi fără să roşească, şi să nu le pese de nimic.

În primele clipe, Vronski se simţi cam buimăcit. Venise cu impresiile din cealaltă lume, de la Moscova. Dar reintra îndată în lumea-i veselă şi plăcută de mai înainte, ca şi cum şi-ar fi vârât picioarele în nişte papuci vechi.

Cafeaua nu se mai făcu, ci dădu în foc şi-i stropi pe toţi, stârnind – ceea ce era de aşteptat – râsete şi gălăgie, pătând un covor scump şi rochia baronesei.

— Şi acum, la revedere. Altfel n-ai să te mai speli niciodată şi o să am pe conştiinţă cea mai mare crimă pe care poate s-o săvârşească un om binecrescut: a fi murdar. Va să zică mă sfătuieşti să-i pun cuţitul la gât?

— Negreşit şi încă în aşa fel, încât mânuţa dumitale să fie cât mai aproape de buzele sale. Are să-ţi sărute mâna şi totul o să se isprăvească cu bine, răspunse Vronski.

— Prin urmare, ne vedem astăzi la Teatrul Francez. Şi baroneasa dispăru cu un foşnet de rochie.

Kamerovski se ridică şi el. Vronski îi întinse mâna şi, fără a-i mai aştepta plecarea, se îndreptă spre camera de baie. În timp ce se spăla, Petriţki îşi expuse pe scurt situaţia, care se schimbase după plecarea prietenului său. Nu mai avea nici un ban. Tatăl lui îi spusese că nu-i plăteşte datoriile şi nu-i mai dă nici un ban. Un croitor vroia să-l bage la

închisoare pentru datorii, un altul îl amenințe de asemenea cu puşcăria. Comandantul regimentului îi declarase că, dacă nu încetează scandalurile astea, va trebui să-i ceară demisia din armată. Se săturase de baroneasă ca de mere acre, mai ales că-i tot pretindea bani. Îi plăcea alta… are să i-o arate lui Vronski… o minune, o splendoare… în stil pur oriental, în genul sclavei Rebeca, mă-nţelegi? Se certase ieri cu Berkoşev, care vroia să-i trimită martori, dar bineînţeles n-o să iasă nimic din asta. În genere, totul era admirabil şi extraordinar de vesel. Fără a-şi lăsa camaradul să aprofundeze amănuntele situaţiei sale, Petriţki începu să-i povestească noutăţile interesante. Ascultând atât de cunoscutele istorioare ale lui Petriţki, în atât de cunoscuta atmosferă a casei sale, unde locuia de trei ani, Vronski încerca un plăcut sentiment de reîntoarcere la viaţa-i obişnuită şi fără griji din Petersburg.

— Nu mai spune! Strigă Vronski, ridicând piciorul de pe pedala lavoarului unde-şi uda ceafa roşie şi voinică. Nu mai spune! Repetă el, auzind că Fora se încurcase cu Mileev şi-l părăsise pe Fertinhof.

— Şi el a rămas tot aşa de prost şi de îngâmfat? Dar Buzulukov ce mai face?

— Ah, să-ţi spun una bună cu Buzulukov, o minune! Strigă Petriţki. Îi ştii slăbiciunea – balurile. Nu scapă nici un bal de la curte. Se duce el la un bal mare cu o cască nouă. Ai văzut căştile noi? Sunt foarte frumoase şi uşoare. Stă el… ce faci, mă asculţi?

— Te ascult, răspunse Vronski, frecându-se cu un prosop pluşat.

— Trece marea ducesă cu un ambasador şi – ghinionul lui – încep să vorbească despre noile căşti. Marea ducesă ţinea să-i arate o cască nouă… Când îl vede pe amicul nostru (Petriţki arătă cum stătea Buzulukov cu casca în mână), marea ducesă îl roagă să-i dea puţin casca. Dar el nu i-o dă. Ce-o fi asta? Lumea îi face semn cu ochiul şi cu capul, se încruntă la dânsul. Dă-i-o! El, nu şi nu! Încremenise. Îţi poţi

închipui! Deodată, unul… cum îi zice? vrea să-i ia casca. Dar el – nu şi nu! Atunci acela i-o smulge şi o întinde marii ducese. „Iată o cască nouă”, zice marea ducesă. Întoarce casca şi, închipuieşte-ţi, buf! Cad din ea o pară şi nişte bomboane – două funturi de bomboane! Le strânsese acolo, drăguţul de el!

Vronski se prăpădea de râs. Mult timp după aceea, chiar când vorbea despre altceva, ori de câte ori îşi aducea aminte de cască, izbucnea într-un râs sănătos care-i dezvelea dinţii puternici şi deşi.

După ce află toate noutăţile, Vronski îşi puse uniforma, cu ajutorul feciorului, şi se duse să se prezinte la regiment. După prezentare, se gândi să se ducă la fratele său, la Betsy şi să facă încă vreo câteva vizite în cercurile unde ar putea-o întâlni pe Karenina. Şi, după obiceiul lui la Petersburg, plecă de acasă cu gândul de a se întoarce noaptea târziu.

PARTEA A DOUA.

I.

La sfârşitul iernii avu loc în familia Şcerbaţki un consult medical, care urma să se pronunţe asupra sănătăţii mezinei şi a măsurilor ce trebuiau luate pentru restabilirea puterilor sale în continuă slăbire. Kitty era bolnavă şi, cu apropierea primăverii, starea sănătăţii i se înrăutăţea din ce în ce mai mult. Medicul casei îi dăduse untură de peşte, apoi fier, pe urma lapis; dar, cum niciunul dintre medicamente n-o ajutase, o sfătuise să plece la primăvara în străinătate. De aceea fusese chemat în consult un doctor celebru. Acesta, un bărbat încă tânăr şi foarte frumos, ceru să examineze bolnava. Stărui parcă cu o deosebită plăcere asupra faptului că pudicitatea feciorelnică nu-i decât o rămăşiţă de barbarie şi că nu-i nimic mai firesc pentru un tânăr medic decât să examineze o fată goală,. Socotea acest lucru cu atât mai firesc, cu cât îl îndeplinea zilnic, profesional, fără nici un gând rău şi de aceea socotea

pudicitate a unei fete nu numai ca o rămăşiţă de barbarie, ci aproape ca o jignite personală.

Trebuiră sa se supună. Deşi toţi medicii erau din aceeaşi şcoală, studiaseră pe aceleaşi cărţi şi aveau aceeaşi ştiinţă, şi cu toate că unii erau de părere că acest doctor celebru e un medic prost, totuşi în casa prinţesei şi în cercul său domnea credinţa, nu se ştie de ce, că numai acest doctor cu renume putea s-o salveze pe Kitty. După ce examina şi percuta cu atenţie bolnava, zăpăcită şi copleşită de ruşine, celebrul medic se spălă cu grijă pe mâini şi trecu în salon să vorbească cu prinţul; acesta îl ascultă încruntat şi tuşind uşor. Ca un om în vârstă care nu fusese niciodată bolnav şi nefiind nici prost, prinţul nu credea în medicină. Toată comedia asta îl înciuda, cu atât mai mult, cu cât era poate singurul care înţelegea pe de-a-ntregul pricina bolii lui Kitty. „Vai de mine, cum latră-n vânt!” gândea prinţul, aplicând vestitului medic o expresie din vocabularul vânătoresc, în timp ce-i asculta vorbăria despre simptomele bolii lui Kitty. Doctorul, stăpânindu-şi cu greu dispreţul faţă de boierul bătrân, cobora anevoie la nivelul lui de înţelegere. Îşi dădu seama că degeaba vorbea cu bătrânul şi că în casă conducerea era în mâna mamei. De aceea avea de gând să-şi desfăşoare înaintea ci perlele elocvenţei. Tocmai atunci intră şi prinţesa în salon împreună cu medicul casei. Prinţul se dădu la o parte, căutând să nu arate cât de caraghioasă era în ochii lui comedia asta. Prinţesa, dezorientată, nu ştia ce să facă. Se simţea vinovată faţă de Kitty.

— Şi acum, doctore, hotărăşte-ne soarta, zise prinţesa. Spune-mi totul. „Mai sunt speranţe? Vru ea să întrebe, însă buzele îi tremurară. Nu putu rosti întrebarea. Ce spui, doctore?

— Numaidecât, prinţesă, dar mai întâi să discut cu colegul meu. După aceea, voi avea cinstea să vă comunic părerea mea.

— Atunci să vă lăsăm singuri?

— Vă rog.

Prinţesa ieşi, oftând.

Când doctorii rămaseră singuri, medicul casei începu să-şi expună cu sfială părerea, cum că ar fi vorba de începutul unui proces de tuberculoză, dar… şi aşa mai departe. Doctorul celebru îl ascultă, dar la jumătatea expunerii se uită la ceasornicul lui mare de aur.

— Aşa, zise el. Dar…

Medicul casei tăcu respectuos la jumătatea expunerii.

— După cum ştiţi, noi nu putem constata începutul unui proces de tuberculoză. Până la apariţia cavernelor nu suntem în stare să ne dăm seama definitiv de nimic. Putem numai să-l bănuim. Şi avem unele simptome: lipsa de poftă de mâncare, starea nervoasă etc. Întrebarea se pune astfel: când bănuieşti un proces de tuberculoză, ce trebuie să faci ca să ajuţi alimentaţia?

— Dar dumneavoastră ştiţi că sub aceste stări se ascund mai totdeauna şi cauze de ordin moral, sufletesc, îşi îngădui să adauge cu un zâmbet fin medicul casei.

— Da, se înţelege de la sine, răspunse celebrul doctor uitându-se din nou la ceas. Iartă-mă, te rog, a fost reparat podul peste Iauza, ori tot trebuie să ocoleşti?… E reparat? În cazul ăsta, pot să ajung acolo în douăzeci de minute. Prin urmare, am spus că problema se pune astfel: stimularea alimentaţiei şi liniştirea nervilor. Una are legătură cu alta. Trebuie să acţionăm din amândouă părţile.

— Dar despre călătoria în străinătate? Întrebă medicul casei.

— Sunt împotriva călătoriilor în străinătate. În afară de asta, vezi dumneata, dacă există începutul unui proces de tuberculoză – ceea ce nu putem şti – atunci voiajul peste graniţă nu poate ajuta. E necesar un tratament care să ajute alimentaţia şi să nu facă rău.

Doctorul vestit îşi expuse planul de tratament cu ape de Soden, al căror scop principal era, probabil, faptul că nu puteau face rău.

Medicul casei îl ascultă cu atenţie şi cu respect.

— Totuşi aş invoca, în sprijinul unei călătorii în străinătate, schimbarea obiceiurilor şi evadarea din mediul care stârneşte amintirile. În afară de asta, e şi dorinţa mamei, adăugă medicul casei.

— Ei, în cazul ăsta n-au decât să plece. Numai să se ferească de şarlatanii aceia de nemţi, căci au să-i agraveze starea… Trebuie să urmeze numai prescripţiile noastre… Dar, în fine, să le lăsăm: n-au decât să plece…

Se uită din nou la ceas.

— O, trebuie să plec, şi se îndreptă spre uşă.

Doctorul celebru comunică prinţesei, dintr-un sentiment de politeţe, că trebuie s-o mai vadă o dată pe bolnavă.

— Cum? S-o mai examinaţi o dată? Izbucni ea îngrozită.

— Ah, nu, prinţesă. Am nevoie numai de unele amănunte.

— Poftim.

Întovărăşită de doctor, mama intră în salonul unde se afla Kitty. Slăbită şi rumenă la faţă, cu o lucire neobişnuită în ochi, din pricina ruşinii îndurate, Kitty stătea în mijlocul odăii. Când intră doctorul, i se împurpurară obrajii, iar ochii i se umplură de lacrimi. Toată boala şi tot tratamentul i se păreau ceva stupid, caraghios chiar; tot atât de caraghios cum ar fi dacă ai vrea să lipeşti bucăţile unui vas spart. Inima îi era zdrobită. Vroiau s-o vindece cu pilule şi cu prafuri? Dar nu-şi putea jigni mama, mai ales că aceasta se socotea vinovată.

— Prinţesă, fiţi bună şi luaţi loc, îi spuse celebrul doctor.

Acesta se aşează zâmbind în faţa ei, îi luă pulsul şi începu să-i pună din nou întrebări plictisitoare. Kitty îi răspunse la câteva întrebări, apoi se supără deodată şi se ridică în picioare.

— Iartă-mă, doctore, dar asta n-are nici un rost. Mă întrebi de trei ori acelaşi lucru.

Vestitul doctor nu se supără.

— O irascibilitate bolnăvicioasă, îi spuse el bătrânei prinţese, după ce ieşi Kitty. De altfel, am isprăvit…

Apoi doctorul expuse în mod ştiinţific prinţesei, ca unei femei excepţional de inteligente, starea fetei sale şi încheie prescriindu-i cum să bea apele, de care de altfel n-avea nevoie. La întrebarea dacă trebuie să plece în străinătate, doctorul se cufundă în meditaţii, ca şi cum ar fi avut de dezlegat o problemă încurcată. Până la urmă, rosti hotărârea: să plece, dar să nu se încreadă în şarlatani, ci să ceară sfatul lui, în orice împrejurare.

După plecarea doctorului, atmosfera parcă se mai înveseli. Întorcându-se la Kitty, mama se învioră, iar bolnava se prefăcu şi ea că e veselă. Acum trebuia să se prefacă foarte des, dacă nu chiar totdeauna.

— Maman, crede-mă că sunt sănătoasă. Dar dacă ţii să plecăm, hai să plecăm! Spuse Kitty şi, căutând să arate că o interesează voiajul proiectat, începu să vorbească despre pregătirile de plecare.

II.

După doctor, veni Dolly. Ştia că în ziua aceea trebuia să fie consultul. Cu toate că de-abia se întremase după naştere (născuse o fetiţă la sfârşitul iernii) şi deşi avea o mulţime de necazuri şi de griji personale, Dolly – lăsând acasă un sugaci şi o fetiţă bolnavă – venise să se intereseze de Kitty, a cărei soartă se hotăra în ziua aceea.

— Ei, ce se mai aude? Întrebă Dolly intrând în salon fără să-şi scoată pălăria. Văd că lumea e veselă. Va să zică, toate-s bune?

Ai casei încercară să-i povestească cele spuse de medic. Dar, deşi doctorul vorbise foarte frumos şi mult timp, nimeni nu putu reda ceva din cele spuse de dânsul. Interesant era numai faptul că se hotărâse plecarea în străinătate.

Dolly suspină fără voie. Sora sa, cea mai bună prietenă, pleca; iar viaţa ci numai veselă nu era. După împăcare, raporturile cu Stepan Arkadici ajunseseră înjositoare. Sudura făcută de Anna nu se dovedise trainică. Legătura conjugală cedase din nou în acelaşi loc. Nu era nimic sigur.

Dar pe Oblonski nu-l găseai mai niciodată acasă. Cu banii stăteau prost. Bănuiala că Stepan Arkadici îi era infidel o chinuia veşnic pe Dolly, care încerca să gonească aceste gânduri de teama suferinţelor pricinuite de gelozie, încercate nu demult. Prima izbucnire de gelozie, o dată îndurată, nu se mai putea repeta. Chiar descoperirea unei alte infidelităţi nu ar mai fi putut s-o impresioneze atât de adânc ca întâia oară. O astfel de descoperire, acum, ar fi lipsit-o numai de unele obiceiuri familiare. Dolly se lăsa înşelată, dispreţuindu-şi soţul, dar mai cu seamă dispreţuindu-se pe sine însăşi pentru această slăbiciune. Pe lângă toate acestea, grijile marii gospodării o chinuiau fără răgaz: ba mergea prost alăptatul sugaciului, ba pleca dădaca, ba se îmbolnăvea un copil, ca acum.

— Ei? Ce mai fac ai tăi? O întrebă mama.

— Ah, maman, şi-aşa ai destule necazuri! Lilly s-a îmbolnăvit. Mă tem să nu fie scarlatină. Am ieşit acum ca să aflu ce e cu Kitty. Dac-o fi, ferească Dumnezeu, scarlatină, n-am să mă mai pot mişca din casă.

După plecarea doctorului, bătrânul prinţ ieşi şi el din biroul său, îşi întinse lui Dolly obrazul şi, după ce schimbă cu ea câteva cuvinte, spuse soţiei sale:

— Ce-aţi hotărât? Plecaţi? Dar cu mine ce vreţi să faceţi?

— Alexandr, cred că ar trebui să rămâi, răspunse prinţesa.

— Cum vreţi.

— Maman, de ce să nu vină şi papa cu noi? Zise Kitty. Ar fi mai plăcut şi pentru el, şi pentru noi.

Bătrânul prinţ se ridică şi o mângâie pe păr. Kitty îşi înălţă faţa şi-l privi, zâmbind silit. Avea totdeauna impresia că prinţul, deşi vorbea puţin cu ea, totuşi o înţelegea mai bine decât toţi ceilalţi membri ai familiei. Ca mezină, era favorita tatălui său şi-i părea că dragostea lui pentru ea îl face mai pătrunzător. Acum, când privirea ci întâlni ochii lui albaştri şi buni aţintiţi asupră-i, i se păru că prinţul citeşte până în fundul sufletului ei şi înţelege tot răul ce-o roade. Se

îmbujoră şi se aplecă spre dânsul, aşteptând o sărutare; dar el o mângâie numai pe păr şi-i spuse:

— Stupide mai sunt şi buclele astea false! Nici nu ajungi până la fiica ta cea adevărată, ci mângâi numai părul unor muieri moarte. Dar tu, Dolinka? O întrebă prinţul pe fata lui cea mai marc. Ce-ţi face asul?

— Bine, papa, răspunse Dolly pricepând că era vorba de bărbatul ei. Nu prea stă pe-acasă, aproape nici nu-l văd, nu se putu împiedica să adauge Dolly, cu un zâmbet ironic.

— Ce-i cu dânsul? Încă n-a plecat la ţară să vândă pădurea?

— Nu. Se tot pregăteşte de plecare.

— Aşa! Făcu prinţul. Atunci să mă pregătesc şi eu? Am înţeles, spuse el soţiei sale, aşezându-se. Ştii ceva, Katia? Adăuga el către mezină, deşteaptă-te într-o bună zi şi spune-ţi: sunt sănătoasă tun şi veselă. Hai să mă duc iar la plimbare cu papa, dis-de-dimineaţă, pe ger. Ce zici?

S-ar fi părut că vorbele tatălui său erau lucruri foarte simple, dar aceste cuvinte o tulburară pe Kitty, care se pierdu cu firea, întocmai ca un criminal prins asupra faptului. „Da, el ştie tot, înţelege tot, şi vorbele lui îmi spun că starea mea este umilitoare şi trebuie să mi-o înving.” Dar n-avu curajul să răspundă. Îngăimă ceva, apoi izbucni deodată în plâns şi fugi din odaie.

— Uite glumele tale! Tăbărî prinţesa asupra soţului său. Aşa faci întotdeauna, îşi începu ea predica de dojană.

Prinţul ascultă mult timp mustrările soţiei. Tăcea. Numai faţa i se posomora din ce în ce mai tare.

— Îţi face atâta milă, sărăcuţa, atâta milă! Dar tu nu simţi că o doare orice aluzie la pricina suferinţei sale? Ah, să te înşeli aşa asupra oamenilor! Zise prinţesa. După schimbarea tonului său, Dolly şi prinţul înţeleseră că era vorba de Vronski. Nu pricep cum nu există legi împotriva unor oameni atât de josnici şi de meschini!

— Ah, mi-e atât de greu să te ascult! Rosti posomorât prinţul, ridicându-se din fotoliu şi dând să plece; dar se opri

în uşă. Există legi, măicuţă. Dacă e vorba, am să-ţi spun eu cine poartă întreaga vină: tu, tu, numai tu! Legi împotriva unor astfel de domnişoare au fost totdeauna şi mai sunt şi azi. Crede-mă că, daca nu l-ai fi încurajat tu, eu – om bătrân – l-aş fi provocat la duel pe filfizonul ăsta! Da! Şi acum trateaz-o tu şi adu şarlatani de ăştia în casă!

Prinţul ar mai fi avut multe de spus. Auzind însă aceste cuvinte, ca totdeauna în chestiunile grave, prinţesa se potoli şi începu s-o mustre conştiinţa.

— Alexandr, Alexandr, şopti ea, făcând o mişcare spre dânsul şi izbucnind în plâns.

Cum izbucni prinţesa în plâns, prinţul se potoli şi el, şi se apropie de dânsa.

— Hai, ajunge, ajunge! Ştiu că e greu şi pentru tine. Ce să-i faci? Nu-i cine ştie ce mare nenorocire. Mare-i Dumnezeu… mulţumesc… zise el, fără să-şi dea seama de ceea ce spunea, răspunzând la sărutarea înlăcrimată a prinţesei, pe care o simţi pe mână, şi ieşi din odaie.

Când Kitty părăsi plângând salonul, Dolly simţi, cu instinctul ei de mamă şi de soţie, că aici era nevoie de o mână de femeie şi se gândi să intervină. Îşi scoase pălăria şi, pregătită sufleteşte, mai-mai să-şi îndeplinească rolul. În timpul atacului mamei asupra tatălui, Dolly încercă s-o domolească atât cât îi îngăduia respectul filial. Însă când izbucni prinţul, Dolly tăcu. Îi era ruşine pentru mamă şi se înduioşa de tatăl său, care-şi redobândi numaidecât blândeţea. După ce ieşi însă prinţul, Dolly se hotărî să-şi facă datoria – să se ducă la Kitty şi s-o liniştească.

— Maman, vroiam de mult să-ţi spun ceva. Ştii că Levin avea de gând să ceară mâna lui Kitty când a venit aici ultima oară? I-a spus lui Stiva.

— Ei şi? Nu înţeleg…

— Poate că l-a refuzat?… Nu ţi-a spus?

— Nu. Nu mi-a spus nimic, nici despre unul, nici despre celălalt. E prea mândră. Ştiu însă că totul se trage de aici…

— Da. Închipuieşte-ţi că l-a refuzat pe Levin, şi eu ştiu că nu l-ar fi refuzat dacă n-ar fi fost celălalt… Pe urmă acesta a înşelat-o aşa de cumplit.

Îngrozită la gândul cât de vinovată era faţă de Kitty, prinţesa se supără.

— Ah, nu mai pricep nimic. În ziua de azi, toţi vor să trăiască după capul lor, nu spun mamei nimic şi pe urmă – poftim.

— Maman, mă duc la dânsa.

— Du-te. Eu nu te opresc, îi răspunse mama.

III.

Intrând în micul budoar al lui Kitty – o odăiţă drăguţă cu tapete roz şi cu statuete de vieux Saxe23, o încăpere cu un aspect tot atât de proaspăt, roz şi vesel cum fusese însăşi Kitty cu două luni în urma – Dolly îşi aminti cu câtă voie bună şi plăcere o orânduiseră împreună, anul trecut. I se strânse inima când o văzu pe Kitty şezând pe un scaun scund, lângă uşă, privind ţintă, neclintit, un colţ al covorului. Kitty aruncă o privire surorii sale, dar faţa ei nu-şi schimbă expresia rece şi oarecum aspră.

— Plec îndată şi n-am să pot ieşi multă vreme din casă, iar tu n-ai să poţi veni la mine, zise Daria Alexandrovna, aşezându-se lângă ea. Vreau să-ţi vorbesc.

— Despre ce? O întrebă repede Kitty, ridicând speriată capul.

— Despre ce, dacă nu despre durerea ta?

— N-am nici o durere.

— Lasă, Kitty. Cum îţi închipui că s-ar putea să nu ştiu? Ştiu totul. Şi, crede-mă, asta nu are nici o însemnătate… Toate am trecut pe aici.

Kitty tăcea. Faţa ci avea o expresie severă.

— Nu merită să suferi din pricina lui, adăugă Daria Alexandrovna intrând de-a dreptul în miezul subiectului.

— Da, fiindcă m-a desconsiderat, încuviinţă Kitty cu glas tremurător. Însă nu mai vorbi. Te rog, nu mai vorbi!

— Cine ţi-a spus asta? Nu ţi-a spus-o nimeni. Sunt sigură că a fost îndrăgostit de tine şi e îndrăgostit şi acum. Dar…

— Ah, pentru mine compătimirea asta e lucrul cel mai îngrozitor! Izbucni Kitty şi se supăra brusc.

Se întoarse pe scaun, roşi şi începu să-şi frământe degetele, strângând ba cu o mână, ba cu cealaltă, catarama cordonului. Dolly cunoştea obiceiul surorii sale de a răsuci lucrurile în mâini când se mânia. Ştia că era în stare, într-o clipă de mânie, să-şi iasă din fire şi să vorbească vrute şi nevrute, Vroia s-o liniştească, era însă prea târziu.

— Ce vrei să mă faci a înţelege? Vorbi repede Kitty. Ce? Că am fost îndrăgostită de un om care n-a vrut să ştie de mine şi că eu mor de dragul lui? Şi asta mi-o spune sora mea, care crede că… mă compătimeşte! N-am nevoie de asemenea compătimiri şi prefăcătorii.

— Kitty, eşti nedreaptă!

— De ce mă chinuieşti?

— Dar, dimpotrivă… Văd că eşti mâhnită… Kitty, în furia ei, n-o mai auzea.

— N-am de ce să fiu mâhnită şi n-ai de ce să mă mângâi. Sunt destul de mândră ca să nu-mi îngădui niciodată a iubi pe un om care nu ţine la mine.

— Dar nu ţi-am spus asta… Mărturiseşte-mi un singur lucru, spune-mi adevărul, o rugă Daria Alexandrovna, luând-o de mână. Răspunde-mi, ţi-a vorbit Levin ceva?

Amintirea lui Levin o scoase din fire pe Kitty. Sări de pe scaun, zvârli catarama pe podea şi se porni să vorbească dând febril din mâini:

— De ce-l amesteci aici pe Levin? Nu înţeleg de ce ţii să mă chinuieşti! Ţi-am spus-o şi ţi-o repet că sunt mândră şi că niciodată, niciodată n-aş face ceea ce faci tu: să mă întorc la un bărbat care m-a înşelat, care s-a îndrăgostit de altă femeie. Eu nu pricep aşa ceva, nu pricep. Tu poţi să faci asta, eu – nu!

După ce rosti aceste cuvinte, Kitty se uită la sora sa. Când văzu că Dolly îşi aplecă trist capul şi tăcu – atunci, în loc să

iasă din odaie, cum avusese de gând, se aşează lângă uşă şi, acoperindu-şi faţa cu batista, îşi puse capul în piept.

Tăcerea ţinu câteva minute. Dolly se gândea la ea însăşi, la înjosirea pe care o simţea mereu şi care-i fusese acum dureros reamintită de Kitty. Nu se aşteptase la atâta cruzime din partea ei şi chiar era mânioasă pe dânsa. Deodată se auziră un foşnet de rochie şi în acelaşi timp izbucnirea unui hohot de plâns înnăbuşit, iar nişte braţe i se încolăciră în jurul gâtului. Kitty stătea în genunchi în faţa ei.

— Dolinka, sunt aşa de nenorocită! Şopti ea cu un aer de vinovăţie.

Obrazul drăgălaş, scăldat în lacrimi al lui Kitty se ascunse în poalele rochiei Dariei Alexandrovna.

Părea că lacrimile ar fi fost balsamul fără de care nu s-ar fi putut împlini înţelegerea dintre cele două surori. După ce plânseră împreună, surorile nu mai pomeniră nimic despre ceea ce le frământa; dar, deşi vorbeau despre lucruri neînsemnate, ele se înţelegeau una pe alta. Kitty pricepu că vorbele spuse de dânsa la mânie despre infidelitatea soţului şi despre înjosirea surorii sale o răniseră până în adâncul sufletului pe biata Dolly, însă că fusese iertată. Iar Dolly înţelese tot ceea ce vroia să ştie. Se convinse că presupunerile sale erau adevărate şi că durerea fără de leac a lui Kitty venea din faptul că-l respinsese pe Levin, care îi ceruse mâna. Vronski o înşelase, şi ea era acum gata să-l iubească pe Levin şi să-l urască pe Vronski. Dar Kitty nu-i spusese nici un cuvânt din toate acestea; îi vorbise numai despre starea ei sufletească.

— N-am nici un necaz, adăugă Kitty după ce se linişti. Dar trebuie să-ţi dai seama că totul îmi pare josnic, dezgustător, grosolan şi, în primul rând, eu însămi. Nici nu-ţi închipui ce gânduri urâte am despre toate cele.

— Ce gânduri urâte poţi să ai tu? O întrebă Dolly zâmbind.

— Cele mai urâte şi mai josnice, nici nu-ţi pot spune. Nu-i deznădejde, nici plictiseală, ci mai rău. Parcă tot ce-am avut mai bun în mine s-ar fi ascuns şi n-ar mai fi rămas decât

ceea ce e urât. Cum să-ţi spun? Urmă Kitty, citind nedumerirea din ochii surorii sale. Papa a început adineauri să-mi vorbească… şi mie mi se pare că e stăpânit de un singur gând: că trebuie să mă mărit. Mama mă duce la baluri, şi-mi pare că numai de aceea mă duce, ca să mă căsătorească cât mai repede şi să scape de mine. Ştiu că nu-i adevărat. Dar nu-mi pot alunga gândurile astea. Pe aşa-zişii pretendenţi nici nu pot să-i văd în ochi. Mi se pare că mă cântăresc. Mai înainte, când mă duceam în lume gătită cu o rochie de bal, era pentru mine o plăcere şi mă admiram singură. Acum însă mă simt stingherită şi mi-e ruşine… Ei, ce mai vrei? Doctorul… Dar…

Kitty se opri. Vru să mai spună că, de când se petrecuse cu ea schimbarea asta, Stepan Arkadici îi ajunsese nesuferit şi că nu-l putea vedea în ochi fără să-i vină în minte gândurile cele mai rele şi mai josnice.

— Ei, da, totul îmi apare sub înfăţişarea cea mai grosolană şi mai urâtă, urmă Kitty. Asta e boala mea. Poate că are să-mi treacă…

— Nu te mai gândi…

— Mă simt bine numai cu copiii, numai la tine.

— Păcat că nu mai poţi veni la mine!

— Ba am să vin. Eu am avut scarlatină. Am s-o rog pe maman.

Kitty izbuti în stăruinţele sale. Se mută la Dolly şi, tot timpul cât ţinu scarlatină, care se declară în adevăr, îngriji de copii.

Surorile îi scăpară pe toţi cei şase copii. Dar starea sănătăţii lui Kitty nu se îmbunătăţi şi, în postul mare, familia Şcerbaţki plecă în străinătate.

IV.

Înalta societate a Petersburgului alcătuieşte, la drept vorbind, un singur cerc mare. Toţi se cunosc şi se vizitează între dânşii. Dar acest cerc are subîmpărţirile lui. Anna Arkadievna Karenina avea prieteni şi legături în trei cercuri deosebite. Unul din ele era cercul oficial al bărbatului său –

relaţiile de serviciu – compus din colegii şi din subalternii lui, legaţi şi împărţiţi de condiţiile sociale în felul cel mai variat şi mai capricios. Karenina abia îşi mai amintea de sentimentul acela de respect aproape religios pe care-l avusese la început faţă de aceste persoane. Acum, Anna îi cunoştea pe toţi, cum se cunoaşte lumea într-un oraş de provincie. Ştia obiceiurile şi slăbiciunile tuturor, „ce gheată îl strânge pe fiecare”, precum şi raporturile reciproce dintre dânşii şi centrul de care ţineau. Le cunoştea puterea de influenţă şi punctele lor de asemănare şi de deosebire. Dar acest cerc al intereselor guvernamentale, bărbăteşti – cu toate îndemnurile contesei Lidia Ivanovna – n-o putea interesa de loc. De aceea Anna îl ocolea.

Al doilea cerc frecventat de Anna era acela căruia Alexei Alexandrovici îşi datora cariera. Centrul acestui cerc era contesa Lidia Ivanovna. Era alcătuit din femei bătrâne, urâte, virtuoase şi bigote şi din bărbaţi inteligenţi, erudiţi şi ambiţioşi. Unul dintre oamenii inteligenţi care făcea parte din acest cerc îl numea „conştiinţa societăţii Petersburgului”. Alexei Alexandrovici îi preţuia foarte mult pe toţi aceşti oameni; iar Anna, care ştia să se împace cu toată lumea, îşi găsise prieteni şi în acest cerc în prima perioadă a şederii sale la Petersburg. Acum însă, după înapoierea ei de la Moscova, acest mediu ajunsese să-i fie nesuferit. I se părea că acolo toţi erau prefăcuţi, ba chiar şi ea însăşi. Se plictisea şi se simţea aşa de stingherită în această societate, că se ducea la contesa Lidia Ivanovna cât putea mai rar.

În sfârşit, cel de-al treilea cerc cu care Anna întreţinea relaţii era lumea mare propriu-zisă, lumea balurilor, a meselor şi a toaletelor sclipitoare… lume care era întrucâtva legată de viaţa de la curte, fără a se coborî la nivelul „demimondului”, pe care membrii acestei societăţi credeau că-l dispreţuiesc, dar cu care de fapt nu numai că se potriveau la gusturi, ba chiar le şi aveau aceleaşi. Anna păstra relaţii cu acest cerc prin prinţesa Betsy Tverskaia,

soţia unui văr al său, care se bucura de un venit de o sută douăzeci de mii de ruble. Aceasta o îndrăgise pe Anna chiar din clipa apariţiei sale în societate, îi arăta multă prietenie şi căuta s-o atragă în cercul ei, bătându-şi joc de cercul contesei Lidia Ivanovna.

— Când voi îmbătrâni şi voi ajunge urâtă, voi face ca ea, zicea Betsy. Însă pentru dumneata, femeie tânără şi frumoasă, e prea devreme să te închizi în acest azil de bătrâne.

La început, Anna ocolise pe cât se putea societatea prinţesei Tverskaia, fiindcă ar fi fost nevoită să cheltuiască peste mijloacele sale şi fiindcă, de fapt, îi plăcea mai mult primul cerc. Dar după călătoria la Moscova, lucrurile se schimbară. Începu să-şi ocolească prietenii moralişti şi să frecventeze lumea mare. Îl întâlnea acolo pe Vronski, ceea ce-i dădea o bucurie tulburătoare; îl vedea mai ales la Betsy, născută Vronskaia, vară cu dânsul. Vronski se ducea oriunde putea s-o întâlnească pe Anna şi-i vorbea de dragostea lui ori de câte ori avea prilejul. Anna nu-l încuraja; dar, de fiecare dată când se întâlnea cu el, se simţea cuprinsă de aceeaşi emoţie plină de însufleţire care o stăpânise în tren în ziua când îl văzuse pentru întâia oară. Îşi dădea singură seama că, văzându-l, ochii i se luminau de bucurie şi buzele îi înfloreau într-un zâmbet, însă n-avea puterea să-şi ascundă bucuria.

La început credea cu sinceritate că e nemulţumită de Vronski fiindcă îşi îngăduia s-o urmărească. Însă nu mult după întoarcerea sa din Moscova, o dată, când se duse la o serată unde se aştepta să-l întâlnească şi nu-l găsi acolo, îşi dădu limpede seama, după tristeţea care o cuprinse, că se amăgea pe sine însăşi. Această urmărire nu numai că nu-i displăcea, dar dădea cel mai puternic imbold vieţii sale.

O artistă vestită cânta pentru a doua oară la Petersburg, şi toată înalta societate era la teatru. Din fotoliul de orchestră, Vronski, zărindu-şi vara într-o lojă, se duse la ea fără să aştepte pauza.

— De ce n-ai venit la prânz? Îl întrebă ea. Mă uimeşte clarviziunea asta a îndrăgostiţilor, adăugă Betsy cu un surâs şi aşa ca s-o audă numai el. Ea n-a fost. Dar să vii după spectacol.

Vronski o privi întrebător. Betsy dădu din cap afirmativ. El îi mulţumi cu un zâmbet şi se aşează lângă dânsa.

— Şi când îmi aduc aminte de ironiile dumitale! Adăugă prinţesa Betsy, care simţea o deosebită plăcere urmărind progresele pasiunii lui. Unde sunt acum? Te-ai prins, dragul meu.

— Tocmai asta doresc, să fiu prins, răspunse Vronski, zâmbind liniştit şi îngăduitor. Şi dacă mă plâng, la drept vorbind, este că sunt prea puţin prins, încep să-mi pierd speranţa.

— Dar ce speranţă poţi avea? Îi răspunse Betsy jignită pentru prietena ei. Entendons nous…24 Dar în ochii ei jucau licăriri care arătau că înţelegea foarte bine, ca şi Vronski, ce speranţă putea să aibă el.

— Niciuna, răspunse acesta, râzând şi lăsând să i se vadă dinţii deşi. Dă-mi voie, urmă el, luându-i din mână binoclul şi începând să cerceteze cu privirea, peste umărul său gol, rândul de loji din partea cealaltă. Mă tem să nu ajung ridicol.

Vronski ştia foarte bine că faţă de Betsy şi de toţi oamenii de societate nu risca să pară ridicol. Ştia că în ochii acestor oameni rolul unui amant nefericit din pricina unei fete, şi în general din pricina unei femei libere, poate fi ridicol; dar rolul unui bărbat care urmăreşte o femeie măritată şi care-şi pune viaţa în joc ca s-o seducă, acest rol are ceva frumos, măreţ şi nu poate fi niciodată ridicol. De aceea Vronski, lăsând binoclul, îşi privi vara cu un zâmbet mândru şi voios, care-i juca pe sub mustaţă.

— Dar de ce n-ai venit la prânz? Îl întrebă Betsy, admirându-l.

— Trebuie să-ţi povestesc. Am fost ocupat. Cu ce crezi? Mă prind că nu ghiceşti. Am încercat să împac un soţ cu cineva

care i-a jignit nevasta. Chiar aşa!
— Şi i-ai împăcat?
— Aproape.
— Să-mi povesteşti neapărat, îl rugă Betsy, ridicându-se în picioare. Vino în pauza următoare.
— Nu pot. Mă duc la Teatrul Francez.
— Pleci de la Nilson? Întrebă îngrozită Betsy, care nu era în stare, de altfel, s-o deosebească pe Nilson de o coristă oarecare.
— Ce să fac? Am acolo o întâlnire în legătură cu acţiunea mea de împăcare.
— Fericiţi cei ce aduc pacea, a lor va fi împărăţia cerurilor! Spuse Betsy, aducându-şi aminte de ceva asemănător, auzit de la cineva. Atunci ia loc şi povesteşte-mi. Ce s-a întâmplat?
Betsy se aşează din nou.
V.
E o istorie cam indecentă, dar atât de nostimă, încât ţin grozav să ţi-o spun, începu Vronski, privind-o vesel în ochi. N-am să pomenesc nici un nume.
— Cu atât mai bine. Am să încerc a ghici.
— Atunci, ascultă. Doi băieţi veseli merg cu trăsura…
— Ofiţeri, bineînţeles, din regimentul dumitale?
— N-am spus că sunt ofiţeri, ci pur şi simplu doi tineri care luaseră o gustare…
— Tradu: care erau cam ameţiţi…
— Poate! Foarte bine dispuşi, ei se duc să ia masa la un camarad. Deodată văd că o femeie drăguţă îi depăşeşte cu trăsura, se uită după dânşii şi, cel puţin aşa li se pare lor, le face semne cu capul şi râde. Bineînţeles, tinerii – după ea. Aleargă în goana cailor. Spre mirarea tinerilor, femeia cea frumoasă se opreşte la intrarea aceleiaşi case unde se duc şi ei. Ea urcă în fugă la etajul de sus. Ei nu-i văd decât buzele roşii sub un voal scurt şi minunatele-i picioruşe.
— Povesteşti cu atâta inimă, de parcă dumneata însuţi ai fi fost unul dintre cei doi…

— Nu ţi-am spus că luaseră o gustare? Tinerii, cum îţi spun, intră la camaradul lor, care le dă o masă de adio. De data asta, tinerii beau într-adevăr, poate, peste măsură, cum se întâmplă la toate mesele de adio. În timpul mesei, tinerii întreabă: cine locuieşte sus, în aceeaşi casă? Nimeni nu ştie. Numai feciorul gazdei răspunde la întrebarea lor dacă nu stau sus nişte demoiselles, că într-adevăr stau şi că-s multe. După masă, tinerii trec în biroul gazdei şi ticluiesc o scrisoare către necunoscută, cu o declaraţie pătimaşă de dragoste, şi o duc singuri sus, ca să explice pasajele din scrisoare care n-ar fi fost destul de lămurite.

— Cum poţi să povesteşti asemenea necuviinţe? Mai departe?

— Sună. Iese o fată în casă. Îi înmânează scrisoarea şi îi mărturisesc că sunt amândoi atât de îndrăgostiţi, încât au să-şi dea sufletul acolo, în prag. Nedumerită, fata începe să parlamenteze cu ei. Deodată apare un domn cu nişte favoriţi în formă de cârnăciori şi roşu cu racul. Le spune că afară de nevastă-sa nu mai locuieşte nimeni în casa aceea şi-i goneşte pe amândoi.

— Dar de unde ştii că avea nişte favoriţi în formă de cârnăciori, cum spui dumneata?

— Ascultă mai departe. M-am dus astăzi să-i împac.

— Acum vine partea cea mai interesantă. S-a stabilit că fericita pereche se compune dintr-un consilier titular şi dintr-o consiliereasă titulară. Consilierul titular înaintează o plângere, iar eu ajung mediator şi încă ce mediator! Te asigur că Talleyrand25 nu e nimic pe lângă mine.

— Dar unde-i greutatea?

— Ascultă până la sfârşit… Ne-am cerut scuze, după cum se cuvine: „Suntem dezolaţi şi vă rugăm să ne iertaţi pentru această nefericită încurcătură”. Consilierul titular e gata-gata să se moaie. Dar vrea să-şi exprime şi el sentimentele. Cum începe însă să şi le exprime, prinde a se înfierbânta şi a spune mojicii; iar eu sunt iarăşi nevoit să arunc în balanţă tot talentul meu de diplomat. „Sunt de acord cu

dumneavoastră, gestul lor e urât, dar vă rog să ţineţi seamă de tinereţea ofiţerilor şi de faptul că la mijloc a fost o neînţelegere. Apoi tinerii tocmai luaseră o gustare. Înţelegeţi dumneavoastră. Ei se căiesc din tot sufletul şi vă roagă să-i iertaţi!” Consilierul titular se îmblânzeşte din nou: „Conte, primesc şi sunt gata să-i iert, dar trebuie să înţelegeţi că soţia mea, soţia mea, o femeie cinstită, a fost jignită de urmăririle, grosolăniile şi obrăzniciile unor băieţandri, ticălo…” Îţi dai seama: băieţandrii erau de faţă, şi eu trebuia să-i liniştesc acum pe ei. Fac din nou uz de diplomaţie şi, tocmai în clipa când suntem pe cale să rezolvăm chestiunea, consilierul titular se înfierbânta iarăşi, roşeşte… cârnăciorii intră în mişcare… Şi din nou trebuie să mă cufund în subtilităţi diplomatice.

— Asta trebuie neapărat să ţi-o povestesc! Spuse râzând Betsy unei doamne care tocmai intra în loja ei. N-ai idee cât m-a făcut să râd!

— Ei, bonne chance26 adăugă Betsy, dând lui Vronski degetul rămas liber al mâinii care ţinea evantaiul. Dintr-o mişcare a umerilor făcu să cadă mai jos marginile decolteului rochiei, ca să se aşeze apoi în faţa lojii, cu umerii goi, sub lumina gazului şi în văzul tuturor.

Vronski se duse la Teatrul Francez, unde într-adevăr trebuia să-l întâlnească pe comandantul regimentului său, care nu scăpa un spectacol la acest teatru, spre a-i vorbi de acţiunea sa de mediator ce-l preocupa şi-l distra de aproape trei zile. În această chestiune erau amestecaţi prietenul său Petriţki şi tânărul prinţ Kedrov, un băiat simpatic şi foarte bun camarad, venit de curând în regiment. Dar în această chestiune era în joc, mai ales, prestigiul regimentului.

Amândoi tinerii făceau parte din escadronul lui Vronski. Un funcţionar, consilierul titular Wenden, se plânsese comandantului regimentului împotriva ofiţerilor care-i jigniseră soţia. Tânăra lui soţie, povestea Wenden (era căsătorit de şase luni), se dusese la biserică împreună cu maică-sa şi, simţindu-se dintr-o dată rău din pricina unei

anumite stări, plecase acasă cu cea dintâi trăsură care-i ieşise în cale. Ofiţerii se luaseră după dânsa. Tânăra femeie, speriată şi, făcându-i-se şi mai rău, urcase acasă scara în fugă. Întorcându-se de la serviciu, Wenden auzise soneria şi nişte glasuri. Ieşise şi, văzând doi ofiţeri beţi cu o scrisoare în mână, îi dăduse afară. Cerea să fie aspru pedepsiţi.

— Orice ai zice, spuse lui Vronski comandantul regimentului care-l chemase la dânsul, Petriţki îşi face de cap. Nu e săptămână să n-aibă un scandal. Funcţionarul ăsta n-o să se dea bătut. O să meargă mai departe.

Vronski îşi dădea seama de gravitatea celor întâmplate şi de faptul că aci nu putea fi vorba de duel, şi că trebuia să facă pe dracul în patru pentru a îmblânzi pe consilier şi a muşamaliza toată afacerea. Comandantul regimentului făcuse apel la Vronski tocmai fiindcă ştia că e un om distins şi deştept, căruia îi era scumpă onoarea regimentului. Se sfătuiseră amândoi şi luaseră hotărârea ca Vronski să se ducă împreună cu Petriţki şi cu Kedrov la consilierul titular să-i prezinte scuze. Comandantul regimentului şi Vronski îşi dădeau seama că numele prinţului şi insigna de aghiotant al ţarului aveau să ajute mult la îmblânzirea consilierului titular. Într-adevăr, aceşti doi factori avuseseră oarecare efect. Dar rezultatul acţiunii de împăciuire rămăsese îndoielnic, după spusele lui Vronski.

Sosind la Teatrul Francez, Vronski se retrase în foyer cu comandantul regimentului şi-i povesti despre succesul sau mai degrabă insuccesul său. După ce chibzui îndelung, comandantul regimentului hotărî să lase chestiunea fără urmări. Apoi, făcând haz, începu să-l întrebe pe Vronski despre amănuntele întrevederii, şi multă vreme nu-şi putu stăpâni râsul auzind cum consilierul titular, după ce se potolea, se aprindea îndată din nou când îşi aducea aminte de amănuntele întâmplării… şi cum Vronski, pe pragul încăperii, se retrăsese, împingându-l înainte pe Petriţki.

— Urâtă istorie, dar grozav de nostimă! Totuşi, nu se poate bate Kedrov cu domnul ăsta! Şi zici că se înfierbânta

cumplit? Îl întrebă râzând comandantul regimentului. Dar cum îţi pare Claire astăzi? E o minune! Zise comandantul vorbind despre noua artistă franceză. Oricât ai vedea-o, îţi apare în fiecare zi alta. Numai francezii au darul ăsta.

VI.

Prinţesa Betsy plecă de la teatru fără să mai aştepte sfârşitul ultimului act. Abia avu timpul să intre în camera ei de toaletă, să-şi pudreze faţa lunguiaţă şi palidă, apoi să-şi şteargă pudra, să-şi îndrepte rochia şi să dea poruncă a se servi ceaiul în salonul cel spaţios, când cupeurile şi începură să se oprească, unul după altul, la scara mare a palatului său de pe Balşaia Morskaia. Oaspeţii coborau pe un peron larg, în faţa uşii de intrare. Portarul, cu statură de colos, care în timpul dimineţii citea gazete în dosul uşii de sticlă, impresionând pe trecători, deschidea fără zgomot uşa monumentală, lăsând pe invitaţi să treacă înăuntru.

Amfitrioana, cu coafura frumos potrivită şi faţa împrospătată, apăru printr-o uşă, aproape în acelaşi timp cu musafirii care intrau prin alta, în salonul cel mare cu tapete de culoare închisă, cu covoare moi şi cu o masă puternic luminată. Lumina lumânărilor făcea să strălucească albeaţa feţei de masă, argintul samovarului şi porţelanul străveziu al serviciului de ceai.

Stăpână casei luă loc lângă samovar şi-şi scoase mănuşile. Invitaţii se aşezară cu ajutorul valeţilor care mutau scaunele strecurându-se discret, împărţindu-le în două grupuri: unul în jurul samovarului şi al amfitrioanei, iar altul în celălalt capăt al salonului, înconjurând-o pe frumoasa soţie a unui ambasador, cu sprâncene negre, arcuite, care purta o rochie neagră de catifea. În amândouă grupurile, ca totdeauna în primele clipe, convorbirea lâncezea, întreruptă de noii-sosiţi, de salutări şi de invitaţiile la ceai, căutând parcă un subiect la care să se poată opri.

— Ca actriţă este extraordinară, spunea un diplomat în cercul soţiei ambasadorului. Se vede că l-a studiat pe

Kaulbach27. Aţi băgat de seamă cum a căzut?…

— Ah, să nu mai vorbim de Nilson! Despre ea nu se mai poate spune nimic nou, zise o doamnă grasă, roşie la faţă, cu păr blond, sprâncene spălăcite şi fără bucle false, îmbrăcată într-o rochie veche de mătase. Era prinţesa Meahkaia, cunoscută prin felul ei simplu de a fi şi de a spune tot ce gândeşte, poreclită l'enfant terrible28. Prinţesa Meahkaia şedea la mijloc între cele două cercuri şi, trăgând cu urechea la ce se spunea de o parte şi de alta, intervenea în discuţie când într-un grup, când în celălalt. Trei persoane mi-au spus astăzi fraza asta despre Kaulbach, de parcă ar fi fost înţelese. Nu ştiu de ce le-o fi plăcut atâta!

În urma acestei observaţii, conversaţia se întrerupse. Trebuia născocit un subiect nou.

— Povestiţi-ne ceva hazliu, dar fără răutate, ceru soţia ambasadorului, o virtuoasă în arta conversaţiei uşoare, numită în englezeşte small-talk, adresându-se diplomatului, care nici el nu ştia cum să înnoade firul.

— Se spune că asta e foarte greu. Numai răutatea e hazlie, începu diplomatul, zâmbind. Dar am să încerc. Daţi-mi un subiect. Totul e subiectul. Dacă-l ai, ţi-e uşor să brodezi pe el. Mă gândeam adesea că vestiţii causeurs29 ai veacului trecut s-ar simţi astăzi încurcaţi dacă ar trebui să spună ceva spiritual. Cuvintele de spirit au ajuns atât de plicticoase…

— Asta s-a spus de mult, îl întrerupse râzând soţia ambasadorului.

Conversaţia începuse destul de plăcut; dar tocmai din pricina asta, se întrerupse din nou. Trebuiră să recurgă la bârfeală, un mijloc sigur, care nu dă greş niciodată.

— Nu vi se parc că Tuşkevici are ceva din Louis XV? Reluă diplomatul, arătând cu ochii spre un tânăr frumos, cu părul blond-deschis, care stătea lângă masă.

— A, da! E în acelaşi stil cu salonul. De aceea şi vine atât de des pe aici.

Conversaţia se învioră, fiindcă se vorbea în aluzii tocmai despre ceea ce n-ar fi trebuit să se vorbească în acel salon, adică despre relaţiile dintre Tuşkevici şi amfitrioană.

Între timp, conversaţia din preajma samovarului şi a gazdei lâncezise şi ea o bucată de vreme, oscilând între cele trei subiecte inevitabile: ultimele noutăţi ale zilei, teatrul şi bârfirea aproapelui, aceasta din urmă având precădere.

— Aţi auzit că şi Maltişceva, mama, nu fata, îşi face un costum de diable rose30?

— Nu mai spune! E adorabil!

— Mă mir că ea, cu inteligenţa ei – căci e deşteaptă – nu-şi dă seama cât e de ridicol!

Fiecare avea câte un cuvânt de spus ca s-o foarfece pe nefericita doamnă Maltişceva. Conversaţia se înfiora ca un foc de vreascuri bine înteţit.

Soţul prinţesei Betsy, un om gras şi blajin, colecţionar pasionat de gravuri, aflând că soţia sa avea musafiri, intră în salon, înainte de a se duce la club. Se apropie de prinţesa Meahkaia, călcând fără zgomot pe covorul moale.

— V-a plăcut Nilson? O întrebă el.

— Ah, cum de v-aţi furişat aşa? M-aţi speriat, răspunse prinţesa. Vă rog să nu-mi vorbiţi de operă. Habar n-aveţi de muzică. Mai bine mă cobor eu până la dumneavoastră, ca să vorbim de majolică şi de gravuri. Ce comori aţi mai cumpărat în ultima vreme de la bazar?

— Dacă doriţi, vi le pot arăta. Dar nu sunteţi cunoscătoare.

— Arătaţi-mi-le, totuşi. Am învăţat de la… cum le zice… de la bancheri… Au gravuri splendide. Ni le-au arătat.

— Aţi fost la Schihzburg? O întrebă amfitrioana de după samovar.

— Da, ma chere. Am fost poftită la masă cu bărbatul meu. Am auzit că sosul de la masa aceea a costat o mie de ruble, urmă prinţesa Meahkaia cu glas tare, simţind că era ascultată de toată lumea. Era un sos infect, de culoare verzuie. A trebuit să-i poftesc şi eu. Le-am dat un sos de

optzeci şi cinci de copeici, şi toţi au fost încântaţi. Eu nu pot să ofer sosuri de mii de ruble!

— E unică! Spuse stăpână casei.

— Extraordinară! Adăugă cineva.

Efectul produs de cuvintele prinţesei Meahkaia era totdeauna acelaşi. Tot secretul era că ea spunea – se potriveşte, nu se potriveşte – lucruri simple şi de bun-simţ. În societatea în care se învârtea prinţesa Meahkaia, astfel de vorbe aveau efectul celor mai spirituale glume. Prinţesa nu putea înţelege pricina acestui succes, dar – dându-şi seama că-l are – ştia să-l exploateze.

Cât timp vorbi prinţesa Meahkaia, toată lumea o ascultă. Şi conversaţia din jurul soţiei ambasadorului se întrerupse. Vrând să unească societatea într-un singur cerc, stăpâna casei spuse soţiei ambasadorului:

— În adevăr, nu vă spune nimic o ceaşcă de ceai? N-aţi vrea să poftiţi în partea noastră?

— Mulţumesc, ne simţim foarte bine aici, răspunse zâmbind soţia ambasadorului şi urmă conversaţia începută.

Se purta o conversaţie foarte plăcută: erau bârfiţi soţii Karenin.

— Anna s-a schimbat foarte mult după călătoria la Moscova, spunea o prietenă a ei. E cam ciudată acum.

— Schimbarea de seamă constă în faptul că Anna a adus după dânsa umbra lui Alexei Vronski, zise soţia ambasadorului.

— Şi ce-are a face? Este şi o poveste de Grimm: omul care şi-a pierdut umbra, ca pedeapsă pentru o greşeală oarecare. N-am priceput niciodată o astfel de pedeapsă, dar poate ca e foarte neplăcut pentru o femeie să rămână fără umbră.

— Da, însă femeile care au câte-o umbră sfârşesc de obicei prost, adăugă prietena Annei.

— Puşchea pe limba dumitale! Strigă prinţesa Meahkaia, auzind aceste cuvinte. Karenina e o femeie delicioasă. Soţul ei nu-mi place. Ea însă îmi este dragă.

— De ce nu vă place bărbatul ei? Întrebă soţia ambasadorului. E un om cu totul superior. Soţul meu spune că în Europa sunt puţini bărbaţi de stat ca el.

— Acelaşi lucru mi-l spune şi soţul meu. Dar eu nu-l cred, urmă prinţesa Meahkaia. Dacă soţii noştri n-ar avea părerea asta, l-am vedea cum este în realitate. Eu cred că Alexei Alexandrovici nu-i decât un prost. Asta o spun în şoaptă… şi-i foarte limpede pentru mine. Mai înainte, când mă socoteam datoare să-l găsesc inteligent şi mă străduiam să-i descopăr inteligenţa, credeam că eu sunt proastă fiindcă n-o puteam găsi. Dar în clipa când mi-am spus, bineînţeles în şoaptă, că e un prost, totul s-a limpezit. Nu-i aşa?

— Cât de rea sunteţi astăzi!

— De loc. N-am altă soluţie. Unul din noi doi e prost, şi dumneavoastră ştiţi că nu poţi spune asta despre tine însuţi.

— Nimeni nu se mulţumeşte cu bunurile pe care le are, în schimb, fiecare e mulţumit de inteligenţa sa", cită diplomatul un vers franţuzesc.

— Tocmai asta-i, rosti repede prinţesa Meahkaia. Un lucru însă: pe Anna nu vă las s-o bârfiţi. E încântătoare şi bună! Ce poate face dacă toţi sunt îndrăgostiţi de dânsa şi o urmăresc ca nişte umbre?

— Nici nu-mi trece prin cap s-o judec, se justifică prietena Annei.

— Dacă pe noi nu ne urmăreşte nimeni ca o umbră, asta nu înseamnă că avem dreptul să condamnăm pe alţii.

După ce o puse la punct pe prietena Annei aşa cum se cuvenea, prinţesa Meahkaia se ridică şi trecu, împreună cu soţia ambasadorului, la masa de ceai unde se vorbea despre regele Prusiei.

— Pe cine aţi bârfiţi acolo? Le întrebă Betsy.

— Pe soţii Karenin. Prinţesa a făcut o caracterizare a lui Alexei Alexandrovici, răspunse soţia ambasadorului cu un surâs şi se aşează la masă.

— Păcat că n-am auzit şi noi, zise gazda, cu ochii la uşa de intrare. În sfârşit! Spuse ea zâmbind către Vronski, care tocmai intra.

Vronski nu numai că cunoştea pe toţi musafirii, dar îi vedea zilnic. De aceea păşi înăuntru cu calmul cu care te reîntorci la o adunare într-un salon din care abia ai ieşit.

— De unde vin? Răspunse Vronski la întrebarea soţiei ambasadorului. N-am încotro. Trebuie să mărturisesc. Vin de la „Bouffe31”. Cred că e a suta oară de când mă duc, şi mereu cu aceeaşi plăcere. E un deliciu! Ştiu că-i ruşinos, însă la operă dorm, în timp ce la „Bouffe” stau până la sfârşit şi mă distrez. Astăzi…

Vronski spuse numele unei artiste franceze şi vru să povestească ceva despre dânsa; dar soţia ambasadorului, îngrozindu-se în glumă, îl întrerupse.

— Vă rog să nu povestiţi astfel de grozăvii.

— Nu le mai povestesc, cu atât mai mult, cu cât toată lumea le cunoaşte.

— Şi toţi s-ar duce acolo, dacă ar fi admis în buna societate să te duci ca la operă, spuse prinţesa Meahkaia.

VII.

La uşa de la intrare se auziră paşi. Prinţesa Betsy, ştiind că era Karenina, îşi întoarse privirile spre Vronski. El se uita la uşă, având pe faţă o expresie nouă, ciudată… Privea ţintă, cu bucurie şi totodată cu sfială, pe doamna care venea şi se ridică încet în picioare. Anna intră în salon. Ţinându-se ca totdeauna foarte dreaptă, cu pasul iute, sigur şi uşor, care-i deosebea mersul de al celorlalte persoane din societate, şi fără să-şi schimbe direcţia privirii, Anna făcu cei câţiva paşi dintre ea şi stăpâna casei; îi strânse mâna, îi zâmbi şi cu acelaşi zâmbet se uită la Vronski. El se înclină adânc şi-i oferi un scaun.

Karenina răspunse printr-o uşoară înclinare a capului, se împurpura la faţă şi se încruntă. Îndată după aceea, salutând din cap cunoştinţele şi strângând mâinile întinse spre dânsa, spuse prinţesei Betsy:

— Am vrut să vin mai devreme, dar am fost la contesa Lidia, unde am zăbovit. Era acolo şi sir John; e un om foarte interesant.

— A, misionarul acela?

— Da. A povestit lucruri extrem de interesante despre viaţa hinduşilor.

Conversaţia întreruptă de sosirea Annei începu iarăşi să pâlpâie ca flacăra unei lămpi în bătaia vântului.

— Sir John! Da, sir John. L-am întâlnit. Vorbeşte frumos. Vlasieva-i îndrăgostită de dânsul. E adevărat că Vlasieva cea mică se mărită cu Topov?

— Da. Se spune că-i lucru hotărât.

— Mă mir de părinţii săi. Se pare că e vorba de o căsătorie din dragoste.

— Din dragoste? Ce idei antediluviene aveţi! Cine mai vorbeşte astăzi de dragoste? Spuse soţia ambasadorului.

— Nu-i nimic de făcut. Moda asta absurdă şi veche încă n-a murit, adăugă Vronski.

— Cu atât mai rău pentru cei ce se ţin de moda asta. Toate căsătoriile fericite pe care le cunosc au fost făcute numai din raţiune.

— Da. Dar nu se întâmplă atât de des ca fericirea căsătoriilor din raţiune să se spulbere ca praful, tocmai fiindcă se iveşte acea pasiune pe care n-o recunoaşteţi? Urmă Vronski.

— Numim căsnicii din raţiune căsătoriile în care amândoi soţii au trecut prin focul dragostei şi s-au astâmpărat. Amorul e o boală, ca scarlatina; trebuie să treci neapărat prin ea.

— Atunci trebuie să găsim un vaccin contra dragostei, ca împotriva variolei.

— În tinereţe am fost amorezată de un dascăl de biserică, mărturisi prinţesa Meahkaia. Nu ştiu întrucât mi-a fost de folos.

— Dar să lăsăm gluma. Eu cred că nu poţi cunoaşte dragostea decât după ce te-ai înşelat o dată şi pe urmă îţi

îndrepţi greşeala, hotărî prinţesa Betsy.
— Chiar după cununie? Întrebă în glumă soţia diplomatului.
— Nu-i niciodată prea târziu ca să te pocăieşti”, cită diplomatul un proverb englezesc.
— Întocmai! Întări Betsy. Trebuie să greşeşti şi apoi să-ţi îndrepţi greşeala. Ce părere ai despre asta? O întrebă pe Anna, care asculta conversaţia în tăcere, cu un zâmbet uşor pe buze.
— Cred, răspunse Anna, jucându-se cu mănuşa scoasă de pe mână, cred că… după cum sunt atâtea păreri, câte capete… tot aşa şi câte inimi, atâtea feluri de dragoste.
Vronski o privea, aşteptând răspunsul, cu răsuflarea tăiată. După ce Anna rosti aceste cuvinte, el oftă uşurat, ca şi cum ar fi trecut printr-o primejdie.
Anna se întoarse deodată către dânsul:
— Am primit o scrisoare de la Moscova. Kitty Scerbaţkaia e grav bolnavă.
— Adevărat? Întrebă Vronski, posomorându-se. Ea îl privi cu asprime:
— Pe dumneata nu te interesează?
— Dimpotrivă, mă interesează foarte mult. Aş putea să aflu ce anume vi s-a scris? O întrebă el.
Anna se ridică în picioare şi se îndreptă spre Betsy.
— Dă-mi o ceaşcă de ceai, zise ea, oprindu-se în spatele scaunului său.
În timp ce prinţesa Betsy îi turna ceaiul, Vronski se apropie de Anna.
— Ce vi s-a scris? Repetă el întrebarea.
— Mă gândesc adesea că bărbaţii nici nu înţeleg ce înseamnă nobleţea, deşi veşnic vorbesc de ea, zise Anna fără să-i răspundă. De mult am vrut să ţi-o spun, adăugă ea şi, făcând câţiva paşi, se aşează lângă o masă pe care se aflau într-un colţ nişte albume.
— Nu prea înţeleg sensul cuvintelor dumitale, ripostă Vronski, întinzându-i ceaşca.

Anna se uită la canapeaua de lângă dânsa. Vronski se aşează numaidecât.

— Da, am vrut să-ţi atrag atenţia, începu Anna fără să-l privească, am vrut să-ţi atrag atenţia că te-ai purtat urât, foarte urât.

— Crezi dumneata că nu simt acest lucru? Dar cine e de vină?

— De ce-mi spui asta? Întrebă Anna, privindu-l cu asprime.

— Ştii de ce? Răspunse el cu îndrăzneală şi bucurie, întâlnindu-i privirea şi nemailuându-şi ochii de la dânsa.

Anna, şi nu Vronski, se tulbură.

— Asta dovedeşte numai că n-ai inimă, adăugă ea. Dar privirea ei spunea, dimpotrivă, că arc inimă şi tocmai de aceea se teme de el.

— Lucrul despre care mi-ai vorbit adineauri a fost o eroare, şi nu dragoste.

— Ai uitat că ţi-am interzis să rosteşti acest cuvânt, acest cuvânt urât, zise Anna tresărind. Dar îşi dădu seama în aceeaşi clipă că, prin acest ţi-am interzis, ea recunoştea că are unele drepturi asupra lui şi tocmai astfel părea să-l îndemne a-i vorbi de dragoste. Am vrut încă de mult să ţi-o spun, urmă Anna, privindu-l cu hotărâre drept în ochi şi cu obrajii îmbujoraţi. Astăzi am venit într-adins, ştiind că o să te întâlnesc. Am venit să-ţi spun că trebuie să se sfârşească toate acestea. N-am roşit niciodată în faţa nimănui; dumneata însă mă faci să mă simt vinovată.

Vronski o privea şi era uimit de noua frumuseţe a chipului său.

— Ce vrei de la mine? O întrebă el simplu şi grav.

— Vreau să te duci la Moscova şi să ceri iertare lui Kitty, răspunse Anna.

— Nu vrei asta, zise el.

Îşi dădea seama că Anna se silea să spună acest lucru, dar nu asta era ceea ce dorea.

— Dacă mă iubeşti cum spui, şopti Anna, atunci fă în aşa fel ca să fiu liniştită.

Faţa lui se înseninã.

— Oare nu ştii cã eşti însãşi viaţa mea? Liniştea însã n-o cunosc şi nu ţi-o pot da. Toatã fiinţa mea, dragostea… da. În gândul meu, eu nu te pot despãrţi de mine, suntem una. Nu poate fi însã vorba de linişte, nici pentru dumneata, nici pentru mine. Nu întrevãd în viitor decât deznãdejde şi nenorocire, sau, poate… fericirea, şi ce fericire!… Oare nu e cu putinţã? Şopti el foarte încet, aproape fãrã glas. Anna însã îl auzi.

Ea-şi încorda toate puterile minţii ca sã-i rãspundã cum ar fi trebuit, dar nu fãcu decât sã-l privească cu ochii plini de dragoste şi rãmase tãcutã.

„Uite! Gândi Vronski rãpit de încântare. Tocmai când mã pândea deznãdejdea, când credeam cã nu voi dobândi niciodatã fericirea, uite: mã iubeşte. A mãrturisit-o!”

— Fã asta pentru mine: nu-mi mai spune niciodatã astfel de cuvinte şi-o sã fim buni prieteni, îl rugã Anna. În acelaşi timp privirea ei spunea cu totul altceva.

— Prieteni n-avem sã fim. O ştii prea bine. Putem fi însã cei mai fericiţi sau cei mai nenorociţi oameni de pe lume, asta stã în puterea dumitale.

Anna vru sã spunã ceva, dar Vronski o întrerupse.

— Eu nu-ţi cer decât un singur lucru: dreptul de a spera, de a suferi, ca şi acum. Şi dacã nici asta nu se poate, porunceşte-mi sã dispar, şi voi dispãrea. N-ai sã mã mai vezi, dacã prezenţa mea îţi este o povarã.

— Nu vreau sã te gonesc.

— Atunci nu schimba nimic. Lasã lucrurile aşa cum sunt, adãugã el cu un tremur în glas. Iatã-l pe soţul dumitale.

Într-adevãr, Alexei Alexandrovici intra în clipa aceea în salon, cu umbletul sãu liniştit şi stângaci.

După ce aruncã o privire asupra soţiei sale şi a lui Vronski, el se îndreptã spre stãpânã casei şi, aşezându-se la masa de ceai, începu sã vorbeascã domol şi rãspicat, cu tonul lui obişnuit, glumeţ şi ironic.

— Rambouillet32-ul dumitale este complet, rosti el, cercetând cu privirea întreaga societate. Numai graţii şi muze.

Prinţesa Betsy însă nu-i putea suferi tonul sneering33, cum îl numea ea; şi, ca amfitrioană inteligentă, îl atrase îndată într-o discuţie serioasă asupra serviciului militar obligatoriu. Alexei Alexandrovici se aprinse numaidecât în discuţie şi începu să apere cu însufleţire noul ucaz faţă de prinţesa Betsy, care-l ataca.

Vronski şi Anna rămaseră lângă măsuţă.

— Începe să devină necuviincios, şopti o doamnă, arătând cu ochii spre Vronski, Anna şi spre soţul acesteia.

— Ce-ţi spuneam eu? Răspunse prietena Annei Arkadievna.

Dar nu numai aceste două doamne, ci aproape toţi cei ce se aflau în salon, chiar şi prinţesa Meahkaia şi însăşi Betsy, se uitară de câteva ori la cei răzleţiţi de cercul comun, ca şi cum acest lucru i-ar fi stingherit. Numai Alexei Alexandrovici nu arunca nici o privire în partea aceea şi atenţia nu-i slăbi de la interesanta discuţie începută.

Observând impresia neplăcută produsă asupra tuturor, prinţesa Betsy puse în locul ei o altă persoană care să ţină piept lui Alexei Alexandrovici, şi se apropie de Anna.

— Claritatea şi preciziunea de expresie a bărbatului tău mă miră totdeauna, zise ea. Când vorbeşte el, îmi devin accesibile până şi noţiunile cele mai transcendentale.

— Ah, da! Răspunse Anna luminată de un zâmbet fericit, fără să înţeleagă un singur cuvânt din cele spuse de Betsy; apoi trecu la masa cea mare şi luă parte la conversaţia generală.

După ce stătu o jumătate de ceas, Alexei Alexandrovici se apropie de soţia sa şi-i propuse să meargă împreună acasă. Anna însă îi răspunse, fără să se uite la dânsul, că rămâne la masă. Alexei Alexandrovici o salută şi se retrase.

Vizitiul Annei Karenina, un tătar bătrân şi gras, îmbrăcat într-o manta lucioasă de piele, abia stăpânea calul sur din

stânga, înfrigurat, care juca pe loc în faţa scării de la intrare. Un fecior deschise portiera cupeului. Portarul ţinea deschisă uşa de la intrare. Anna Arkadievna căuta să desprindă cu mâna ei mică şi dibace dantelele de la mânecă, agăţate într-o copcă a blănii şi, cu capul plecat, asculta răpită vorbele lui Vronski care o petrecea.

— Nu mi-ai spus nimic, zise Vronski, şi nici nu-ţi cer nimic. Dar dumneata ştii că nu de prietenie am nevoie. Pentru mine e o singură fericire în viaţă – cuvântul care-ţi displace atâta… da, dragostea!

— Dragostea… repetă încet Anna din adâncul inimii; şi, în clipa când desprinse dantela, adăugă deodată: Nu-mi place cuvântul ăsta, tocmai fiindcă are pentru mine o însemnătate prea mare, neînchipuit mai mare decât ai putea înţelege dumneata. Şi îl privi drept în ochi. La revedere!

Îi întinse mâna şi, trecând repede, cu paşi hotărâţi, prin faţa portarului, dispăru în cupeu.

Privirea şi atingerea mâinii sale îl învăpăiară. Îşi sărută palma în locul unde i-o atinsese Anna şi plecă acasă fericit – fiindcă îşi dădea seama că în seara aceea se apropiase de ţelul lui mai mult decât în ultimele două luni.

VIII.

Alexei Alexandrovici nu găsise nimic deosebit şi necuviincios în faptul că soţia lui şezuse cu Vronski deoparte, la o masă, discutând cu însufleţire. Observase însă că celorlalte persoane din salon acest fapt li se păruse ceva deosebit şi necuviincios, şi de aceea îl socotea şi el ca necuviincios. Hotărî să vorbească neapărat despre acest lucru cu soţia sa.

Ajuns acasă, Alexei Alexandrovici intră ca de obicei în birou, se aşează într-un fotoliu, deschise o carte despre papalitate la locul însemnat cu un coupe-papier şi citi până la ora unu, cum făcea totdeauna, îşi freca numai din când în când fruntea înaltă şi-şi scutura capul, alungând parcă ceva. La ora obişnuită, se ridica şi-şi făcu toaleta de noapte. Anna Arkadievna încă nu venise. Alexei Alexandrovici urcă

sus cu cartea subsuoară. În seara aceea însă, în locul obişnuitelor gânduri şi consideraţii asupra chestiunilor de serviciu, mintea îi era plină de soţia sa şi de ceva neplăcut ce se petrecuse în legătură cu dânsa. Împotriva obiceiului său, Alexei Alexandrovici nu se culcă, ci – ducându-şi la spate mâinile încleştate – începu să se plimbe prin odaie încoace şi încolo. Nu se putea culca, simţind că, în primul rând, trebuia să cumpănească bine incidentele zilei.

Când Alexei Alexandrovici hotărâse să stea de vorbă cu soţia sa, lucrul acesta i se păruse foarte uşor şi foarte simplu. Acum însă, când începu să chibzuiască asupra acestor incidente, gestul i se arăta foarte complicat şi anevoios.

Nu era gelos din fire. După concepţia lui, gelozia era o jignire adusă soţiei, în care trebuie să ai încredere. Nu se întreba însă de ce trebuia să aibă încredere, adică deplină siguranţă că tânăra lui soţie îl va iubi mereu. Dar nu se îndoia de ea şi de aceea avea încredere şi-şi spunea că trebuie s-o aibă. Acum însă, deşi îşi păstra convingerea că gelozia este un sentiment ruşinos şi că trebuie să aibă încredere, el se simţea totuşi în faţa unei situaţii ilogice şi absurde şi nu ştia ce să facă. Se găsea faţă în faţă cu viaţa – cu virtualitatea unei iubiri dintre soţia sa şi un altul decât el, şi aceasta îi părea ceva absurd şi de neînţeles, fiindcă era însăşi viaţa. Alexei Alexandrovici îşi trăise viaţa şi muncise în sferele birocratice, care aveau de-a face numai cu reflexele vieţii; şi ori de câte ori se ciocnea cu viaţa însăşi, se dădea la o parte. Acum îl stăpânea acelaşi sentiment ca acela încercat de omul care, după ce a trecut liniştit un pod peste o prăpastie, vede deodată că podul nu mai există şi că sub el se cască hăul. Abisul era viaţa însăşi, iar podul – traiul artificial dus de el până acum. Pentru prima oară îi trecu prin minte ca soţia sa ar putea iubi pe altcineva, şi lucrul acesta îl îngrozi.

Fără să se dezbrace, Alexei Alexandrovici se plimba încoace şi încolo cu paşi cadenţaţi şi sonori pe parchetul

sufrageriei luminate de o singură lampă, pe covorul din salonul întunecat, unde lumina se răsfrângea numai în portretul său mare, făcut de curând, atârnat deasupra canapelei… şi prin budoarul Annei, în care ardeau două lumânări, luminând portretele rudelor şi ale prietenelor sale, pecum şi bibelourile frumoase de pe biroul ei, cunoscute de dânsul aşa de bine şi de atâta vreme. Străbătea budoarul Annei până la uşa odăii de culcare şi se întorcea din nou.

În tot timpul acestei plimbări, şi mai ales pe parchetul sufrageriei luminate, Alexei Alexandrovici se oprea şi-şi spunea: „Da, totul trebuie rezolvat şi curmat; trebuie să-mi arăt părerea şi hotărârea”. Se întorcea din nou: „Dar ce părere? Ce hotărâre?” se întreba el când ajungea în salon şi nu găsea răspuns. „Dar, în definitiv, ce s-a întâmplat? Îşi zicea el înainte de a porni spre birou. Nimic! Ea a vorbit îndelung cu dânsul. Ei şi? Cu cine nu vorbeşte o femeie în societate? Apoi, a fi gelos, înseamnă să te înjoseşti şi pe tine, şi pe ea”, se gândea el intrând în budoarul ei. Dar părerea asta, care avusese mai înainte atâta greutate pentru dânsul, nu mai trăgea acum în cumpănă şi nu mai însemna nimic. Din uşa odăii de culcare, Alexei Alexandrovici se întorcea iarăşi în salon. Dar de îndată ce intra în salonul întunecat, un glas începea să-i spună că nu era tocmai aşa şi că, dacă ceilalţi observaseră, înseamnă că era ceva… În sufragerie, îşi zicea din nou: „Da, trebuie să rezolv problema, să curm totul şi să-mi spun părerea”… Iar în salon, înainte de a coti, se întreba: „Dar cum s-o rezolv?” Apoi se întreba: „Ce s-a întâmplat?” Şi-şi răspundea: „nimic”, aducându-şi aminte că gelozia este un sentiment care o înjoseşte pe soţie. Dar când ajungea din nou în salon, căpăta convingerea că se întâmplase ceva. Gândurile, ca şi trupul lui, se învârteau într-un cerc închis, fără să poată scăpa din el. Observând acest lucru, îşi frecă fruntea şi se aşează în budoarul Annei.

Acolo, privind masa de scris pe care se aflau un buvard34 de malachită şi un bilet început, gândurile i se schimbară deodată. Începu să se gândească la dânsa. Ce cugetă şi ce simte ea? Pentru prima dată încercă să-şi închipuie viaţa ei personală, ideile şi dorinţele Annei, şi gândul că ea putea şi trebuia să aibă o viaţă deosebită de a lui i se păru atât de îngrozitor, încât se grăbi să-l alunge. Aici era abisul acela în care se îngrozea să privească. A se transpune cu gândul şi cu simţirea în altă fiinţă era o acţiune sufletească străină de Alexei Alexandrovici şi o socotea ca o fantezie vătămătoare şi primejdioasă.

„Dar ceea ce-i mai îngrozitor, cugeta el, este faptul că tocmai acum, când opera mea se apropie de sfârşit (se gândea la proiectul pe cale de realizare), când am nevoie de toată liniştea şi de toate puterile sufletului meu, tocmai acum se abate asupră-mi această stare de îngrijorare stupidă. Dar ce e de făcut? Nu sunt dintre cei ce rabdă stări de nelinişte şi de îngrijorare fără să aibă puterea de a le privi în faţă.”

— Trebuie să chibzuiesc, să iau o hotărâre şi să scap de îngrijorarea asta, gândi el cu glas tare.

„Sentimentele sale – ceea ce s-a petrecut şi poate să se petreacă în sufletul ei – nu mă privesc… asta-i o chestiune de conştiinţă, care aparţine religiei”, chibzui el, simţindu-se uşurat la gândul că găsise un paragraf de lege pentru noua situaţie în care se afla.

„Prin urmare, chestiunea sentimentelor ei şi aşa mai departe e o chestiune de conştiinţă, care nu mă priveşte. Dar îndatorirea mea se conturează cu precizie, în calitate de cap de familie, eu sunt omul care am datoria s-o călăuzesc şi de aceea port o oarecare răspundere. Trebuie să-i semnalez primejdia pe care o văd, s-o pun în gardă şi să fac uz chiar de putere. Trebuie să-i spun totul.”

În mintea lui Alexei Alexandrovici se cristaliza perfect ceea ce urma să spună soţiei sale. Gândindu-se la ceea ce avea de susţinut, îi păru rău că trebuia să-şi irosească timpul şi

forţele creierului pentru o chestiune casnică, de ordin privat. Totuşi, forma şi succesiunea frazelor din discursul în perspectivă se închegară în mintea lui, limpede şi precis, ca un raport. „Am de spus şi de exprimat următoarele: întâi – a lămuri importanţa opiniei publice şi a bunei-cuviinţe; al doilea – a explica din punct de vedere religios însemnătatea căsniciei; al treilea – dacă va fi nevoie, semnalarea nenorocirilor care ar ameninţa copilul; al patrulea – semnalarea propriei sale nenorociri.” Apropiindu-şi mâinile şi încrucişându-şi degetele cu palmele în jos, Alexei Alexandrovici îşi îndoi degetele, care trosniră din încheieturi.

Acest gest, un obicei urât – împreunarea mâinilor şi trosnitul degetelor – îl potolea şi-l făcea întotdeauna să gândească ordonat – lucru de care avea acum atâta nevoie. Auzi zgomotul unei trăsuri care se apropia de peronul casei. Alexei Alexandrovici se opri în mijlocul salonului. Apoi se desluşiră paşi de femeie pe scară.

Gata să-şi înceapă discursul, Alexei Alexandrovici stătea în picioare, îndoindu-şi degetele încrucişate. Aşteptă să-i mai trosnească un deget. Îşi trosni încă o încheietură.

Simţi apropierea Annei după zgomotul paşilor săi uşori pe scară şi, cu toate că era mulţumit de discursu-i în stare de proiect, îi era teamă de explicaţia care urma să aibă loc.

IX.

Anna păşea cu capul plecat, jucându-se cu ciucurii glugii. Faţa sa strălucea de o lumină lăuntrică, dar strălucirea aceasta n-avea nimic vesel, ci semăna cu răsfrângerea sinistră a unui incendiu într-o noapte întunecoasă. Când îşi văzu soţul, Anna înălţă capul şi, deşteptându-se parcă din somn, îi zâmbi.

— Nu eşti în pat? Ce minune! Zise ea. Îşi scoase gluga şi, fără să se oprească, se îndreptă spre camera de toaletă. E timpul să te culci, Alexei Alexandrovici, adăugă ea din dosul uşii.

— Anna, trebuie să-ţi vorbesc.

— Mie? Întrebă ea mirată. Se întoarse din dosul uşii şi-l privi. Ce s-a întâmplat? Ce vrei să-mi spui? Adăugă ea aşezându-se. Ei, să vorbim, dacă trebuie numaidecât, dar mai bine ne-am culca.

Anna spunea ce-i venea pe limbă şi, ascultându-şi cuvintele, se minuna de capacitatea sa de a minţi. Cât de simple şi de fireşti îi erau cuvintele! Ce bine se prefăcea că pică de somn. Se simţea apărată de zalele de nepătruns ale minciunii. Parcă o putere nevăzută o ajuta şi o susţinea.

— Anna, trebuie să te pun în gardă, începu Alexei Alexandrovici.

— Să mă pui în gardă? În ce privinţă?

Îl privea cu atâta simplitate şi voioşie, încât, cine n-ar fi cunoscut-o, cum o cunoştea bărbatul său, n-ar fi putut observa nimic nefiresc, nici în sunetul cuvintelor, nici în înţelesul lor. Dar Alexei Alexandrovici o cunoştea. Ştia că atunci când el se culca cu cinci minute mai târziu, Anna băga de seamă şi-l întreba de pricina întârzierii… Ştia că ea îi împărtăşea numaidecât toate bucuriile, plăcerile şi necazurile ei. Pentru el, faptul că astăzi Anna se prefăcea că nu observă starea lui de spirit şi nu vroia să spună nici un cuvânt despre ea însăşi însemna foarte mult. Vedea că adâncul sufletului ei, deschis mai înainte pentru el, acum se închisese. Ba încă şi mai mult: înţelese după tonul ei că lucrul acesta nici n-o tulbura. Anna părea să-i spună: „Da, s-a închis… aşa trebuie să fie şi aşa are să rămână de azi înainte!” încerca sentimentul unui om care, întorcându-se acasă, găseşte uşa încuiată. „Dar poate că mai găsesc cheia!” gândi el.

— Vreau să te pun în gardă, începu el din nou cu voce scăzută, spunându-ţi că din imprudenţă şi din uşurinţă ai putea da prilej să se vorbească în societate pe socoteala ta. Convorbirea ta prea însufleţită de astă-seară cu contele Vronski (rosti numele răspicat, liniştit, cu pauze) a atras atenţia asupra ta.

Vorbea şi se uita în ochii ei, care râdeau şi erau atât de nepătrunşi, că-l îngrozeau, şi-şi dădea seama de zădărnicia cuvintelor sale fără rost.

— Aşa faci totdeauna, îi răspunse Anna, ca şi cum nu l-ar fi înţeles de loc, prinzând însă, într-adins, din tot ce spusese el numai ultimele cuvinte. Ba eşti nemulţumit că mă plictisesc… ba că sunt veselă. Astăzi nu m-am plictisit. Te jigneşte asta?

Alexei Alexandrovici tresări şi-şi îndoi mâinile, ca să-şi trosnească degetele.

— Ah, te rog, nu-ţi mai pocni degetele… nu pot să sufăr asta.

— Tu eşti, Anna? Spuse încet Alexei Alexandrovici, făcând o sforţare şi stăpânindu-şi mâinile.

— Dar ce este? Întrebă ea cu un aer de sinceră şi aproape comică mirare. Ce vrei de la mine?

Alexei Alexandrovici tăcu un răstimp şi-şi frecă fruntea şi ochii. Îşi dădu seama că, în loc să facă ceea ce avusese de gând, adică să-şi prevină soţia de greşeala-i în ochii lumii, se tulburase fără voie de ceea ce se petrecea în conştiinţa ei şi se lovea de uri zid poate imaginar.

— Uite ce aveam de gând să-ţi spun, adăugă el rece şi liniştit. Şi te rog să mă asculţi. După cum ştii, socot gelozia un sentiment jignitor şi josnic. Niciodată n-am să mă las condus de un asemenea sentiment. Există însă anumite legi ale bunei-cuviinţe care nu pot fi călcate fără să atragă sancţiuni. N-aş putea spune că am observat ceva; dar, după impresia făcută asupra societăţii, am văzut că toată lumea a socotit că ai avut o purtare şi o ţinută nu tocmai aşa cum s-ar fi cuvenit.

— Nu mai înţeleg nimic, răspunse Anna, ridicând din umeri, „Lui nu-i pasă, se gândi ea, dar a observat lumea şi asta îl îngrijorează!”… Alexei Alexandrovici, nu te simţi bine, adăugă ea, ridicându-se şi vrând să iasă pe uşă. Dar bărbatul său făcu o mişcare înainte, dorind parcă s-o oprească.

Alexei Alexandrovici avea obrazul urât şi ursuz cum nu i-l mai văzuse Anna până atunci. Ea se opri şi, plecându-şi puţin capul într-o parte, începu să-şi scoată cu degete îndemânatice acele din păr.

— Bine, te ascult, rosti ea calm şi ironic. Te ascult cu interes; aş vrea să înţeleg şi eu despre ce-i vorba.

Anna vorbea şi se mira de tonul său firesc, liniştit şi sigur, ca şi cuvintele pe care le alegea.

— N-am dreptul să intru în toate amănuntele sentimentelor tale şi socot de altfel acest lucru inutil şi chiar vătămător, urmă Alexei Alexandrovici. Răscolindu-ne sufletul, descoperim adesea lucruri care ar fi rămas acolo neştiute. Sentimentele aparţin conştiinţei tale. Dar faţă de tine, faţă de mine şi înaintea lui Dumnezeu, sunt dator să-ţi arăt îndatoririle pe care le ai. Vieţile noastre sunt legate nu de oameni, ci de Dumnezeu. Numai o crimă ar putea rupe aceste legături. Dar o asemenea crimă atrage după ca o pedeapsă grea.

— Nu înţeleg nimic. Şi, Doamne, cât mi-e de somn, din păcate! Spuse Anna, trecându-şi repede mâna prin păr în căutarea acelor rămase.

— Anna, pentru numele lui Dumnezeu, nu vorbi aşa, zise el blând, poate că mă înşel; dar crede-mă că ceea ce-ţi spun ne priveşte deopotrivă pe amândoi. Sunt bărbatul tău şi te iubesc.

O clipă îşi lăsă capul în jos, iar scânteia de ironie i se stinse din privire. Cuvintele „te iubesc” o revoltară. Anna se gândi: „Mă iubeşte? Dar poate el oare să iubească? Dacă n-ar fi auzit că există dragoste, n-ar fi întrebuinţat niciodată acest cuvânt. El nici nu ştie ce-i dragostea.”

— Alexei Alexandrovici, crede-mă că nu te înţeleg. Spune-mi mai limpede ce ţi se pare…

— Stai puţin. Lasă-mă să isprăvesc. Te iubesc. Dar nu vorbesc de mine. Principalii interesaţi în această chestiune sunt fiul nostru şi cu tine. Cuvintele mele, repet, poate îţi vor părea cu totul de prisos şi nelalocul lor. Poate sunt

întemeiate pe o eroare a mea. În cazul acesta, te rog să mă ierţi. Dar dacă tu singură simţi că au un temei cât de mic, te rog să te gândeşti şi, dacă te îndeamnă inima, mărturiseşte-mi mie…

Fără să-şi dea seama, Alexei Alexandrovici vorbise cu totul altceva decât ceea ce pregătise.

— N-am nimic să-ţi spun. Afară de asta, zise deodată repede Anna, stăpânindu-şi cu greu un zâmbet, e timpul să ne culcăm.

Alexei Alexandrovici oftă şi se îndreptă spre odaia de culcare, fără să mai adauge un cuvânt.

Când Anna intră în dormitor, Alexei Alexandrovici era culcat; avea buzele strânse cu severitate şi nu-şi întoarse ochii către ea. Anna se culcă în patul ei. Aştepta din clipă în clipă ca soţul său să înceapă iarăşi vorba. Se temea şi totodată dorea acest lucru. Dar el tăcea. Ea aşteptă mult timp, nemişcată, şi în cele din urmă îl uită chiar. Se gândea la celălalt. Îl vedea şi simţea cum gândul acesta îi umplea inima de o tulburare şi de o bucurie plină de păcat, când. Deodată auzi nişte sforăituri liniştite şi regulate. La început, Alexei Alexandrovici parcă se sperie de propriile lui sforăituri şi se opri; dar după ce răsuflă de două ori, începu să sforăie din nou, într-un ritm liniştit.

— Acum e târziu, prea târziu, şopti Anna zâmbind.

Rămase mult timp nemişcată, cu ochii deschişi şi-i părea că-i simte lucind în întuneric.

X.

Din seara aceea, pentru Alexei Alexandrovici şi pentru soţia sa începu o altă viaţă. Nu se petrecu nimic deosebit. Anna frecventa ca de obicei înalta societate. O vizita mai ales pe prinţesa Betsy şi se întâlnea peste tot cu Vronski.

Karenin ştia, dar nu putea face nimic. Încercărilor sale de a provoca o explicaţie, Anna le opunea un zid gros de veselă nedumerire. Privită din afară, situaţia era aceeaşi. Dar raporturile intime dintre soţi se schimbaseră cu desăvârşire. Alexei Alexandrovici, un om atât de tare în

viaţa publică, se simţea fără nici o putere în acest domeniu. Aştepta ca un taur, cu capul plecat, fără murmur, lovitura toporului pe care-l simţea ridicat asupră-i. Ori de câte ori încerca să gândească la acest lucru, Alexei Alexandrovici îşi spunea că trebuie să mai încerce o dată… că ar mai fi speranţe s-o salveze prin bunătate şi duioşie, s-o convingă, s-o facă a se dezmetici… şi se pregătea zilnic să-i vorbească. Dar de câte ori încerca s-o facă, simţea că duhul răului şi al minciunii care o stăpânea pe ea punea stăpânire şi pe dânsul, şi-i spunea altceva şi pe alt ton decât ar fi vrut. Se exprima, fără să vrea, în felul său obişnuit, ironizând parcă pe cineva care ar fi vorbit în acest fel. Dar cu un asemenea ton el nu-i putea spune Annei ceea ce trebuia.

XI.

Ceea ce fusese pentru Vronski aproape timp de un an singura dorinţă a vieţii sale, înlocuindu-i toate dorinţele de mai înainte… ceea ce pentru Anna fusese un vis de fericire de neatins, cumplit şi cu atât mai fermecător, se împlinise. Palid, cu buza de jos tremurând, Vronski stătea în picioare, aplecat deasupra Annei, şi o imploră să se liniştească, neştiind singur cum şi de ce.

— Anna, Anna! Rostea el cu glas tremurător. Anna, pentru numele lui Dumnezeu!

Dar cu cât vorbea mai tare, cu atât Anna îşi lăsa mai jos capul, odinioară atât de mândru şi vesel, acum copleşit de ruşine. Trupul aplecat îi luneca de pe divanul pe care şedea şi s-ar fi rostogolit la picioarele lui, pe duşumea, ar fi căzut pe covor, dacă n-ar fi ţinut-o el.

— Doamne! Iartă-mă! Spuse Anna cutremurată de plâns, strângându-i mâinile la pieptul ei.

Se simţea atât de vinovată şi de nelegiuită, încât nu-i mai rămânea decât să se umilească şi să ceară iertare. Cum nu mai avea pe nimeni pe lume afară de el, lui îi cerea iertare. Privindu-l, Anna îşi simţea în tot trupul înjosirea şi nu putea spune alt cuvânt. Iar Vronski simţea ceea ce trebuie să simtă un ucigaş când priveşte trupul căruia i-a luat viaţa.

Acest trup jertfit era dragostea lor, primul anotimp al dragostei lor. Era ceva cumplit şi respingător în amintirea faptei plătite cu înfiorătorul preţ ai ruşinii. Ruşinea care-o copleşea pe Anna în faţa decăderii ei morale îl cuprinse şi pe dânsul. Dar cu toată groaza făptaşului înaintea trupului ucis, el trebuia totuşi să taie leşul în bucăţi, să-l ascundă şi să tragă folos din cele dobândite prin crimă.

Şi ca ucigaşul cuprins de patimă sălbatică, care se aruncă asupra trupului victimei, îl târăşte şi-l face bucăţi, Vronski acoperea cu sărutări faţa şi umerii Annei. Ea îl ţinea de mână şi nu făcea nici o mişcare. „Da, sărutările acestea au fost plătite cu ruşinea. Da, mâna aceasta care strânge mâna mea e mâna complicelui meu.” Anna îi ridică mâna şi i-o sărută. Vronski se lăsă în genunchi ca să-i vadă faţa. Anna însă şi-o ascunse şi rămase tăcută. În sfârşit, făcând o sforţare, ea se ridică şi-l respinse. Faţa ci era tot atât de frumoasă, dar cu atât mai mult stârnea mila.

— Totul s-a sfârşit, şopti Anna. Nu mai am nimic pe lume afară de tine. Nu uita.

— Cum aş putea să uit ceea ce e însăşi viaţa mea? Pentru o clipă de fericire ca asta…

— Ce fericire?! Izbucni Anna cuprinsă de un sentiment de groază şi dezgust care se strecură şi-n sufletul lui fără voie. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai spune nici un cuvânt, niciunul!

Se sculă repede în picioare şi se dădu la o parte.

— Nici un cuvânt, repetă Anna şi se dezlipi de el cu o expresie de întunecată deznădejde, care-l izbi prin straniul ei.

Ea simţea în clipa aceea neputinţa de a-şi exprima sentimentul de ruşine, de bucurie şi de groază cu care intra în noua ei viaţă şi, decât să-l înjosească prin cuvinte nepotrivite, mai bine tăcea. Chiar şi mai târziu, a doua zi, a treia zi, nu numai că nu găsea cuvintele care să exprime complexitatea acestui sentiment, dar nu era în stare să desluşească nici ceea ce se petrecea în sufletul ei.

Îşi spunea: „Nu, acum nu pot să mă gândesc la asta. Am să mă gândesc mai târziu, când am să fiu mai liniştită.” Dar această linişte a minţii n-o găsea niciodată. Ori de câte ori se gândea la ceea ce făcuse, la ce o aştepta şi ce trebuie să facă, o cuprindea groaza şi alunga aceste gânduri.

„Mai târziu, mai târziu, îşi zicea ea, când am să fiu mai liniştită.”

În schimb, prin somn, când nu-şi putea stăpâni gândurile, starea în care se afla i se înfăţişa în groaznica ei realitate. O urmărea aproape în fiecare noapte acelaşi vis. Se făcea că amândoi îi erau soţi şi o copleşeau cu dezmierdările. Alexei Alexandrovici îi săruta plângând mâinile şi spunea: „Ce bine e aşa!” Alexei Vronski era şi dânsul acolo. Şi el îi era soţ. Mirată că acest lucru i se păruse mai înainte cu neputinţă, ea le explica râzând că situaţia e mult mai simplă aşa şi că amândoi vor fi acum mulţumiţi şi fericiţi. Dar acest vis o apăsa ca un coşmar, şi se deştepta îngrozită.

XII.

La început, după întoarcerea lui de la Moscova, Levin tresărea şi roşea ori de câte ori îşi aducea aminte de ruşinea că fusese respins. Dar îşi spunea: „Tot aşa roşeam şi tresăream, crezând că totul e pierdut, când am luat nota unu la fizică şi am rămas repetent în anul al doilea. Tot aşa de pierdut mă simţeam şi când n-am izbutit într-o afacere pe care mi-o încredinţase soră-mea. Şi-apoi? Acum, că au trecut atâţia ani, când îmi aduc aminte, mă mir că mi-am putut face sânge rău pentru atâta lucru. Tot aşa va fi şi cu necazul meu de acum. Va trece timpul şi acest lucru mă va lăsa nepăsător.”

Dar trecură trei luni şi Levin tot nu era nepăsător. Ca şi în primele zile, amintirea celor întâmplate îl durea. Nu se putea împăca cu gândul că el, care visase atâta vreme o viaţă de familie, simţindu-se copt pentru ea, nu era totuşi însurat şi se afla mai departe de căsătorie decât oricând. Levin simţea cu durere, ca şi ceilalţi din jurul său, că nu este bine ca un om la vârsta lui să fie singur. Îşi aducea

aminte că, înainte de a fi plecat la Moscova, îi spusese lui Nikolai, văcarul, un ţăran naiv cu care-i plăcea să vorbească: „Ştii ce, Nikolai? Vreau să mă-nsor.” Nikolai îi răspunse iute, ca într-o chestiune care nu suferea nici o îndoială: „De mult ar fi trebuit s-o faceţi, Konstantin Dmitrici”. Dar el era acum mai departe de căsătorie decât oricând. Locul era prins. Iar dacă în închipuirea lui încerca să aşeze în acest loc pe vreuna din fetele cunoscute, Levin simţea că lucrul acesta era cu neputinţă. Afară de aceasta, amintirea refuzului şi a rolului pe care-l jucase îl chinuia ca ceva ruşinos. Oricât îşi spunea că n-avea nici o vină, amintirea asta, ca şi unele suveniruri ruşinoase, îl făcea să tresară şi să roşească. Avea în trecutul lui, ca orice om, fapte urâte, pe care le recunoştea ca atare şi ar fi trebuit să-l mustre conştiinţa pentru ele; dar amintirea faptelor sale urâte îl chinuia mult mai puţin decât acele suveniruri ruşinoase pentru dânsul, neînsemnate de fapt. Erau nişte răni care nu vroiau sa se închidă. La aceste amintiri se adăuga acum refuzul şi situaţia umilitoare în care trebuie să fi apărut el faţă de lume în seara aceea. Totuşi, timpul şi munca biruiră. Evenimentele mărunte, însă însemnate în viaţa de la ţară, îi înceţoşau încetul cu încetul amintirile împovărătoare. Din săptămână în săptămână, se gândea tot mai rar la Kitty. Aştepta cu nerăbdare ştirea că s-a măritat, nădăjduind că această veste îl va lecui de-a binelea, întocmai ca scoaterea unei măsele bolnave.

Între timp, veni primăvara, frumoasă, năvalnică, fără aşteptările şi înşelăciunile ei obişnuite – una din rarele primăveri de care ierburile, vieţuitoarele şi oamenii se bucură laolaltă. Primăvara aceasta minunată îl învioră şi mai mult pe Levin şi-i întări gândul de a renunţa cu totul la trecut, urmând să-şi clădească, neatârnat şi cu hotărâre, viaţa lui singuratică… Deşi multe din planurile făcute de dânsul, întorcându-se la ţară, erau încă ne înfăptuite, pe unul însă îl respectase deplin: curăţia vieţii sale. Nu mai încerca sentimentul de ruşine care-l chinuia de obicei după

fiecare cădere şi putea să se uite fără sfială în ochii oricui. În luna februarie primise de la Maria Nikolaevna o scrisoare prin care-l vestea că starea sănătăţii fratelui său Nikolai se înrăutăţise şi că nu vroia să se îngrijească. În urma acestei scrisori, Konstantin Dmitrici se dusese la Moscova la fratele său şi izbutise să-l convingă a consulta un medic şi a pleca la o staţiune de cură din străinătate. Izbutise atât de bine să-şi convingă fratele şi să-l împrumute cu bani de călătorie, fără să-l enerveze, încât Levin era mulţumit de sine în această privinţă. În afară de gospodărie, care cerea primăvara o deosebită grijă, ca şi în afară de lecturi, Levin începuse în cursul iernii o lucrare despre agricultură. După planul acestei lucrări, caracterul muncitorului agricol urma să fie privit ca un element absolut, întocmai ca solul şi clima, toate principiile ştiinţei agricole întemeindu-se, prin urmare, nu numai pe elementele sol şi climă, ci pe elementele: sol, climă şi un anumit caracter invariabil al muncitorului. Astfel, deşi ducea un trai singuratic, sau poate tocmai din pricina aceasta, viaţa lui Levin era plină. Nu-l încerca decât arareori dorinţa neîmplinită de a-şi împărtăşi gândurile care se năşteau în mintea lui şi altor fiinţe în afară de Agafia Mihailovna. I se întâmpla destul de des să discute cu ea chestiuni de fizică, agronomie şi mai cu seamă de filosofie. Filosofia era subiectul preferaţi al Agafiei Mihailovna.

Se desprimăvără târziu. În cele din urmă săptămâni ale postului mare, vremea fu senină, dar geroasă. Ziua, la soare, era dezgheţ; iar noaptea, gerul atingea şapte grade. Zăpada era aşa de tare, că puteai umbla cu căruţa pe câmp. De paşti nu se topise încă. Apoi, dintr-o dată, a doua zi de paşti, se stârni un vânt cald, se îngrămădiră norii, şi trei zile şi trei nopţi turnă o ploaie repede şi caldă. Joi, vântul se potoli şi se lăsă o ceaţă deasă, cenuşie, ascunzând parcă tainele prefacerilor ce se petreceau în fire. Învăluite în ceaţă, apele începură să curgă la vale. Trosneau şi porneau sloiurile. Puhoaie tulburi, înspumate alergau cu o

repeziciune tot mai mare. În duminica Tomii, pe seară, se risipi ceaţa. Norii se împrăştiară ca nişte miei. Cerul se însenina; venise primăvara adevărată. A doua zi dimineaţa se înălţă un soare strălucitor, care sorbi repede pojghiţa de gheaţă ce acoperise apele în ajun. Văzduhul cald prinse a tremura, plin de aburii pământului renăscut, înverzea, peste iarba veche, cea nouă, care ieşea ca nişte ace. Se umflară mugurii măslinului, ai coacăzei şi ai mesteacănului lipicios cu miros de spirt, iar albina îşi luă iarăşi zborul zumzăind într-un răchitiş smălţat cu flori aurii. Ciocârlii nevăzute cântau deasupra catifelei de verdeaţă şi peste miriştile îngheţate, iar nagâţii plângeau deasupra mlaştinilor şi a bălţilor cu apa cafenie, stătută. Cocori şi gâşte treceau pe sus, gâgâind primăvăratic. Mugeau pe imaş vite năpârlite. Miei cu picioarele strâmbe se jucau împrejurul mamelor care behăiau, lăsându-şi lâna pe mărăcini. Copii sprinteni alergau pe potecile care purtau urmele tălpilor goale şi începeau să se zbicească. Se auzeau glasuri vesele de femei venite cu albituri la gârlă. Prin curţi răsunau topoarele mujicilor care-şi dregeau plugurile şi grapele. Venise adevărata primăvară.

XIII.

Levin îşi trase cizmele mari şi, pentru întâia oară în primăvara aceea, în loc să se îmbrace cu blana, luă pe el o scurtă de postav şi se duse să-şi vadă gospodăria. Trecea prin şuvoaie de apă, care-l orbeau scânteind în soare. Călca ba pe o pojghiţă de gheaţă subţire, ba în noroi cleios.

Primăvara e anotimpul planurilor şi al nădejdilor. Levin ieşi în curte şi, întocmai ca un copac, primăvara, care încă nu ştie cum şi încotro îi vor creşte mlădiţele tinere ascunse în mugurii umflaţi, nu ştia nici el lămurit de ce anume să se apuce în gospodăria lui, la care ţinea atât de mult; dar îşi simţea capul plin de cele mai frumoase planuri şi gânduri. Întâi se duse la vite. Vacile erau scoase în ţarc; cu părul lucios şi neted după năpârlit, ele se dezmorţeau la soare, mugeau şi trăgeau la câmp. După ce se sătura de admirat

vacile pe care le cunoştea până în cele mai mici amănunte, Levin porunci să le scoată la câmp, iar viţeilor să le dea drumul în ţarc. Văcarul alergă vesel să se pregătească de mers la câmp. Văcăresele, cu poalele catrinţelor suflecate, cu picioarele încă albe, nearse de soare, lipăiau prin noroi, alergând cu o nuia în mână după viţeii înnebuniţi care mugeau de bucuria primăverii, şi-i mânau spre curte.

După ce privi cu încântare viţeii din anul acesta, neobişnuit de frumoşi – viţeii din iarnă erau cât o vacă ţărănească, iară viţica Pavei, în vârstă de trei luni, părea o mânzată – Levin porunci să le scoată afară o albie şi să le dea fân din iesle. În ocolul neîntrebuinţat în timpul iernii, Konstantin Dmitrici văzu că ieslele făcute de cu toamnă erau stricate. Trimise să cheme pe teslar, care ar fi trebuit, după rânduială, să lucreze la maşina de treier, dar lucra acum la dresul grapelor, care se cereau a fi gata înainte de lăsatul secului. Asta-l mânie cumplit pe Levin. Îi era necaz că în gospodăria lui stăruia veşnica neorânduială împotriva căreia lupta din răsputeri de ani de zile. După cum află el, ieslele – de care nu era nevoie iarna – fuseseră duse în grajdul de cai, unde se rupseseră, fiind lucrate uşor, pentru viţei.

Pe lângă toate acestea, se vădi că boroanele şi toate sculele agricole nu erau drese, deşi el poruncise să fie revizuite şi reparate încă de cu iarnă, lucru pentru care tocmise anume trei dulgheri. Aşa că boroanele se dregeau tocmai când trebuia să se iasă cu ele la grăpat. Levin trimise după logofăt, dar porni şi el să-l caute. Cu faţa luminată, ca totul în ziua aceea, logofătul, care purta un cojocel de miel, venea de la arie, rupând în degete un fir de pai.

— De ce nu lucrează dulgherul la maşina de treierat?

— Încă de ieri vroiam să vă spun: trebuie să dregem grapele, se apropie aratul.

— Dar ce-aţi făcut astă-iarnă?

— Şi de ce vă trebuie acum dulgherul?

— Unde-s ieslele din ocolul viţeilor?

— Am poruncit să le ducă la loc. Dar ce să fac cu oamenii ăştia? Se căina logofătul, dând din umeri.

— Nu cu oamenii ăştia, ci cu logofătul ăsta! Izbucni Levin. Atunci de ce te ţin? Răcni el; dar gândindu-se că asta nu ajută la nimic, se opri în mijlocul vorbei şi oftă numai. Ei, ce zici? Se poate semăna? Îl întrebă Konstantin Dmitrici după o clipă de tăcere.

— Dincolo de Turkino o să se poată, mâine sau poimâine.

— Dar cu trifoiul ce-i?

— Am trimis pe Vasili cu Mişka să semene. Numai nu ştiu cum au să se descurce. Îi prea mare noroiul.

— Câte deseatine seamănă?

— Şase.

— De ce nu tot? Strigă Levin.

Faptul că însămânţau cu trifoi şase deseatine în loc de douăzeci îl necăji şi mai mult. Semănăturile de trifoi, atât după teorie, cât şi după propria-i experienţă, ieşeau bune numai atunci când se făceau de timpuriu, aproape pe zăpada. Dar Levin nu apuca niciodată să semene la timp.

— N-am oameni. Ce pot să fac cu oamenii ăştia? Lipsesc trei. Nici Semion…

— Trebuia să iei oamenii de la paie.

— I-am luat.

— Atunci, unde-s oamenii?

— Cinci lucrează la compot, adică la compost35. Patru vântură ovăzul. Mi-e teamă să nu se încingă.

Levin ştia foarte bine că expresia „mi-e teama să nu se încingă” înseamnă că ovăzul englezesc de sămânţă se şi stricase, fiindcă şi de data aceasta nu i se îndepliniseră poruncile.

— V-am spus încă din post să puneţi burlane! Răcni el.

— Să n-aveţi nici o grijă. Toate au să se facă la vremea lor.

Levin dădu supărat din mână în semn de lehamite, se duse la hambare ca să vadă ovăzul şi se reîntoarse la grajd. Ovăzul încă nu se stricase. Dar lucrătorii îl lopătau, deşi i-ar

fi putut da drumul de-a dreptul în despărţitura de jos a hambarului. După ce dădu porunci în acest sens şi luă de acolo doi muncitori pentru semănatul trifoiului, îi trecu ciuda împotriva logofătului. De altfel, într-o zi atât de frumoasă era şi păcat să fii supărat.

— Ignat! Strigă el la vizitiu, care spăla o trăsură la fântână, cu mânecile suflecate. Pune şaua pe un cal…

— Pe care poftiţi?

— Să zicem pe Kolpik.

— Prea bine.

Pe când înşeuau calul, Levin chemă iarăşi pe logofătul care se învârtea pe aproape, ca să se împace cu stăpânul, şi începu să-i vorbească despre lucrările de primăvară în perspectivă, ca şi despre planurile sale gospodăreşti. Trebuia să înceapă căratul gunoiului din timp, ca până la primul cosit să fie isprăvit totul. Trebuia să are tarlaua cea mai depărtată, ca s-o lase pârloagă. Fânul să nu se dea în dijmă, ci să fie cosit de lucrători.

Logofătul asculta cu luare-aminte şi parcă se străduia să aprobe planurile stăpânului, dar cu o mutră mâhnită şi deznădăjduită, prea bine cunoscută de Levin şi care-l scotea totdeauna din fire. Mutra asta părea să spună: „Toate-s bune, dar cum o da Dumnezeu…”

Nimic nu-l necăjea mai mult pe Levin decât mutra asta, pe care de altminteri o aveau toţi logofeţii care se perindaseră la dânsul. Toţi făcuseră aceeaşi mutră faţă de planurile lui. De aceea Levin nu se mai supăra acum. Dar se necăjea şi se simţea şi mai îndârjit împotriva acestei forţe elementare, pe care n-o putea numi altfel decât „Cum o da Dumnezeu” şi care-i punea mereu beţe în roate.

— Numai să mai avem timp, Konstantin Dmitrici, zise logofătul.

— De ce să n-avem?

— Trebuie să tocmim numaidecât încă cincisprezece oameni. Dar nu vor să vină. Acei care au fost astăzi cer câte şaptezeci de ruble pe vară.

Levin tăcu. Din nou i se opunea această forţă. Ştia că, în ciuda stăruinţelor sale, nu putea tocmi mai mult de treizeci şi şapte, treizeci şi opt sau patruzeci de lucrători, la un preţ normal. Se tocmeau patruzeci de lucrători, niciunul mai mult. Totuşi, nu puteau să nu lupte.

— Dacă nu vin, trimiteţi la Surî, la Cefirovka. Trebuie să căutăm.

— De trimis trimit eu, răspunse posomorât Vasili Feodorovici. De altfel, au slăbit şi caii.

— Cumpărăm alţii. Ştiu eu, adăugă Levin râzând, dumneata vrei ca totul să fie cât mai puţin şi mai prost. Anul ăsta însă n-am să te las de capul dumitale. Am să fac totul singur.

— Şi aşa dormiţi prea puţin. Suntem mai voioşi când lucram în ochii stăpânului…

— Va să zică se seamănă trifoi dincolo de Berezovâi Dol? Mă duc să văd, zise Levin, încălecând pe Kolpik, un cal mic şi roib, adus de vizitiu.

— N-o să puteţi trece apa, Konstantin Dmitrici, strigă vizitiul.

— Atunci o iau prin pădure.

În buiestrul vioi al unui cal bun, stătut prea mult la grajd, care sforăia în faţa băltoacelor cerând frâu liber, Levin ieşi din noroiul din ogradă la câmp.

Dacă în curtea vitelor şi lângă hambarele cu grâne se simţea la largul lui, apoi la câmp îi plăcea şi mai mult. Legănându-se cadenţat în buiestrul calului său bun, Levin sorbi mireasma caldă şi proaspătă a zăpezii şi a văzduhului, când trecu prin pădure pe omătul risipit, rămas numai ici-colo, şi care se surpa lăsând ochiuri late. Se bucura de fiecare copac al lui cu muşchiul renăscut pe coajă, cu mugurii umflaţi. După ce trecu de pădure, în faţă i se desfăşură pe o întindere uriaşă un covor de verdeaţă, catifelat, uniform, fără băltoace, fără un singur petic pleşuv. Doar în unele locuri, prin văgăuni, dacă se mai zăreau, ca nişte pete, urmele zăpezii care se topea.

Nu se supără nici la vederea calului ţărănesc şi a tânărului armăsar cu coama tăiată care-i călcaseră în picioare semănăturile (porunci numai unui sătean, întâlnit în cale, să-i alunge), nu-l supără nici răspunsul batjocoritor şi prostesc al mujicului Ipat, pe care-l întâlnise în drum. Îl întrebase: „Ce zici, Ipat, semănăm degrabă?” Dar Ipat răspunse: „întâi trebuie să arăm, Konstantin Dmitrici”. Cu cât mergea mai departe, cu atât Levin se bucura mai mult, iar planurile gospodăreşti i se înfăţişau în minte unul mai frumos decât altul: să sădească răchită împrejurul câmpiilor dinspre nord către miazăzi, ca să nu se ţină zăpada prea mult sub copaci; să împartă moşia în şase tarlale, pe care să le îngraşe cu bălegar, iar pe alte trei tarlale de rezervă să semene iarbă; să ridice un ocol de vite în capătul cel mai îndepărtat al moşiei şi să sape un iaz, iar pentru îngrăşăminte să facă ocoluri vremelnice de vite. Aşa, ar avea trei sute de deseatine de grâu, o sută de cartofi şi o sută cincizeci de trifoi, fără să secătuiască nici o deseatină de pământ.

Cu astfel de visuri, întorcându-şi calul cu băgare de seamă numai pe răzoare, ca să nu-şi calce semănăturile, Levin se apropie de lucrătorii care semănau trifoi. Căruţa cu sămânţa nu stătea pe un răzor, ci pe arătură, iar grâul de toamnă era răscolit de roţi şi scurmat de copitele calului. Amândoi lucrătorii şedeau pe răzor, fumând pesemne din aceeaşi pipă. Ţărâna din căruţă, amestecată cu sămânţa, nu fusese fărâmiţată, era numai bulgări, sau poate chiar îngheţată. Văzându-şi stăpânul, unul dintre lucrători, Vasili, se îndreptă spre căruţă, iar Mişka se apucă de semănat. Era urât din partea lor, dar Levin se supăra rar pe lucrători. Când se apropie Vasili, Konstantin Dmitrici îi porunci să ia calul şi să-l ducă pe răzor.

— Nu face nimic, boierule, creşte grâul la loc, răspunse Vasili.

— Te rog, fără vorbă, i-o tăie Levin, fă cum ţi-am spus.

— Am înţeles, adăugă Vasili şi puse mâna pe capul calului.

— Ce semănături, Konstantin Dmitrici, urmă el căutând să-i intre în voie, de mâna-ntâi! Numai că-i greu de umblat! De fiecare opincă îţi atârnă un pud de noroi.

— De ce nu-i fărâmată ţărâna? Întrebă Levin.

— O fărâmăm acum, răspunse Vasili luând sămânţa şi frecând pământul în palme.

Vasili nu era de vină că i se dăduse pământ necernut. Totuşi, lui Levin îi era necaz încercând de multe ori cu folos leacul lui obişnuit, care era de a-şi stăpâni necazul şi de a îndrepta singur tot ceea ce i se părea rău, Levin încercă şi acum leacul acesta. Se uită cum călca Mişka, târând bulgări uriaşi de pământ lipiţi de fiecare picior. Descăleca, luă de la Vasili semănătoarea şi porni la semănat.

— Până unde ai ajuns?

Vasili arătă un semn făcut cu piciorul, iar Levin începu, cum se pricepea, să semene ţărâna amestecată cu sămânţa. Mergea greu, ca printr-o mlaştină. După ce făcu un rând, asuda şi, oprindu-se, înapoie semănătoarea.

— Boierule, numai să nu mă înjuraţi la vară pentru rândul ăsta, făcu Vasili.

— De ce? Întrebă vesel Levin, dându-şi seama că şi de data asta leacul fusese de folos.

— Apoi să-l vedeţi la vară. O să se deosebească. Uitaţi-vă unde am semănat primăvara trecută. Ai jura că-i semănat în rânduri! Parc-aş munci pentru tata, Konstantin Dmitrici! Nu-mi place să fac lucru prost şi nici pe alţii nu-i las. Dacă stăpânului îi merge bine, ne merge şi nouă bine. Când îşi roteşte ochii, zise el, arătând spre câmp, îţi creşte inima.

— Frumoasă primăvară, Vasili.

— Aşa primăvară nici bătrânii n-au apucat. Am fost pe-acasă. Bâtul meu a pus şi el trei prăjini de grâu. Zice că nici nu ştie dacă-i grâu sau secară.

— Dar de mult aţi început să puneţi grâu?

— Tot dumneavoastră ne-aţi învăţat, acum doi ani. Dumneavoastră mi-aţi dăruit două baniţe. Un sfert am vândut. Da tot am pus trei prăjini.

— Bagă de seamă, să sfarmi bulgării, îi spuse Levin apropiindu-se de cal, şi să ai grijă de Mişka. Dacă răsare frumos, îţi dau cincizeci de copeici de deseatină.

— Vă foarte mulţumesc. Chitesc că şi fără asta suntem prea mulţumiţi de dumneavoastră.

Levin încalecă şi porni pe câmp, la trifoiul de anul trecut şi la arătura pregătită cu plugul pentru grâul de primăvară.

Pe mirişte, trifoiul răsărise minunat. Renăscuse în întregime şi se vedea un verde crud printre paiele rupte ale grâului din anul trecut. Calul intra în nămol până la chişiţă. Fiecare picior ieşea cu un fel de clefăit din pământul dezgheţat. Pe unde se arase cu plugul, nu puteai trece în ruptul capului. Te ţinea numai acolo unde era o pojghiţă de gheaţă; încolo, pe brazdele dezgheţate, piciorul calului se înnămolea până la genunchi.

Arătura era minunată. Peste două zile se putea grapa şi semăna. Totul era frumos, totul vesel.

La întoarcere, Levin trecu prin gârlă, nădăjduind ca apele mai scăzuseră. Într-adevăr, trecu apa şi sperie două raţe. „Trebuie să fi venit şi sitarii, se gândi Konstantin Dmitrici şi, parcă fusese anume potrivit, se întâlni la cotitura ce ducea spre casă cu paznicul pădurii, care adeveri presupunerea lui.

Porni în trap spre conac, zorit să stea la masă şi să-şi pună în rânduială puşca pentru seara aceea.

XIV.

Apropiindu-se de casă într-o foarte bună dispoziţie sufletească, Levin auzi un zvon de zurgălăi care venea dinspre intrarea principală.

„Da. A venit cineva de la gară, îşi zise el. E tocmai ora când soseşte trenul de la Moscova… Cine sa fie? Oare n-o fi fratele meu Nikolai? Doar mi-a spus: „Poate plec la băi, dar poate vin la tine„.” În primele clipe, Konstantin Dmitrici simţi un fel de teamă şi un sentiment neplăcut la gândul că prezenţa lui Nikolai i-ar putea strica dispoziţia sufletească – fericită, primăvăratică. Se ruşina însă numaidecât de acest

sentiment, îşi deschise parcă sufleteşte braţele şi, cu o duioasă bucurie, aştepta şi dorea acum din toată inima ca musafirul să fie fratele său. Iuţi calul şi, după ce trecu de un salcâm, văzu o troică de poştă de la gară şi un domn îmbrăcat cu o blană. Nu era fratele lui. „Ah, dacă ar fi un om simpatic, cu care să pot sta de vorbă”, se gândi el.

— A! Izbucni bucuros Levin, ridicând mâinile. Ce oaspete plăcut! De-ai şti cât mă bucur că te văd! Strigă el, recunoscându-l pe Stepan Arkadici.

„Am să aflu, desigur, dacă s-a măritat sau când se mărită”, îşi spuse el.

Şi în ziua aceea minunată de primăvară, Levin simţi că amintirea ei nu-l mai durea de loc.

— Aşa-i că nu te aşteptai? Îl întrebă Stepan Arkadici, sărind din sanie. Era stropit cu noroi la rădăcina nasului, pe obraz şi pe o sprinceană, dar strălucea de voie bună şi de sănătate. Am venit, în primul rând, ca să te văd, adăugă el, îmbrăţişându-l şi sărutându-l; în al doilea rând, ca să vânez, iar în al treilea rând, să vând pădurea de la Erguşovo.

— De minune! Dar ce spui de primăvara asta? Cum ai putut să vii cu sania?

— Cu căruţa e şi mai rău, Konstantin Dmitrici, răspunse surugiul, care-l cunoştea pe Levin.

— Îmi pare foarte, foarte bine că ai venit, zise Levin, zâmbind deschis, cu un zâmbet bucuros de copil.

Levin îşi conduse musafirul în odaia de oaspeţi. Aduseră acolo bagajele lui Stepan Arkadici: sacul de voiaj, puşca în toc şi trusa pentru ţigări de foi.

Lăsându-l să se spele şi să se schimbe, Levin trecu deocamdată pe la cancelarie, ca să dea porunci cu privire la arat şi la trifoi. Agafia Mihailovna, totdeauna foarte grijulie pentru cinstea casei, îl întâmpină în antreu cu întrebări în legătură cu prânzul.

— Fă-l cum vrei, numai să-l faci repede, hotărî Levin şi intră la logofăt.

Când Levin se întoarse, Stepan Arkadici – spălat, pieptănat, zâmbitor şi senin – tocmai ieşea din odaia lui. Amândoi se urcară la catul de sus.

— Ce bine-mi pare că am venit la tine. Acum am să înţeleg şi eu tainele existenţei tale de aici. Dar, crede-mă, te invidiez. Ce casă! Cât de plăcute sunt toate aici! Ce lumină, ce veselie, începu Stepan Arkadici, uitând că primăvara şi zilele senine nu sunt veşnice. Apoi, doica ta e o minune! Aş fi preferat o subretă drăguţă cu şorţuleţ. Având însă în vedere sihăstria şi stilul tău auster, e foarte bine şi aşa.

Stepan Arkadici îi aduse pe urmă o mulţime de ştiri interesante şi mai ales noutatea, foarte importantă pentru Levin, că fratele său, Serghei Ivanovici, se pregătea să vină la dânsul, pe timpul verii, la ţară.

Oblonski nu scoase nici un cuvânt despre Kitty şi, în genere, despre familia Şcerbaţki. Îi transmise numai salutări din partea soţiei sale. Levin îi era recunoscător pentru delicateţea lui şi se bucura mult că-l are oaspe. Ca totdeauna, în timpul singurătăţii sale, adunase o groază de gânduri şi de sentimente pe care nu le putea împărtăşi celor din juru-i. Acum, Levin revărsa asupra lui Stepan Arkadici şi poetica bucurie a primăverii, şi toate gândurile, neizbânzile ca şi planurile-i gospodăreşti, observaţiile făcute pe marginea cărţilor şi îndeosebi ideea de bază a operei sale, care – deşi el nu-şi dădea seama de lucrul acesta – era o critică adusă tuturor lucrărilor anterioare despre agricultură. Stepan Arkadici, omul totdeauna prevenitor, care înţelegea totul dintr-un cuvânt, era de data asta mai prietenos decât oricând. Levin băgă de seamă în atitudinea sa o nouă şi măgulitoare trăsătură de respect şi un fel de duioşie.

Străduinţele Agafiei Mihailovna şi ale bucătarului ca prânzul să fie mai bun decât de obicei n-avură alt rezultat decât că cei doi prieteni, cărora li se făcuse foame, se aşezară la aperitive şi se saturară cu pâine cu unt, pastramă de pasăre şi ciuperci marinate şi că Levin porunci

ca supa să se dea la masă fără piroşti, cu care bucătarul nădăjduia mai ales să uimească pe musafir. Dar Stepan Arkadici, deşi deprins cu altfel de mese, găsi totul excelent: rachiurile de ierburi şi pâinea, şi untul, şi mai cu seamă pastrama de pasăre, şi ciupercile, şi ciorba de urzici, şi găina cu sos béchamel şi vinul alb de Crimeea – totul fusese excelent şi perfect.

— Minunat, minunat, exclamă Stepan Arkadici, aprinzându-şi un trabuc gros, după friptură. Mă simt la tine ca şi cum aş fi pus piciorul pe un ţărm liniştit, după o călătorie cu vaporul, zgomotoasă şi hurducată de valuri. Prin urmare, spui că trebuie studiat însuşi elementul „muncitor” şi că el urmează să determine alegerea sistemelor de agricultură. Sunt profan în domeniul ăsta. Totuşi, mi se pare că teoria şi aplicarea ei vor avea înrâurire şi asupra muncitorului.

— Exact! Însă stai puţin. Eu nu vorbesc despre economia politică, ci despre agronomie, care, ca toate ştiinţele naturale, trebuie să studieze anumite fenomene, inclusiv muncitorul, din punct de vedere economic, etnografic…

În vremea asta, Agafia Mihailovna aduse dulceaţa.

— Ah, Agafia Mihailovna, îi spuse Stepan Arkadici, sărutându-şi vârful degetelor sale grăsuţe, ce pastramă de pasăre, ce rachiu! Dar ce spui, Kostea, nu-i timpul să plecăm? Adăugă el.

Levin se uită pe fereastră la soarele care scăpătase după vârfurile încă neînfrunzite ale copacilor din pădure.

— Ba da… e timpul, răspunse el. Kuzma să pună caii la docar! Apoi coborî în fugă scara.

Coborând după dânsul la parter, Stepan Arkadici scoase cu luare-aminte învelitoarea de pânză a unui toc lăcuit şi, deschizându-l, se apucă să-şi monteze puşca scumpă, de tipul cel mai nou.

Kuzma, care adulmecase un bacşiş gras, nu-l slăbea o clipă din ochi. Se apucă să-i tragă cizmele şi ciorapii, ceea ce Stepan Arkadici primi cu plăcere.

— Kostea, dă ordin, dacă soseşte în lipsa noastră negustorul Riabinin, căruia i-am spus să vină astăzi, să fie primit şi să aştepte…

— Lui Riabinin îi vinzi pădurea?

— Da. Îl cunoşti?

— Cum să nu! Am încheiat cu el afaceri „pozitiv şi definitiv”.

Stepan Arkadici râse. „Pozitiv şi definitiv” erau cuvintele favorite ale negustorului.

— Da. Vorbeşte nemaipomenit de caraghios, zise Oblonski. A înţeles unde se duce stăpânul, adăugă el, mângâind cu mâna căţeaua care se frământa, scheunând, pe lângă Levin, şi-i lingea ba mâinile, ba cizmele şi puşca.

Când ieşiră din casă, docarul îi şi aştepta la scară.

— Am poruncit să pună caii la docar, cu toate că nu-i departe. Poate vrei să mergem pe jos?

— Nu. Mai bine cu docarul, răspunse Stepan Arkadici, apropiindu-se de vehicul. Se urcă, îşi înveli picioarele cu. O blană de tigru şi-şi aprinse o ţigară de foi. Cum se face că nu fumezi? Ţigara nu-i numai o plăcere, ci şi o încununare, o dovadă a plăcerii. Aşa viaţă înţeleg şi eu. Ce bine e! Aşa aş vrea să trăiesc şi eu!

— Cine te împiedică? Îl întrebă Levin zâmbind.

— Tu eşti un om fericit. Ai tot ce vrei. Îţi plac caii, îi ai. Câinii, îi ai; vânătoarea, o ai; gospodăria, o ai…

— Poate că sunt fericit pentru că mă bucur de ceea ce am şi nu tânjesc după ceea ce-mi lipseşte, zise Levin, aducându-şi aminte de Kitty.

Stepan Arkadici îl înţelese, se uită la dânsul, dar nu scoase nici un cuvânt.

Levin îi era recunoscător prietenului său care, cu tactul său obişnuit, observase că el se temea să vorbească despre familia Şcerbaţki şi nu-i pomenise nimic de ea. Acum însă ar fi vrut să afle ceea ce-l chinuia atâta, însă nu îndrăznea să înceapă vorba.

— Ia spune-mi, cum îţi mai merg treburile? Îl întrebă Levin, zicându-şi că nu-i frumos din partea lui să se gândească numai la sine însuşi.

Ochii lui Stepan Arkadici scăpărară vesel.

— Tu nu admiţi că pot să-ţi placă şi colacii, când ai raţia ta de pâine. După tine, asta e o crimă. Eu însă nu admit viaţa fără dragoste, adăugă el, înţelegând în felul său întrebarea lui Levin. Ce să fac? Aşa sunt eu. Şi fac cu asta, într-adevăr, aşa de puţin rău altora, iar mie… atâta plăcere…

— Ce vrei să spui? E ceva nou? Îl întrebă Levin.

— Este, dragă! Vezi tu… cunoşti tipul femeilor lui Ossian… femei pe care le vezi în vis… Femeile astea există aievea… şi sunt copleşitoare. Vezi tu, femeia e o fiinţă pe care, oricât ai studia-o, rămâne veşnic nouă.

— Atunci mai bine să nu o mai studiezi?

— Ba da. Un matematician a spus că plăcerea stă nu în descoperirea adevărului, ci în căutarea lui.

Levin îl asculta în – tăcere şi, cu toate sforţările, nu putea pătrunde de loc în sufletul prietenului său, nu-i putea înţelege sentimentele şi nici farmecul studierii acestui gen de femei.

XV.

Locul de vânătoare nu era departe; se afla deasupra unui pârâu, într-o dumbrăvioară de plopi. Când ajunseră la pădure, Levin coborî din trăsură şi-l conduse pe Oblonski la capătul unei poieni mlăştinoase, plină de muşchi, unde se topise zăpada; apoi se întoarse la celălalt capăt al poienii, se opri lângă un mesteacăn cu două trunchiuri înfrăţite dintr-o tulpină şi, sprijinindu-şi puşca de crăcăna uscată a unei crengi de jos, îşi scoase haina, îşi strânse cingătoarea şi-şi destinse braţele, să vadă dacă are mişcările libere.

Laska, bătrâna căţea sură care se ţinea de dânsul, se aşeză încet jos, în faţa lui, şi-şi ciuli urechile. Soarele asfinţea în dosul pădurii. Mestecenii tineri, pierduţi printre plopi, se desprindeau desluşit în lumina amurgului, cu crengile lor plecate, cu mugurii umflaţi, gata să plesnească.

Din desişul pădurii unde nu se topise încă zăpada, şuviţele de apă, care abia se auzeau curgând, se prelingeau înguste şi şerpuitoare. Păsările ciripeau şi zburau când şi când dintr-un copac într-altul.

În răstimpurile de linişte deplină, prindeai foşnetul frunzelor de anul trecut, înfiorate de dezgheţul pământului şi de iarba răsărită.

„Într-adevăr, se aude şi se vede cum creşte iarba!” se gândi Levin, privind cum tremură o frunză de plop udă, de culoarea ardeziei, îmboldită de colţul ierbii tinere. Stătea în picioare, asculta şi privea când pământul acoperit de muşchi în care mustea apa… când căţeaua cu urechile ciulite… când vârfurile încă dezgolite ale copacilor din pădure, care se întindeau înaintea lui, pe sub deal, ca o mare… când cerul ce pălea învăluit în albele fâşii ale norilor. Bătând alene din aripi, un uliu zbura în tării, departe, deasupra pădurii. Alt uliu trecu în aceeaşi parte şi se mistui în văzduh. În desiş, păsările ciripeau din ce în ce mai tare şi mai neastâmpărat. În apropiere ţipă un huhurez. Laska tresări. Făcu vreo câţiva paşi cu băgare de seamă, cu capul aplecat într-o parte, şi rămase nemişcată, ascultând. De dincolo de pârâu se auzi cântând un cuc. Cântă de două ori cu glasul lui obişnuit, apoi răguşi, se grăbi şi se încurcă.

— Ai auzit? A şi venit cucul! Zise Stepan Arkadici ieşind de după tufiş.

— Da, am auzit, răspunse Levin, nemulţumit că tulbură tăcerea pădurii cu glasul său. Nu mai avem mult de aşteptat.

Stepan Arkadici se piti iarăşi după tufiş. Levin văzu numai luminiţa vie a unui chibrit, iar pe urmă, în locul ei, capătul roşu al unei ţigări şi un fumuşor siniliu.

„Ţac, ţac!” ţăcăniră cocoaşele puştii lui Stepan Arkadici.

— Dar cine strigă aşa? Întrebă el, atrăgând atenţia lui Levin asupra unui vuiet prelung, ca şi cum ar fi nechezat un mânz cu glas subţire, zburdând.

— Cum? Nu ştii? Ăsta-i iepuroiul. Dar să nu mai vorbim. Ascultă! Vin! Aproape strigă el, ridicând cocoaşele.

Se auzi un şuier subţire, venit de departe; apoi, peste două clipe, în ritmul obişnuit atât de cunoscut vânătorului – al doilea şi al treilea fluierat, iar după aceea se auzi huruitul sitarului.

Levin roti ochii la dreapta şi la stânga şi, drept înaintea lui, se ivi deodată o pasăre, fâlfâind pe cerul albastru, tulbure, de deasupra mlădiţelor gingaşe care se înălţau din vârful plopilor. Pasărea venea drept spre el, iar huruitul apropiat, ce aducea cu sfâşierea cadenţată a unei pânze dese, răsună chiar deasupra lui. Văzu ciocul lung şi gâtul păsării. În clipa când ochi, un fulger roşu ţâşni de după tufişul unde stătea Oblonski. Pasărea se lăsă în jos ca o săgeată şi se urcă iarăşi. Din nou scapără un fulger şi se auzi o detunătură. Apoi, bătând din aripi, silindu-se parcă să rămână în văzduh, pasărea se opri, încremeni o clipă în aer şi bufni deodată greu pe pământul mocirlos.

— L-am scăpat? Strigă Stepan Arkadici, care nu văzuse nimic din pricina fumului.

— Uite-l! Zise Levin şi arătă căţeaua care, cu o ureche ciulită şi dând din vârful cozii stufoase, aducea pasărea la stăpânul său, zâmbind parcă, şi cu paşi înceţi, ca şi cum ar fi vrut să-şi prelungească plăcerea. Îmi pare bine că l-ai nimerit, adăugă Levin, încercând în acelaşi timp un sentiment de invidie că nu izbutise să împuşte sitarul el însuşi.

— Am dat greş cu ţeava dreaptă, răspunse Stepan Arkadici, încărcându-şi puşca. St! vin!

Într-adevăr, se auziră nişte fluierături stridente, care urmau repede, una după alta. Jucându-se şi fugărindu-se, fluierând numai, fără să huruie, doi sitari se iviră chiar deasupra capului vânătorilor. Răbufniră patru focuri de puşcă. Sitarii se întoarseră repede din drum, ca nişte rândunele, şi se mistuiră în depărtare.

Vânătoarea merse bine. Stepan Arkadici doborî încă două păsări, iar Levin tot două, dintre care una rămase pierdută. Începu să se lase întunericul. Luceafărul limpede, argintiu, cu gingaşă strălucire, scapără jos, la asfinţit, după mesteceni, iar în înaltul cerului, spre răsărit, Arcturus îşi juca focurile roşii, mohorâte… Levin vedea ivindu-se în răstimpuri deasupra capului său stelele Carului Mare. Sitarii nu mai treceau, dar el hotărî să mai aştepte până când Luceafărul, care se vedea sub o creangă uscată de mesteacăn, se va ridica deasupra ei şi stelele se vor limpezi de tot. Luceafărul se înălţă peste creangă, Carul Mare cu oiştea lui se vedea în întregime pe cerul siniliu; Levin însă mai aştepta.

— Nu e timpul să plecăm? Îl întrebă Stepan Arkadici.

Peste pădure se lăsase liniştea, nu se mai mişca nici o păsărică.

— Să mai stăm, răspunse Levin.

— Cum vrei.

Stăteau acum la cincisprezece paşi unul de altul.

— Stiva! Îl întrebă Levin pe neaşteptate. De ce nu-mi spui dacă s-a măritat cumnata ta sau când se mărită?

Levin se simţea atât de tare şi de liniştit, încât credea că nici un răspuns nu l-ar putea tulbura. Dar nici prin minte nu-i trecea ce-i va răspunde Stepan Arkadici.

— Nu s-a măritat şi nici nu se gândeşte să se mărite. E grav bolnavă. Medicii au trimis-o în străinătate. Nici nu ştiu dacă mai scapă.

— Ce spui! Izbucni Levin. Grav bolnavă? Dar ce are? Cum de…

În timp ce vorbeau, Laska ciulise urechile, uitându-se în sus, pe cer, şi în urmă cu dojana spre dânşii.

„Şi-au şi găsit timp de vorbă, părea că gândeşte Laska. Şi sitarul vine… Uite-l cum vine. Au să-l scape…”

În aceeaşi clipă se auzi dintr-o dată un fluierat strident, care parcă le biciui auzul. Amândoi apucară dintr-o dată puştile. Două fulgere ţâşniră şi două detunături răsunară în

aceeaşi clipă. Sitarul, care zbura foarte sus, îşi strânse deodată aripile şi căzu în desiş, îndoind lăstarii subţiri.

— Straşnic! Amândoi o dată…! Strigă Levin şi alergă cu Laska în desiş să caute sitarul. „Dar ce m-a durut aşa adineauri? Se întrebă el. Ah, da, Kitty e bolnavă… Ce pot face?! Ce rău îmi pare!” L-a găsit! Mintoaso! Zise el, scoţând din gura Laskăi pasărea caldă şi aşezând-o în tolba aproape plină. L-am găsit, Stiva! Răcni el după aceea.

XVI.

În drum spre casă, Levin îl rugă pe Oblonski să-i dea amănunte despre boala lui Kitty şi despre planurile familiei Şcerbaţki. Şi cu toate că-i era ruşine să-şi mărturisească acest lucru, ceea ce află îi făcu plăcere. Era mulţumit şi fiindcă mai putea nădăjdui, dar şi fiindcă aceea care-i pricinuise atâta durere suferea şi ea. Când Stepan Arkadici începu să vorbească despre cauzele bolii lui Kitty şi pomeni de Vronski, el îl întrerupse.

— Nu sunt îndrituit să aflu amănunte de ordin familial şi, la drept vorbind, nici nu mă interesează.

Stepan Arkadici zâmbi abia văzut, prinzând fulgerătoarea şi atât de cunoscuta schimbare la faţă a lui Levin, care era acum tot atât de posomorită, pe cât fusese de veselă cu o clipă mai înainte.

— Ai rezolvat definitiv cu Riabinin chestiunea pădurii? Îl întrebă Levin.

— Da, am isprăvit. Am căpătat un preţ straşnic: treizeci şi opt de mii! Opt mii înainte şi restul în şase ani. Am pierdut cam mult timp cu asta. De altfel, nimeni nu-mi dădea un preţ mai bun.

— Asta înseamnă că ai dat pădurea de pomană, spuse Levin posac.

— Adică de ce de pomană? Îl întrebă Stepan Arkadici cu un zâmbet blajin, ştiind că acum nimic nu-i va plăcea lui Levin.

— Pentru că pădurea preţuieşte cel puţin cinci sute de ruble deseatina, răspunse acesta.

— Ah, agricultorii ăştia! Glumi Stepan Arkadici. Tonul ăsta al vostru, dispreţuitor faţă de noi, orăşenii!… Dar când e vorba de treabă, noi o facem totdeauna mai bine. Crede-mă că am calculat totul, adăugă el. Am vândut pădurea atât de avantajos, încât mi-e şi frică să nu se răzgândească cumpărătorul. Doar asta nu e pădure pentru lemn de construcţii, ci mai mult pentru lemne de foc, urmă el, dorind ca prin expresia „de construcţii” să-l convingă definitiv pe Levin de nedreptatea îndoielilor lui. Dintr-o deseatina nu ies mai mult de treizeci de stânjeni de lemn. El însă mi-a dat două sute de ruble pe deseatina.

Levin zâmbi dispreţuitor. Se gândi: „Cunosc mania asta, nu numai a lui, ci a tuturor orăşenilor care se duc la ţară de două ori în zece ani şi, după ce prind două-trei vorbe ţărăneşti, le întrebuinţează alandala, ferm convinşi că ştiu totul. De construcţii… ies treizeci de stânjeni! Rostesc cuvinte, însă habar n-au de înţelesul lor.

— Eu nu m-aş apuca să te învăţ cum să scrii tu la birou, îi spuse el, şi dacă aş avea nevoie de ceva, te-aş întreba pe tine. Tu însă eşti sigur că înţelegi toate socotelile astea cu pădurea. Nu sunt prea uşoare. Ai numărat copacii?

— Cum să număr copacii? Răspunse râzând Stepan Arkadici, încercând să alunge proasta dispoziţie a prietenului său. Să numeri nisipul mării şi razele planetelor, cu toate că o minte genială ar putea…

— Dar mintea genială a lui Riabinin poate. Nici un negustor n-ar cumpăra fără să numere, afară numai dacă-i dă cineva de pomană, cum faci tu. Îţi cunosc pădurea. Mă duc acolo în fiecare an la vânat. Pădurea ta face cinci sute de ruble deseatina, bani peşin; şi el ţi-a dat două sute de ruble de deseatina, în rate. Înseamnă că i-ai dăruit treizeci de mii de ruble.

— Hai, nu te mai înflăcăra, zise Stepan Arkadici amărât. De ce nu mi-a dat nimeni mai mult?

— Fiindcă Riabinin s-a înţeles cu negustorii, i-a mituit. Am avut de-a face cu toţi, îi cunosc. Ăştia nu-s negustori, ci nişte

lipitori. El nici n-ar încheia o afacere care i-ar aduce un câştig de zece-cincisprezece la sută; aşteaptă să cumpere rubla cu douăzeci de copeici.

— Ei, lasă! Eşti prost dispus.

— De loc! Răspunse posac Levin, în timp ce se apropiau de casă.

La scară se şi afla o brişcă îmbrăcată pe din afară cu tablă şi căptuşită cu piele, trasă de un cal bine hrănit, cu hamuri late. În brişcă şedea un logofăt cu faţa îmbujorată şi cu mijlocul bine încins, care făcea pe vizitiul. Negustorul intrase în casă şi primi pe cei doi prieteni în antreu. Era un bărbat înalt, uscăţiv, între două vârste, cu mustăţi, bărbia rasa, proeminentă, cu nişte ochi bulbucaţi şi tulburi. Purta o redingotă bleumarin cu pulpane lungi şi nasturi la spate, cizme înalte, încreţite la glezne şi drepte pe pulpe, peste care încălţase nişte galoşi mari. Îşi şterse faţa cu o batistă şi, după ce-şi petrecu o poală a redingotei peste cealaltă, deşi haina îi stătea şi aşa foarte bine, salută cu un zâmbet pe cei ce intrau şi întinse mâna lui Stepan Arkadici, ca şi cum ar fi vrut să înhaţe ceva.

— Va să zică ai venit? Îi spuse Stepan Arkadici, dând mâna cu el. Foarte bine!

— N-am îndrăznit să nesocotesc poruncile excelenţei-voastre, cu toate că drumu-i foarte rău. Pozitiv, am mers tot timpul pe jos, dar am sosit la vreme. Konstantin Dmitrici, respectele mele, îi spuse el lui Levin, încercând să-i prindă şi lui mâna. Levin, încruntat, se prefăcu însă că nu-i vede mâna întinsă şi se apucă să scoată sitarii din tolbă. V-aţi distrat bine la vânătoare? Care va să zică, ce pasăre să fie asta? Adăugă Riabinin, privind dispreţuitor sitarii. O fi având, care va să zică, gust bun… Dădu din cap în semn de dezaprobare, îndoindu-se că îndeletnicirea asta ar face parale.

— Vrei să treci în birou? Spuse Levin în franţuzeşte lui Stepan Arkadici, încruntându-se. Treceţi în birou. Aveţi să vorbiţi mai în linişte acolo.

— Cu plăcere. Unde doriţi dumneavoastră, rosti Riabinin cu un aer de dispreţuitoare demnitate, vrând parcă să dea a înţelege că, dacă unii pot întâmpina dificultăţi în raporturile lor cu alţii, el nu întâmpină niciodată vreo greutate în nici o privinţă.

Când intră în birou, Riabinin se uită din obişnuinţă în toate părţile, căutând parcă icoana; iar după ce o găsi, nu se închină. Cercetă cu privirea dulapurile şi rafturile cu cărţi. Zâmbi dispreţuitor şi, cu aceeaşi îndoială ca şi pentru sitari, clătină din cap în semn de dezaprobare, neadmiţând că lucrurile acestea ar fi de vreun folos.

— Ei? Ai adus banii? Îl întrebă Oblonski. Ia loc.

— Nu ne punem noi pentru parale. Am venit să vă văd şi să stăm de vorbă.

— Ce să mai stăm de vorbă? Dar ia loc.

— Asta se poate, răspunse Riabinin, aşezându-se şi lăsându-se pe speteaza fotoliului într-o poziţie foarte incomodă. Domnule prinţ, trebuie să mai lăsaţi din preţ. Altfel ar fi cu păcat! Doar plătesc bani gheaţă, definitiv, până la ultima copeică. Banii n-au să fie o piedică.

Levin, care-şi pusese în răstimp puşca în dulap, dădu să iasă pe uşă; auzind însă cuvintele negustorului, se opri.

— Tot ai luat pădurea de pomană, zise Levin. Dumnealui a venit prea târziu la mine. Altminteri fixam eu preţul.

Riabinin se ridică în picioare şi-l privi pe Levin de jos în sus, tăcut şi zâmbind.

— Konstantin Dmitrici e foarte zgârcit, spuse el zâmbind lui Stepan Arkadici. Definitiv, nu poţi sa cumperi de la dumnealui nimic. Am tocmit nişte grâu. Am oferit bani buni.

— De ce să-ţi dau de pomană banul meu? Doar nu l-am găsit în drum şi nici nu l-am furat.

— Daţi-mi voie; pozitiv, azi nu-i cu putinţă să furi. În ziua de azi există o procedură judecătorească publică. Definitiv. Acum totu-i curat. Nici nu poate fi vorba de furat. Am vorbit de la obraz la obraz. Dumnealui cere prea mult pentru

pădure; n-o să ies la capăt cu socoteala. Vă rog să mai lăsaţi din preţ, cât de cât.

— Afacerea aţi încheiat-o, ori nu? Dacă aţi încheiat-o, tocmeala nu mai are nici un rost. Iar dacă n-aţi încheiat-o, se amestecă Levin, cumpăr eu pădurea.

Zâmbetul lui Riabinin pieri într-o clipită. O expresie aspră, prădalnică, de pasăre răpitoare, i se întipări pe faţă. Îşi descheie redingota cu degete iuţi şi osoase, descoperindu-şi cămaşa purtată peste pantaloni, nasturii de aramă ai vestei şi lănţişorul ceasului, şi scoase repede un portofel gros şi vechi.

— Poftim, pădurea-i a mea, zise el, făcându-şi repede semnul crucii şi întinzând mâna. Luaţi banii, pădurea-i a mea. Uite cum lucrează Riabinin. Nu-şi drămăluieşte gologanii, adăugă el, încruntându-se şi dând din mână cu portofelul.

— În locul tău, nu m-aş grăbi, urmă Levin.

— Se poate? Răspunse Oblonski mirat. Doar mi-am dat cuvântul.

Levin ieşi din cameră, trântind uşa. Uitându-se după dânsul, Riabinin dădu din cap cu un zâmbet.

— Tinereţe, în definitiv, copilărie… Dacă fac treaba asta şi cumpăr, pe cinstea mea, o fac numai pentru glorie, că, uite, Riabinin şi nu altcineva a cumpărat pădurea de la Oblonski. Iar socotelile le-om face cum o da Dumnezeu. Pe crucea mea! Poftiţi! Să facem contractul…

După un ceas, negustorul, înfăşurându-se cu grijă în şuba lui şi încheindu-se la toţi nasturii, se urcă în brişcă bine căptuşită şi plecă acasă cu contractul în buzunar.

— Uf, boierii ăştia! Spuse Riabinin logofătului său, Toţi sunt la fel…

— Aşa-i, răspunse logofătul, trecându-i hăţurile şi prinzând în cârlig burduful de piele. Dar cu pădurea ce se aude, Mihail Ignatici? Aţi cumpărat-o? E rost?

— Hai, hai…

XVII.

Stepan Arkadici se duse sus cu buzunarul umflat de bancnotele pe care i le dăduse negustorul pe trei luni înainte… Afacerea cu pădurea se încheiase, banii îi avea în buzunar, vânătoarea mersese bine. Era în cea mai plăcută stare sufletească; de aceea ţinea mult să împrăştie proasta dispoziţie care-l apăsa pe Levin. Dorea sa încheie ziua cu o cină într-un chip tot atât de plăcut cum o şi începuse.

Într-adevăr, Levin nu era în apele lui. Nu se putea stăpâni, cu toată dorinţa de a se purta prietenos şi amabil cu simpaticul său oaspete. Ştirea ca Kitty nu se măritase îi dăduse o ameţeală care-l cuprindea din ce în ce mai mult.

Nu se măritase şi era bolnavă, bolnavă de dragoste pentru bărbatul care o nesocotise. Jignirea asta cădea parcă şi asupra lui. Vronski o nesocotise pe ea, iar Kitty îl nesocotise pe dânsul, Levin. Prin urmare, Vronski avea dreptul să-l dispreţuiască pe Levin şi deci era duşmanul său. Konstantin Dmitrici însă nu sta să judece. Simţea nelămurit că în toată întâmplarea asta era ceva jignitor pentru el însuşi; iar proasta lui dispoziţie sporea; acum, se agăţa de toi ce-i ieşea în cale. Îl scotea din fire, mai ales, prostească vânzare a pădurii şi înşelăciunea căreia îi căzuse victimă Oblonski, săvârşită în casa lui.

— Ei, ai isprăvit? Îl întrebă Levin, întâlnindu-se sus cu Stepan Arkadici. Vrei să stăm la masă?

— Da, nu mă dau în lături. La ţară am o cumplită poftă de mâncare. Dar de ce nu l-ai reţinut la masă pe Riabinin?

— Să-l ia dracu!

— Ah, cum îl tratezi! Zise Oblonski. Nici nu i-ai dat mâna. De ce să nu-i întinzi mâna?

— Fiindcă nici lacheului meu nu-i dau mâna, iar lacheul meu este de o sută de ori mai cumsecade decât dânsul.

— Ce retrograd eşti! Cum rămâne însă cu contopirea claselor sociale?

— Cui îi face plăcere să se contopească, n-are decât. Pe mine mă dezgustă.

— Văd că eşti retrograd de-a binelea.

— Zău că nu m-am gândit ce sunt. Sunt Konstantin Levin şi atâta tot.

— Şi încă un Konstantin Levin care nu e de loc în apele lui, adăugă zâmbind Stepan Arkadici.

— Da, nu sunt în apele mele. Şi ştii de ce? Din pricina vânzării tale prosteşti, iartă-mi expresia…

Stepan Arkadici se încruntă cu blândeţe, ca un om pe care lumea îl jigneşte şi-l enervează pe nedrept.

— Ei, lasă! Făcu el. Când s-a mai pomenit ca un om să vândă ceva şi să nu i se spună numaidecât după vânzare: „Asta face mult mai mult!” Dar atâta vreme cât lucrul e de vânzare, nimeni nu dă preţul adevărat… Văd că ai pică pe nefericitul ăsta de Riabinin…

— Poate că am. Dar ştii de ce? O să mă faci iar retrograd sau ceva şi mai rău. Totuşi, mi-e ciudă şi mă supără când văd că nobilimea sărăceşte pretutindeni, nobilimea din care fac şi eu parte şi din care-mi pare foarte bine că fac parte în ciuda contopirii claselor sociale… Iar sărăcirea nu e pricinuită de lux – ceea ce n-ar fi nimic. A trăi boiereşte – e treaba nobililor şi asta ştiu s-o facă numai aceşti? Acum mujicii de prin locurile noastre cumpără pământ, asta nu mă supără. Boierul duce viaţă trândavă, pe când mujicul munceşte şi înlătură un trântor. Şi aşa trebuie să fie! Îmi pare foarte bine pentru mujic. Dar mi-e necaz când văd că sărăcirea asta e datorită, ca să zic aşa, unui soi de prostie şi indolenţă a proprietarilor. Aici, un arendaş polonez cumpără cu o jumătate de preţ o moşie minunată de la o cucoană care locuieşte la Nisa. Dincolo, altul îşi arendează moşia unui negustor, pe o rublă deseatina de pământ, care face zece ruble. Aici, tu ai dăruit fără nici un rost şarlatanului ăstuia treizeci de mii de ruble.

— Dar cum ai fi vrut? Să fi numărat fiecare copac?

— Negreşit să fi numărat. Tu nu i-ai numărat, dar Riabinin a făcut-o. Copiii lui Riabinin o să aibă cu ce trăi şi învăţa, pe când ai tăi poate că n-o să aibă!

— Te rog să mă ierţi, dar în numărătoarea asta e ceva meschin. Noi avem îndeletnicirile noastre, ei – pe ale lor: trebuie să câştige şi ei ceva. Dar, la urma urmei, afacerea e încheiată – şi gata. Uite că au venit şi ochiurile. Dintre felurile cu ouă, asta-i mâncarea mea preferată. Şi Agafia Mihailovna o să ne dea din votca cea straşnică de buruieni…

Stepan Arkadici se aşează la masă şi începu să facă glume cu Agafia Mihailovna, încredinţând-o că nu avusese de mult un astfel de prânz şi o asemenea cină.

— Dumneavoastră cel puţin ne spuneţi o vorbă de laudă, zise Agafia Mihailovna, pe când Konstantin Dmitrici… orice i-oi da, chiar şi o coajă de pâine… o mănâncă şi pleacă.

Oricât se silea să se stăpânească, Levin rămase posac şi tăcut. Simţea nevoia să-l mai întrebe ceva pe Stepan Arkadici, însă nu se putea hotărî. Nu găsea nici forma, nici timpul prielnic, când şi cum să-l întrebe.

Stepan Arkadici coborî în odaia lui de jos, se dezbrăcă, se spălă încă o dată, îşi puse o cămaşă de noapte cu cerculeţe şi se culcă. Levin tot zăbovea în odaie la dânsul, vorbind fel de fel de fleacuri, fără să aibă curajul să-l întrebe ceea ce vroia.

— Ce bine se face acum săpunul! Începu Levin, despachetând şi privind o bucăţică de săpun de toaleta, pe care Agafia Mihailovna o pregătise pentru musafir, dar pe care acesta n-o întrebuinţase. Uite, e o adevărată operă de artă.

— Da, totul se perfecţionează în toate domeniile! Răspunse Stepan Arkadici, căscând molatic şi fericit. Teatrele, bunăoară, şi localurile de distracţie… a-a-a! Căscă el… peste tot e lumină electrică… a-a!

— Da, lumină electrică, zise Levin, da. Dar Vronski unde e acum? Îl întrebă el, lăsând deodată săpunul.

— Vronski? Răspunse Stepan Arkadici, întrerupându-şi căscatul. E la Petersburg. S-a dus acolo, îndată după plecarea ta şi n-a mai dat pe la Moscova. Ştii, Kostea, o să-ţi

spun adevărul, urmă el, rezemându-se cu cotul de masă şi sprijinindu-şi în palmă faţa frumoasă şi rumenă, în care ochii săi galeşi, buni şi somnoroşi luceau ca nişte stele. Tu ai fost de vină. Te-ai speriat de un rival. După cum ţi-am spus şi atunci, nu se ştie cine avea mai multe şanse. De ce n-ai stăruit? Ţi-am spus atunci că… Stepan Arkadici căscă numai cu fălcile, fără să deschidă gura.

„O fi ştiind sau nu că i-am cerut mâna? Se întrebă Levin, uitându-se la dânsul. Da, pe faţa lui se vede ceva şiret, diplomatic.” Simţind că roşeşte, îl privea tăcut pe Stepan Arkadici drept în ochi.

— Dacă ea a simţit ceva atunci pentru dânsul, probabil că i-a plăcut fizicul lui, urmă Oblonski. Ştii, aristocratismul acela desăvârşit şi viitoarea situaţie în societate au avut efect, nu atât asupra ei, cât mai ales asupra mamei sale.

Levin se posomori. Jignirea refuzului suferii îi ardea în inimă ca o rană proaspătă. Era însă acasă; iar acasă până şi pereţii îţi vin în ajutor.

— Stai, stai, începu el, întrerupându-l pe Oblonski. Vorbeşti de aristocratism, dar dă-mi voie să te întreb: în ce constă aristocratismul lui Vronski sau al oricărui altuia, care să îndreptăţească o nesocotire a mea? Tu îl socoti pe Vronski aristocrat; eu, însă, nu. E un om al cărui tată s-a ridicat din nimic numai prin intrigi, şi a cărui mamă – numai Dumnezeu ştie cu cine n-a avut legături… Nu, te rog să mă ierţi, dar aristocrat mă socotesc cu. Aristocraţi socot pe oamenii de-o seamă cu mine şi care pot arăta în trecutul lor trei-patru generaţii de familii cinstite, pe o treaptă superioară de cultură (talentul şi inteligenţa sunt altceva), oameni care n-au făcut niciodată un gest josnic faţă de nimeni, n-au avut niciodată nevoie de nimeni – aşa cum au trăit tatăl şi bunicul meu. Şi cunosc mulţi oameni de felul ăsta. Ţi se pare o meschinărie să numeri copacii din pădure şi dăruieşti treizeci de mii de ruble lui Riabinin, dar tu primeşti leafă şi mai ştiu eu ce, pe când eu n-aş primi niciodată, şi de aceea ţin la ceea ce mi-a rămas de la părinţi

şi la, ceea ce am câştigat prin munca mea… Aristocraţi suntem noi, nu aceia care nu pot trăi decât din pomana mai-marilor zilei şi pe care-i poţi cumpăra cu douăzeci de copeici.

— Dar pe cine te superi? Sunt de părerea ta, răspunse Stepan Arkadici cu sinceritate şi cu voioşie, deşi îşi dădea seama că Levin îl numărase şi pe el printre cei ce puteau fi cumpăraţi cu douăzeci de copeici. Însufleţirea lui Levin îi plăcea cu adevărat. Pe cine te superi? Deşi multe din cele spuse despre Vronski nu sunt adevărate… dar nu despre asta vreau să-ţi vorbesc. Îţi mărturisesc sincer că dacă aş fi în locul tău, aş pleca numaidecât la Moscova şi…

— Nu. Nu ştiu dacă ai sau nu cunoştinţă… dar mi-e totuna. Am să-ţi spun: i-am cerut mâna şi am fost respins. Acum, Ecaterina Alexandrovna e pentru mine o amintire urâtă, care mă umple de ruşine.

— De ce? E o copilărie.

— Să nu mai vorbim de asta. Te rog să mă ierţi dacă am fost grosolan cu tine. Acum, după ce spusese tot ce avea pe inimă, Levin era iarăşi cum fusese în dimineaţa aceea. Stiva, te-ai supărat pe mine? Te rog, nu fi supărat, adăugă el şi-i luă mâna, zâmbind.

— Nu sunt supărat de loc. Nici n-am de ce… Sunt bucuros că am avut o explicaţie cu tine. Dar, ştii ce? E bună vânătoarea dimineaţa! Ce-ar fi să mergem? Nu m-aş mai culca şi aş pleca de la vânătoare drept la gară.

— Foarte bine.

XVIII.

Deşi viaţa lăuntrică a lui Vronski era plină de pasiunea lui, viaţa sa exterioară, neschimbată şi fără frâu, îşi urma cursul pe vechile şi obişnuitele căi ale legăturilor şi intereselor sale de societate sau de regiment. Interesele regimentului aveau un loc important în viaţa lui, mai întâi fiindcă îşi iubea unitatea, dar mai ales fiindcă şi el era foarte iubit la regiment şi, mai mult decât atât, respectat. Toţi se mândreau cu dânsul. Se mândreau cu acest om putred de

bogat, cult şi cu însuşiri superioare, care avea drumul deschis către orice fel de succese măgulitoare pentru ambiţia şi vanitatea lui şi care nesocotea toate acestea, punând interesele regimentului şi ale camarazilor deasupra intereselor personale. Vronski îşi dădea seama de părerea pe care o aveau camarazii lui despre dânsul; şi, pe lângă faptul că-i plăcea felul acesta de viaţă, se simţea dator să îndreptăţească buna lor părere.

Se înţelege de la sine că Vronski nu vorbea cu nici un camarad despre dragostea sa, nu scăpa nici un cuvânt chiar la cele mai straşnice chefuri (de altfel, nu se îmbăta niciodată în aşa hal, ca să-şi piardă stăpânirea de sine) şi închidea gura camarazilor uşuratici, care încercau să facă aluzii la legătura lui. Totuşi, întreg oraşul ştia de dragostea sa, toată lumea bănuia mai mult sau mai puţin relaţiile dintre dânsul şi Anna Karenina. Cei mai mulţi tineri îl invidiau tocmai pentru împrejurarea cea mai delicată din dragostea asta, şi anume înalta situaţie a lui Karenin, din care pricină legătura lor era centrul atenţiei publicului.

Cele mai multe dintre tinerele femei care o invidiau pe Anna, şi care de mult erau plictisite să audă pe toţi numind-o femeia perfectă, se bucurau de bănuielile lor şi aşteptau numai o confirmare în schimbarea opiniei publice, ca s-o zdrobească sub greutatea dispreţului. Pregăteau chiar de pe acum pumni de noroi cu care s-o împroaşte când va fi sosit momentul. Majoritatea oamenilor în vârstă şi cei suspuşi erau nemulţumiţi de scandalul care se pregătea în sânul societăţii.

Mama lui Vronski, aflând de aventura fiului său, fusese mulţumită la început. În primul rând, pentru că – după părerea ei – nimic nu dădea mai mult lustru unui tânăr strălucit decât o legătură în înalta societate, şi în al doilea rând, fiindcă Anna Karenina, care-i plăcuse atâta şi-i vorbise atât de mult despre băiatul său, era totuşi (după cum vedea acum) la fel cu toate femeile frumoase şi adulate. Dar în ultima vreme contesa Vronski aflase că fiul

său refuzase o situaţie importantă pentru cariera lui numai ca să rămână la regiment şi să urmeze astfel întâlnirile cu Anna Karenina… lucru ce nemulţumise pe unele persoane sus-puse – ceea ce o făcu să-şi schimbe părerea. De altminteri, nu-i plăcea nici faptul că – după câte aflase – nu era vorba de o relaţiune mondenă strălucită şi graţioasă, pe care ar fi aprobat-o, ci de un fel de pasiune wertheriană, năprasnică, care ar putea să-l împingă la cine ştie ce nebunie. Nu-l mai văzuse de când plecase pe neaşteptate din Moscova şi acum îi trimise vorbă prin fiul său cel mare să vină la dânsa.

Fiul cel mare era şi el nemulţumit de fratele lui. Nu judeca ce fel de dragoste era aceea, mare sau mică, pătimaşă sau potolită, vinovată ori nu (el însuşi, tată de copii, întreţinea o dansatoare şi de aceea era îngăduitor în această privinţă). Ştia însă că o asemenea dragoste nu plăcea în cercul unde era important să placă şi de aceea nu aproba purtarea fratelui său.

În afară de ocupaţiile lui în legătură cu serviciul şi cu mondenităţile, Vronski mai avea şi pasiunea cailor.

În anul acela se organizaseră pentru ofiţeri alergări de cai cu obstacole. Vronski se înscrisese la alergări, îşi cumpărase o iapă englezească pursânge şi, în ciuda dragostei, era foarte pasionat, cu toate că nu arăta, de alergările care urmau să aibă loc…

Aceste două pasiuni nu se stinghereau una pe alta. Dimpotrivă, Vronski avea nevoie de o ocupaţie pasionantă, independentă de dragoste, care să-l învioreze şi să-l odihnească după emoţiile ce-l tulburau prea mult.

XIX.

În ziua alergărilor ele la Krasnoie Selo, Vronski se duse la popotă mai devreme decât de obicei, ca să-şi mănânce biftecul. Nu trebuia să se stăpânească prea mult de la mâncare, fiindcă avea greutatea reglementară, exact patru puduri şi jumătate. Dar nici nu trebuia să se îngraşe. De aceea se ferea de făinoase şi de dulciuri. Cu redingota

descheiată peste jiletca albă, stătea rezemat cu coatele de masă şi aştepta biftecul comandat, uitându-se într-un roman franţuzesc aşezat pe farfurie. Se prefăcea că citeşte, numai ca să nu stea de vorbă cu ofiţerii care intrau şi ieşeau, şi medita.

Se gândea că Anna îi făgăduise o întâlnire în ziua aceea, după alergări. N-o văzuse însă de trei zile şi, cum între timp se întorsese bărbatul său din străinătate, nu ştia dacă mai era cu putinţă ori nu… şi n-avea cum să afle. O văzuse ultima dată la vila verei sale, Betsy. El frecventa cât putea mai rar vila soţilor Karenin; dar acum vroia să se ducă acolo şi chibzuia cum să facă: „Am să-i spun, bineînţeles, că Betsy m-a trimis s-o întreb dacă vine la curse. Fireşte, o să mă duc”, hotărî el ridicându-şi ochii de pe carte – şi atât de viu îşi închipui fericirea revederii, că i se lumină faţa de bucurie.

— Trimite la mine acasă vorbă să înhame repede trei cai la trăsură, spuse Vronski servitorului care-i aduse biftecul pe o tavă fierbinte de argint; apoi, trăgând tava spre dânsul, începu să mănânce.

Din sala de biliard, de alături, se auzeau lovituri de bile, glasuri şi râsete. În uşa de la intrare se iviră doi ofiţeri: unul tinerel, cu faţa slabă, gingaşă, venit de curând în regimentul lor din Corpul Pajilor, iar celălalt, gras, bătrân, cu o brăţară la mână şi cu ochii mici, înecaţi în grăsime.

Vronski îi privi pe ofiţeri, se posomori şi, prefăcându-se că nu-i vede, se uită pieziş în carte. Începu să mănânce şi să citească în acelaşi timp.

— Ce faci? Te fortifici pentru alergări? Îl întrebă ofiţerul cel gras, aşezându-se lângă dânsul.

— După cum vezi, răspunse Vronski, încruntându-se şi ştergându-şi gura fără să-l privească.

— Nu te temi că ai să te-ngraşi? Adăugă acesta, trăgând un scaun pentru tânărul ofiţer.

— Cum? Făcu supărat Vronski, cu o schimă de ciudă, arătându-şi dinţii deşi.

— Nu te temi că ai să te-ngraşi?

— Băiete, Xeres! Comandă Vronski, fără să-i răspundă; şi, punând cartea în partea cealaltă, citi mai departe.

Ofiţerul cel gras luă lista de vinuri şi o întinse celui tânăr, cu care venise:

— Alege tu băutura, zise el, dându-i lista şi privindu-l.

— Poate vin de Rin, rosti cu sfială tânărul ofiţer, uitându-se cu coada ochiului la Vronski şi încercând să prindă cu degetele mustaţa care abia-i mijea. Văzând că Vronski nu-şi întoarce capul, tânărul ofiţer se sculă în picioare. Să mergem în sala de biliard, spuse el.

Ofiţerul cel gras se ridică supus şi amândoi se îndreptară spre uşă.

Între timp, intră în sală Iaşvin, un căpitan de cavalerie, înalt şi chipeş; salută dispreţuitor pe cei doi ofiţeri şi se apropie de Vronski.

— Ah, iată-te! Strigă el, lovindu-l puternic peste umăr cu mâna lui mare.

Vronski se întoarse supărat; dar un zâmbet calm, mângâietor şi stăpânit îi lumină dintr-o dată faţa.

— Bine faci, Alioşa, rosti tare căpitanul, cu glas de bariton. Mănâncă şi bea un păhăruţ.

— Dar nu mi-e foame.

— Uite-i pe cei doi nedespărţiţi, adăugă Iaşvin, privind batjocoritor pe ofiţerii care tocmai ieşeau din cameră, şi se aşează lângă Vronski, îndoindu-şi în unghi ascuţit coapsele şi picioarele, prea lungi pentru înălţimea scaunului.

— De ce n-ai venit aseară la teatru? Numerova a fost la înălţime. Dar tu unde-ai fost?

— Am întârziat la familia Tverskoi, răspunse Vronski.

— Ah! Exclamă Iaşvin.

Jucător, chefliu, om fără principii, sau mai bine zis cu principii imorale, Iaşvin era cel mai bun prieten din regiment al lui Vronski. Acesta îl admira atât pentru neobişnuita-i forţă fizică, pe care şi-o manifesta mai ales atunci când bea, parcă ar fi fost un butoi desfundat, fără să

doarmă şi fără să se ameţească, cât şi pentru marea lui tărie de caracter, dovedită în raporturile cu şefii şi cu camarazii – şi care-l făcea temut şi respectat de toţi. Îl admira şi la jocul de cărţi, unde miza ferm, pe zeci de mii de ruble, şi atât de iscusit şi de stăpânit, în ciuda vinului băut, încât era socotit cel mai bun jucător de la Clubul Englez. Dar Vronski îl respecta şi-l iubea mai cu seamă fiindcă simţea că Iaşvin ţine la dânsul nu pentru numele şi bogăţia lui, ci pentru el însuşi. Dintre toţi oamenii, era singurul cu care ar fi vrut să vorbească despre dragostea sa. Simţea că numai Iaşvin, deşi părea să dispreţuiască orice sentiment, numai el ar fi putut înţelege puternica pasiune care-i umplea acum toată viaţa. În afară de aceasta, Vronski era sigur ca Iaşvin, căruia nu-i plăceau bârfelile şi scandalurile, va înţelege dragostea lui aşa cum se cuvine, adică va şti să priceapă că nu e o glumă, nici distracţie, ci un sentiment serios şi important.

Vronski nu-i vorbise de dragostea sa, dar îşi dădea seama că Iaşvin ştie, înţelege totul cum trebuie, şi-i făcea plăcere să vadă asta în ochii săi.

— A, da! Făcu Iaşvin când Vronski îi spuse că a fost la familia Tverskoi; apoi, cu o scăpărare în ochii săi negri, îşi apucă partea stângă a mustăţii şi o muşcă în dinţi, după un urât obicei.

— Dar tu ce-ai făcut aseară? Ai câştigat? Îl întrebă Vronski.

— Opt mii. Dar trei nu sunt sigure. Mă îndoiesc dacă au să mi le dea.

— Atunci ai de unde pierde mizând pe mine, îi spuse Vronski râzând (Iaşvin pusese rămăşag pe calul lui Vronski).

— Nici nu mă gândesc să pierd. Mahotin e singurul primejdios.

Convorbirea trecu la alergările ce urmau să se desfăşoare – singurul lucru la care se mai putea gândi acum Vronski.

— Am isprăvit, să mergem, zise Vronski şi, ridicându-se, se îndreptă spre uşă.

Iaşvin se sculă şi el. Îşi întinse picioarele lungi şi-şi îndreptă spatele lat.

— E prea devreme ca să stau la masă. Dar de băut am să beau. Mă-ntorc îndată. Ei, adu vin! Strigă Iaşvin cu glasul său renumit la comandament – un glas puternic, care făcea să dârdâie geamurile. Ba nu, nu mai aduce, răcni el numaidecât, din nou. Dacă te duci acasă, merg şi eu cu tine.

Şi Iaşvin plecă împreună cu Vronski.

XX.

Vronski ocupa o izba finlandeză, încăpătoare şi curată, despărţită în două printr-un paravan de scânduri. Petriţki locuia cu dânsul şi în tabăra militară. Când Vronski şi Iaşvin intrară în izbă, Petriţki dormea.

— Scoală-te! Ajunge de când dormi! Strigă Iaşvin, trecând după peretele despărţitor şi înghiontindu-l pe Petriţki, ciufulit şi cu nasul înfundat în pernă.

Petriţki sări deodată în genunchi şi se uită în juru-i.

— Fratele tău a fost aici, spuse el lui Vronski. M-a sculat din somn, dracu să-l ia! Spunea că are să mai vină. Apoi trase pătura şi se trânti din nou pe pernă. Lasă-mă odată, Iaşvin, spuse supărat căpitanului care trăgea pătura de pe dânsul. Lasă-mă în pace! Se întoarse şi deschise ochii.

— Mai bine mi-ai spune ce să beau. Simt în gură o cocleală.

— Votca e cea mai bună, rosti Iaşvin cu vocea sa de bas. Tereşcenko, adu boierului votcă şi castraveţi! Strigă el. Se vedea bine că-i plăcea să-şi asculte glasul.

— Votcă? Aşa crezi tu? Ha? Îl întrebă Petriţki strâmbându-se şi frecându-se la ochi. Nu bei şi tu? Împreună, da, beau! Vronski, bei? Adăugă el sculându-se şi înfăşurându-se până la subsuori într-o blană de tigru, ca o cuvertură.

Ieşi pe uşiţa din peretele despărţitor, ridică mâinile şi începu să cânte în franţuzeşte: „A fost un rege-n Tu-u-la”.

— Vronski, bei?

— Dă-mi pace, răspunse Vronski, îmbrăcându-se cu redingota pe care i-o ţinea feciorul.

— Unde te duci? Îl întrebă Iaşvin. Uite şi troica, adăugă el, văzând trăsura care se apropia.

— La grajd, răspunse Vronski. Dar trebuie să trec şi pe la Brianski, tot în legătură cu caii.

Într-adevăr, făgăduise să se ducă la Brianski, la zece verste de Peterhof, ca să-i dea banii pe cal. Vroia să treacă şi pe acolo. Dar camarazii săi înţeleseră numaidecât că Vronski nu se ducea numai la Brianski.

Cântând mai departe, Petriţki făcu un semn cu ochiul şi-şi ţuguie buzele, vrând parcă să spună: „Ştim noi cine-i Brianski ăsta”.

Iaşvin spuse numai: Vezi să nu întârzii! Apoi întrebă, ca să schimbe vorba, uitându-se pe fereastră la calul mijlocaş pe care i-l vânduse: Ce-i cu murgul meu? Trage bine?

— Stai! Îl strigă Petriţki pe Vronski, văzându-l gata de plecare. Fratele tău ţi-a lăsat o scrisoare şi un bilet. Oare unde sunt?

Vronski se opri.

— Ei, unde sunt?

— Unde sunt? Asta-i întrebarea! Rosti solemn Petriţki, ducând degetul arătător mai sus de nas.

— Dar spune odată! Ce zăpăcit! Zise Vronski zâmbind.

— N-am făcut focul în cămin. Trebuie să fie pe aici, pe undeva.

— Hai, lasă minciunile! Unde-i scrisoarea?

— Zău că am uitat. Sau poate am visat? Ia stai puţin. De ce te superi? Dacă ai fi băut ca mine, aseară, câte patru sticle de om, ai fi uitat şi pe ce lume eşti. Stai. O să-mi aduc aminte numaidecât.

Petriţki trecu dincolo de peretele despărţitor şi se întinse pe pat.

— Stai! Eram culcat aici, el stătea acolo. Da – da – da – da… Uite-o! Şi Petriţki scoase scrisoarea de sub saltea, unde o pusese.

Vronski luă scrisoarea şi biletul de la fratele său. Era tocmai scrisoarea pe care o aştepta de la maică-sa, plină de reproşuri pentru că nu venise, şi biletul fratelui, care-l anunţa că trebuie să-i vorbească. Ştia că era vorba de acelaşi lucru! „Ce au cu mine?” se gândi el şi, îndoind nervos scrisorile, le vârî printre nasturii redingotei, ca să le

citească mai cu atenţie pe drum. În tinda casei se întâlni cu doi ofiţeri: unul de-al lor, celălalt din alt regiment.

Locuinţa lui Vronski era totdeauna locul de întâlnire al tuturor ofiţerilor.

— Încotro?

— Am treabă la Peterhof.

— A venit calul de la Ţarskoie36?

— A venit, dar încă nu l-am văzut.

— Se spune că Gladiator al lui Mahotin a început să şchiopăteze.

— Mofturi! Cum o să alergaţi pe un noroi ca ăsta? Întrebă celălalt.

— Uite salvatorii mei! Exclamă Petriţki, văzându-i pe cei ce intraseră. Ordonanţa stătea înaintea lui cu votca şi cu un castravete murat aşezat pe o tavă. Iaşvin m-a sfătuit să beau ca să mă înviorez.

— Ne-ai zăpăcit aseară, îi spuse unul dintre cei veniţi. Nu ne-ai lăsat să dormim toată noaptea.

— Dar să vedeţi cum s-a spart cheful! Povesti Petriţki. Volkov s-a suit pe acoperiş, strigând că are un of la inimă. Zic: să vină muzica pentru un marş funebru! Şi aşa a adormit, pe acoperiş, în sunetele marşului funebru.

— Bea, bea votcă negreşit… După aceea sifon şi multă lămâie, adăugă Iaşvin, aplecându-se asupra lui Petriţki întocmai ca o mamă care-şi sileşte copilul să ia o doctorie, şi la urmă, puţintică şampanie, aşa, cam o sticluţă.

— Uite ce om deştept! Stai, Vronski, să bem.

— Nu, domnilor, la revedere. Azi nu beau.

— Te temi să nu te îngreunezi? Atunci să bem singuri. Dă-ne sifon şi lămâie.

— Vronski! Strigă cineva când acesta era în tindă.

— Ce-i?

— Ar trebui să te tunzi. Să nu tragă greu părul, mai ales pe creştetul capului.

Într-adevăr, Vronski începuse să chelească înainte de vreme. Râse vesel, arătându-şi dinţii deşi şi, trăgându-şi

şapca pe locul unde părul începuse să se răărească, ieşi şi se urcă în trăsură.

— La grajd! Porunci vizitiului şi scoase scrisorile ca să le citească, dar se răzgândi, ca sa nu se lase prins de alte gânduri înainte de a cerceta calul. „Pe urmă!” îşi spuse el.

XXI.

Grajdul provizoriu – o baracă de scânduri – era construit în imediata apropiere a hipodromului. Acolo urma să fie adus din ajun calul lui Vronski. El încă nu-l văzuse. În zilele din urmă, Vronski nu se dusese personal la antrenament: încredinţase această sarcină unui antrenor. De aceea nu ştia de loc în ce stare sosise calul şi cum se simţea. De îndată ce coborî din trăsură, grăjdarul lui, aşa-zisul „groom”, care-i recunoscu de departe trăsura, chemă antrenorul. Un englez uscat, cu cizme înalte şi cu o jacheta scurtă, cu un smoc de păr lăsat numai sub bărbie, îi ieşi în întâmpinare cu mersul stângaci al jocheilor, îndepărtându-şi coatele de trup şi legănându-se.

— Ce mai face Frou-Frou? Îl întrebă Vronski în englezeşte.

— All right, sir – totu-i în regulă, se auzi glasul englezului de, undeva din fundul gâtlejului. Mai bine nu vă duceţi, adăugă el, ridicând pălăria. I-am pus botniţă. Iapa-i nervoasă. Mai bine nu va duceţi. Asta ar enerva-o.

— Ba am să mă duc. Vreau s-o văd.

— Să mergem, rosti englezul posomorât, printre dinţi ca şi înainte; apoi, făcându-şi vânt cu coatele, porni înainte, cu umbletul său crăcănat.

Amândoi intrară în curticica din faţa barăcii. Grăjdarul de serviciu, care ţinea o mătură în mână, un băiat fercheş, vioi, cu o bluză curată, îi întâmpină şi porni după dânşii.

În boxele barăcii se aflau cinci cai. Vronski ştia că acolo trebuia să fi fost adus în ziua aceea şi rivalul lui cel mai de seamă: Gladiator, roibul înalt de cinci coţi al lui Mahotin. Vroia să-l vadă pe Gladiator, pe care nu-l cunoştea, mai mult chiar decât pe propriul său cal. Dar Vronski ştia că, după normele de bună-cuviinţă ale curselor de cai, nu numai că

nu era îngăduit să-l vadă, dar nu se cădea nici să întrebe măcar de el. În timp ce Vronski trecea pe culoar, băiatul deschise uşa boxei a doua din stânga. Vronski văzu un cal roib, mare, cu picioare albe. Ştia că era Gladiator. Dar cu sentimentul unui om care-şi ia ochii de pe scrisoarea deschisă a altuia, se întoarse şi se apropie de boxa lui Frou-Frou.

— Aicea-i calul lui Mak… Mak… Nu pot niciodată să rostesc numele ăsta, îi spuse englezul peste umăr, întinzând degetul mare cu unghia murdară spre boxa lui Gladiator.

— Al lui Mahotin? Da, ăsta e adversarul meu cel mai serios, adăugă Vronski.

— Dacă l-aţi fi călărit, zise englezul, aş fi jucat pe dumneavoastră.

— Frou-Frou e mai nervoasă, iar Gladiator mai voinic, adăuga Vronski, zâmbind pentru elogiul primit.

— La o cursă de obstacole totu-i călăritul şi pluck-ul, urmă englezul.

Vronski nu numai că simţea că are destul pluck, adică energie şi îndrăzneală, dar – ceea ce-i mult mai important – era ferm convins că nici un om de pe lume nu putea avea mai mult pluck decât dânsul.

— Poate ar fi trebuit o sudaţie bună?

— Nu trebuie, răspunse englezul. Vă rog să nu vorbiţi tare. Se enervează iapa, urmă el, arătând cu capul spre o boxă închisă, în faţa căreia se aflau şi unde se auzea cum un cal juca pe loc, în paie.

Antrenorul deschise uşa şi Vronski intră într-o boxă luminată de o ferestruică. În boxă se afla o iapă murgă, cu botniţă, care călca în picioare paiele proaspete. În semiîntunericul boxei, Vronski învălui într-o privire formele iepei lui dragi şi, fără voie, îi săriră în ochi unele mici imperfecţiuni ale ei.

Frou-Frou era o iapă de statură mijlocie şi, cercetată amănunţit, nu fără cusur. Avea osatura îngustă, pieptul strâmt şi el, deşi frumos bombat, crupa puţin cam lăsată

spre spate, iar picioarele de dinainte, dar mai cu seamă cele de dindărăt, uşor aduse înăuntru. Muşchii picioarelor de dinapoi şi ai celor din faţă nu păreau destul de tari. În schimb, iapa era deosebit de lată în şale – ceea ce contrasta cu pântecele ei supt. Dacă o priveai din faţă, oasele de la picioare, mai jos de genunchi, păreau subţiri ca fusul – în schimb, văzute dintr-o parte, erau neobişnuit de late. În afară de coaste, tot trupul ei părea tras şi întins în lungime. Poseda însă în cel mai înalt grad o calitate care te făcea să-i uiţi toate cusururile: avea rasă, sânge – cum spun englezii – care se vădea. Muşchii, amănunţit reliefaţi sub reţeaua de vine, şi pielea subţire, elastică şi netedă ca atlazul, păreau tari ca osul. Capul uscăţiv, cu ochi bulbucaţi, strălucitori şi veseli, se lăţea spre botul cu nări mari, înfiorate, învăpăiate înlăuntru de sânge. Tot trupul ei, şi mai ales capul, avea o expresie hotărâtă, energică şi plină de însufleţire. Era dintre animalele care parcă nu vorbesc numai fiindcă conformaţia gurii lor nu le îngăduie acest lucru.

Vronski cel puţin credea că iapa înţelegea tot ce simţea el privind-o.

De îndată ce intră Vronski, iapa răsuflă adânc, întoarse un ochi spre noii-veniţi, holbându-l aşa de tare, că i se făcuse albul roşu ca sângele şi, scuturându-şi botniţa, cu toţi muşchii încordaţi, începu să se frământe în loc.

— Vedeţi ce nervoasă e? Zise englezul.

— Ho, scumpa mea! Ho – Ho! Făcu Vronski, apropiindu-se de iapă şi vorbindu-i cu blândeţe.

Dar cu cât se apropia Vronski mai mult de ea, iapa era tot mai nervoasă. Numai când ajunse lângă capul ei, Frou-Frou se linişti dintr-o dată, iar muşchii îi tresăriră sub părul subţire şi mătăsos. Vronski îi mângâie grumazul puternic, îi îndreptă o şuviţă din coamă care trecuse de partea cealaltă a greabănului şi-şi apropie faţa de nările ei umflate, în freamăt ca aripile liliacului. Frou-Frou trase aerul cu zgomot, răsuflă cu nările încordate, tresări, îşi culcă urechile ascuţite şi-şi întinse spre Vronski buza groasă,

neagră, vrând parcă să-l apuce de mânecă; dar, aducându-şi aminte de botniţă, o scutură şi începu iarăşi să-şi joace în loc picioarele ca sculptate.

— Linişteşte-te, scumpo, linişteşte-te! Îi spuse Vronski, mângâind-o încă o dată pe crupă şi, gândindu-se cu mulţumire că iapa sa era în cea mai bună formă, ieşi din grajd.

Nervozitatea calului se strecurase însă şi în Vronski. Simţea cum îi năvăleşte sângele la inimă. Vroia parcă şi el, ca şi calul, să se mişte, să muşte… Era neliniştit şi vesel.

— Atunci, mă bizui pe dumneata, spuse el englezului. La şase şi jumătate, la hipodrom!

— Totu-i în bună rânduială, răspunse englezul. Dar dumneavoastră unde vă duceţi, my lord37? Întrebă el pe neaşteptate, întrebuinţând această expresie pe care n-o folosea aproape niciodată.

Vronski ridică mirat capul şi se uită aşa cum ştia el să se uite, nu în ochi, ci la fruntea englezului, îndrăzneala întrebării îl uimise. Îşi dădu însă seama că englezul – punându-i această întrebare – îl privea nu ca pe un stăpân, ci ca pe un jocheu, şi-i răspunse:

— Trebuie să mă duc la Brianski. Peste un ceas am să fiu acasă.

„A câta oară mi se pune astăzi întrebarea asta!” se gândi el şi roşi – lucru ce i se întâmpla rar. Englezul îl privi cu luare-aminte; apoi, ca şi cum ar fi ştiut unde se duce, adăugă:

— Lucrul cel mai important este să fiţi calm înainte de alergări. Să nu aveţi nici o indispoziţie şi nici o enervare.

— All right, răspunse zâmbind Vronski şi, urcându-se în trăsură, porunci să fie dus la Peterhof.

Abia făcură câţiva paşi, că un nor, care ameninţase toată dimineaţa cu ploaia, întunecă cerul şi începu să toarne cu găleata.

„Prost! Îşi zise Vronski ridicând coşul trăsurii. Era destul noroi, acum o să fie o baltă!” Stând în singurătatea trăsurii

închise, el scoase scrisoarea mamei şi biletul fratelui său şi le citi.

Da, acelaşi şi acelaşi lucru… Toată lumea, mama, fratele – toţi socoteau de cuviinţă să se amestece în treburile lui sentimentale. Această imixtiune îl înciuda – sentiment pe care-l încerca rar de tot.

„Ce au cu mine? De ce crede fiecare de datoria lui să aibă grijă de mine? De ce se leagă de traiul meu? Pentru că-şi dau seama că-i vorba de ceva ce nu pot înţelege. Dacă ar fi fost în discuţie o legătură mondenă, banală, m-ar fi lăsat în pace. Ei simt că aici e cu totul altceva… că nu e o joacă şi că femeia aceasta mi-e mai scumpă decât însăşi viaţa. Tocmai pentru că asta nu-i pe înţelesul lor, le e ciudă. Oricare ne-ar fi soarta, noi ne-am făcut-o şi nu ne plângem de ea… îşi spuse el, reunind, în cuvântul noi, fiinţa Annei şi pe-a lui. Dar ei vor să ne înveţe cum să trăim. Habar n-au ce este fericirea. Ei nu ştiu că fără dragostea asta n-ar mai fi pentru noi nici fericire, nici nenorocire… n-ar mai fi viaţă”, se gândi el.

Era supărat pe toţi cei ce se amestecau în viaţa lui, tocmai fiindcă simţea în adâncul sufletului său că avea dreptate. Îşi dădea seama că dragostea care-l lega de Anna nu era o pasiune trecătoare, care piere cum dispar toate legăturile mondene, fără să lase alte urme în viaţa unuia şi a celuilalt, decât numai amintiri plăcute sau neplăcute. Îşi dădea seama ce chinuitoare era situaţia în care se aflau amândoi, că puteau numai cu mare greutate să-şi ascundă dragostea, să mintă şi să înşele – expuşi în ochii întregii societăţi din care făceau parte. Erau siliţi să mintă, să înşele, să recurgă la vicleşuguri şi să se gândească mereu la alţii, atunci când patima care-i unea era atât de puternică, încât ei uitau totul afară de dragostea lor.

Retrăi în amintire desele prilejuri care-l sileau să mintă şi să înşele – ceea ce nu se potrivea de loc cu firea lui. Îşi aminti, cu o deosebită ascuţime, sentimentul de ruşine pe care-l observase de atâtea ori la Anna, când era nevoită şi

ea să mintă şi să înşele. Şi-l cuprinse un sentiment straniu, care-l mai încercase uneori, de când avea relaţiuni cu Anna. Era un simţământ de scârbă, nu ştia dacă pentru Alexei Alexandrovici, pentru el însuşi sau pentru toată lumea. Alunga însă totdeauna sentimentul acesta straniu. Şi acum, după ce se scutură de el, îşi reluă firul gândurilor.

„Da, Anna era mai înainte nenorocită, dar mândră şi liniştită. Acum însă nu poate fi liniştită şi demnă, cu toate că n-o arată. Da, asta trebuie să se sfârşească”, hotărî în sinea lui Vronski.

Pentru întâia oară îi trecu prin minte un gând limpede, şi anume că trebuia să sfârşească cu minciuna asta, şi cu cât mai repede – cu atât mai bine. Se gândi: „Să părăsim totul… şi ea, şi eu – şi să ne ascundem undeva, singuri cu dragostea noastră”.

XXII.

Ploaia torenţială nu ţinu mult şi când Vronski se apropie de ţelul său în trapul mare al mijlocaşului şi cu lăturaşii galopând prin noroi, cu hăţurile slobode, soarele se ivi din nou. Acoperişurile vilelor şi teii bătrâni ai livezilor din amândouă părţile străzii principale sclipeau cu luciri ude. Stropii de ploaie picurau vesel de pe crengi şi streşinile curgeau. Vronski nu se mai gândea că ploaia aceea repede desfundase hipodromul. Se bucura, dimpotrivă, că datorită ploii are s-o găsească desigur acasă, ba încă singură, deoarece ştia că Alexei Alexandrovici, reîntors de curând de la băi, nu venise încă de la Petersburg.

Nădăjduind s-o găsească singură, Vronski – aşa cum făcea întotdeauna, ca să atragă cât mai puţin atenţia lumii – coborî din trăsură înainte de a trece podul şi porni pe jos. Nu intră pe seara principala, din stradă, ci prin curte.

— A venit boierul? Întrebă pe grădinar.

— Nu. Cucoana e acasă. Poftiţi prin faţă. Pe acolo are cine să vă deschidă.

— Nu, am să trec prin grădină.

Fiind încredinţat că Anna era singură, Vronski vru să-i facă o surpriză; nu-i făgăduise să vină în ziua aceea, iar ea, fără îndoială, nu se aştepta să-l vadă înainte de alergări. Porni, ţinându-şi cu băgare de seamă sabia şi păşind cu grijă pe nisipul potecii, cu flori pe margine, spre terasa care dădea în grădină. Uitase toate gândurile din timpul drumului în privinţa greutăţilor serioase ale situaţiei lor. Nu se mai gândea decât la un singur lucru: că în curând are s-o vadă, nu numai în închipuire, ci vie, toată, aievea. Era gata să intre, călcând cu toată talpa, ca să nu facă zgomot, pe treptele late ale terasei… când îşi aminti deodată ceea ce uita mereu, şi ceea ce era latura cea mai chinuitoare a raporturilor dintre dânşii – pe fiul ei, cu privirea lui întrebătoare şi parcă neapropiată.

Copilul era una dintre cele mai mari piedici în relaţiile dintre ei. Când se afla băiatul de faţă, Vronski şi Anna nu numai că nu-şi îngăduiau să vorbească ceea ce n-ar fi putut repeta faţă de toată lumea, dar nu-şi permiteau nici măcar prin aluzii să spună ceva ce ar fi depăşit priceperea băiatului. Nu era vorba de o înţelegere. Lucrurile se rânduiseră aşa de la sine. Socoteau că ar fi o insultă pentru ei înşişi să înşele copilul, la prezenţa lui, amândoi vorbeau ca două cunoştinţe. Dar cu toată prudenţa lor, Vronski surprindea adesea privirea atenta şi nedumerita a copilului aţintita asupră-i; simţea o sfială ciudata în purtarea schimbăcioasă a băiatului faţă de dânsul – era când duios, când rece, când timid… Ca şi cum copilul ar fi înţeles că între acest om şi maică-sa exista o legătură importantă, a cărei însemnătate el n-o putea pricepe.

Într-adevăr, băiatul simţea că nu poate înţelege această legătură. Zadarnic se străduia să-şi lămurească sentimentul pe care trebuia să-l aibă faţă de omul acesta. Cu sensibilitatea proprie copilului de a ghici sentimentele, băiatul vedea limpede că tatăl său, guvernanta şi dădaca… toată lumea, nu numai că nu-l iubeau pe Vronski. Dar îl priveau toţi cu repulsie şi cu teamă, deşi nimeni nu spunea

nimic despre dânsul, iar mama se uita la el ca la cel mai bun prieten.

„Ce-o fi însemnând asta? Cine e? Cum trebuie să mă port cu dânsul? Dacă nu pricep, eu sunt vinovat, ori sunt un băiat prost sau rău”, îşi zicea copilul. De aici veneau expresia aceea iscoditoare, întrebătoare, oarecum ostilă, ca şi sfiala şi purtarea lui schimbăcioasă care-l stinghereau atâta pe Vronski. Prezenţa copilului trezea în Vronski acel sentiment straniu, de inexplicabilă scârbă, care-l urmărea în ultimul timp. Atât el, cât şi Anna erau stăpâniţi în faţa lui de un sentiment asemănător aceluia pe care-l încearcă navigatorul care vede după busolă că direcţia înspre care înaintează cu iuţeală nu este cea bună, dar n-are putere să oprească corabia, care cu fiecare minut se îndepărtează tot mai mult de direcţia adevărată, iar recunoaşterea abaterii ar însemna mărturisirea că merg la pierzanie.

Copilul acesta, cu instinctul său naiv de viaţa, era busola ce le arăta gradul de deviere, pe care-l bănuiau, dar nu vroiau să-l recunoască.

De data asta, Serioja nu era acasă şi o găsi pe Anna singură. Şedea pe terasă, aşteptând întoarcerea băiatului, care plecase la plimbare şi fusese surprins de ploaie. Trimisese un om şi o fată să-l caute, şi acum aştepta. Îmbrăcată într-o rochie albă cu broderii late, Anna şedea într-un colţ al terasei, după nişte flori, şi nu-l auzi. Capul ei cu părul negru şi cârlionţat era aplecat. Sta cu fruntea lipită de o stropitoare rece, uitată pe balustradă, şi o ţinea strâns cu mâinile sale frumoase, împodobite cu inele, pe care Vronski le cunoştea atât de bine. Frumuseţea întregului său trup – capul, gâtul, mâinile – îl uimea de fiecare dată, ca ceva neaşteptat. Se opri, privind-o cu încântare. Dar când vru să facă un pas ca să se apropie de dânsa, Anna îi şi simţi apropierea. Dădu la o parte stropitoarea şi-şi întoarse spre el faţa îmbujorată.

— Ce ai? Eşti bolnavă? O întrebă Vronski în franţuzeşte, înaintând spre ea.

Ar fi vrut să alerge la dânsa; dar, gândindu-se că ar fi putut să-i vadă cineva, îşi întoarse capul spre uşa terasei, se uită în jur şi roşi – cum roşea ori de câte ori simţea că trebuie să se teama şi să se ascundă.

— Nu. Sunt sănătoasă, răspunse Anna, ridicându-se şi strângându-i cu putere mâna întinsă. Nu te aşteptam… pe tine.

— Doamne! Ce mâini reci! Exclamă Vronski.

— M-ai speriat, îi răspunse Anna. Sunt singură şi-l aştept pe Serioja. S-a dus la plimbare. Trebuie să vină din partea asta.

Cu toate că Anna încerca să-şi păstreze calmul, buzele îi tremurau.

— Iartă-mă că am venit. Dar n-am putut lăsa să treacă o zi fără să te văd, urmă Vronski în franţuzeşte, cum vorbea totdeauna, evitând astfel pe acel rece dumneavoastră, imposibil între ei, şi pe primejdiosul tu rusesc.

— De ce să te iert? Îmi pare aşa de bine!

— Dar eşti bolnavă, sau mâhnită, urmă el fără să-i lase mâna şi aplecându-se spre dânsa. La ce te gândeai?

— Mereu la acelaşi lucru, răspunse Anna zâmbind. Spunea adevărul. Oricând, în orice clipă ar fi fost întrebată la ce se gândea, ea ar fi putut răspunde fără greş: la acelaşi lucru, la fericirea şi la nenorocirea ei. Tocmai acum, când venise Vronski, se gândea: oare de ce pentru alţii, ca de pildă pentru Betsy (Anna îi cunoştea relaţiile cu Tuşkevici, tăinuite faţă de lume), totul este atât de uşor, pe când pentru ca e aşa de chinuitor? Din anumite motive, gândul acesta o frământa mai mult în ziua aceea. Anna îl întrebă despre alergări, el îi răspunse; dar, văzând-o nervoasă şi vrând s-o – distreze, începu să-i povestească, pe tonul cel mai firesc, amănunte despre pregătirile pentru alergări.

„Să-i spun, ori să nu-i spun? Se gândea Anna, uitându-se în ochii săi liniştiţi, plini de dragoste. E atât de fericit, atât de preocupat de alergările lui, încât n-ar înţelege aşa cum

trebuie, n-ar pricepe toată însemnătatea acestui eveniment pentru noi.”

— Dar nu mi-ai spus la ce te gândeai când am intrat, întrebă Vronski, întrerupându-şi povestirea. Spune-mi, te rog.

Anna nu-i răspunse, îşi plecă uşor capul şi-l privi întrebător pe sub sprâncene, cu ochii ei strălucitori cu gene lungi. Mâna care învârtea o frunză ruptă îi tremura. Vronski se uita la dânsa şi faţa lui exprima supunerea şi devotamentul de sclav, cu care o cucerise.

— Văd că s-a întâmplat ceva. Crezi că aş putea fi liniştit o singură clipă ştiind că ai un necaz pe care nu-l împărtăşesc? Spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu! O ruga el.

„Nu, n-o să-l iert dacă n-o să înţeleagă însemnătatea acestui lucru. Dar mai bine să nu-i spun. De ce să-l încerc?” se gândea Anna, privindu-l ca şi înainte şi simţind că mâna care ţinea frunza îi tremura din ce în ce mai tare…

— Pentru numele lui Dumnezeu! Repetă Vronski luându-i mâna

— Să-ţi spun?

— Da, da, da…

— Sunt însărcinată, şopti Anna încet şi rar. Frunza îi tremura încă şi mai tare în mână, dar ea nu-şi lua ochii de la el, ca să vadă cum va primi ştirea. Vronski păli, vru să spună ceva, dar se opri, îi lăsă mâna şi-şi plecă fruntea în pământ. „Da, a înţeles toată însemnătatea acestui eveniment”, se gândi Anna şi-i strânse mâna cu recunoştinţă.

Dar Anna se înşela crezând că el înţelesese însemnătatea veştii aşa cum o pricepea ea, ca femeie. Auzind ştirea aceasta, Vronski se simţi cuprins, cu o putere înzecită de astă dată, de acel straniu sentiment de scârbă şi totodată înţelese că ajunseseră la criza pe care o dorea, că lucrurile nu mai puteau fi ascunse faţă de bărbatul său şi că trebuia, într-un fel sau altul, să pună capăt acestei situaţii false. În afară de aceasta, tulburarea ei îl cuprinse şi pe dânsul. Se

uită la ea cu o privire smerită, supusă, îi sărută mâna, se ridică şi începu să se plimbe în tăcere pe terasă.

— Da, rosti Vronski, apropiindu-se cu hotărâre de ea. Nici dumneata, nici eu n-am privit relaţiile dintre noi ca o joacă. Acum sorţii s-au tras. Trebuie sa sfârşim cu minciuna în care trăim, adăugă el, uitându-se împrejur.

— Să sfârşim? Cum să sfârşim, Alexei? Spuse Anna încet.

Se liniştise. Un zâmbet duios îi lumina faţa.

— Să-ţi părăseşti bărbatul şi să ne unim vieţile.

— Ele şi sunt unite, răspunse Anna cu o şoaptă abia auzită.

— Da, dar unite cu totul, cu totul.

— Cum adică, Alexei? Învaţă-mă cum? Îl întrebă ea cu o ironie tristă, gândindu-se la situaţia ei fără ieşire. Există oare o soluţie? Nu sunt soţia bărbatului meu?

— Soluţie există pentru orice situaţie. Numai că trebuie să te hotărăşti. Orice ar fi mai bine decât situaţia în care te afli. Văd cum totul te face să suferi: societatea, fiul, bărbatul…

— Nu, bărbatul nu, răspunse Anna cu un uşor zâmbet. Nu-l cunosc. Nu mă gândesc la el. Nu există pentru mine.

— Nu eşti sinceră. Doar te ştiu. Suferi şi din pricina lui.

— El nici nu ştie, urmă Anna, şi o roşeaţă aprinsă îi năvăli deodată în faţă. I se îmbujorară obrajii, fruntea, gâtul şi lacrimi de ruşine îi umplură ochii. Dar să nu mai vorbim de dânsul.

XXIII.

Vronski mai încercase de câteva ori, deşi nu atât de hotărât ca acum, să vorbească cu Anna despre situaţia lor, şi de fiecare dată se lovise de aceleaşi răspunsuri uşuratice şi superficiale, ca şi cum ar fi fost ceva ce ea n-ar fi putut sau n-ar fi vrut să lămurească împreună cu el. Îndată ce încerca sa aducă vorba despre acest lucru, Anna cea adevărată se închidea în ea însăşi şi parca îi lua locul o altă femeie, ciudată, străină, pe care el n-o iubea, de care se temea şi care i se împotrivea. Acum însă Vronski se hotărî să-i spună tot ce avea pe suflet.

— Daca ştie ori nu, urmă Vronski pe tonul său hotărât şi calm de totdeauna, dacă ştie ori nu… asta nu ne priveşte. Noi nu mai putem… dumneata nu mai poţi rămâne aşa, mai ales acum.

— Dar dumneata ce crezi că e de făcut? Îl întrebă Anna cu aceeaşi uşoară ironie.

Ea, care se temea ca Vronski să nu ia sarcina ei în uşor, se înciuda acum, văzând ca faptul acesta trezea întrânsul nevoia de a lua hotărâri serioase.

— Să-i mărturiseşti totul şi să-l, părăseşti.

— Foarte bine! Să zicem că aş face aşa, răspunse Anna. Ştii ce are să se întâmple? Să-ţi spun eu de pe acum – şi în ochii săi atât de blânzi cu o clipă mai înainte se aprinse o lumină răutăcioasă. „A, iubeşti pe altul şi ai legături nelegiuite cu dânsul! (Imitând pe bărbatul său, Anna accentua cuvântul nelegiuite, aşa cum făcea Alexei Alexandrovici.) Te-am prevenit asupra urmărilor din punct de vedere religios, civil şi familial. Nu m-ai ascultat. Acum nu pot face de ocară numele meu… şi al fiului meu, vru să spună ea, dar nu putu glumi pe socoteala fiului său… de ocară numele meu”, şi încă altele de acelaşi fel, adăugă ea. În general, ei are să-mi spună, cu tonul lui de om de stat, cu claritate şi cu precizie, că nu-mi poate reda libertatea, dar va lua măsurile care atârnă de el pentru a preveni scandalul. Şi are să îndeplinească cu calm şi exactitate tot ce va spune. Uite, aşa se va întâmpla. Asta nu-i un om, ci o maşină, şi încă o maşină rea, când se supără… urmă ea, amintindu-şi-l pe Alexei Alexandrovici în toate amănuntele fiinţei lui, ale caracterului şi ale felului său de a vorbi, învinuindu-l de tot ce putea găsi rău în el, neiertându-i nimic, din pricina vinii mari pe care ea însăşi o avea faţă de dânsul.

— Anna, începu Vronski pe un ton blând şi convingător, căutând s-o liniştească. Totuşi trebuie să-i vorbeşti, şi după felul în care va reacţiona vom hotărî ce avem de făcut.

— Atunci să fugim?

— Şi de ce să nu fugim? Nu mai văd putinţa de a urma aşa! Nu mă gândesc la mine. Văd cât suferi.

— Să fugim şi să fiu amanta dumitale? Îl întrebă Anna cu răutate.

— Anna! Făcu el cu o blândă dojană în glas.

— Da, adăugă Anna, să ajung amanta dumitale şi să pierd totul…

Vru să spună iarăşi „fiul meu”, însă nu putu rosti cuvântul acesta.

Vronski nu putea înţelege cum se făcea că Anna, cu firea sa tare şi cinstită, putea îndura această situaţie clădită pe minciună şi nu vroia să scape de dânsa. Nici nu bănuia că motivul principal era tocmai acest cuvânt, „fiul”, pe care ea nu era în stare să-l rostească. Când se gândea la fiul său şi la relaţiile viitoare dintre dânsul şi maică-sa care-i părăsise tatăl, Anna se îngrozea atât de mult de ceea ce făcuse, încât nu mai judeca, ci ca orice femeie căuta numai să se liniştească prin vorbe şi prin argumente înşelătoare, astfel ca totul să rămână aşa cum fusese mai înainte şi să poată uita chinuitoarea problemă – ce se va întâmpla cu copilul?

— Te rog, te implor, îi spuse deodată Anna pe un ton cu totul altul, sincer şi duios, luându-l de mână. Să nu-mi mai vorbeşti niciodată de asta!

— Dar, Anna!

— Niciodată. Lasă totul în seama mea. Cunosc toată josnicia, toată grozăvia situaţiei mele; dar nu este aşa de uşor de dezlegat chestiunea, cum crezi tu. Lasă totul pe seama mea şi ascultă-mă. Să nu-mi mai vorbeşti niciodată de asta. Îmi făgăduieşti? Te rog, te rog, făgăduieşte-mi.

— Îţi făgăduiesc totul, dar nu pot fi liniştit, mai ales după ceea ce mi-ai spus. Nu pot fi liniştit câta vreme nu eşti tu liniştită…

— Eu? Repetă Anna. Da, sufăr uneori. Are să-mi treacă, însă, dacă n-o să-mi mai vorbeşti niciodată despre asta. Când îmi pomeneşti despre lucrul acesta, sufăr.

— Nu înţeleg, spuse Vronski.

— Ştiu cât de greu îţi vine să minţi, cu o fire cinstită ca a ta, îl întrerupse Anna. Te compătimesc. Mă gândesc uneori că ţi-ai distrus viaţa pentru mine.

— La acelaşi lucru mă gândeam şi eu acum, adăugă el. Cum de ai putut jertfi totul pentru mine? Nu-mi pot ierta faptul că eşti nenorocită.

— Eu, nenorocită? Răspunse Anna, apropiindu-se de dânsul şi privindu-l cu un zâmbet plin de dragoste. Eu sunt ca flămândul căruia i s-a dat hrană. Poate îi e frig… are hainele rupte… se ruşinează, dar nu e nenorocit. Eu, nefericită? Nu, iată fericirea mea…

Auzi glasul fiului ci care se întorcea. Cercetă terasa dintr-o aruncătură de ochi şi se sculă repede în picioare. Privirea i se aprinse de un foc cunoscut lui; cu o mişcare iute, Anna îşi înălţă mâinile frumoase, împodobite de inele, îi cuprinse capul, se uita îndelung la el şi, apropiindu-şi faţa cu buzele întredeschise şi zâmbitoare, îi sărută repede gura şi ochii, apoi îl îndepărtă. Vru să plece; Vronski însă o reţinu.

— Când? O întrebă el în şoaptă, privind-o transfigurat.

— Azi, la unu, şopti Anna şi, oftând adânc, porni cu paşi uşori şi repezi în întâmpinarea copilului.

Ploaia îl apucase pe Serioja în grădina cea mare. Se adăpostise cu bătrâna lui dădacă în chioşc.

— Şi-acum, la revedere, spuse Anna lui Vronski. Trebuie să plec curând la alergări. Betsy mi-a făgăduit că va veni să mă ia.

Vronski se uită la ceas şi plecă grăbit.

XXIV.

Când se uită la ceas, pe terasa soţilor Karenin, Vronski era atât de tulburat şi preocupat de gândurile sale, încât văzu acele de pe cadran, fără să-şi poată da seama de oră. Ieşi în şosea şi, călcând cu băgare de seamă prin noroi, se îndreptă spre trăsură. Era aşa de copleşit de sentimentele lui pentru Anna, că nu se gândea cât era ceasul şi dacă mai avea timp să se ducă la Brianski. Nu-i mai rămăsese, cum se întâmplase adesea, decât un reflex al memoriei, care-i arăta

succesiunea celor ce hotărâse să facă. Se apropie de vizitiul său care moţăia în umbra deasă şi piezişă a unui tei. Admiră nouraşii jucăuşi de musculiţe ce roiau deasupra cailor bine hrăniţi şi, trezindu-şi vizitiul, sări în trăsură şi porunci să-l ducă la Brianski. Numai după ce făcu vreo şapte verste, se dezmetici şi, uitându-se la ceas, înţelese că era cinci şi jumătate şi că întârziase.

În ziua aceea erau mai multe alergări: cursa însoţitorilor, apoi cursele ofiţerilor pe o distanţă de două verste, de patru verste şi, în sfârşit, ultima, la care lua parte şi el. Avea timp să ajungă la vreme. Dar dacă s-ar fi dus la Brianski, ar fi sosit numai după ce s-ar fi adunat toată curtea – şi nu se cădea. Îi făgăduise însă lui Brianski să treacă pe la dânsul; de aceea hotărî să-şi urmeze drumul şi porunci vizitiului să nu cruţe caii.

Sosi la Brianski, stătu la el cinci minute şi porni în goana cailor înapoi. Această cursă rapidă îl linişti. Greutăţile din raporturile sale cu Anna, ca şi nedumeririle rămase după convorbirea lor, totul îi ieşi din cap. Se gândea acum cu plăcere şi cu emoţie numai la alergări… că va ajunge totuşi la timp… şi din când în când îi fulgera în închipuire, ca o lumină vie, făgăduiala întâlnirii fericite din noaptea aceea.

Emoţia cursei în perspectivă punea din ce în ce mai mult stăpânire pe dânsul, pe măsură ce pătrundea tot mai adânc în atmosfera alergărilor, depăşind trăsurile acelora care veneau de la vile şi de la Petersburg ca să asiste la curse.

Acasă la dânsul nu mai era nimeni. Toată lumea plecase la alergări, iar feciorul îl aştepta în poartă, în timp ce Vronski se schimba, feciorul îl încunoştiinţa că începuse cursa a doua, că mai mulţi domni întrebaseră de dânsul şi că un băiat de la grajd venise de două ori să-l caute.

După ce se schimbă pe îndelete (nu se grăbea şi nu-şi pierdea cumpătul niciodată), el porunci să-l ducă la barăci. Văzu de acolo o mulţime de trăsuri, pietoni, soldaţi, care împresuraseră hipodromul şi tribunele unde mişuna lumea. Se desfăşura probabil cursa a doua, deoarece, când intră

Vronski în baracă, se auzi soneria. Apropiindu-se de grajd, se întâlni cu Gladiator, murgul pintenog al lui Mahotin, care era dus pe hipodrom, acoperit cu o pătură de culoare portocalie şi albastră, purtând o glugă cu urechi vinete, ce păreau uriaşe.

— Unde e Cord? Îl întrebă Vronski pe grăjdar.

— În grajd. Pune şaua pe iapă.

În boxa ei deschisă, Frou-Frou era gata înşeuată. Se pregăteau s-o scoată afară.

— N-am întârziat?

— All right! All right! Totu-i în regulă, totu-i în regulă, făcu englezul. Să nu fiţi îngrijorat.

Vronski aruncă încă o privire fugară asupra formelor frumoase şi dragi ale iepei, care tremura din tot trupul şi, smulgându-se cu greu dinaintea acestei privelişti, ieşi din baracă. Se apropie de tribune în clipa cea mai potrivită, ca să nu atragă atenţia nimănui. Cursa a doua era pe sfârşite şi ochii tuturor se aţintiseră asupra unui ofiţer din cavaleria de gardă, care se afla în frunte, şi asupra unui husar, tot din gardă, care venea după dânsul; amândoi îşi îndemnau din răsputeri caii, apropiindu-se de potou. Toată lumea din mijlocul şi din afara cercului se înghesuia spre potou, iar grupul de cavalerişti din gardă – soldaţi şi ofiţeri – îşi arătau prin strigăte puternice bucuria unui aşteptat triumf al ofiţerului şi al camaradului lor. Vronski intră nebăgat în seamă în mijlocul mulţimii, aproape în aceeaşi clipă când se auzi soneria care anunţa sfârşitul cursei. Cavaleristul din gardă, înalt şi stropit de noroi, sosi primul: se lăsă în şa şi dădu frâu liber armăsarului său sur, negru de năduşeală, care răsufla din greu.

Frânându-şi cu putere picioarele încă încordate, armăsarul cu trupul mare îşi încetini fuga, iar ofiţerul din gardă, ca un om care se trezeşte dintr-un somn greu, privi în juru-i şi zâmbi silit. Îndată fu înconjurat de o mulţime de cunoscuţi şi de străini.

Vronski ocoli într-adins lumea aceea aleasă şi mondenă, care se mişca vorbind agale şi la largul ei în faţa tribunelor. Observă acolo pe Anna Karenina, pe Betsy şi pe soţia fratelui său; dar nu se duse la ele, ca să nu-şi abată gândurile de la cursă. La tot pasul însă întâlnea cunoştinţe care îi povesteau amănunte despre celelalte curse şi-l întrebau de ce întârziase.

În timp ce concurenţii erau chemaţi într-un pavilion pentru împărţirea premiilor şi toată lumea se îndrepta acolo, Alexandr, fratele mai mare al lui Vronski, se apropie de dânsul. Purta uniforma de colonel cu eghileţi şi era un om de o statură potrivită, tot atât de bine legat ca Alexei, dar mai frumos şi mai rumen, deşi cu nasul roşu şi faţa vădită de chefliu.

— Ai primit biletul meu? Îl întrebă Alexandr. Nu-i chip să te găsesc niciodată.

Cu toată viaţa dezmăţată, pe care şi-o petrecea mai ales în beţii despre care se dusese vestea, Alexandr era un adevărat curtean.

Vorbind cu Vronski despre un lucru foarte neplăcut pentru el şi ştiind că ochii multora puteau fi îndreptaţi asupra lor, Alexandr avea faţa zâmbitoare, ca şi cum ar fi glumit cu fratele său despre ceva neînsemnat.

— L-am primit şi la drept vorbind nu înţeleg de ce te îngrijorezi tu! Îi răspunse Alexei.

— Sunt îngrijorat fiindcă mi s-a spus chiar adineauri că nu eşti aici şi că luni ai fost văzut la Peterhof.

— Sunt chestiuni care nu pot fi discutate decât de cei direct interesaţi. Chestiunea care te preocupă atâta face parte din această categoric…

— Perfect, numai că atunci nu mai eşti în serviciu, nu…

— Te rog să nu te mai amesteci. Atât!

Faţa posomorâtă a lui Alexei Vronski păli. Falca de jos, ieşită înainte, îi tremura – ceea ce i se întâmpla rareori. Om cu inima foarte bună, Vronski se supăra destul de rar, dar

când se supăra şi-i tremura bărbia era primejdios – lucru pe care Alexandr Vronski îl ştia. De aceea, zâmbi vesel:

— N-am vrut decât să-ţi înmânez scrisoarea mamei. Răspunde-i şi nu te mai enerva înainte de cursă. Bonne chance! Adaugă el zâmbind şi se îndepărtă.

Îndată după aceea, un alt salut prietenos îl opri pe Vronski:

— Nu vrei să-ţi recunoşti prietenii! Bună ziua, mon cher, începu Stepan Arkadici. Şi aici, în mijlocul societăţii strălucite a Petersburgului, faţa rumenă a lui Stepan Arkadici, cu favoriţi lucioşi, bine pieptănaţi, se desprindea tot atât de puternic ca şi la Moscova. Am sosit ieri şi sunt încântat să asist la triumful tău. Când ne întâlnim?

— Treci mâine pe la căminul regimentului, îi răspunse Vronski şi, strângându-i cu multe scuze mâneca paltonului, porni spre mijlocul hipodromului, unde erau aduşi caii pentru cursa cea mare cu obstacole.

Caii asudaţi şi istoviţi, care luaseră parte la cursele de dinainte, erau duşi la barăci, însoţiţi de grăjdari. Unul după altul apăreau alţi cai pentru cursa următoare, cei mai mulţi englezeşti, odihnit… cu pântecele supte şi cu glugi în cap – ceea ce le dădea înfăţişarea unor păsări uriaşe şi stranii. Din dreapta era adusa Frou-Frou – frumoasă şi zvelta; înainta în paşi elastici, călcând ca şi cum picioarele ei, destul de lungi, ar fi fost pe arcuri. Aproape de ea, servitorii luau pătura de pe robustul Gladiator. Vronski îşi opri fără voie privirea pe formele puternice, frumoase, perfect proporţionale, ale armăsarului, pe crupa splendidă şi pe chişiţele neobişnuit de scurte. Vru să se apropie de iapa lui, dar un alt cunoscut îl opri în drum.

— Ah, uite-l pe Karenin! Îi spuse cunoscutul cu care stătea de vorbă. Îşi caută soţia, care e în tribuna din mijloc. N-ai văzut-o?

— Nu, n-am văzut-o, răspunse Vronski; şi, fără să arunce măcar o privire spre tribuna unde-i fusese arătată Karenina, se apropie de iapa lui.

Tocmai vroia să dea o dispoziţie în legătură cu şaua, pe care nu apucase încă s-o cerceteze bine, când concurenţii fură chemaţi la un pavilion să tragă numerele şi să plece.

Şaptesprezece ofiţeri, cu feţele serioase, aproape severe – unii palizi – se adunară în faţa pavilionului şi traseră numerele. Lui Vronski îi ieşi numărul 7. Se auzi comanda: „Încălecaţi!”

Simţindu-se, dimpreună cu ceilalţi concurenţi, centrul spre care erau aţintite toate privirile, Vronski se apropie de iapa lui într-o stare de încordare care-l făcea de obicei măsurat şi calm în mişcări, în vederea solemnităţii alergărilor. Cord îşi pusese costumul de gală: redingota neagră, încheiată, guler scorţos, scrobit, care-i sprijinea obrajii, pălărie rotundă, neagră, şi botfori. Calm şi grav, ca întotdeauna, sta înaintea iepei şi o ţinea el singur de dârlogi. Frou-Frou tremura mai departe, cuprinsă parcă de friguri. Îşi întoarse ochiul plin de foc spre Vronski, care se apropie de ea şi vârî un deget sub chinga şeii. Iapa îl privi şi mai pieziş, rânji şi-şi ciuli urechile. Englezul îşi zbârci buzele, vrând să schiţeze un zâmbet în legătură cu faptul că i se controla înşeuatul.

— Încălecaţi! O să aveţi mai puţine emoţii. Vronski îşi întoarse capul pentru ultima oară spre rivalii săi. Ştia că în timpul alergării n-o să-i mai vadă. Doi dintre ei şi plecaseră spre start. Galţin, prietenul său şi unul dintre cei mai primejdioşi concurenţi, se învârtea în jurul unui armăsar murg, care nu se lăsa încălecat. Un husar din gardă, mic, cu pantaloni de călărie foarte strâmţi, se încovoia ca un motan pe crupa calului, vrând să imite pe englezi. Prinţul Kuzovlev, palid, călărea o iapă pursânge din herghelиile Grabovski, pe care o ducea de dârlogi un englez. Vronski şi toţi camarazii săi îi cunoşteau amorul-propriu exagerat, ce se îmbina cu nervii lui „slabi”. Ştiau că se temea şi de umbra lui! Îi era frică să încalece chiar şi pe un cal de front. Acum însă, tocmai fiindcă această cursă era primejdioasă, fiindcă oamenii îşi puteau rupe gâtul şi la fiecare obstacol se afla câte o ambulanţă a Crucii Roşii, un medic şi o soră de

caritate – tocmai de aceea Kuzovlev hotărâse să alerge. Privirile li se întâlniră şi Vronski îi făcu prieteneşte un semn din ochi, ca să-l îmbărbăteze. Numai pe rivalul său principal nu-l văzu, pe Mahotin, călare pe Gladiator.

— Să nu vă grăbiţi, îl sfătui Cord pe Vronski. Şi ţineţi minte un lucru: nu zăboviţi la obstacole şi nu îndemnaţi iapa. Lăsaţi-o în voie, să facă ce vrea.

— Bine, bine, răspunse Vronski, luând frâul în mână.

— Dacă se poate, luaţi-o înainte. Dar chiar dacă rămâneţi în urmă, să nu vă pierdeţi nădejdea până în ultima clipa.

Iapa nu apucă să facă un pas că Vronski îşi şi puse piciorul în scara zimţată de oţel şi, cu o mişcare sprintenă şi energică, încăleca cu uşurinţă şi-şi lăsă trupul vânjos pe şaua de piele, care scârţâi. Vârând piciorul drept în scară, el potrivi cu un gest obişnuit, între degete, curelele frâului dublu. Cord dădu drumul iepei. Parcă neştiind cu ce picior să calce mai întâi, Frou-Frou, cu gâtul ei lung, încordat de frâu, porni ca pe arcuri, legănându-şi călăreţul pe spinarea ei flexibilă. Cord îl urmă pe Vronski, iuţind pasul. Nervoasă, iapa căuta să-şi înşele călăreţul, întinzând frâul când într-o parte, când într-alta. Vronski încerca în zadar s-o liniştească, vorbindu-i şi mângâind-o.

Se apropiară de o gârlă îndiguită, îndreptându-se spre start. Unii concurenţi erau înainte, alţii în urmă. Vronski auzi deodată în spate zgomotul unui galop de cal prin noroiul drumului şi fu depăşit de Mahotin, călare pe armăsarul lui pintenog. Mahotin îi zâmbi, rânjindu-şi dinţii lungi. Vronski însă îl privi cu mânie. Nu-l simpatiza, iar acum îl socotea cel mai primejdios rival şi era supărat pe dânsul, fiindcă-i enervase iapa trecând astfel în galop pe lângă ea. Frou-Frou ridică piciorul stâng, ca pentru galop, făcu două sărituri; dar, înciudată de frâul bine strunit, trecu la un trap vioi, săltându-şi călăreţul. Cord se posomorî şi el; alergă aproape în pasul calului după Vronski.

XXV.

Şaptesprezece ofiţeri alergau la această cursă, care urma să se desfăşoare pe o pistă mare, de forma elipsei, cu un perimetru de patru verste, ce se întindea în faţa tribunelor.

Înăuntrul acestei piste erau construite nouă obstacole: o gârlă, o barieră mare, compactă, înaltă aproape de un metru şi jumătate, drept în faţa tribunei, un şanţ gol, un şanţ cu apă, o coastă, o banchetă irlandeză – unul dintre obstacolele cele mai grele – un val de pământ cu gard de vreascuri, în dosul căruia mai era un şanţ, nevăzut, încât calul trebuia să sară peste amândouă obstacolele, ori să se prăbuşească. Mai erau apoi două şanţuri – unul cu apă şi încă unul gol. Cursa se isprăvea în faţa tribunei. Alergările nu începeau chiar de la marginea cercului, ci de la o depărtare de o sută de stânjeni. Pe această distanţă se afla cel dintâi obstacol: o gârlă îndiguită, lată de peste doi metri, pe care călăreţii puteau s-o treacă fie dintr-o săritură, fie prin vad.

Concurenţii se aliniară de trei ori; dar câte un cal ieşea mereu înainte şi startul trebuia dat din nou. Colonelul Sestrin, cunoscător al regulilor startului, începu să se enerveze, când strigă în sfârşit a patra oara: „Marş!” şi călăreţii porniră.

Toţi ochii, toate binoclurile se îndreptară spre grupul pestriţ al călăreţilor, în timp ce aceştia se aliniau.

„Gata! Au plecat!” se auzi de pretutindeni după tăcerea aşteptării.

Pietonii în grupuri sau izolaţi începură să treacă dintr-un loc într-altul, ca să vadă mai bine. La început, şirul călăreţilor se răspândi şi se vedea cum se apropiau de gârlă – câte doi-trei sau unul după altul. Pentru spectatori, concurenţii păreau să fi pornit toţi în acelaşi timp; pentru călăreţi însă diferenţele de secundă dintre dânşii aveau o mare însemnătate.

Frou-Frou, emoţionată şi nervoasă din cale-afară, pierdu prima clipă şi câţiva cai porniră înaintea ei: dar, chiar până a ajunge la gârlă, Vronski – deşi strunea din răsputeri iapa

care trăgea de frâu – depăşi cu uşurinţă pe trei concurenţi şi în faţa lui rămaseră numai Gladiator, murgul lui Mahotin, şi, în frunte de tot, Diana cea frumoasă, ducându-l pe Kuzovlev mai mult mort decât viu.

În primele clipe, Vronski nu era stăpân nici pe sine însuşi, nici pe cal, şi nu putu struni mişcările iepei până la cel dintâi obstacol – gârla.

Gladiator şi Diana alergau alături şi aproape în aceeaşi clipă – zdup, zdup!

— Săriră gârla de partea cealaltă. După ei, fără zgomot, trecu Frou-Frou ca în zbor. În timp ce era încă în aer, Vronski văzu, aproape sub picioarele iepei sale, pe Kuzovlev, care se zbătea cu Diana pe celălalt mal al gârlei. (După săritură, Kuzovlev lăsase frâu liber şi calul se prăbuşise împreună cu dânsul.) Vronski află aceste amănunte mai târziu. Acum, văzu numai că dedesubt, acolo unde trebuia să calce Frou-Frou, putea să fie capul sau piciorul Dianei. Dar Frou-Frou, încordându-şi muşchii picioarelor şi ai spinării, făcu o sforţare în timpul săriturii, întocmai ca o pisică în cădere, depăşi calul şi galopă mai departe.

„Draga de ea!” gândi Vronski.

După trecerea gârlei, Vronski puse cu desăvârşire stăpânire pe iapă şi începu s-o potolească, vrând să treacă bariera cea mare în urma lui Mahotin şi numai după aceea, pe distanţa următoare, fără obstacole, lungă de peste patru sute de metri, să încerce depăşirea adversarului.

Bariera cea mare se afla drept în faţa tribunei ţarului. Împăratul, întreaga curte, valurile de oameni – toţi se uitau la Vronski şi la Mahotin, care alerga cu o lungime de cal înainte, apropiindu-se de dracu (cum era numită bariera cea compactă). Vronski simţea privirile aţintite din toate părţile asupra lui, dar vedea numai urechile şi gâtul iepei sale, pământul ce-i alerga în întâmpinare, apoi crupa şi picioarele albe ale lui Gladiator, care băteau repede tactul, mereu la aceeaşi distanţă înaintea lui. Gladiator se ridică

fără să atingă scândurile, îşi mişcă coada scurtă şi se mistui din ochii lui Vronski.

— Bravo!

— Se auzi un glas.

În aceeaşi clipă se iviră scândurile barierei în faţa ochilor lui Vronski. Fără cea mai mică sforţare, iapa sări peste barieră şi scândurile îi pieriră din vedere. Numai un trosnet se auzi în urmă. Întărâtată de Gladiator, care alerga înaintea ei, iapa sărise prea devreme în faţa barierei şi o lovise cu copita de dinapoi. Dar mersul iepei nu se schimbă. Vronski, pe care-l stropise în obraz o împroşcătură de noroi, îşi dădu seama că se află iarăşi la aceeaşi distanţă de Gladiator. Din nou văzu în faţa lui crupa calului, coada scurtă şi aceleaşi picioare albe, care se mişcau repede, fără să se îndepărteze.

Tocmai când Vronski se gândea că ar trebui să-l depăşească pe Mahotin, Frou-Frou îi înţelese parcă gândul şi, fără nici un îndemn, îşi spori iuţeala şi începu să se apropie de Mahotin din partea cea mai potrivită pentru acest scop, adică dinspre coardă. Dar Mahotin nu se îndepărtă de coardă. Vronski se gândea că l-ar putea întrece şi din afară, când Frou-Frou schimbă pasul şi începu să-l depăşească pe Mahotin exact cum gândise el. Spata ei, care se înnegrise de năduşeală, ajunse în dreptul crupei lui Gladiator. Călăreţii alergară câteva clipe alături. Înainte însă de a ajunge la obstacolul de care se apropiau, ca să nu facă un cerc mare, Vronski începu să muştruluiască iapa cu frâul şi, repede, chiar pe povârniş, îl depăşi pe Mahotin. Îi văzu în fugă faţa împroşcată cu noroi. I se păru chiar că Mahotin zâmbise. Vronski îl întrecu, dar îl simţea la spate. Auzea neîncetat înapoia lui galopul cadenţat şi răsuflarea sacadată, dar neobosită, a lui Gladiator.

Vronski trecu uşor următoarele două obstacole: şanţul şi bariera. Începu să audă însă mai aproape sforăitul şi galopul lui Gladiator. Îşi îndemnă iapa, şi-şi dădu seama cu bucurie că Frou-Frou îşi iuţise cu uşurinţă mersul. După

tropotul copitelor lui Gladiator, înţelese că era iarăşi la depărtarea de mai înainte.

Vronski se afla în fruntea cursei, tocmai ceea ce voise – şi-l sfătuise şi Cord. Acum era sigur de izbândă. Emoţia, bucuria şi duioşia faţă de Frou-Frou îi sporiră. Ar fi vrut să se uite înapoi, dar nu îndrăznea, ci căuta să se liniştească şi să nu-şi mai îndemne iapa, ca să-i păstreze o rezervă de energie egală cu aceea pe care, după cum simţea, o mai avea Gladiator. Rămăsese numai un obstacol, cel mai greu. Dacă-l va trece înaintea celorlalţi, el va sosi cel dintâi. Vronski se apropia de bancheta irlandeză. Văzu de departe bancheta, o dată cu Frou-Frou. Amândoi – om şi cal – avură o clipă de îndoială. Observă nehotărârea în urechile iepei şi ridică cravaşa. Simţi însă că îndoiala îi fusese neîntemeiată, deoarece calul ştia ce trebuia să facă. Îşi iuţi pasul şi se ridică în cadenţă, exact cum îşi închipuise Vronski, se desprinse de pământ şi se lăsă în voia inerţiei, care o duse departe peste şanţ, şi în acelaşi tact, fără nici o sforţare, în acelaşi pas, Frou-Frou îşi urmă cursa.

— Bravo, Vronski! Auzi glasuri dintr-un grup de spectatori.

Ştia că erau cei din acelaşi regiment cu dânsul, şi prieteni, care stăteau lângă obstacol. Nu putu să nu recunoască vocea lui Iaşvin. Dar de văzut, nu-l văzu.

„Oh, scumpa mea!” se gândi Vronski la Frou-Frou, ascultând cele ce se petreceau în urmă. „A sărit!” îşi zise el, auzind din spate tropotul lui Gladiator. Rămăsese ultimul şanţ cu apă, de un metru şi jumătate. Vronski nici nu se uită la dânsul. Dar vrând să ajungă întâiul cu mult înaintea celorlalţi, începu să-şi muştruluiască iapa din frâu, cu mişcări circulare, aşa că Frou-Frou îşi ridica şi-şi pleca botul în tactul salturilor. Vronski simţi ca iapa îşi cheltuia ultima rezervă. Era leoarcă de apă nu numai pe gât, ci şi pe spate. Broboane de sudoare îi ieşiră pe greabăn, pe cap şi pe urechile ascuţite. Frou-Frou răsufla vijelios şi scurt. Totuşi, Vronski ştia că această rezervă îi era prea de ajuns pentru cei patru sute de metri care-i mai rămăseseră.

Numai prin faptul că se simţea mai aproape de pământ şi după elasticitatea mişcărilor, Vronski îşi dădu seama cât de mult îşi iuţise iapa mersul. Trecu şanţul aproape fără să bage de seamă. Frou-Frou zburase peste el ca o pasăre; dar, în aceeaşi clipă, Vronski simţi, îngrozit, că întârziase faţă de mişcarea iepei şi fără să ştie cum, făcu un gest greşit, de neiertat, lăsându-se prea devreme în şa. Poziţia lui se schimbă dintr-o data. Înţelese că se întâmplase ceva îngrozitor. Nu-şi putea da încă bine seama ce anume se petrecuse, când fulgerară, chiar pe lângă dânsul, picioarele albe ale armăsarului murg, şi Mahotin trecu în goană prin faţa lui. Vronski atinse cu un picior pământul, iar iapa se lăsă peste el; de-abia izbuti să şi-l elibereze, când Frou-Frou se prăvăli pe o coasta, sforăind greu. Făcând sforţări zadarnice, cu gâtul ei subţire şi năduşit, ca să se ridice, iapa începu să se zbată pe pământ, la picioarele lui, ca o pasăre rănită. O mişcare stângace a călăreţului îi rupsese spinarea. Dar Vronski înţelese asta mult mai târziu. Acum nu vedea decât că Mahotin se depărta mereu; iar el stătea singur, clătinându-se, pe pământul încremenit, plin de noroi. În faţa lui, răsuflând greu şi cu capul întors spre dânsul, Frou-Frou îl privea cu ochii ei minunaţi. Încă neînţelegând ceea ce se întâmplase, Vronski trase calul de frâu. Iapa începu să se zbată din nou ca un peşte, făcând să scârţâie aripile şeii. Îşi eliberă picioarele de dinainte, dar – nefiind în stare să-şi ridice crupa – se zbătu şi se răsturnă iarăşi pe o coastă. Cu faţa crispată de furie, palid, cu falca de jos tremurând, Vronski o lovi cu călcâiul în pântece şi începu s-o tragă din nou de frâu. Dar Frou-Frou nu se mai mişcă, ci – vârându-şi botul în pământ – se uita numai la stăpân cu privirea ei grăitoare.

— A-a-a! Gemu Vronski, luându-se de cap. Ah! Ce-am făcut? Răcni el deodată. Am pierdut şi cursa! Şi vina e numai a mea, o vină ruşinoasă, de neiertat! Şi iapa asta dragă, nenorocită, pe care am ucis-o! Ah, ce-am făcut!

Multă lume, un doctor, un subchirurg şi ofiţeri din regimentul său alergară spre dânsul. Spre nenorocul lui, Vronski se simţea teafăr. Iapa îşi frânsese spinarea. Hotărâră s-o împuşte. Vronski nici nu putea răspunde la întrebări, nici nu putea vorbi cu nimeni. Se întoarse şi, fără să-şi ridice şapca de jos, o luă razna de pe hipodrom, neştiind încotro merge. Se simţea nenorocit. Întâia oară în viaţa lui i se întâmpla o nenorocire – o nenorocire cu atât mai greu de răbdat, cu cât numai el era de vină.

Iaşvin îl ajunse din urmă cu şapca şi-l însoţi până acasă. Peste o jumătate de ceas, Vronski îşi reveni. Dar această cursă ramase multă vreme pentru el una din cele mai grele şi mai chinuitoare amintiri din viaţa lui.

XXVI.

Relaţiile dintre Alesei Alexandrovici şi soţia sa rămaseră în aparenţă aceleaşi ca şi înainte, cu singura deosebire că el era şi mai ocupat decât până atunci. Ca în toţi anii, o dată cu sosirea primăverii, Karenin pleca în străinătate pentru o cură de ape minerale, ca să-şi refacă sănătatea zdruncinată an de an de munca încordată din timpul iernii. Se întoarse ca de obicei în iulie şi se apucă numaidecât, cu energie sporită, de munca lui obişnuită. Ca întotdeauna, soţia sa plecase în vilegiatură, iar el rămăsese la Petersburg.

De la discuţia lor, după serata prinţesei Tverskaia, Alexei Alexandrovici nu mai pomenise niciodată Annei de gelozia şi de bănuielile sale. Tonul lui obişnuit, ironic, era cât se poate de potrivit pentru actualele raporturi cu soţia sa. Se purta numai puţin mai rece cu ea şi nu părea să aibă împotrivă-i decât o uşoară nemulţumire din pricină că pentru întâia oară, în noaptea aceea, Anna se ferise de o discuţie cu dânsul. În atitudinea lui faţă de dânsa era o nuanţă de iritare, nimic mai mult. Spunea parcă, în gând, soţiei sale: „N-ai vrut o explicaţie! Cu atât mai rău pentru tine. Acum ai să mă rogi tu şi eu am să refuz explicaţia. Cu atât mai rău pentru tine”, gândea el, întocmai ca un om care, încercând zadarnic să stingă un incendiu, s-ar supăra pe propriile-i

sforţări deşarte şi ar striga: „Na, aşa-ţi trebuie! Acum ai să arzi!”

El, omul inteligent şi subtil în chestiunile de serviciu, nu-şi dădea seama cât de nesăbuită îi era comportarea faţă de soţia sa. Nu-şi dădea seama, fiindcă se îngrozea să-şi înţeleagă adevărata situaţie, îşi închisese în suflet, ca într-o cutie încuiată sub peceţi, sentimentele sale de afecţiune pentru soţie şi băiat. El, părintele afectuos şi grijuliu de mai-nainte, avea – de la sfârşitul iernii – o atitudine deosebit de rece faţă de băiat. Se purta cu dânsul tot atât de ironic ca şi cu soţia sa. „Ei, tinere!” îl întâmpina el acum.

Alexei Alexandrovici gândea şi spunea că niciodată nu avusese atât de mult de lucru la slujbă ca în anul acela. Nu-şi mărturisea că-şi născocise singur treburi, că era un mijloc pentru dânsul de a nu deschide cutia unde se aflau închise sentimentele sale pentru soţie şi familie, ca şi gândurile în legătură cu ele, care deveneau cu atât mai înspăimântătoare cu cât zăceau de mai mult timp acolo. Dacă cineva ar fi avut dreptul să-l întrebe ce crede despre purtarea soţiei sale, paşnicul şi aşezatul Alexei Alexandrovici n-ar fi răspuns nimic, dar s-ar fi supărat cumplit pe omul care i-ar fi pus această întrebare. Tocmai de aceea figura lui lua o expresie de mândrie şi de asprime când îl întreba cineva de sănătatea soţiei. Alexei Alexandrovici nu vroia să se gândească la purtarea şi la sentimentele soţiei sale şi, într-adevăr, nu se gândea.

Locuinţa de vară a lui Karenin era la Peterhof. Contesa Lidia Ivanovna îşi petrecea de obicei verile tot acolo, în vecinătatea Annei, întâlnindu-se des cu ea. În anul acela însă, contesa Lidia Ivanovna renunţase să meargă la Peterhof, nu se dusese niciodată la Anna Arkadievna şi-i făcuse o aluzie lui Alexei Alexandrovici la neajunsurile unei apropieri dintre Anna, pe de o parte, şi Betsy şi Vronski, pe de alta. Alexei Alexandrovici îi tăiase vorba cu asprime, spunând că soţia sa este mai presus de orice bănuială şi de atunci începuse s-o ocolească pe contesa Lidia Ivanovna. Nu

vroia să vadă şi nu vedea că, în societate, mulţi se uitau chiorâş la soţia sa. Nu vroia să înţeleagă şi nu înţelegea de ce Anna stăruise în mod deosebit să se stabilească la Ţarskoie, unde locuia Betsy şi în apropierea căruia se afla cantonamentul regimentului lui Vronski. Nu-şi îngăduia să se gândească la această situaţie şi nu se gândea. Totuşi, în adâncul sufletului, fără să şi-o mărturisească, fără să aibă vreo dovadă, Alexei Alexandrovici ştia sigur că era un soţ înşelat şi se simţea profund nenorocit.

În timpul celor opt ani de căsnicie fericită, uitându-se la alte femei necredincioase şi la soţii înşelaţi, Karenin îşi spusese de atâtea ori: „Cum poţi accepta aşa ceva? Cum să nu pui capăt unei asemenea situaţii monstruoase?” Acum însă, când nenorocirea căzuse şi asupra-i, nu numai că nu se gândea cum să pună capăt situaţiei, dar nici nu vroia să ştie de ea… şi nu vroia să ştie, fiindcă situaţia era prea îngrozitoare, prea împotriva legilor firii.

De la întoarcerea din străinătate, el fusese de două ori la vila din Peterhof. O dată luase prânzul acolo şi altă dată petrecuse o seară împreună cu câţiva oaspeţi. Nu rămăsese însă niciodată peste noapte, cum obişnuia în alţi ani.

În ziua alegerilor, Alexei Alexandrovici era foarte ocupat. Dar, împărţindu-şi munca zilei încă de dimineaţă, el hotărî ca îndată după prânz să plece la soţia sa, iar de la vilă, la curse, unde se ducea toată curtea şi unde trebuia să fie şi el. Vroia să treacă pe la soţie, fiindcă hotărâse s-o viziteze o dată pe săptămână, de ochii lumii. În afară de aceasta, fiind 15 ale lunii, avea să-i dea soţiei bani de cheltuială, după obişnuita rânduială a casei lor.

Stăpânindu-şi gândurile ca de obicei, după ce chibzui toate acestea, el nu-şi îngădui să se gândească mai adânc la ceea ce o privea pe dânsa.

În dimineaţa aceea Alexei Alexandrovici avea foarte multă treabă. În ajun, contesa Lidia Ivanovna îi trimisese broşura unui vestit călător întors din China, care se afla la Petersburg. Broşura era însoţită de o scrisoare prin care

contesa îl ruga să primească pe călător, om interesant şi de folos din mai multe puncte de vedere. Alexei Alexandrovici n-avusese timp în ajun sa citească broşura până la sfârşit şi o isprăvi în dimineaţa aceea. Pe urmă veniră solicitatori. Începură rapoartele, audienţele, numirile, concedierile, împărţirea gratificaţiilor, pensiile, lefurile, corespondenţa – munca cea de toate zilele, cum o numea Alexei Alexandrovici, care-i lua atâta timp. După aceea veniră la rând chestiunile personale, vizita unui doctor şi aceea a administratorului său. Acesta nu-i răpi multă vreme, îi predă doar banii de care avea nevoie şi-i făcu un raport scurt asupra situaţiei materiale, nu prea înfloritoare, deoarece în anul acela sporiseră cheltuielile din pricina deselor ieşiri în lume – ceea ce pricinuise un deficit. Cu doctorul însă, un medic vestit din Petersburg, prieten cu Alexei Alexandrovici, acesta pierdu multă vreme. Karenin nu-l aştepta în ziua aceea, se miră de vizita lui, dar şi mai mult de faptul că-i puse întrebări cu cea mai mare atenţie în legătură cu starea sănătăţii sale, îi ascultă plămânii, îi ciocăni pieptul şi îi palpă ficatul. Karenin nu ştia că prietena sa, Lidia Ivanovna, observând că sănătatea lui lasă de dorit în anul acela, îl rugase pe doctor să se ducă pentru a vedea bolnavul. „Fă asta pentru mine”, îi spusese contesa Lidia Ivanovna.

— O fac pentru Rusia, doamna contesă, răspunsese medicul.

— Eşti un om nepreţuit! Îi mulţumise contesa Lidia Ivanovna.

Medicul rămase foarte nemulţumit de starea sănătăţii lui Alexei Alexandrovici, al cărui ficat era simţitor mărit, iar el însuşi slăbit fiziceşte din pricina subnutriţiei. Apele n-avuseseră nici un efect, îi prescrise cât mai multă mişcare, cât mai puţine eforturi cerebrale şi mai ales nici o supărare (tocmai ceea ce pentru Karenin era tot atât. De imposibil ca şi faptul de a nu respira). Doctorul plecă, lăsând lui Alexei

Alexandrovici impresia neplăcută că ceva nu funcţiona bine în trupul său, ceva care nu se putea îndrepta.

Plecând de la Alexei Alexandrovici, medicul se întâlni în capul scării cu Sliudin, şeful cancelariei lui Karenin, un bun cunoscut al său. Fuseseră colegi de universitate şi, deşi se vedeau rar, se stimau şi erau buni prieteni. De aceea doctorul îşi arătă faţă de acesta părerea lui sinceră despre bolnav, mai deschis decât faţă de oricare altul.

— Ce bine-mi pare că ai venit să-l vezi! Zise Sliudin. Nu-i merge bine şi parcă… Dar ce spui?

— Uite ce, răspunse doctorul, şi făcu peste capul lui Sliudin semn vizitiului său să tragă trăsura la scară. Uite ce, urmă el, luând în mâinile-i albe un deget al mănuşii de piele şi întinzându-l. Încearcă să rupi o coardă, fără s-o întinzi, îţi vine foarte greu. Dar întinde-o la maximum şi apasă cu degetul pe ea: are să plesnească. Aşa şi el. E încordat la maximum din pricina conştiinciozităţii şi stăruinţei sale în muncă. Mai este şi o presiune externă, şi încă una grea, încheie medicul, ridicând semnificativ din sprâncene. Vii la alergări? Adăugă el, coborând spre trăsura trasă la scară. Da, da, bineînţeles, îţi ia mult timp, răspunse doctorul, fără să audă ceea ce-i spusese Sliudin.

După medicul care-i răpi atâta timp, veni celebrul călător. Folosindu-se de broşura de-abia citită şi de cunoştinţele lui anterioare asupra acestui subiect, Alexei Alexandrovici îl uimi pe călător prin deplina cunoaştere a subiectului şi prin lărgimea vederilor sale luminate.

O dată cu călătorul se anunţase şi sosirea mareşalului nobilimii dintr-o gubernie oarecare, venit la Petersburg, şi care avea neapărat nevoie să-i vorbească. După plecarea lui, Karenin mai avea să sfârşească treburile zilnice cu şeful cancelariei şi să facă o vizită unei persoane sus-puse, într-o chestiune foarte serioasă şi importantă. Alexei Alexandrovici nu se întoarse acasă decât către ora cinci, când obişnuia să prânzească şi, după ce luă masa cu şeful cancelariei, îl pofti să meargă împreună la vilă şi la alergări.

Fără să-şi dea seama, Karenin căuta prilejul să fie şi o a treia persoană de faţă la întâlnirile cu soţia sa.

XXVII.

Anna era în odaia ei din catul de sus al casei şi, în picioare, în faţa oglinzii, îşi prindea cu ajutorul Annuşkăi cea din urmă fundă la rochie, când auzi la scară un huruit de roţi care scrâşneau pe pietriş.

„Să fie Betsy? E prea devreme”, se gândi ea şi, uitându-se pe fereastră, văzu un cupeu din care ieşiră o pălărie neagră şi atât de binecunoscutele urechi ale lui Alexei Alexandrovici. „Ce prost a picat! Nu cumva o să rămână peste noapte?” Anna se înfioră. Ceea ce ar fi putut să urmeze i se păru atât de groaznic, de înspăimântător, încât, fără să stea nici o clipă pe gânduri, ieşi în întâmpinarea soţului cu o faţă veselă şi strălucitoare. Simţindu-se stăpânită de duhul minciunii şi al înşelăciunii, cu care se deprinsese, Anna se lăsă în voia lui şi începu să vorbească, fără să ştie bine ce spune.

— Ce drăguţ e din partea dumitale! Îl întâmpină ea, dând mâna, soţului său şi salutând cu un zâmbet pe Sliudin, omul casei. Sper că rămâi până mâine? A fost cel dintâi cuvânt pe care-l şopti duhul înşelăciunii. Atunci, să plecăm împreună. Păcat numai că i-am făgăduit lui Betsy să mă duc cu ea. Are să vină să mă ia.

Alexei Alexandrovici se încruntă, auzind numele lui Betsy.

— O, n-am să despart tocmai eu pe cei nedespărţiţi, răspunse Karenin cu obişnuitul său ton glumeţ. Am să merg cu Mihail Vasilievici. Şi doctorii mi-au spus să umblu pe jos; astfel o să-mi închipui că sunt la băi.

— N-ai de ce să te grăbeşti, zise Anna. Nu vreţi un ceai? Karenina sună. Serveşte ceaiul şi spune lui Serioja că a sosit Alexei Alexandrovici. Ei, cum o mai duci cu sănătatea? Mihail Vasilievici, n-aţi fost încă la noi. Veniţi să vă uitaţi ce frumos e la mine pe terasă, îi îndemna Anna, vorbind când unuia, când celuilalt.

Anna vorbea foarte simplu şi firesc, dar prea mult şi prea repede; şi îşi dădea seama de acest lucru cu atât mai mult, cu cât i se părea ca o studia privirea curioasă a lui Mihail Vasilievici.

Mihail Vasilievici ieşi numaidecât pe terasă.

Anna se aşeză lângă soţul ci.

— Nu prea arăţi bine, zise ea.

— Da, răspunse Alexei Alexandrovici. Astăzi a fost doctorul pe la mine şi mi-a răpit un ceas întreg. Simt că mi l-a trimis cineva dintre prieteni; se vede că sănătatea mea li-e foarte preţioasă…

— Şi ce a spus?

Anna îl întrebă de sănătate şi de treburi şi-l sfătui să se odihnească şi să se mute la ea.

Toate acestea le spunea cu veselie, repede şi cu o licărire neobişnuită în ochi. Dar Alexei Alexandrovici nu mai dădea acum acestui ton nici o importanţă, îi auzea numai cuvintele şi nu le atribuia decât sensul direct pe care-l aveau. Îi răspundea şi el simplu, deşi glumeţ. Discuţia aceasta nu avea nimic deosebit. Dar niciodată după aceea Anna nu-şi aminti această scenă scurtă fără un dureros şi chinuitor sentiment de ruşine.

Intră guvernanta, urmată de Serioja. Dacă şi-ar fi permis să observe, Alexei Alexandrovici ar fi băgat de seamă uitătura sfioasă şi nedumerită cu care Serioja îşi privi întâi tatăl, apoi mama. El însă nu vroia să vadă nimic şi nici nu vedea.

— A, tânărul! A crescut. Într-adevăr, ca mâine e un adevărat bărbat. Buna ziua, tinere.

Karenin întinse mâna lui Serioja, care era foarte tulburat.

Băiatul, sfios şi înainte faţă de tatăl său, se cam ferea de dânsul de când acesta îi spunea „tinere” şi de când îl chinuia întrebarea dacă Vronski e prietenul ori duşmanul lor. Serioja se uita la maică-sa, căutând parcă apărare. Nu era la largul lui decât lângă ea. Între timp, Alexei Alexandrovici, vorbind cu guvernanta, ţinea mâna pe

umărul băiatului. Serioja se simţea îngrozitor de prost. Anna băgă de seamă că era cât pe-aci să-l podidească lacrimile.

În clipa când intră Serioja, Anna roşi; observând că băiatul se simţea stingherit, se ridică repede, luă mâna lui Alexei Alexandrovici de pe umărul fiului său, îl sărută, îl duse pe terasă şi se întoarse numaidecât.

— Ar fi timpul să plecăm, zise ea, uitându-se la ceas. De ce n-o fi venit Betsy?

— Da, răspunse Alexei Alexandrovici şi, ridicându-se în picioare, îşi împreună mâinile şi-şi trosni încheieturile. Am venit să-ţi aduc bani, deoarece nu poţi hrăni privighetoarea cu poveşti, adăugă el. Cred că ai nevoie.

— Nu, n-am nevoie… ba da, răspunse Anna fără să-l privească şi roşind până în albul ochilor. Şi sper că te întorci aici după alergări.

— Da, da, răspunse Alexei Alexandrovici. Dar iat-o şi pe contesa Tverskaia, frumuseţea Peterhofului, urmă el, uitându-se pe fereastră la echipajul englezesc care se apropia, cu hamuri speciale şi cu cutia trăsurii foarte mică, prinsă neobişnuit de sus. Ce eleganţă! O minune! Atunci, să plecăm şi noi.

Contesa Tverskaia nu coborî din trăsură. Numai feciorul ei, cu cizme înalte, pelerină şi cu pălărie neagră, sări jos şi se opri lângă scară.

— Plec, la revedere! Zise Anna şi, sărutându-şi fiul, se îndreptă spre Alexei Alexandrovici şi-i întinse mâna.

— Foarte drăguţ din partea ta că ai venit. Alexei Alexandrovici îi sărută mâna.

— Atunci, la revedere! Vii la ceai? Foarte bine! Adăugă Anna şi ieşi strălucitoare şi veselă.

Dar de îndată ce încetă să-l mai vadă, ea simţi pe mână locul pe care-l atinseseră buzele lui şi se cutremură de dezgust.

XXVIII.

Când Alexei Alexandrovici sosi la alergări, Anna se afla alături de Betsy în tribuna în care se adunase înalta societate. Ea îl văzu de departe. Doi oameni, soţul şi amantul, erau pentru ea cele două centre ale vieţii, cărora le simţea apropierea fără ajutorul simţurilor. Îşi zări de departe soţul şi-l urmări fără voie în valurile mulţimii prin care se mişca. Îl văzu apropiindu-se de tribună, ba răspunzând condescendent saluturilor linguşitoare, ba dând bună ziua egalilor săi, prietenos şi distrat, ba aşteptând stăruitor privirea puternicilor zilei şi scoţându-şi pălăria rotundă şi mare care-i apăsa vârfurile urechilor. Anna cunoştea aceste apucături care o dezgustau. „Numai ambiţie, numai dorinţa de a parveni – iată tot ce e în sufletul lui, se gândi ea. Consideraţiile de ordin superior, dragostea de cultură, religia – toate astea nu sunt decât arme pentru a parveni.”

După privirile pe care Alexei Alexandrovici le arunca asupra tribunei doamnelor (deşi se uita tocmai în partea Annei, el nu-şi recunoştea soţia în marea aceea de muselină, panglici, pene, umbrele şi flori), ea înţelese că bărbatul său o căuta, dar dinadins se prefăcu că nu-l vede.

— Alexei Alexandrovici! Îl strigă contesa Betsy. Pesemne nu-ţi găseşti soţia. E aici.

Karenin zâmbi rece, ca de obicei.

— Aici e atâta strălucire, că mi-a luat ochii, zise el şi se urcă la tribună. Zâmbi soţiei cum trebuie să zâmbească un bărbat când îşi revede nevasta de care abia se despărţise. Salută pe contesă şi pe alţi cunoscuţi, purtându-se cu fiecare cum se cuvenea, adică glumind cu doamnele şi schimbând câteva cuvinte de politeţe cu bărbaţii. Jos, lângă tribună, stătea un general adjutant, vestit prin inteligenţa şi prin erudiţia lui, stimat de Alexei Alexandrovici, care intră în vorbă cu dânsul.

Era o pauză între curse, de aceea nimeni nu împiedica discuţia. Generalul adjutant condamna alergările, Karenin le apăra. Anna îi asculta glasul subţire, măsurat, fără să

scape un cuvânt. Fiecare vorbă îi părea falsă şi îi zgâria dureros urechea.

Când începu cursa de obstacole pe distanţa de patru verste, Anna se aplecă înainte şi, fără să-şi mai ia ochii de la Vronski, îl văzu cum se apropie de cal şi încalecă. Auzea în acelaşi timp glasul nesuferit al bărbatului său, care vorbea înainte. O chinuia spaima pentru Vronski, dar o tortura şi mai cumplit sunetul subţire al vocii soţului, cu intonaţiile cunoscute, şi care parcă nu mai avea de gând să se oprească niciodată.

„Sunt o femeie rea, o femeie pierdută, se gândea Anna, dar nu-mi place să mint, nu suport minciuna, iar hrana lui e minciuna. Ştie tot, vede tot. Ce simte oare când vorbeşte aşa de liniştit? Dacă ar fi încercat sa mă omoare pe mine sau pe Vronski, l-aş fi respectat. Dar nu! El are nevoie numai de minciună şi de bună-cuviinţă", îşi zicea ca, fără să se gândească ce anume ar fi vrut de la soţ şi cum ar fi dorit să-l vadă. Nu înţelegea nici faptul că deosebita limbuţie din ziua aceea a lui Alexei Alexandrovici, care o scotea pe ea din fire, era tocmai expresia unei îngrijorări şi a unei nelinişti lăuntrice. După cum un copil care s-a lovit sare şi-şi pune în mişcare muşchii pentru a-şi potoli durerea, tot aşa Alexei Alexandrovici avea nevoie de un exerciţiu intelectual ca să-şi alunge gândurile stârnite întrânsul de prezenţa Annei şi a lui Vronski, al cărui nume îl auzea repetat mereu. Şi după cum e firesc ca un copil să sară, tot aşa de firesc era pentru Alexei Alexandrovici să vorbească. Karenin spunea:

— La o cursă de cavalerie, pericolul este o condiţie indispensabilă. Dacă Anglia poate cita în istoria ei militară cele mai strălucite fapte de cavalerie, asta se datoreşte numai faptului că în decursul istoriei a dezvoltat vigoarea animalelor şi a oamenilor. După părerea mea, sportul are o marc importanţă; dar, ca de obicei, noi nu vedem decât latura superficiala.

— Nu e de loc superficial, zise contesa Tverskaia. Se spune că un ofiţer şi-a rupt două coaste.

Alexei Alexandrovici zâmbi cu surâsul său care nu spunea nimic, ci îi descoperea numai dinţii.

— Să admitem, contesă, adăugă Karenin, că nu e ceva superficial, ci adânc, dar nu e vorba despre asta.

Şi Karenin se întoarse din nou către general, cu care se întreţinea în mod serios: Să nu uitaţi că aleargă militari, deci oameni care şi-au ales singuri această carieră, şi trebuie să recunoaşteţi că în orice profesie există şi reversul medaliei; asta face de-a dreptul parte din îndatoririle unui militar. Sportul hidos al luptei cu pumnii sau al toreadorilor spanioli este un semn de barbarie, în timp ce sportul specializat, dimpotrivă, un semn de progres.

— Nu. N-am să mai vin altă dată, zise contesa Betsy. Trec prin emoţii prea mari. Nu e aşa, Anna?

— Îţi dă emoţii, însă nu poţi să-ţi iei ochii de la cursă, adăugă altă doamnă. Dacă aş fi fost romană, n-aş fi scăpat nici un spectacol de circ.

Anna nu spunea nimic şi privea spre acelaşi punct, fără să-şi ia binoclul de la ochi.

Tocmai atunci trecu prin tribună un general înalt, întrerupându-şi vorba. Alexei Alexandrovici se ridică grăbit, dar demn, şi se înclină adânc în faţa militarului care trecea.

— Dumneavoastră nu alergaţi? Glumi generalul.

— Cursa mea e mai grea, răspunse respectuos Alexei Alexandrovici.

Cu toate ca răspunsul nu însemna nimic, militarul avu aerul de-a fi auzit cuvântul de duh al unui om inteligent şi de a fi înţeles perfect la pointe de la sauce38.

— Sunt două tabere, urmă Alexei Alexandrovici: actorii şi spectatorii. Înclinarea pentru astfel de spectacole arată cel mai bine nivelul scăzut al spectatorilor, sunt de acord, dar…

— Contesă, un pariu! Se auzi de jos glasul lui Stepan Arkadici adresându-se lui Betsy. Pe cine pontaţi?

— Anna şi cu mine, pe prinţul Kuzovlev, răspunse Betsy.

— Eu pe Vronski! Pe o pereche de mănuşi.

— Mă prind.

— Ce frumos e! Nu-i aşa?

Alexei Alexandrovici tăcu cât timp se vorbi lângă dânsul; apoi începu iarăşi:

— Nu tăgăduiesc că jocurile bărbăteşti…

În clipa aceea se dădu startul. Toate discuţiile se întrerupseră. Alexei Alexandrovici tăcu şi el. Toţi se ridicară, cu privirile îndreptate spre gârlă. Pe Karenin nu-l interesau alergările, de aceea nici nu se uită la concurenţi, ci distrat, începu să-şi poarte ochii obosiţi asupra spectatorilor. Privirea i se opri la Anna.

Aceasta avea faţa palidă şi severă. Nu vedea probabil nimic şi pe nimeni, afară de un singur om. Mâna ei strângea convulsiv evantaiul. Parcă nici nu răsufla. Alexei Alexandrovici o privi şi-şi întoarse repede capul, uitându-se la feţele altora.

„Da, şi doamna asta, şi celelalte, toate sunt foarte emoţionate. E firesc”, gândi el. Nu voia să se uite la Anna, dar privirea îi era atrasă fără voie spre dânsa. Îi privi din nou faţa, silindu-se să nu citească pe ea ceea ce era atât de limpede întipărit, însă împotriva voinţei sale descoperea cu groază ceea ce nu voia să afle.

Cea dintâi cădere a lui Kuzovlev, la gârlă, îi mişcă pe toţi. Alexei Alexandrovici văzu clar pe faţa palidă, dar triumfătoare a Annei că acela la care se uita ea nu căzuse. După ce Mahotin şi Vronski săriră bariera cea mare, când ofiţerul următor căzu în cap şi se răni mortal, o rumoare de groază trecu prin tot publicul. Alexei Alexandrovici văzu că Anna nici măcar nu observase ce se întâmplase şi că înţelegea cu greu ce se vorbea în juru-i. Se uita la ea din ce în ce mai des şi mai stăruitor. Deşi absorbită cu totul de imaginea lui Vronski în galop, Anna simţi dintr-o parte privirea ochilor reci ai bărbatului său, aţintiţi asupră-i.

Îşi întoarse o clipă capul, se uită întrebător la el şi, posomorându-se uşor, începu să privească din nou.

„Ah, mi-e totuna!” părea să-i fi spus ea, şi după aceea nu se mai uită la dânsul.

Alergările fură nenorocoase. Din şaptesprezece concurenţi, mai bine de jumătate căzuseră sau se răniseră. Spre sfârşitul curselor, toată lumea era tulburată, cu atât mai mult, cu cât însuşi ţarul era nemulţumit.

XXIX.

Toţi îşi arătau cu glas tare dezaprobarea şi repetau o frază spusă de cineva: „Nu ne mai lipseşte decât un circ cu lei”. Toată lumea era îngrozită. De aceea, când căzu Vronski, şi Anna scoase o exclamaţie puternică, nimeni nu văzu în aceasta ceva extraordinar. Dar după aceea pe chipul ei se petrecu o schimbare care era de-a dreptul necuviincioasă. Pierdută cu totul, Anna începu să se zbată ca o pasăre în laţ, ba voind să se ridice şi să plece, ba spunând lui Betsy: „Hai să mergem! Hai!”

Betsy însă n-o auzea; vorbea, aplecată în jos, cu un general care se apropiase de ea.

Alexei Alexandrovici se îndreptă spre Anna şi-i întinse politicos braţul.

— Să plecăm, dacă vrei, spuse el în franţuzeşte. Dar Anna încerca să audă ceea ce spunea generalul şi nu-l vedea pe bărbatul său.

— Se spune că şi ăsta şi-a rupt un picior, povestea generalul. E prea mult!

Fară să răspundă soţului său, Anna ridică binoclul şi-l îndreptă în direcţia unde căzuse Vronski, dar locul era aşa de departe şi se îngrămădise atâta lume acolo, încât nu se putea desluşi nimic. Lăsă binoclul şi dădu să plece; în aceeaşi clipă, veni însă un ofiţer în goana calului şi raportă ceva ţarului. Anna se aplecă înainte, ascultând.

— Stiva! Stiva! Îşi strigă ea fratele.

Dar Stepan Arkadici n-o auzi. Anna vru iarăşi să plece.

— Îţi mai ofer o dată braţul, dacă vrei să pleci, îi spuse Alexei Alexandrovici, atingându-i mâna.

Ea se retrase cu dezgust şi răspunse fără să-l privească în faţă:

— Nu, nu! Lasă-mă. Mai rămân.

Văzu ca, de la locul unde căzuse Vronski, un ofiţer venea în fugă, de-a curmezişul pistei, spre tribuna. Betsy îi făcu semn cu batista. Călăreţul scăpase teafăr, dar calul îşi rupsese spinarea – aceasta era ştirea adusă de ofiţer. Auzind-o, Anna se aşează repede şi-şi acoperi faţa cu evantaiul. Alexei Alexandrovici o văzu plângând. Anna nu-şi putea stăpâni nu numai lacrimile, ci nici hohotele de plâns care-i ridicau pieptul. El se aşează între ea şi lume, dându-i timp să-şi vina în fire.

— Îţi ofer braţul a treia oară, zise el după câtăva vreme.

Anna îl privea, dar nu ştia ce să răspundă. Contesa Betsy îi sări în ajutor.

— Nu, Alexei Alexandrovici. Eu am adus-o pe Anna şi i-am făgăduit s-o duc tot cu acasă – interveni ea.

— Iertaţi-mă, contesă, răspunse Karenin cu un zâmbet curtenitor, privind-o însă hotărât în ochi; văd însă că Anna nu e tocmai bine şi doresc să plecăm împreună.

Speriată, Anna întoarse capul, se ridică supusă şi-şi puse mâna pe braţul soţului.

— Trimit pe cineva la el, aflu totul şi-ţi dau de ştire, îi şopti Betsy.

La ieşirea din tribună, Karenin se întreţinu, ca întotdeauna, cu cei întâlniţi în cale, iar Anna trebui să răspundă ca de obicei şi să vorbească, dar parcă era pe alta lume; mergea ca în somn, la braţul bărbatului său.

„E rănit, ori nu? O fi adevărat? Va veni, ori nu? Am să-l vad astăzi?” se gândea Anna.

Se aşează, tăcută, în cupeul lui Alexei Alexandrovici şi ramase aşa până când cupeul ieşi din mulţimea trăsurilor.

În ciuda celor ce văzuse, Karenin nu-şi îngăduia să se gândească la adevărata situaţie a soţiei sale. Văzuse numai manifestările exterioare. Văzuse că Anna se purtase necuviincios şi credea că era dator să-i atragă atenţia

asupra acestei purtări. Îi venea însă foarte greu să nu-i spună mai mult. Deschise gura să-i arate ca se purtase necuviincios, dar spuse fără voie cu totul altceva.

— Şi totuşi suntem cu toţii atraşi spre asemenea spectacole crude, începu Alexei Alexandrovici. Observ…

— Poftim? Nu înţeleg, răspunse Anna cu dispreţ.

Karenin se simţi jignit şi începu să spună numaidecât ceea ce voise.

— Trebuie să-ţi atrag atenţia asupra faptului că… începu el.

„Iată explicaţia”, se gândi Anna şi se înfiora.

— Trebuie să-ţi atrag atenţia asupra faptului că te-ai purtat necuviincios, adăugă Alexei Alexandrovici în franţuzeşte.

— De ce m-am purtat necuviincios? Întrebă Anna cu glas tare, întorcând capul spre el şi privindu-l drept în ochi. Nu mai avea însă aerul vesel de mai înainte, sub care-şi ascundea sentimentele, ci o înfăţişare hotărâtă, care nu masca destul spaima încercată.

— Nu uita că… urmă soţul arătându-i geamul deschis dinspre vizitiu.

Karenin se aplecă puţin şi ridică geamul.

— Ce-ai găsit necuviincios? Repetă Anna.

— Deznădejdea aceea pe care nu ţi-ai putut-o ascunde la căderea unuia dintre călăreţi.

Aşteptă ca ea să-l contrazică, dar Anna tăcea, privind înaintea ei.

— Te-am mai rugat să te porţi în societate în aşa fel, încât gurile rele să nu poată spune ceva pe socoteala dumitale. Era o vreme când vorbeam despre relaţiile noastre sufleteşti; acum nu mai vorbesc despre ele, ci numai de relaţiile de societate. Ai avut o purtare necuviincioasă şi doresc ca aceasta să nu se mai repete.

Anna nu auzea nici jumătate din cuvintele lui. Îi era teama de dânsul şi se gândea: o fi adevărat că Vronski nu păţise nimic? Oare despre dânsul s-a spus că-i teafăr, şi calul şi-a

rupt spinarea? Când Karenin isprăvi, Anna zâmbi numai cu o prefăcută ironic şi nu răspunse nimic, fiindcă nici nu auzise ceea ce-i spusese.

Alexei Alexandrovici începuse să vorbească cu autoritate: dar când îşi dădu bine seama de cele spuse, spaima prin care trecea Anna îl cuprinse şi pe el. Îi văzu zâmbetul şi-l copleşi o rătăcire ciudată.

„Râde de bănuielile mele. Are să-mi spună şi acum ceea ce mi-a spus şi data trecută, ca aceste bănuieli sunt neîntemeiate şi ridicole.”

Acum, când era ameninţat să afle totul, Karenin nu dorea altceva decât ca Anna să-i răspundă ironic, aşa cum făcuse odinioară, că bănuielile lui erau ridicole şi neîntemeiate. Ceea ce ştia era atât de groaznic, încât părea dispus să creadă orice. Dar expresia feţei sale înspăimântate şi întunecate nu mai făgăduia acum nici măcar o minciună.

— Poate că mă înşel, zise Karenin. În acest caz, te rog să mă ierţi.

— Nu, nu te-ai înşelat de loc, răspunse Anna încet, aruncând o privire deznădăjduită asupra chipului său rece. Nu te-ai înşelat. Am fost disperată şi nu pot să nu fiu. Te ascult pe dumneata şi mă gândesc la el. Îl iubesc, sunt amanta lui, nu te pot suferi. Îmi inspiri numai teamă. Te urăsc… Fă cu mine ce vrei.

Şi, trântindu-se într-un colţ al cupeului, Anna începu să plângă în hohote, acoperindu-şi faţa cu mâinile. Alexei Alexandrovici nu se mişcă şi nici nu-şi schimbă căutătura dreaptă a ochilor; faţa lui însă căpătă deodată solemna încremenire a morţii. Expresia aceasta nu se schimbă tot timpul drumului până la vilă. Apropiindu-se de casă, Karenin îşi întoarse faţa spre Anna, cu aceeaşi expresie.

— Aşa! Cer însă respectarea condiţiilor exterioare de bună-cuviinţă, până când – glasul îi tremura – până când voi lua măsuri pentru a-mi pune onoarea a adăpost şi ţi le voi comunica.

Karenin coborî cel dintâi şi ajută Annei să se dea jos din trăsură. Îi strânse în tăcere mâna faţă de servitori, se urcă în cupeu şi plecă la Petersburg.

În urma lui veni un fecior de la contesa Betsy şi-i aduse un bilet: „Am trimis la Alexei să mă informez asupra sănătăţii sale. Îmi scrie că e teafăr, sănătos, dar deznădăjduit.” „Va să zică are să vină! Se gândi Anna. Ce bine am făcut că i-am spus totul!”

Se uită la ceas. Mai avea trei ore de aşteptare. Amintirea – până în cele mai mici amănunte – a ultimei lor întâlniri îi în văpaie sângele.

„Doamne, ce lumină el E groaznic, dar îmi place să-i privesc faţa. Îmi place lumina asta fantastică… Soţul? Ah, da… Slavă Domnului că am isprăvit cu el!”

XXX.

Ca în toate localităţile unde se adună multă lume, şi în mica staţiune de ape minerale, unde sosi familia Şcerbaţki, se forma ca de obicei acel fel de cristalizare a societăţii care atribuie fiecărui membru un loc anumit şi neschimbat. După cum o părticică de apă capătă la frig, în mod determinat şi invariabil, cunoscuta formă a unui cristal de ninsoare, tot aşa fiecare persoană nouă care sosea la băi îşi căpăta numaidecât locul potrivit.

Fürst Stscherbatzky samt Gemahlin und Tochter39, atât prin apartamentul pe care-l ocupau, cât şi prin numele lor şi prin cunoscuţii regăsiţi acolo, se situară numaidecât la locul ce li se cuvenea.

În anul acela se afla în staţiune o adevărată Fürstin40 germană, din care pricină cristalizarea societăţii se săvârşi şi mai precipitat. Prinţesa Şcerbaţki dorea să-şi prezinte negreşit fata prinţesei germane şi îndeplini acest ritual chiar de a doua zi. Kitty făcu o reverenţă adâncă şi graţioasa în rochia ei de vară foarte simplă, adică foarte elegantă, adusă de la Paris. Prinţesa îi spuse: „Nădăjduiesc că bujorii se vor întoarce cât de curând pe obrăjorii aceştia drăguţi”, şi îndată familia Şcerbaţki fu clasată ca făcând

parte dintr-un anumit cerc, din care nu se mai putea ieşi. Făcură cunoştinţă cu familia unei lady engleze, cu o contesă germană şi cu fiul său, rănit în ultimul război, cu un savant suedez şi cu monsieur Canut şi sora sa. Dar societatea obişnuită a familiei Şcerbaţki se alcătui în chip firesc dintr-o doamna din Moscova, Maria Evghenievna Rtişceva, cu fiica sa, pe care Kitty n-o simpatiza – fiindcă se îmbolnăvise de dragoste, ca şi dânsa – şi dintr-un colonel, tot din Moscova, pe care ea îl ştia de mică numai în uniformă şi cu epoleţi, şi care aici, în civil, cu ochii săi mici şi cu cravată colorară era foarte ridicol şi pe deasupra plictisitor, pentru că nu puteai scăpa uşor de dânsul. Când toate acestea se statorniciră cu rigurozitate, Kitty se simţi cu prinsă de o mare plictiseală, mai ales că bătrânul prinţ plecase la Karisbad, şi ea rămăsese numai cu maică-sa. Cunoscuţii lor n-o interesau. Simţea că nu-şi vor aduce nimic nou. Singura ei distracţie era să observe în taină persoanele pe care nu le cunoştea şi să facă presupuneri în privinţa lor. Datorită unei trăsături deosebite a firii sale, ea presupunea totdeauna, mai ales la necunoscuţi, cele mai frumoase calităţi. Şi acum, întrebându-se cine e cutare şi cutare, ce fel de raporturi există între ei şi ce fel de oameni sunt, Kitty şi-i închipuia cu caracterele cele mai nobile şi mai frumoase şi căuta confirmări pentru observaţiile sale.

Una dintre persoanele care o interesau cel mai mult era o fată din Rusia, care sosise în localitate împreună cu o doamnă bolnavă, tot rusoaică, madame Stahl. Această doamnă făcea parte din înalta societate, dar era atât de greu bolnavă, încât nici nu putea merge şi apărea în staţiune dusă într-un cărucior, şi asta numai în rarele zile frumoase. Doamna Stahl, după părerea prinţesei, nu făcuse cunoştinţă cu nici un rus, nu atât din pricina bolii sale, cât din mândrie. Fata o îngrijea pe madame Stahl, şi afară de aceasta se împrietenise, după cum observase Kitty, cu cei grav bolnavi, destul de mulţi acolo, şi-i îngrijea şi pe dânşii în chipul cel mai firesc. Kitty înţelese că fata aceasta nu era

rudă cu doamna Stahl, însă nici o infirmieră plătită. Madame Stahl îi spunea Varenka, iar ceilalţi „mademoiselle Varenka”. Pe lângă faptul că o interesau raporturile dintre această fată şi madame Stahl, precum şi raporturile ei cu celelalte persoane necunoscute, Kitty – după cum se întâmplă adesea – avea o deosebită simpatie pentru mademoiselle Varenka şi simţea, din privirile pe care le schimbau între ele, că şi ea îi place.

Mademoiselle Varenka, deşi tânără, părea lipsită de tinereţe. Puteai să-i dai şi nouăsprezece, şi treizeci de ani. Dacă-i cercetai trăsăturile feţei, cu toată paloarea bolnăvicioasă a obrajilor, era mai degrabă frumoasă decât urâtă. Ar fi fost chiar bine făcută, dacă n-ar fi avut trupul prea uscat şi capul disproporţionat faţă de statura sa mijlocie. Nu era atrăgătoare pentru bărbaţi. Aducea cu o floare frumoasă, încă plină de petale, dar ofilită, fără parfum. În afară de aceasta, nu putea să placă bărbaţilor şi fiindcă-i lipsea tocmai ceea ce-i prisosea lui Kitty: focul stăpânit al vieţii şi conştiinţa frumuseţii sale.

Varenka părea totdeauna absorbită de ceva atât de important, că în afara acelui lucru n-o mai putea interesa nimic. Kitty se simţea atrasă de fata asta tocmai prin contrastul dintre ea şi Varenka. Simţea că va găsi la dânsa, în felul său de a trăi, pilda de viaţă pe care o căuta ea cu atâta chin: acel interes pentru viaţă, o viaţă demnă, în afara raporturilor mondene dintre o fată şi bărbaţi – care lui Kitty îi apăreau dezgustătoare, întocmai ca la un târg de mărfuri care-şi aşteaptă cumpărătorii. Cu cât îşi observa mai mult prietena necunoscută, cu atât Kitty se convingea mai adânc că fata aceasta era tocmai fiinţa desăvârşită pe care şi-o închipuise şi dorea s-o cunoască.

Cele două fete se întâlneau de câteva ori pe zi. La fiecare întâlnire, ochii lui Kitty îi spuneau: „Cine eşti? Nu-i aşa că eşti fiinţa aceea fermecătoare pe care mi-o închipui eu? Însă, pentru numele lui Dumnezeu, să nu crezi că vreau să-ţi impun persoana mea, adăuga privirea ei. Eu te admir

numai şi te iubesc.” „Şi cu te iubesc. Şi dumneata eşti drăguţă, foarte drăguţă. Te-aş iubi încă şi mai mult dacă aş avea timp”, răspundea privirea necunoscutei. Într-adevăr, Kitty îşi dădea seama că fata era mereu ocupată: însoţea acasă de la cură pe copiii unei familii de ruşi, sau aducea un pled pentru o bolnavă şi o acoperea, sau căuta să distreze pe un pacient arţăgos, sau alegea şi cumpăra cuiva prăjituri pentru cafeaua cu lapte.

Curând după sosirea familiei Şcerbaţki, se mai iviră la cura de ape minerale de dimineaţă două persoane care atraseră asupra lor atenţia nu tocmai binevoitoare a tuturor: un bărbat foarte înalt şi adus de spate, cu mâini enorme, care purta un pardesiu vechi şi scurt, pe măsura altuia, cu ochi negri, naivi şi în acelaşi timp înspăimântători, şi o femeie drăguţă, dar cu faţa cam ciupită de vărsat, îmbrăcată prost şi fără gust. Descoperind că aceşti oameni erau ruşi, Kitty începu să-şi închipuie un roman înduioşător şi impresionant în legătură cu viaţa lor.

Dar când prinţesa află din Kurliste41 că era vorba de Levin Nikolai şi de Maria Nikolaevna şi îi povesti lui Kitty ce om rău era acest Levin, toate visurile lui Kitty în legătură cu aceste două persoane se risipiră; oamenii aceştia îi fură dintr-o dată antipatici, nu atât din pricina celor spuse de maică-sa, ci fiindcă el era fratele lui Konstantin. Acest Levin, cu ticul lui – dădea mereu din cap – trezea acum în Kitty un fel de dezgust.

I se părea că ochii lui mari, înspăimântători, care o urmăreau stăruitor, exprimau un sentiment de ură şi de ironic. Şi Kitty îl ocolea.

XXXI.

Era o zi urâtă. Ploaia nu conteni toată dimineaţa. Bolnavii, cu umbrele, se înghesuiră în galerii.

Kitty se plimba cu maică-sa şi cu colonelul din Moscova, care – bine dispus – făcea paradă cu redingota de tăietură europeană, cumpărată de gata la Frankfurt. Mergeau pe o parte a galeriei, căutând să-l evite pe Levin, care se plimba

pe partea cealaltă, îmbrăcată într-o rochie de culoare închisă, purtând o pălărie neagră cu marginile lăsate în jos, Varenka se plimba de-a lungul galeriei cu o franţuzoaică oarbă şi, ori de câte ori se întâlnea cu Kitty, schimba cu ea câte o privire prietenească.

— Mamă, pot să intru în vorbă cu dânsa? Întrebă Kitty, care-şi urmări prietena necunoscută şi văzu că aceasta se apropie de izvor, unde s-ar fi putut întâlni.

— Bine, dacă ţii atât de mult; dar mai întâi am să mă interesez cine e şi am să intru eu în vorbă cu ea, răspunse maică-sa. Ce ai găsit atât de deosebit la dânsa? Trebuie să fie o damă de companie. Dacă vrei, am să fac cunoştinţă cu madame Stahl. Am cunoscut-o pe cumnata sa, adăugă prinţesa, ridicând cu mândrie capul.

Kitty ştia că prinţesa se simţea jignită că madame Stahl se ferea parcă s-o cunoască personal. Kitty nu stărui.

— Ce simpatică e, zise Kitty, uitându-se la Varenka, în timp ce aceasta întindea franţuzoaicei paharul. Uite ce simpla şi drăguţă e!

— Tes engouements42 mă fac să râd, îi răspunse prinţesa. Nu, mai bine să ne întoarcem, adăugă ca, observându-l pe Levin, care se apropia de ele împreună cu însoţitoarea lui şi cu un doctor neamţ. Supărat, Levin discuta ceva cu glas tare.

Se întorseseră ca să pornească înapoi, când auziră deodată nu o discuţie în gura mare, ci adevărate răcnete. Levin, care se enervase, ţipa. Medicul se aprinsese şi el. Vizitatorii se adunară în jurul lor. Prinţesa se depărta grăbită, cu Kitty; iar colonelul se amestecă în mulţime, ca să afle ce se întâmplase.

Peste câteva minute, colonelul le ajunse din urmă.

— Ce a fost acolo? Întrebă prinţesa.

— E o ruşine, spuse colonelul. Ferească Dumnezeu să te întâlneşti cu ruşi în străinătate! Domnul acela înalt s-a certat cu doctorul, i-a spus obrăznicii fiindcă nu l-ar fi îngrijit bine, şi a ridicat chiar bastonul asupră-i. E o ruşine!

— Ah, ce neplăcut lucru! Încuviinţă prinţesa. Şi cum s-a sfârşit cearta?

— Noroc că a intervenit aceea… cu pălăria ca o ciupercă. Mi se pare că e rusoaică, zise colonelul.

— Mademoiselle Varenka? Întrebă bucuroasă Kitty.

— Da, da. Ea a avut prezenţa de spirit înaintea tuturor, l-a luat pe domnul acela de braţ şi a plecat cu dânsul.

— Vezi, mamă, spuse prinţesei Kitty. Şi te întrebai de ce o admir!

De a doua zi, observându-şi prietena necunoscută, Kitty băgă de seamă că mademoiselle Varenka se afla faţă de Levin şi de însoţitoarea lui în aceleaşi raporturi ca şi faţă de ceilalţi protégés43 ai săi. Se apropia de ei, vorbea cu dânşii şi slujea ca tălmaci femeii care nu ştia nici o limbă străină.

Kitty începu şi mai stăruitor s-o roage pe mama ei să-i dea voie a face cunoştinţă cu Varenka. Oricât de neplăcut era pentru prinţesă primul pas faţă de doamna Stahl, care-şi îngăduia o atitudine mândră, ea se informă asupra Varenkăi. Şi, judecând după amănuntele aflate că nu putea ieşi nici un rău din această cunoştinţă, însă nici cine ştie ce bine, prinţesa se apropie cea dintâi de Varenka şi făcură cunoştinţă, îşi alese timpul când fiică-sa se dusese la izvor, iar Varenka se oprise în faţa unui franzelar, şi intră în vorbă cu ea.

— Dă-mi voie să mă prezint, îi spuse prinţesa cu zâmbetul ei plin de demnitate. Fata mea e îndrăgostită de dumneata, adăugă ea. Dar poate nu mă cunoşti. Eu sunt…

— Doamnă, şi din partea mea e mai mult decât reciprocitate, răspunse repede Varenka.

— Ce faptă bună ai făcut ieri cu bietul nostru compatriot! Urmă prinţesa.

Varenka roşi.

— Nu-mi amintesc. Mi se pare că n-am făcut nimic, răspunse ea.

— Cum nu?! L-ai scutit pe acest Levin de neplăceri.

— Da, sa compagne44 m-a chemat şi am încercat să-l calmez. E grav bolnav şi era nemulţumit de medic. Sunt deprinsă să îngrijesc de bolnavi.

— Da, am auzit că locuieşti la Menton, împreună că mătuşa dumitale, mi se pare, madame Stahl. Am cunoscut pe o cumnată a ei.

— Nu. Nu mi-e mătuşă. Îi spun maman, dar nu-i sunt rudă. Am fost crescută de ca, răspunse Varenka, roşind din nou.

Rosti aceste cuvinte cu atâta simplitate, iar expresia chipului său cinstit şi sincer era atât de drăgălaşă, încât prinţesa înţelese de ce se îndrăgostise Kitty de fata aceasta.

— Cum a rămas până la urmă cu Levin? Întrebă prinţesa.

— Pleacă, răspunse Varenka.

Între timp, înseninată de bucurie că prinţesa intrase în vorbă cu prietena sa necunoscută, Kitty se întoarse de la izvor.

— Kitty, ţi s-a împlinit marea dorinţă de a o cunoaşte pe mademoiselle…

— Varenka, rosti fata, zâmbind. Aşa-mi spune toată lumea.

Kitty se îmbujora de bucurie şi strânse îndelung mâna noii sale prietene. Mâna aceasta nu răspunse însă la strângerea mâinii sale, ci rămase nemişcată; în schimb, faţa domnişoarei Varenka se lumină de un zâmbet blând, bucuros, deşi puţin cam trist, care-i descoperi dinţii mari, dar frumoşi.

— Şi eu doresc de mult să vă cunosc, zise Varenka.

— Dar sunteţi atât de ocupată…

— Ah, dimpotrivă, n-am nici o ocupaţie, răspunse Varenka.

Dar chiar în aceeaşi clipă ca trebui să-şi părăsească noile cunoştinţe, fiindcă două fetiţe mititele ale unui bolnav rus veniseră fuga la dânsa.

— Varenka, te cheamă mama! Strigară ele. Şi Varenka plecă în urma lor.

XXXII.

Amănuntele pe care le aflase prinţesa despre trecutul Varenkăi şi relaţiile sale cu madame Stahl, precum şi

despre madame Stahl erau următoarele:

Doamna Stahl, despre care unii spuneau că-şi chinuise soţul, iar alţii, dimpotrivă, că el o chinuise prin purtarea lui imorală, fusese toată viaţa o femeie bolnăvicioasă şi exaltată. Doamna Stahl tocmai se despărţise de soţul său, când născuse un copil care murise îndată după naştere. Atunci rudele, cunoscându-i sensibilitatea şi temându-se ca această ştire să n-o ucidă, îi schimbaseră copilul cu fiica unui bucătar de la curte, care se născuse în aceeaşi noapte şi în aceeaşi casă din Petersburg. Era Varenka. Madame Stahl aflase mai târziu că Varenka nu era fiica sa, dar o crescuse mai departe, mai ales că la foarte scurt timp după aceea Varenka rămăsese orfană de amândoi părinţii.

Madame Stahl locuia ele peste zece ani în străinătate, în sud, fără să se mai fi întors cândva în ţară şi fără să fi părăsit patul vreodată. Unii spuneau că ea poza în femeia virtuoasă şi plină de credinţă ca să poarte o aureolă în societate, în timp ce alţii susţineau că era foarte sinceră şi că era într-adevăr o fiinţă de o înaltă moralitate, care trăia numai pentru binele aproapelui. Nimeni nu ştia ce religie avea: catolică, protestantă sau ortodoxă. Un singur lucru era neîndoios: întreţinea relaţii de prietenie cu cei mai înalţi prelaţi ai tuturor bisericilor şi confesiunilor.

Varenka stătea tot timpul cu ea în străinătate, iar toţi cei ce o cunoşteau pe madame Stahl o cunoşteau şi o iubeau pe mademoiselle Varenka – cum îi zicea toată lumea.

După ce află aceste amănunte, prinţesa nu văzu nici un rău în apropierea dintre fiică-sa şi Varenka, mai ales că aceasta avea o educaţie aleasă şi purtările cele mai frumoase: vorbea perfect limbile franceză şi engleză; iar, lucru de seamă, transmisese prinţesei regretul doamnei Stahl că, din pricina bolii, nu se putea întreţine cu dânsa.

Cu cât o cunoştea mai bine pe Varenka, Kitty era mai încântată de ca şi-i descoperea în fiecare zi noi calităţi.

Aflând că fata cântă frumos din gură, prinţesa o invită scara la ele să cânte.

— Kitty ştie să cânte la pian şi, deşi pianul e cam prost, ne-ar face mare plăcere să te ascultăm, zise prinţesa cu un zâmbet forţat, de politeţe – ceea ce o nemulţumi pe Kitty, care simţea că Varenka nu prea avea chef să cânte. Totuşi Varenka veni în seara aceea şi aduse un caiet de note. Prinţesa mai invită pe Maria Evghenievna cu fiică-sa şi pe colonel.

Varenka nu părea stingherită, deşi erau de faţă persoane străine. Se duse numaidecât la pian. Nu ştia să se acompanieze, dar descifra foarte bine notele. O acompanie Kitty, care cânta frumos la pian.

— Ai un talent extraordinar, exclamă prinţesa după ce Varenka isprăvi prima bucată, pe care o cântase minunat.

Maria Evghenievna şi fiică-sa îi mulţumiră şi o lăudară.

— Uite, adăugă colonelul privind pe fereastră, câtă lume s-a adunat să asculte!

Într-adevăr, o mare mulţime de oameni se strânsese sub ferestre.

— Îmi pare foarte bine că asta vă face plăcere, răspunse simplu Varenka.

Kitty îşi privea prietena cu mândrie. Îi admira arta, glasul şi faţa, dar mai cu seamă atitudinea: Varenka, într-adevăr, nu se mândrea cu talentul ei şi era nepăsătoare la laude. Părea numai să se întrebe: trebuie să mai cânte, ori ajunge?

„Dacă aş fi fost eu în locul ei, gândea Kitty, cum m-aş mai fi mândrit! Cum m-aş fi bucurat privind mulţimea asta de sub ferestre! Varenka însă rămâne indiferentă. O îndeamnă numai dorinţa de a nu refuza şi de a face plăcere mamei. Ce o fi în sufletul ei? Ce-i dă puterea de a nesocoti totul… de a fi independentă şi calmă? Tare aş vrea să ştiu ce o face să fie aşa şi să învăţ şi eu a fi ca ea!”, îşi spunea Kitty, privindu-i faţa liniştită.

Prinţesa o rugă pe Varenka să mai cânte, şi aceasta mai cântă o bucată, tot atât de egal, de clar şi de frumos, stând dreaptă lângă pian şi bătând tactul cu mâna sa uscăţivă, brună.

Bucata următoare din caiet era un cântec italienesc. Kitty cântă preludiul şi întoarse capul spre Varenka.

— Să-l sărim, zise Varenka, roşind.

Kitty, tulburată, îşi opri ochii întrebători asupra Varenkăi.

— Atunci, să cântăm altceva, adăugă ea repede, întorcând foile, dându-şi numaidecât seama că acest cântec era legat de-o amintire.

— Ba nu, răspunse Varenka şi puse mâna pe note, zâmbind. Nu, hai să-l cântăm. Şi Varenka îl cântă tot atât de calm, de rece şi de frumos ca şi pe celelalte; iar când isprăvi, toţi îi mulţumiră şi trecură la ceai. Kitty şi Varenka ieşiră în grădiniţa de lângă casă.

— Nu-i aşa că de cântecul acesta este legată o amintire? O întrebă Kitty. Nu-mi povesti nimic, adăugă ea repede. Spune-mi numai dacă e adevărat.

— De ce nu? Pot să-ţi spun, începu Varenka simplu şi, fără să aştepte răspunsul, adăugă: Da, este legată o amintire… şi, cândva, a fost dureroasă. Am iubit pe cineva. Îi cântăm bucata asta.

Kitty o privi înduioşată, cu ochii săi mari, larg deschişi.

— L-am iubit. M-a iubit şi el. Dar mama lui s-a împotrivit. S-a însurat cu alta. Stă acum destul de aproape de noi. Îl văd din când în când. Nu ţi-ar fi trecut prin minte că am avut şi eu romanul meu de dragoste? Zise Varenka, şi pe faţa ei frumoasă se ivi o flacără, care, după cum simţea Kitty, îi luminase odinioară întreaga fiinţă.

— De ce să nu-mi fi trecut prin minte? Dacă aş fi fost bărbat, n-aş fi putut iubi pe nimeni alta după ce te-aş fi cunoscut. Dar nu pricep ceva: cum de a putut, numai pentru a fi pe placul mamei sale, să te uite şi să te facă nenorocită? N-a avut inimă.

— Ba da. E un om foarte bun, şi eu nu sunt nenorocită. Dimpotrivă, sunt foarte fericită. Aşadar, nu mai cântăm astăzi? Urmă Varenka, dând să plece acasă.

— Ce bună eşti, ce bună eşti! Izbucni Kitty şi, oprind-o, o sărută. Ah, dacă ţi-aş putea semăna cât de puţin!

— De ce să semeni cu cineva? Eşti bine aşa cum eşti, o mângâie Varenka, cu zâmbetul ei blând şi obosit.

— Nu sunt bună de loc. Dar ia spune-mi… Aşteaptă, să stăm puţin, spuse Kitty, trăgând-o din nou pe bancă lângă dânsa. Spune-mi: nu te simţi jignită ştiind că cineva ţi-a nesocotit dragostea? Că nu te-a vrut?

— Dar nu m-a nesocotit de loc. Cred că m-a iubit. Era însă un fiu supus…

— Da, dar dacă n-ar fi făcut-o din dorinţa mamei sale, ci de la el? Întrebă Kitty, simţind că-şi trădase taina şi că faţa ei, îmbujorată de ruşine, o şi dăduse de gol.

— Atunci s-ar fi purtat urât şi nu mi-ar mai fi părut rău după dânsul, răspunse Varenka, înţelegând probabil că nu mai era vorba de ca, ci de Kitty.

— Dar jignirea? Jignirea n-o poţi uita, n-o poţi uita, repetă ca, amintindu-şi de privirea pe care o aruncase lui Vronski la ultimul bal, când se oprise muzica.

— Dar unde e jignirea? Doar dumneata nu te-ai purtat urât.

— E mai rău decât urât – e ruşinos!

Varenka îşi clătină capul şi-şi puse mâna pe mâna lui Kitty.

— Adică de ce ruşinos? Întrebă ea. Doar n-ai putut să-i spui unui om indiferent faţă de dumneata că-l iubeşti.

— Fireşte că nu. Nu i-am spus niciodată nici un cuvânt. Dar el a ştiut. Sunt priviri, şi un fel de-a fi… Chiar de-aş trăi o sută de ani, tot n-aş uita.

— Ei şi! Eu nu înţeleg. Întrebarea este dacă-l mai iubeşti acum ori nu, zise Varenka, spunând lucrurilor pe nume.

— Îl urăsc. Nu pot să-mi iert…

— Ce?

— Ruşinea, jignirea.

— Ah, ce-ar fi dacă toată lumea ar fi atât de simţitoare ca dumneata?! Nu este fată care să nu fi trecut prin aşa ceva. Şi când te gândeşti că toate astea sunt lucruri atât de neînsemnate!

— Atunci, ce e însemnat? O întrebă Kitty, uitându-se mirată şi curioasă la Varenka.

— Sunt multe lucruri însemnate, răspunse Varenka, zâmbind.

— Ce anume?

— Sunt multe lucruri mai însemnate, repetă Varenka neştiind ce să spună.

În clipa aceea se auzi de la fereastră glasul prinţesei:

— Kitty, e răcoare! Ia-ţi şalul sau intră în casă.

— Are dreptate. E şi timpul! Încuviinţă Varenka, ridicându-se. Trebuie să mai trec şi pe la madame Berthe. M-a rugat.

Kitty o ţinea de mână. Privirea ei întreba rugător, cu o arzătoare curiozitate: „Dar ce anume? Care-i lucrul cel mai însemnat, care-ţi dă atâta linişte? Dumneata ştii. Spune-mi şi mie!”

Varenka nu înţelegea întrebarea din ochii lui Kitty. Se gândea numai că în seara aceea trebuia să mai treacă pe la madame Berthe şi să fie acasă, la ceaiul doamnei Stahl, înainte de douăsprezece noaptea! Intră în casă, îşi strânse notele şi, după ce spuse noapte bună la toată lumea, vru să plece.

— Dă-mi voie să te însoţesc, zise colonelul.

— Cum să te duci singură acum, noaptea? Întări prinţesa. S-o trimit măcar pe Paraşa.

Kitty văzu că Varenka îşi stăpâni cu greu un zâmbet, auzind că era nevoie să fie însoţită.

— Nu. Eu umblu totdeauna singură şi nu mi se întâmplă niciodată nimic, răspunse ea, luându-şi pălăria.

După ce o sărută încă o dată pe Kitty, tot fără să-i spună ceea ce era mai însemnat în viaţă, Varenka, în pas vioi, cu notele subsuoară, se pierdu în semiîntunericul nopţii de vară, ducând cu dânsa taina lucrului însemnat care-i dădea liniştea şi demnitatea aceea de invidiat.

XXXIII.

Kitty făcu cunoştinţă şi cu doamna Stahl. Această relaţie şi prietenia cu Varenka avură asupra ei nu numai o puternică

înrâurire, dar îi alinară şi durerea. Găsi alinare, pentru că i se deschise o lume cu totul nouă, care nu avea nici o legătură cu trecutul său – o lume superioară şi frumoasă, de la înălţimea căreia putea să-şi privească liniştită trecutul. Descoperi că în afară de viaţa instinctivă, pe care o trăise până atunci, mai exista şi o viaţă spirituală. Viaţa aceasta i se revela prin religie, dar printr-o religie care nu semăna întru nimic cu cea cunoscută de Kitty din copilărie, care se mărginea să meargă la liturghii şi la vecernii în biserica de pe lângă Casa Văduvei, unde putea întâlni cunoscuţi şi învăţa pe de rost, cu un preot, texte slavone. Era o religie înălţătoare, misterioasă, legată de gânduri şi de sentimente sublime, în care credinţa nu era o datorie de împlinit, ci un act de iubire.

Kitty află toate acestea nu din cuvinte. Madame Stahl vorbea cu Kitty cum ai vorbi cu un copil drăguţ pe care-l admiri în amintirea propriei tale tinereţi. Doar o singură dată pomeni ea că numai iubirea şi credinţa aduc mângâiere în toate necazurile omeneşti şi că nu există dureri cât de mărunte care să nu atragă mila lui Iisus; apoi schimbă numaidecât vorba, în fiecare gest, în orice cuvânt, în fiecare privire „îngerească” a doamnei Stahl, cum spunea Kitty, şi mai ales în toată povestea vieţii sale – pe care o cunoştea prin Varenka – în toate… Kitty afla „ceea ce era însemnat” şi ceea ce nu ştiuse până atunci.

Dar oricât de distins ar fi fost caracterul doamnei Stahl, oricât de înduioşătoare ar fi fost povestea ei, oricât de înălţătoare şi de duioasă i-ar fi fost vorba, Kitty observă fără voie la dânsa unele trăsături care o nedumeriră. Observă că, atunci când o întrebase despre rudele sale, madame Stahl zâmbise cu dispreţ – ceea ce nu se potrivea cu bunătatea creştină. Mai bagă de seamă că, întâlnind o dată la ea un preot catolic, madame Stahl îşi ascunsese stăruitor faţa în umbra abajurului şi avusese un anumit zâmbet. Oricât de neînsemnate ar fi fost aceste două observaţii, ele o stinghereau. O făcură să aibă unele îndoieli asupra

caracterului doamnei Stahl. În schimb, Varenka – orfană, fără rude, fără prieteni, cu o amară dezamăgire, o fiinţă care nu dorea nimic şi nu regreta nimic – era desăvârşirea însăşi, la care Kitty abia dacă-şi putea îngădui să viseze. În faţa Varenkăi, Kitty înţelesese că, de îndată ce uiţi de fine însuţi şi începi să iubeşti pe alţii, ajungi să fii calmă, fericită şi frumoasă. Aşa voia să fie şi ea.

Acum, dându-şi bine seama care anume era lucrul cel mai însemnat, Kitty nu se mai mulţumi numai să-l admire, ci se dărui numaidecât, cu tot sufletul, vieţii noi care se deschidea înainte-i. Din povestirile Varenkăi despre ceea ce făceau madame Stahl şi alţii din cercul ei, Kitty îşi alcătui planul viitoarei sale vieţi. Întocmai ca nepoata doamnei Stahl, Aline, despre care Varenka îi povestise multe, Kitty se hotărî să caute şi ca nenorociţi, oriunde s-ar fi aflat, să-i ajute din toate puterile, să le împartă Evanghelii şi să citească din ele bolnavilor, criminalilor, muribunzilor. O ispitea mai ales gândul de a citi ucigaşilor Evanghelia, aşa cum făcea Aline. Dar acestea erau visuri tainice, pe care nu le împărtăşea nici mamei sale, nici Varenkăi.

De altfel, în aşteptarea timpului când şi-ar fi putut îndeplini pe o scară mare planurile, Kitty găsi prilejul şi acolo, în staţiune, unde erau atâţia bolnavi şi nenorociţi, să-şi pună în aplicare noile reguli de viaţă, după pilda Varenkăi.

La început, prinţesa băgă de seamă doar atât: că fiică-sa se afla sub puternica influenţă a engouement-ului, cum îi spunea ea, pentru doamna Stahl şi mai ales pentru Varenka. Vedea că Kitty o imita pe Varenka nu numai în activitatea ei, ci fără voie chiar şi în felul său de a merge, de a vorbi şi de a clipi din ochi. Dar pe urmă prinţesa înţelese că în afară de faptul că se afla sub farmecul acestora, Kitty trecea printr-o serioasă schimbare sufletească.

Prinţesa vedea că fata ei citeşte o Evanghelie în limba franceză, pe care i-o dăruise doamna Stahl – ceea ce nu făcuse înainte; că-şi ocoleşte cunoştinţele mondene şi se

împrieteneşte cu bolnavii aflaţi sub protecţia Varenkăi şi îndeosebi cu familia săracă a pictorului suferind, Petrov. Kitty era mândră, pesemne, de faptul că îndeplinea în familia aceea îndatoriri de soră de caritate. Toate acestea erau fapte frumoase şi prinţesa n-ar fi avut nimic împotrivă – cu atât mai mult cu cât soţia lui Petrov era o femeie foarte cumsecade; iar prinţesa germană, care-i observase activitatea, o lăuda pe Kitty, numind-o „înger mângâietor”. Totul ar fi fost foarte frumos dacă n-ar fi ajuns la exagerări. Prinţesa Şcerbaţki, văzând că fiica sa începea să întreacă măsura, îi spuse de câteva ori:

— Il ne faut jamais rien outrer.45

Kitty însă nu-i răspundea nimic, se gândea numai că, în ceea ce priveşte caritatea creştină, nu poate fi vorba de exagerări. Cum puteai fi învinovăţit de exagerare, când urmai învăţătura care-ţi porunceşte să întinzi şi celălalt obraz dacă cineva îţi dă o palmă, sau să dăruieşti şi cămaşa aceluia care te dezbracă de haină? Dar prinţesei nu-i plăcea această râvnă exagerata şi mai cu seamă nu-i plăcea faptul că fiică-sa – după cum îşi dădea prea bine seama – nu vroia să-şi deschidă cu totul inima faţă de dânsa. Într-adevăr, Kitty îi ascundea noile păreri şi sentimente. Le ascundea nu fiindcă n-ar fi respectat-o sau n-ar fi iubit-o, ci tocmai fiindcă era mama ei. Le-ar fi împărtăşit oricui mai degrabă decât mamei sale.

— Ce-o fi păţit Anna Pavlovna, că n-a mai fost de atâta vreme pe la noi? Vorbi o dată prinţesa despre doamna Petrova. Am poftit-o. Parc-ar fi supărată.

— Nu, n-am observat, maman, izbucni Kitty, roşind.

— N-ai fost de mult pe la dânşii?

— Mâine avem de gând să facem împreună o plimbare în munţi, răspunse Kitty.

— Bine, duceţi-vă, zise prinţesa, cercetând cu privirea chipul tulburat al fiicei sale şi încercând să ghicească pricina acestei tulburări.

În aceeaşi zi, la masă, Varenka anunţă că Anna Pavlovna se răzgândise: nu mai vroia să se ducă a doua zi în munţi. Prinţesa o văzu pe Kitty roşind din nou.

— Kitty, n-ai avut cumva vreo neplăcere cu familia Petrov? Întrebă ea când rămaseră singure. De ce nu mai trimite copiii aici şi de ce nu mai vine pe la noi?

Kitty răspunse că nu se petrecuse nimic între dânşii şi că nu înţelege de loc de ce Anna Pavlovna părea nemulţumită de ea. Kitty spusese adevărul. Nu ştia anume de ce Anna Pavlovna îşi schimbase purtarea faţă de dânsa, dar bănuia. Şi ceea ce bănuia era un lucru pe care nu-l putea destăinui nici mamei, nici sie înseşi. Era unul din lucrurile pe care, deşi le ghiceşti, nu ţi le poţi mărturisi nici măcar ţie însuţi… atât de penibil şi de ruşinos ar fi dacă te-ai înşela.

Îşi depăna mereu în amintire relaţiile cu această familie. Îşi amintea de naiva bucurie, zugrăvită pe faţa rotundă şi blânda a Annei Pavlovna când se întâlneau. Îşi aducea aminte de convorbirile lor secrete despre bolnav, de conspiraţiile făcute ca să-l sustragă de la lucru – ceea ce-i era oprit – şi să-l ducă la plimbare, precum şi de afecţiunea băiatului celui mic, care nu-i spunea decât „Kitty a mea” şi nu vroia să se ducă la culcare fără ea. Cât de frumoase erau toate acestea! Îşi aminti apoi trupul din cale-afară de slab al lui Petrov, cu gâtul lung, într-o redingotă cafenie, păru-i rar şi cârlionţat… ochii săi albaştri, întrebători, care la început o înspăimântau, şi sforţările lui bolnăvicioase ca să pară vioi şi voios faţă de dânsa. Îşi aducea aminte de sforţările sale de la început ca să-şi învingă dezgustul pe care i-l stârnea el, ca de altfel toţi tuberculoşii, precum şi de truda sa de a născoci ce să-i spună, îşi aduse aminte de privirea aceea timidă şi duioasă pe care i-o arunca Petrov… de sentimentul ciudat de milă îmbinată cu stânjeneală pe care-l încercase la început, înlocuit după aceea cu mulţumirea pe care i-o dădea conştiinţa binefacerii sale. Cât de frumoase erau toate acestea! Dar totul se petrecuse la început. Acum câteva zile însă, totul se stricase dintr-o dată. Anna

Pavlovna o întâmpină pe Kitty cu o amabilitate prefăcută şi nu încetă să-i observe, pe ea şi pe bărbatul său.

Oare răceala Annei Pavlovna să fi fost pricinuita de bucuria aceea înduioşătoare a lui Petrov când se apropia Kitty de dânsul?

„Da, îşi aduse aminte Kitty. Anna Pavlovna avea ceva nefiresc, cu totul străin de bunătatea sa obişnuită când îi spusese cu ciudă acum trei zile: „Uite, tot timpul te-a aşteptat. N-a vrut să bea cafeaua fără dumneata, deşi e extrem de slăbit.„„ „Poate că nu i-a plăcut nici când i-am dat pledul. Gestul a fost aşa de simplu! Dar el l-a primit cu atâta stângăcie, mi-a mulţumit aşa de mult, încât şi eu m-am simţit stânjenită. Pe urmă, portretul acela al meu, atât de bine făcut! Dar mai cu seamă privirea lui, încurcată parcă şi duioasă! Da, aşa el repetă Kitty cu groază. Nu. Asta e peste putinţă şi nici nu se cade. Îţi inspiră atâta milă!” se gândi ea după aceea.

Îndoiala aceasta otrăvea farmecul noii sale vieţi.

XXXIV.

Prinţul Şcerbaţki plecase de la Karisbad la Baden şi la Kissingen, la nişte cunoscuţi ai săi, ruşi – ca să se pătrundă de spiritul rusesc, cum spunea el – şi se întoarse la familia lui abia spre sfârşitul curei de ape.

Părerile prinţului şi ale prinţesei despre viaţa din străinătate erau diametral opuse. Prinţesa găsea totul minunat şi, în ciuda situaţiei sale înalte în societatea rusească, încerca să pară peste graniţă o doamnă europeană – ceea ce n-o prindea, fiind una dintre cele mai neaoşe boieroaice ruse. De aceea era nevoită să-şi ia o ţinută nefirească – lucru ce o stingherea oarecum. Prinţul, dimpotrivă, găsea totul prost în străinătate, se simţea apăsat de viaţa europeană, se ţinea de obiceiurile sale ruseşti şi căuta într-adins să pară, peste hotare, mai puţin european decât era în realitate.

Prinţul se întoarse slăbit, pielea îi atârnă pe obraji, dar într-o minunată stare sufletească. Buna lui dispoziţie crescu

şi mai mult când o văzu pe Kitty întremată cu totul. Ştirile date de prinţesă despre prietenia lui Kitty cu doamna Stahl şi cu Varenka şi despre schimbarea morală petrecută într-însa îl tulburară pe prinţ şi-i stârniră sentimentul obişnuit de gelozie faţă de tot ce o pasiona pe fiică-sa, în afară de el, şi teama ca fata să nu scape cumva de sub înrâurirea lui, intrând în domenii inaccesibile sieşi. Dar ştirile acestea neplăcute se înecară în noianul de voie bună şi de veselie care-i umplea totdeauna sufletul, mai înviorat încă după apele de la Karisbad.

A doua zi după sosire, prinţul, în pardesiu lung, cu chipul lui tipic rusesc brăzdat de zbârcituri şi cu obrajii bugezi proptiţi într-un guler scrobit, în cea mai bună dispoziţie sufletească, porni cu fiică-sa la izvor.

Era o dimineaţă minunată. Casele curate şi vesele, cu grădiniţe, înfăţişarea slujnicelor nemţoaice, cu obrajii şi cu mâinile roşii, umplute parcă cu bere, care lucrau cu voioşie, precum şi soarele orbitor – totul îi bucura inima; dar cu cât se apropiau de izvor, cu atât întâlneau mai mulţi bolnavi, şi înfăţişarea lor părea şi mai de plâns în mijlocul vieţii germane aşa de bine organizate. Pe Kitty însă n-o mai izbea acest contrast.

Soarele sclipitor, vesela strălucire a verdeţii, sunetele muzicii erau în ochii ei cadrul firesc al acestor feţe cunoscute şi al schimbărilor în rău sau în bine pe care ea le urmărea.

Pentru prinţ însă, lumina şi strălucirea dimineţii de iunie, sunetele muzicii care ciuta un vals vesel, la modă, şi mai cu seamă înfăţişarea slujnicuţelor voinice păreau o necuviinţă şi o monstruozitate alături de aceste stafii adunate de prin toate colţurile Europei, târându-se cu feţele pline de tristeţe.

În ciuda mândriei şi a sentimentului de reîntinerire pe care-l avea mergând la braţ cu fiica sa iubită, prinţul nu se simţea la largul lui. Se ruşina de sănătatea şi de călcătura-i zdravănă… de mâinile şi de picioarele sale mari, căptuşite

cu grăsime. Se simţea aproape ca un om dezbrăcat în văzul lumii.

— Prezintă-mă, prezintă-mă noilor tăi prieteni, spuse prinţul fiicei sale, strângându-i braţul cu cotul. Mi-e drag nesuferitul tău Soden, fiindcă aici te-ai înzdrăvenit tu. Atâta numai: tare-i trist, tare-i trist la voi! Cine-i asta?

Kitty rostea numele persoanelor cunoscute şi necunoscute care le ieşeau în cale. Întâlniră chiar la intrarea în parc pe madame Berthe, oarba, împreuna cu însoţitoarea ei. Prinţul se bucură văzând expresia de duioşie a bătrânei franţuzoaice la auzul glasului lui Kitty. Cu un exces de amabilitate specific franţuzesc, doamna Berthe intră în vorbă cu dânsul. Îl felicită pentru fiica-i minunată şi o ridică pe Kitty în slava cerului, numind-o comoară, perlă şi înger mângâietor.

— Atunci, ea e îngerul numărul doi, glumi prinţul. Kitty îi spune domnişoarei Varenka îngerul numărul unu.

— Oh, mademoiselle Varenka e în adevăr un înger, allez46! Adăugă madame Berthe.

În galerie se întâlniră cu Varenka. Venea repede spre ei cu o geantă roşie, elegantă.

— Uite, a venit tata! Îi spuse Kitty.

Simplu şi firesc, ca tot ce făcea, Varenka schiţă o mişcare intermediară între o plecăciune şi o reverenţă; apoi intră numaidecât în vorbă cu prinţul cum vorbea cu toată lumea: simplu şi natural.

— Se înţelege că te cunosc, te cunosc foarte bine, spuse prinţul cu un zâmbet, după care Kitty îşi dădu seama cu bucurie că Varenka îi plăcuse tatălui său. Dar încotro te grăbeşti aşa?

— Maman e aici, spuse Varenka lui Kitty. N-a dormit toată noaptea, şi doctorul i-a recomandat să iasă din casă. Îi duc lucrul.

— Va să zică, ăsta e îngerul numărul unu, zise prinţul după ce plecă Varenka.

Kitty înţelese că prinţul ar fi vrut s-o zeflemisească pe prietena ei, dar nu putea, fiindcă Varenka îi plăcuse.

— Aşadar, îi vom vedea pe toţi prietenii tăi, adăugă prinţul, şi pe madame Stahl, dacă va binevoi să mă recunoască.

— Cum? O cunoşti, papa? Îl întrebă Kitty neliniştită, văzând în ochii prinţului o sclipire de ironie când pomeni de madame Stahl.

— L-am cunoscut pe bărbatul său şi puţin şi pe dânsa, înainte de a se fi înscris la pietiste.

— Papa, ce înseamnă pietistă? Îl întrebă Kitty, speriată numai de faptul că ceea ce apreciase aşa de mult la doamna Stahl avea o denumire.

— Nu ştiu nici eu prea bine. Ştiu numai că madame Stahl mulţumeşte lui Dumnezeu pentru orice, chiar pentru nenorociri. Îi mulţumeşte şi fiindcă i-a murit bărbatul. E cam comic, căci au trăit rău împreună. Cine e această figură tristă? O întrebă prinţul, văzând pe o bancă un bolnav scund, în pardesiu cafeniu, cu nişte pantaloni albi care făceau cute stranii pe oasele descărnate ale picioarelor.

Domnul acesta îşi ridică pălăria de pai de pe părul său rar şi cârlionţat, descoperind o frunte înaltă şi foarte roşie din pricina pălăriei.

— E pictorul Petrov, răspunse Kitty roşind; iar aceea e soţia sa, urmă ea, arătând spre Anna Pavlovna care, tocmai în clipa când se apropiaseră de dânşii, porni parcă într-adins după un copil care se îndepărtase pe alee.

— În ce stare de plâns el Dar ce figură simpatică! Zise prinţul. De ce nu te-ai dus la ei? Parcă a vrut să-ţi spună ceva.

— Atunci să mergem, răspunse Kitty, întorcându-se cu hotărâre. Cum o mai duceţi cu sănătatea? Îl întrebă pe Petrov.

Pictorul se ridică în picioare, sprijinindu-se în baston, şi se uită sfios la prinţ.

— Asta e fiica mea, începu prinţul. Daţi-mi voie să mă prezint.

Pictorul se înclină şi zâmbi, descoperind nişte dinţi albi, straniu de strălucitori.

— V-am aşteptat ieri, prinţesă, îi spuse Petrov lui Kitty.

Se clătină rostind aceste cuvinte şi repetă mişcarea, ca să-i facă să creadă că ar fi făcut-o înadins.

— Am vrut să vin, dar Varenka mi-a spus că Anna Pavlovna a anunţat-o că nu mai mergeţi.

— Cum să nu mai mergem? Exclamă Petrov roşu la faţă; şi, după ce izbucni într-un acces de tuse, îşi căută soţia cu privirea. Aneta! Aneta! Strigă el cu voce tare. Şi pe gâtul lui subţire şi alb i se încordară vinele groase ca frânghia.

Anna Pavlovna se apropie.

— Cum de-ai anunţat-o pe prinţesă că nu mai mergem? O întrebă Petrov nervos, cu glasul pierit.

— Bună ziua, prinţesă, spuse Anna Pavlovna cu un surâs prefăcut, care nu mai semăna de loc cu acela cu care-o primea mai înainte. Mi-a părut foarte bine de cunoştinţă, îi spuse ea prinţului. De mult sunteţi aşteptat.

— Cum de-ai anunţat-o pe prinţesă că nu mai mergem? Spuse încă o dată pictorul, foarte iritat, cu glas răguşit, cu atât mai enervat, cu cât glasul nu-l asculta şi nu putea da cuvintelor expresia dorită.

— Ah, Doamne! Am crezut că nu mai mergem, îi răspunse cu ciudă soţia.

— Cum asta, dacă… Petrov izbucni în tuse şi dădu din mână în semn de lehamite.

Prinţul îl salută şi plecă mai departe cu fiica sa.

— Ah! Oftă prinţul din fundul inimii. Vai de ei, nenorociţii!

— Da, tată, zise Kitty. Trebuie să ştii că au trei copii, nu ţin servitoare şi nu dispun aproape de loc de mijloace de trai. Primeşte ceva de la Academie, începu să-i povestească ea cu însufleţire, silindu-se să-şi stăpânească tulburarea trezită de strania schimbare de atitudine a Annei Pavlovna faţă de dânsa. Uite-o şi pe madame Stahl! Exclamă Kitty,

arătând un cărucior în care se vedea cineva culcat sub o umbrelă, între perne, înfăşurat în ceva gri şi albastru.

Era doamna Stahl. În spatele ei stătea un servitor neamţ, zdravăn, posomorât, care-o plimba. Alături de ea se afla un conte suedez, blond, pe care Kitty îl cunoştea numai după nume. Câţiva bolnavi îşi încetiniseră pasul în preajma căruciorului şi se uitau la doamna Stahl ca la ceva extraordinar.

Prinţul se îndreptă spre dânsa, şi Kitty observă numaidecât în ochii lui sclipirea aceea de ironic care o tulburase. Tatăl se apropie de madame Stahl şi începu să vorbească foarte curtenitor şi amabil într-o franţuzească perfectă, cum puţini o mai vorbesc astăzi.

— Nu ştiu dacă vă mai amintiţi de mine. Dar mă simt dator să vă reamintesc că ne-am cunoscut, ca să vă mulţumesc pentru bunătatea arătată faţă de fiica mea, zise prinţul scoţându-şi pălăria şi rămânând cu ca în mână.

— Prinţul Alexandr Şcerbaţki, rosti madame Stahl. Ridicând asupră-i ochii săi îngereşti, în care Kitty citi o nuanţă de nemulţumire. Îmi pare foarte bine. De-aţi şti cât de mult am îndrăgit-o pe fiica dumneavoastră!

— Sănătatea domniei-voastre tot nu e satisfăcătoare?

— M-am deprins cu starea mea, răspunse madame Stahl şi-l prezentă pe prinţ contelui suedez.

— Nu v-aţi schimbat aproape deloc, spuse prinţul doamnei Stahl, deşi sunt zece sau unsprezece ani de când n-am avut onoarea să vă văd.

— Da, Dumnezeu dă crucea şi dă şi puterea s-o duci. De multe ori mă întreb de ce se mai prelungeşte o asemenea viaţă. În partea cealaltă! Spuse doamna Stahl, nemulţumită, Varenkăi, care-i înfăşura picioarele cu pledul şi nu izbutea s-o mulţumească.

— Pentru binele pe care-l face, fără îndoială, spuse prinţul. Îi râdeau ochii.

— Asta nu se cade să judecăm noi, răspunse doamna Stahl, care prinsese nuanţa acestei expresii de pe chipul prinţului.

Va să zică îmi trimiţi cartea, dragă conte? Îţi mulţumesc foarte mult, spuse doamna Stahl, întorcându-se către tânărul suedez.

— A! Exclamă prinţul, văzându-l în apropierea lor pe colonelul moscovit. Apoi, după ce se înclină în faţa doamnei Stahl, plecă împreună cu fiica sa să-l întâlnească pe colonelul moscovit.

— Asta e aristocraţia noastră! Zise ironic colonelul moscovit, care avea pică pe doamna Stahl fiindcă nu făcuse cunoştinţă cu dânsul.

— Neschimbată, răspunse prinţul.

— Ai cunoscut-o, prinţule, încă înainte de boală, adică înainte de a cădea la pat?

— Da. A căzut la pat după ce am cunoscut-o, zise prinţul.

— Se spune că zace de vreo zece ani…

— Nu se scoală din pat fiindcă are picioarele prea scurte. E foarte rău conformată…

— Nu se poate, tată! Izbucni Kitty.

— Aşa spun gurile rele, draga mea. Vai de biata Varenka! Adăugă prinţul. Ah, cucoanele astea bolnave!

— Nu, tată! Spuse Kitty cu aprindere. Varenka o adoră. Şi apoi, madame Stahl face atâta bine! Întreabă pe cine vrei. Toată lumea le cunoaşte pe ea şi pe Aline Stahl.

— Poate, făcu prinţul, strângându-i uşor braţul. Dar e mai frumos când faci binele să nu ştie chiar toată lumea.

Kitty tăcu, dar nu fiindcă nu avea ce să-i răspundă, ci fiindcă nu vroia să-şi dezvăluie gândurile ascunse nici faţă de tatăl său. Totuşi – ciudat – deşi era hotărâtă să nu se supună părerii tatălui şi nici să-l lase a pătrunde în sanctuarul gândurilor sale, ea simţi că icoana de sfinţenie a doamnei Stahl, pe care o purta în suflet de o lună întreagă, pierise pentru totdeauna, ca acele forme ale închipuirii pe care le vezi uneori în faldurile unor haine aruncate la întâmplare şi care pier de îndată ce-ţi dai seama de felul cum s-au alcătuit. Nu mai păstră decât imaginea unei femei cu picioarele prea scurte, care zăcea fiindcă era rău

conformată şi o chinuia pe blânda Varenka dacă aceasta n-o învelea cu pledul aşa cum vroia dânsa. Şi nici o sforţare a imaginaţiei sale nu mai putea să reconstituie pe madame Stahl cea de mai înainte.

XXXV.

Buna dispoziţie a prinţului îi molipsi pe toţi ai casei, pe cunoscuţi şi chiar pe proprietarul neamţ la care locuia familia Şcerbaţki.

După ce se întoarse cu Kitty de la izvor, prinţul, care poftise la cafea pe colonel, pe Maria Evghenievna şi pe Varenka, porunci să se scoată masa şi fotoliile în grădiniţă, sub castan, şi să se servească acolo gustarea. Proprietarul şi servitorii se înviorară, însufleţiţi de veselia prinţului, mai ales că toţi îi cunoşteau dărnicia. Peste jumătate de ceas, un doctor bolnav din Hamburg, care locuia la etaj, se uita cu jind pe fereastră la societatea aceea veselă rusească, alcătuită din oameni sănătoşi care se adunaseră sub castan.

Sub frunzişul care arunca rotocoale de umbră, prinţesa, cu o bonetă cu panglici violete pe cap, prezida masa acoperită cu o faţă albă, încărcată cu ibrice de cafea, pâine, unt, brânză şi cu vânat rece. Ea împărţea ceştile şi tartinele. La capătul celălalt al mesei şedea prinţul, care mânca zdravăn, vorbind vesel şi zgomotos. Îşi întinsese lângă dânsul târguielile făcute: lădiţe sculptate, jucărioare de lemn, fel de fel de coupe-papier-uri, cumpărate cu grămada în toate staţiunile balneare şi pe care le împărţea tuturor: şi servitoarei Lischen, şi proprietarului, cu care glumea într-o nemţească stâlcită şi comică, asigurându-l că nu apele o vindecaseră pe Kitty, ci excelentele-i mâncări şi mai ales supa de prune.

Prinţesa îşi ironiza soţul pentru apucăturile lui ruseşti, dar era înviorată şi veselă cum nu fusese niciodată de când venise în staţiune.

Colonelul zâmbea ca de obicei la glumele prinţului; era însă de partea prinţesei în ceea ce priveşte Europa, pe care îşi închipuia că o cunoaşte temeinic.

Blânda Maria Evghenievna se prăpădea de râs la fiecare vorbă de haz a prinţului. Iar Varenka (cum n-o văzuse Kitty niciodată) se topea de râs – un râs slab, dar molipsitor, stârnit de glumele prinţului.

Toate acestea o înveseleau pe Kitty şi totuşi rămânea îngrijorată. Nu era în stare să dezlege problema pe care i-o pusese fără voie prinţul prin ironica lui părere asupra prietenilor ei şi asupra vieţii pe care o îndrăgise atâta. La această problemă se mai adăuga şi schimbarea purtării faţă de dânsa a familiei Petrov – purtare care se manifestase chiar în ziua aceea atât de vădit şi de neplăcut. Toţi erau veseli, numai ca nu putea fi – ceea ce o întrista ţi mai mult. Încerca un sentiment asemănător aceluia pe care-l avusese în copilărie, când, pedepsită, era închisă în odăiţa ei şi asculta râsetele vesele ale surorilor sale din odaia vecină.

— Şi la ce ţi-a trebuit să cumperi grămada asta de lucruri? Îl întrebă prinţesa zâmbind şi întinzându-i o ceaşcă de cafea.

— Uite, te duci la plimbare, te apropii de o prăvălioară şi îndată vânzătorul te roagă să cumperi: „Erlaucht Exzellenz, Durchlaucht47”. Cum îmi spuneau: Durchlaucht, mă dădeau gata şi se topeau zece taleri.

— Asta e numai din pricina plictiselii, zise prinţesa.

— Fireşte că de plictiseală, draga mea; de atâta plictiseală, că nici nu ştii ce să mai faci.

— Cum poţi să te plictiseşti, prinţule? Îl întrebă Maria Evghenievna. În Germania sunt astăzi atât de multe lucruri interesante!

— Cunosc tot ce este interesant: supa de prune, salamul cu mazăre, le cunosc pe toate.

— Orice ai spune, prinţule, dar instituţiile lor sunt interesante, adăugă colonelul.

— Dar ce vezi dumneata interesant în ele? Aici toţi sunt mulţumiţi şi se umflă în pene pentru că au învins pe toată lumea. Eu însă de ce sa fiu mulţumit? N-am învins pe nimeni, ba încă trebuie să-mi trag singur cizmele şi tot eu

trebuie să le pun la uşă. Dimineaţa, scoală-te, îmbracă-te la iuţeală şi hai în salon să bei ceai prost! Acasă e cu totul altceva. Te trezeşti fără grabă, te mai superi pe cineva, mai bombăneşti, îţi vii în fire, chibzuieşti în tihnă, fără nici un zor.

— Dar uiţi că timpul e bani, cugetă colonelul.

— Care timp? Sunt unele luni pe care le-ai da pe un poltinnik48, şi câte o jumătate de ceas pe care nici cu o comoară n-ai putea-o plăti. Nu-i aşa, Katenka? De ce eşti aşa de tristă?

— Ba nu sunt.

— Dar încotro? Mai stai puţin, îi spuse prinţul Varenkăi.

— Trebuie să mă duc acasă, răspunse Varenka, ridicându-se şi izbucnind din nou în râs.

După ce se potoli, Varenka îşi luă rămas bun şi intră în casă să-şi caute pălăria. Kitty se duse după dânsa. Până şi Varenka îi părea acum alta. Nu era micşorată în ochii ei, dar îi părea altfel decât şi-o închipuise mai înainte.

— Vai, de mult n-am râs atâta! Zise Varenka, luându-şi umbrela şi sacoşa. Ce simpatic e tatăl dumitale!

Kitty tăcu.

— Când ne mai vedem? O întrebă Varenka.

— Maman vroia să treacă pe la familia Petrov. N-ai să fii acolo? O întrebă Kitty, încercând-o pe Varenka.

— Ba da, răspunse aceasta. Se pregătesc de plecare. Le-am făgăduit să le dau ajutor la făcutul bagajelor.

— Atunci, vin şi eu.

— Nu. Nu e nevoie.

— De ce? De ce? De ce? O întrebă Kitty, făcând ochii mari şi punând mâna pe umbrelă, ca să nu dea drumul Varenkăi. Mai stai puţin, de ce?

— Uite-aşa. Ţi-a venit tatăl. Apoi, ei se simt stingheriţi faţă de dumneata.

— Nu. Spune-mi, de ce nu vrei să mă duc mai des pe la Petrov? Fiindcă nu vrei! De ce?

— N-am spus asta, răspunse liniştit Varenka.

— Nu. Te rog, spune-mi.
— Să-ţi spun tot? O întrebă Varenka.
— Tot, tot! Stărui Kitty.
— Nu-i nimic deosebit, afară numai de faptul că înainte Mihail Alexeevici (aşa îl chema pe pictor) vroia să plece mai devreme; iar acum nu mai vrea să plece deloc, zise Varenka, zâmbind.
— Ei? Ei? O grăbi Kitty, privind-o posomorât.
— Ei! Anna Pavlovna a spus, nu ştiu de ce, că Petrov nu vrea să plece, fiindcă eşti dumneata aici. N-a fost, bineînţeles, la locul ei. Dar de la asta, din pricina dumitale, s-a iscat o ceartă. Ştii ce supărăcioşi sunt bolnavii ăştia!
Kitty tăcea, posomorându-se din ce în ce mai mult. Vorbea numai Varenka, căutând s-o astâmpere şi s-o potolească, presimţind o izbucnire de lacrimi ori de cuvinte, nu ştia nici ea ce anume.
— Aşa că e mai bine să nu te duci… Mă înţelegi. Nu face să te superi.
— Aşa-mi trebuie, aşa-mi trebuie! Începu repede Kitty, smulgând umbrela din mâinile Varenkăi şi neîndrăznind să-şi privească prietena.
Varenkăi îi veni să zâmbească, văzând mânia copilărească a prietenei sale, dar se temea să n-o supere.
— De ce vorba asta: „aşa-mi trebuie”? Nu înţeleg! Zise Varenka.
— Aşa-mi trebuie, fiindcă totul n-a fost decât prefăcătorie. Toate au fost făţărnicii, n-au pornit din inimă. Ce treabă aveam eu cu un străin? Şi acum iată-mă prilej de ceartă. M-am amestecat în ceea ce nu mă privea. Totul nu era decât prefăcătorie, prefăcătorie!…
— Dar în ce scop te-ai prefăcut? O întrebă încet Varenka.
— Vai, ce stupid! Ce urât! Nu era nici o nevoie. Totul a fost prefăcătorie! Urmă amărâtă Kitty, deschizând şi închizând umbrela.
— În ce scop?

— Ca să par mai bună în faţa oamenilor, în faţa mea însămi, în faţa lui Dumnezeu! Să-i înşel pe toţi. Acum nu mă mai las prinsă de aşa ceva. Mai bine să fiu rea decât să mint şi să înşel.

— Dar unde-i înşelătoria? O dojeni Varenka. Vorbeşti ca şi cum…

Dar Kitty îşi ieşise din fire. N-o lăsă să sfârşească.

— Nu vorbesc de dumneata. Nici nu-mi trece prin minte să mă gândesc la dumneata. Dumneata eşti perfecţiunea. Da, da, ştiu că eşti perfecţiunea însăşi; ce să fac însă eu dacă sunt rea? Toate acestea nu s-ar fi întâmplat dacă n-aş fi fost rea. De azi înainte vreau să fiu aşa cum sunt şi să nu mă mai prefac! Ce mă leagă de Anna Pavlovna? N-au decât să trăiască aşa cum vor, iar cu să trăiesc cum vreau. Nu pot fi altfel… şi toate astea nu sunt cum ar trebui să fie, nu, nu sunt de loc cum ar trebui…

— Dar ce anume nu este aşa cum ar trebui? O întrebă Varenka nedumerită.

— Totul! Nu pot trăi altfel decât cum îmi spune inima, pe când dumneata trăieşti după reguli stabilite. Eu te-am îndrăgit pur şi simplu, în timp ce dumneata, fără îndoială, vrei numai să mă salvezi… să mă înveţi.

— Eşti nedreaptă, zise Varenka.

— Nu vorbesc despre alţii. Vorbesc despre mine.

— Kitty! Se auzi glasul prinţesei. Vino încoace şi arată lui papa mărgelele.

Cu faţa demnă, Kitty luă mărgelele dintr-o cutie de pe masa şi, fără să se împace cu prietena ei, se duse la maică-sa.

— Ce e cu tine? De ce eşti aşa de îmbujorată? O întrebară mama şi tatăl într-un singur glas.

— Nu-i nimic, răspunse Kitty. Mă întorc numaidecât, şi fugi îndărăt.

„E încă aici! Se gândi ea. Doamne, ce-am să-i spun? Ce-am făcut? Ce i-am spus? De ce-am jignit-o? Ce să fac? Ce să-i spun?” se întrebă Kitty şi se opri la uşă.

Cu pălăria în cap şi cu umbrela în mâna, Varenka şedea lângă masă, cercetând umbrela cu arcul rupt de Kitty.

— Varenka, iartă-mă, iartă-mă! Şopti Kitty, apropiindu-se de ea. Nu mi-am dat seama ce ţi-am spus. Eu…

— Zău că n-am vrut să te necăjesc, o mângâie Varenka zâmbind.

Pacea se încheie numaidecât. Dar sosirea tatălui ei schimbase pentru Kitty lumea în mijlocul căreia trăia. Fără să renege nimic din ceea ce descoperise, Kitty îşi dădu seama că se înşelase, crezând că va ajunge să fie ceea ce visa. A fost ca o trezire. Înţelese că nu era în stare, fără prefăcătorie şi fără lăudăroşenie, să se menţină la o înălţime atât de mare. Afară de asta, ea simţi deodată cât de mult o apăsa lumea din juru-i, alcătuită din durere, boli şi muribunzi. Sforţările făcute asupra ei înseşi ca să iubească toate acestea i se părură chinuitoare. Simţi dorinţa să plece cât mai repede la aer curat, în Rusia, la Erguşovo, unde se stabilise sora sa Dolly cu copiii – după cum aflase dintr-o scrisoare.

Dar dragostea ei pentru Varenka nu se micşoră. Luându-şi rămas bun de la dânsa, Kitty o rugă stăruitor să vină la ei în Rusia.

— Am să vin după ce te măriţi, răspunse Varenka.

— N-am să mă mărit niciodată.

— Atunci, n-am să vin nici cu niciodată.

— Dacă-i aşa, am să mă mărit numai pentru asta. Vezi numai să nu-ţi uiţi făgăduiala, îi spuse Kitty.

Prezicerile medicului se împliniseră. Kitty se înapoie acasă, în Rusia, vindecată. Poate nu era atât de veselă şi lipsită de griji ca mai înainte, dar se simţea liniştită. Necazurile sale de la Moscova nu mai erau pentru dânsa decât o amintire.

SFÂRŞIT

1 Comoara mea (it.).

2 Jeremy Bentham (1748 – 1832) – filosof şi jurist englez, ideolog al liberalismului.

3 John Stuart Mill (1806 – 1873) – filosof idealist şi economist englez.

4 Friedrich Ferdinand Beust (1809-1886) – om de stat austriac.

5 Emblema „legalităţii” – prismă triunghiulară, având pe feţele ei trei ucazuri date de Petru I. De atunci această emblemă figura pe masa oficială în instituţiile ţariste.

6 Ursuleţul (engl.).

7 Pudră de orez (fr.).

8 Oţet de toaletă (fr.).

9 „Supă de primăvară, calcan în sos Beaumarchais, pasăre cu tarhon, compot de fructe asortate” (fr.).

10 Cucoană mare (fr.).

11 Când patima-mi mistuitoare.
O-nving – e-un lucru minunat.
Dar chiar de cad cumva-n păcat, Neîndoios, plăcerea-i mare!
(germ.).

12 Liceu militar pentru aristocraţi, ai cărui absolvenţi intrau în garda imperială.

13 Acoperit de ruşine să fie cel ce se gândeşte la ceva rău! (fr.).

14 Nu-i genul meu (engl.).

15 Vă iubiţi ca doi porumbei. Cu atât mai bine, dragul meu, cu atât mai bine (fr.).

16 Ce precizie! (fr.).

17 Figură de dans: în cerc mare (fr.).

18 Figură de dans: în lanţ (fr.).

19 Un juvaer! (fr.).

20 John Tyndall (1820-1893) – fizician englez.

21 Schelet (engl.). Aluzie la proverbul englez: Fiecare familie îşi are scheletul ei (ceva de ascuns).

22 Poezia infernului (fr.).
23 Vechi porţelan de Saxa (fr.).
24 Să ne înţelegem (fr.).
25 Charles Marie Talleyrand-Périgord (1754 – 1838) – diplomat francez, vestit prin abilitatea sa.
26 Succes! (fr.).
27 Wilhehn Kaulbach (1805-1874) – pictor german, care a tratat cu patetism teme istorice.
28 Copilul poznaş (fr.).
29 Meşteri în întreţinerea unei convorbiri spirituale (fr.).
30 Drac roz (fr.).
31 Teatrul buf.
32 Societatea ce se întrunea în salonul literar al marchizei de Rambouillet, la Paris, în prima jumătate a secolului al XVII-lea.
33 Ironic, usturător (engl.).
34 Aici: tampon-sugătoare (fr.).
35 îngrăşăminte.
36 Ţarskoie Selo.
37 Domnul meu (engl.).
38 Hazul glumei (fr.).
39 Prinţul Şcerbaţki cu soţia şi fiica (germ.).
40 Prinţesa (germ.).
41 Lista vizitatorilor (germ.).
42 Excesele tale de admiraţie (fr.).
43 Protejaţi (fr.).
44 Însoţitoarea sa (fr.).
45 Niciodată nu trebuie să întreci măsura (fr.).
46 Aici cu înţelesul de: nu încape îndoială! (fr.).
47 Luminăţia voastră, excelenţă, prealuminăţia voastră (germ.).
48 Monedă rusească în valoare de cincizeci de copeici.